Fundusze Europejskie dla Wielkopolski

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027

Raport końcowy

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską i Samorząd Województwa Wielkopolskiego
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027

Zamawiający:

Województwo Wielkopolskie
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań
funduszeue.wielkopolskie.pl

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Wykonawca:

EU-CONSULT sp. z o.o.
ul. Toruńska 18C, lokal D
80-747 Gdańsk
www.eu-consult.pl

Opracował Zespół Badawczy w składzie:

Krzysztof Gutta
Katarzyna Gutta
Dr hab. Joanna Hołub-Iwan
Tomasz Gutta
Karol Kubiński
Michał Dominik
Tomasz Raszkowski

Gdańsk 2026

SPIS TREŚCI

1. Streszczenie 4
2. Summary 13
3. Wprowadzenie 23
   3.1. Cel badania 23
   3.2. Zakres badania 24
   3.3. Kryteria ewaluacyjne 25
4. Przebieg badania 27
   4.1. Koncepcja badania 27
   4.2. Opis wykorzystanych metod badawczych i źródeł informacji 28
5. Przedmiot badania 31
   5.1. Charakterystyka FEW 2021-2027 31
   5.2. Charakterystyka systemu wyboru projektów 33
   5.3. Charakterystyka kryteriów wyboru projektów 38
   5.4. Stan wdrażania FEW 2021-2027 41
6. Ocena systemu i procesu wyboru projektów FEW 2021-2027 44
7. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 123
8. Wnioski, rekomendacje i zalecenia 187
   8.1. Rekomendacje 187
   8.2. Dodatkowe propozycje zaleceń nie zawartych w rekomendacjach 192
9. Słowniczek 194
10. Wykaz skrótów 196
11. Spis tabel i wykresów 197
   11.1. Spis tabel 197
   11.2. Spis wykresów 198

1. STRESZCZENIE

Efektywność realizacji całego programu zależy m.in. od wyboru wysokiej jakości projektów, które są spójne z celami oraz logiką interwencji. Wybór poszczególnych projektów jest uzależniony od spełnienia kryteriów wyboru zatwierdzanych przez Komitet Monitorujący właściwego programu. Prawidłowy dobór kryteriów oraz poprawnie działający system wyboru projektów jest zatem jednym z determinantów powodzenia realizacji programu.

Tak jest również w przypadku Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027. Celem niniejszego badania była analiza i ocena systemu wyboru projektów, w tym stosowanych kryteriów, pod kątem zdolności do identyfikacji i wyboru projektów umożliwiających realizację celów FEW 2021-2027[1].

Zakres oceny systemu wyboru projektów FEW 2021-2027 obejmował:

- ocenę adekwatności systemu wyboru projektów (w tym w szczególności kryteriów wyboru projektów oraz harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie) w odniesieniu do założeń i celów Programu,
- ocenę spójności systemu wyboru projektów (w tym w szczególności kryteriów i procedur wyboru projektów) z założeniami Programu, wymogami określonymi w ustawie wdrożeniowej, przepisami krajowymi oraz unijnymi, szczególnie z art. 9 i 73 Rozporządzenia ogólnego,
- ocenę systemu wyboru projektów (w szczególności kryteriów wyboru projektów) w zakresie zdolności identyfikacji i wyboru projektów, które umożliwiają realizację celów Programu, przy możliwie najmniejszych poniesionych nakładach. Oceniona została skuteczność i efektywność systemu wyboru projektów,
- identyfikację potencjalnych czynników ograniczających i wyzwań w funkcjonowaniu systemu, które mogą wpływać na przebieg i jakość procesu wyboru projektów oraz na realizację celów Programu,
- dostarczenie wniosków oraz sformułowanie zaleceń i rekomendacji pozwalających na wdrożenie działań optymalizujących proces wyboru projektów i zasoby niezbędne do jego realizacji oraz wdrożenie zmian w kryteriach wyboru projektów niezbędnych do realizacji celów Programu.

W celu kompleksowej oceny systemu wyboru projektów FEW 2021-2027 zastosowano szereg metod badawczych i wykorzystano wiele źródeł danych. Podstawą ewaluacji była analiza danych zastanych (desk research) oraz analizy eksperckie, w tym dedykowane temu badaniu dwie analizy: lingwistyczno-semiotyczna (która posłużyła jako narzędzie w badaniu jakości kryteriów wyboru projektów) oraz logiczno-strukturalna (której celem było zbadanie

[1] Zgodnie z OPZ badanie nie obejmowało Priorytetów 8-9 i 11-13 FEW 2021-2027

relacji między kryteriami wyboru projektów a celami Programu m.in. mierzonymi za pomocą wskaźników). Uzyskaną wiedzę uzupełniono o perspektywę uczestników procesu poprzez:

- badania ilościowe: ankiety CAWI/CATI wśród beneficjentów FEW 2021-2027 (406 efektywnych ankiet), wnioskodawców, których projekty nie zostały rekomendowane do dofinansowania (539 efektywnych ankiet), wnioskodawców, których wnioski były w trakcie oceny (173 efektywne ankiety),
- badania jakościowe: pogłębione wywiady indywidualne z osobami odpowiedzialnymi za tworzenie kryteriów wyboru projektów, osobami odpowiedzialnymi za wybór projektów, członkami Komisji Odwoławczej, przedstawicielami grup roboczych funkcjonujących przy KM FEW 2021-2027 oraz wywiady grupowe z beneficjentami i nieskutecznymi wnioskodawcami FEW 2021-2027.

Badaniem objęto okres od początku realizacji FEW 2021-2027 od końca 2025 r. Dodatkowo analizie poddano wszystkie kryteria zatwierdzone przez Komitet Monitorujący FEW 2021-2027, aż do 18 kwietnia 2026 r. tj. 118 katalogów kryteriów wyboru projektów[2], z czego 49 katalogów w ramach EFRR, 36 w ramach EFS+ oraz 33 w ramach FST.

Ogłoszonych zostało 155 naborów wniosków o dofinansowanie, których łączny budżet wyniósł ponad 8,8 mld zł. W ich wyniku złożonych zostało blisko 2,6 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 10,3 mld zł. Stanowi to 117,0% alokacji naborów.

System wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 spełnia wszystkie wymagania określone w dokumentach nadrzędnych, tj. rozporządzeniach unijnych, ustawach oraz wytycznych. Przede wszystkim:

- Proces oceny i wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest precyzyjnie i czytelnie opisany w regulaminach naborów, co pozytywnie wpływa na przejrzystość systemu.
- System wyboru projektów został skonstruowany w sposób, aby projekty składane w ramach FEW 2021-2027 oceniane były zgodnie z obowiązującymi w danym postępowaniu kryteriami i w trybie określonym w regulaminie.
- System wyboru projektów zapewnia przeprowadzenie bezstronnej oceny projektów.
- System wyboru projektów gwarantuje równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów.
- System wyboru projektów nie dopuszcza żadnych form dyskryminacji. Każdy projekt ma takie same szanse, aby uzyskać dofinansowanie.

Został tak zaprojektowany, aby składane i realizowane projekty spełniały wszystkie unijne zasady takie jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Karta

[2] Przez katalog kryteriów wyboru projektów rozumie się zestaw kryteriów przyjętych daną uchwałą KM FEW dla danego Funduszu/typu projektu/typów projektów

praw podstawowych Unii Europejskiej, zasada zrównoważonego rozwoju oraz unijna polityka w dziedzinie środowiska. Dzięki przyjętym kryteriom wyboru projektów, te z nich, które nie spełniają ww. wymagań są odrzucane na etapie oceny formalnej i nie mogą otrzymać dofinansowania w ramach FEW 2021-2027. Badanie pokazało, że ocena aspektu stosowania zasad horyzontalnych jest dokonywana w sposób dokładny, z należytą uwagą. Deklaracje wnioskodawców na etapie aplikowania o środki są weryfikowane w trakcie realizacji projektu i jego rozliczania.

Zapewniono odpowiedni system instytucjonalny, potencjał zasobów ludzkich oraz dostępność niezbędnych narzędzi. Pozytywnie należy ocenić przyznane poszczególnym instytucjom kompetencje w zakresie wdrażanych priorytetów i działań FEW 2021-2027. Dokonano tego w oparciu o wiedzę, doświadczenie i potencjał instytucjonalny poszczególnych podmiotów. Dzięki temu możliwe będzie sprawne wdrożenie przyznanych Wielkopolsce środków finansowych w ramach programu regionalnego. Potencjał administracyjny m.in. pozwala na sprawną ocenę wniosków o dofinansowanie. Zdecydowana większość naborów to takie, w których złożono do 20 wniosków o dofinansowanie, a czas ich oceny zakończył się do 100 dni. Nawet przy wzroście liczby składanych wniosków, czas oceny z reguły nie przekracza 150 dni.

W systemie wyboru projektów przyjęte zostały wszystkie niezbędne procedury związane z organizacją naboru i oceną złożonych wniosków. Określone zostały one w instrukcjach wykonawczych poszczególnych instytucji oraz zakomunikowane potencjalnym wnioskodawcom w regulaminach poszczególnych naborów wniosków.

Sposób organizacji procesu wyboru projektów zapewnia jego sprawny przebieg. Jest prawidłowo skonstruowany, przejrzysty, zakomunikowany wnioskodawcom i skuteczny. Dzięki temu nie budzi większych wątpliwości zarówno po stronie wnioskodawców, jak i po stronie ekspertów oceniających wnioski.

W ramach badania pozytywnie oceniono dostosowanie poszczególnych elementów systemu wyboru projektów FEW 2021-2027 do specyfiki projektów oraz do potrzeb i możliwości wnioskodawców.

Proces planowania naborów w ramach FEW 2021-2027 jest odpowiednio zbilansowany pomiędzy potrzebą osiągnięcia celów, potrzebami i możliwościami wnioskodawców, a potencjałem instytucjonalnym w zakresie oceny i wyboru projektów. Dla rozwoju województwa wielkopolskiego jest on zatem optymalny.

Na adekwatność poszczególnych elementów procesu wyboru projektów do możliwości wnioskodawców wskazuje wysoki poziom zainteresowania naborami w ramach poszczególnych działań Programu. Zaledwie w przypadku dwóch działań wartość dofinansowania złożonych wniosków stanowi mniej niż 50,0% przeznaczonej alokacji naborów. Nie jest to skutkiem niewystarczającego czasu na złożenie wniosku, a uwarunkowań i ograniczeń związanych z zakresem wsparcia.

System wyboru projektów FEW 2021-2027 i jego wszystkie elementy są nastawione na to, aby można było skutecznie osiągnąć założone cele Programu. Porównanie stanu wdrażania FEW 2021-2027 i WRPO 2014-2020 przez pierwsze trzy lata wdrażania Programów pokazuje nieznacznie wyższy poziom w przypadku FEW 2021-2027. System wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewnia zatem odpowiednią dynamikę wydatkowania środków.
Na dokończenie kontraktacji środków i realizację wszystkich projektów w przypadku FEW 2021-2027 pozostaje już tylko 5 lat, tj. o rok mniej niż w perspektywie 2014-2020. Dlatego system wyboru projektów musi wygenerować w kolejnych latach odpowiednią liczbę projektów, które będą mogły zostać zakończone do końca 2030 r. Kolejne nabory wniosków powinny być ogłaszane z uwzględnieniem spodziewanej długości realizacji inwestycji, dotychczasowego zainteresowania potencjalnych wnioskodawców oraz pozostałych do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników. Dobrym rozwiązaniem jest stosowane przez IZ FEW 2021-2027 przesuwanie środków pomiędzy obszarami wsparcia Programu. W latach 2026-2030 będzie to element niezbędny.

Konstrukcja kryteriów wyboru projektów umożliwia efektywną realizację celów określonych w ramach FEW 2021-2027. Projekty wybierane do dofinansowania muszą odzwierciedlać najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami.

W ramach realizacji Programu występuje znaczny odsetek wniosków odrzucanych na etapie oceny. Umowa o dofinansowanie została zawarta w przypadku 48,7% wniosków złożonych w ramach naborów FEW 2021-2027, w stosunku do których zakończony został proces wyboru projektów do dofinansowania. Natomiast 50,1% złożonych wniosków okazało się nieskutecznych, w tym 38,1% zostało odrzuconych na poszczególnych etapach oceny (formalnej, merytorycznej, strategicznej oraz negocjacjach), zaś 12,0% odrzuconych z uwagi na wyczerpanie puli dostępnej alokacji.

Badanie pokazało, że doświadczenie w realizacji projektów wpływa na pozyskanie środków w ramach FEW 2021-2027. Skuteczność pozyskania dofinansowania przez wnioskodawców wzrasta wraz z posiadanym doświadczeniem w realizacji projektów unijnych. W przypadku wnioskodawców posiadających duże doświadczenie odsetek pozyskujących dofinansowanie był wyższy niż dla ogółu wnioskodawców o 12,8 p.p. Natomiast w grupie posiadającej średnie doświadczenie był niższy o 7,0 p.p., w grupie o małym doświadczeniu o 8,3 p.p., a wśród podmiotów bez doświadczenia o 17,1 p.p.

Pozytywny wpływ na otrzymanie dofinansowania ma również korzystanie z zewnętrznych firm doradczych. W przypadku wnioskodawców o każdym stopniu doświadczenia, korzystanie z firm doradczych przekłada się na wyższy udział podmiotów pozyskujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027. Jednakże całościowe przygotowanie wniosku o dofinansowanie przez podmiot zewnętrzny, nie wpływało na większą skuteczność w otrzymaniu dofinansowania. Natomiast zlecenie opracowania elementów wniosku lub przygotowanie wniosku przy wsparciu doradczym firmy zewnętrznej zwiększało szansę na otrzymanie dofinansowania.

Analiza wnioskodawców skutecznych oraz nieskutecznych pod względem typów beneficjentów pokazuje, że największą grupę beneficjentów FEW 2021-2027 stanowią podmioty administracji publicznej (50,5% wszystkich beneficjentów). Dużą grupę stanowią też przedsiębiorstwa (18,1%) oraz organizacje społeczne i związki wyznaniowe (16,8%). Wśród wnioskodawców nieskutecznych najliczniejszą grupą były przedsiębiorstwa (41,7% wszystkich nieskutecznych wnioskodawców), podmioty administracji publicznej (24,7%) oraz organizacje społeczne i związki wyznaniowe (23,3%).

Często błędy we wnioskach o dofinansowanie wynikają z kopiowania treści wniosków z innych projektów bez dostosowania ich do regulaminu naboru, w ramach którego wniosek jest składany. Dotyczy to przede wszystkim projektów finansowanych z EFS+. Zdecydowanie najczęściej powodem odrzucenia wniosków w ramach EFRR i FST było niespełnienie kryteriów formalnych, w tym przede wszystkim braki w kompletności wniosku i załączników.

Powszechnym zjawiskiem wśród wnioskodawców, których wnioski zostały odrzucone lub niewybrane do dofinansowania, jest odwołanie się od otrzymanej oceny wniosku. Składane było ono przez prawie połowę (44,8%) takich wnioskodawców. Inną kwestią jest zasadność i skuteczność odwołania. Jedynie około co dziesiąte (11,2%) odwołanie jest uwzględniane. Niska skuteczność składanych odwołań wynika głównie z błędów, jakie popełniają wnioskodawcy na etapie aplikowania i/lub braków w dokumentacji aplikacyjnej. Na etapie procedury odwoławczej próbują uzupełnić wniosek poprzez informacje, których we wniosku o dofinansowanie nie ma lub wykraczające poza zakres protestu. Innym z błędów jest powielanie argumentacji wniosku, która zdaniem oceniających była niewystarczająca na etapie oceny.

Jak wynika z badania, wykorzystywanie przez wnioskodawców FEW 2021-2027 portalu internetowego dedykowanego FEW 2021-2027 jest zdecydowanie większe niż poprzedniej wersji strony. Z serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl skorzystało 60,3% wnioskodawców, tj. o 35,5 p.p. więcej niż ze strony wrpo.wielkopolskie.pl. Zdecydowana większość wnioskodawców korzystających z serwisu (69,0%), po raz ostatni zrobiła to w okresie ostatniego miesiąca. Pokazuje to, że strona internetowa FEW 2021-2027 jest wykorzystywana systematycznie i na bieżąco.

Zarówno portal dedykowany perspektywie finansowej 2014-2020, jak i nowa strona internetowa programu FEW 2021-2027 zostały wysoko ocenione pod względem funkcjonalności i użyteczności. Ocena poszczególnych stron internetowych jest do siebie zbliżona, jednak w większości aspektów nieznacznie wyżej oceniona została poprzednia wersja strony. Nie należy tego interpretować negatywnie. Każda gruntowna zmiana portali internetowych czy też systemów informatycznych na początku przeważnie wprowadza u ich użytkowników element niezadowolenia ze zmian funkcjonalności, co do których byli przyzwyczajeni. Do przekonania się co do korzyści z wprowadzonych rozwiązań potrzeba czasu. Natomiast badanie przeprowadzone zostało w momencie, w którym strona funduszeue.wielkopolskie.pl funkcjonowała dopiero pierwsze miesiące.

W ramach FEW 2021-2027 funkcjonują dwa systemy informatyczne wzajemnie się uzupełniające, tj. Centralny System Teleinformatyczny 2021 oraz Lokalny System Informatyczny (LSI 2021+). Głównym celem LSI 2021+ jest podniesienie efektywności wykorzystania funduszy unijnych, w tym obsługę w całości elektronicznie procesu wnioskowania o dofinansowanie. Jest to system, który w pierwszej kolejności dotyczy wnioskodawców. Za jego pośrednictwem następuje sporządzenie, a następnie złożenie wniosku o dofinansowanie. Natomiast CST2021 jest systemem centralnym, którego wykorzystanie zapewnia całościową obsługę realizacji funduszy unijnych.

System LSI 2021+, jego funkcjonalności, przejrzystość i intuicyjna obsługa jest wysoko oceniana przez pracowników instytucji funkcjonujących w systemie wyboru projektów FEW 2021-2027 oraz ekspertów oceniających projekty w ramach KOP. Wysokie oceny funkcjonalności systemu wystawione zostały również przez wnioskodawców FEW 2021-2027.

Jak pokazało badanie, 54,7% wnioskodawców identyfikuje w systemie i procesie wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 elementy wspierające sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu. Elementy systemu lub procesu wyboru projektów FEW 2021-2027, które mogą stanowić czynnik spowalniający lub ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu, wskazywane są przez 44,5% wnioskodawców FEW 2021-2027.

Wyznaczany przez IZ oraz IP FEW 2021-2027 czas przeznaczony na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie jest elementem systemu wyboru projektów, który mocno dzieli wnioskodawców. Największy ich odsetek wskazuje ten element jako czynnik wspierający i zarazem ograniczający realizację FEW 2021-2027. Analogicznie jest w przypadku czasu oceny wniosków o dofinansowanie. Badanie nie wykazało jednak, żeby wyznaczany czas na złożenie wniosków był barierą w aplikowaniu o środki, a czas oceny wniosków był nadmiernie i nieuzasadnienie wydłużany. Z jednej strony zrozumiałe jest oczekiwanie wnioskodawców, aby mieć jak najwięcej czasu na złożenie wniosku i jak najszybciej otrzymać dofinansowanie. Kwestie te jednak zostały prawidłowo dostosowane przez IZ i IP FEW 2021-2027.

Elementem niebudzącym sprzeczności jest kontakt z instytucją ogłaszającą nabór. Znaczna część wnioskodawców wskazuje go jako czynnik wspierający realizację Programu, a nieliczna część jako ograniczający.

Badanie wykazało, że kryteria wyboru projektów spełniają właściwości niezbędne do tego, aby prawidłowo realizowały swoją funkcję. Mianowicie:

- Są sformułowane w sposób zrozumiały dla wnioskodawców. Przedstawiają dokładne wyjaśnienia, co jest przedmiotem oceny i co należy przedstawić, aby spełnić dane kryterium lub otrzymać określoną liczbę punktów.
- Są pozbawione błędów merytorycznych.

- Są spójne wewnętrznie, tzn. brak jest sprzeczności wewnętrznej kryterium i pomiędzy kryteriami oraz występuje spójność z dokumentami programowymi.
- Umożliwiają obiektywną ocenę projektu, tzn. opisane w kryterium zasady oceny opierają się na faktach/rzetelnych danych, a nie na osobistych opiniach i interpretacjach.
- Zapewniają mierzalność, tzn. sposób oceny kryterium jest zgodny z jego definicją i jasno określa, co i jak należy mierzyć oraz za co przyznawane są punkty.
- Zapewniają weryfikowalność, tzn. sposób pomiaru kryterium jest możliwy do przeprowadzenia i sprawdzenia.
- Służą ocenie projektu opisanego we wniosku i nie są źródłem zobowiązań wnioskodawcy wobec instytucji, które nie zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie i nie będą określone w umowie o dofinansowanie (chyba że dla danego typu projektu jest to uzasadnione/właściwe).

Przyjęte wagi punktowe kryteriów w wysokim stopniu odpowiadają na potrzeby wynikające z osiągnięcia celów Programu. Łączna ocena adekwatności wag punktowych była bliska maksymalnej wartości i wyniosła 5,96, w skali od 1 do 6. Ponadto, w skali całego FEW 2021-2027 blisko 61,0% możliwej do zdobycia punktacji można otrzymać w kryteriach bezpośrednio lub pośrednio przyczyniających się do realizacji celów FEW 2021-2027. Dlatego można stwierdzić, że punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu i dotychczasowym doświadczeniem wnioskodawcy.

Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów w istotnym stopniu nastawione są na realizację celów interwencji FEW 2021-2027. Z przeprowadzonej analizy 152 celów/ wskaźników FEW 2021-2027 wynika, że aż dla 83,0% z nich występują kryteria wyboru projektów mające bezpośredni silny wpływ na ich realizację. Kryteria wyboru projektów powinny zapewnić realizację tych celów. Dla pozostałych 17,0% analizowanych wskaźników, jedynie w przypadku dwóch z nich projekty wybierane do dofinansowania w mniejszym stopniu zakładają realizację tych wskaźników, niż wnioski złożone i może to być zagrożeniem do osiągnięcia ich wartości docelowych.

Wysoką ocenę spójności kryteriów wyboru projektów z celami FEW 2021-2027 potwierdzają wyniki badania wśród wnioskodawców FEW 2021-2027. Zdecydowana ich większość, tj. 61,2% zgadza się z tym, że kryteria wyboru projektów stosowane w działaniu, w ramach którego składali wniosek o dofinansowanie projektu zapewniają, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu.

Z przeprowadzonego badania wynika, że kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 w pełni odpowiadają zapisom Programu. Najwyżej oceniony został wybór projektów adekwatnych do typów projektów oraz typów beneficjenta, tj. ocena na poziomie 5,10 w skali od 1 do 6.

Wysokie oceny wnioskodawców dotyczyły również adekwatności kryteriów wyboru projektów do grupy docelowej (5,09), celu działania (5,08), zakresu wsparcia i wskaźników monitorowania (4,99).

Badanie pokazało, że zestawy kryteriów wyboru projektów w każdym działaniu FEW 2021-2027 są kompletne. Zapewniają one ocenę projektu pod każdym niezbędnym względem, tj. spełnienia wymogów rozporządzenia parlamentu europejskiego, wytycznych krajowych i polityk horyzontalnych. Są odrębne kryteria dla spójności z dokumentami programowymi i dokumentacją naboru, dla wskaźników, kwalifikowalności wydatków itd. Na etapie oceny formalnej kryteria pozwalają zweryfikować każdą właściwość projektu i wnioskodawcy. Kryteria zapewniają również wybór projektów realizujących cele Programu przy jednoczesnej trosce o odpowiedni potencjał wnioskodawcy i realną możliwość realizacji projektu i wykonania inwestycji.

Z drugiej strony wszystkie kryteria wyboru projektów są niezbędne do tego, aby możliwa była weryfikacja określonych wymogów. Każde kryterium odnosi się do poszczególnych części wniosku o dofinansowanie. W obecnej sytuacji kryteria wyboru projektów są odpowiednio dopasowane do potrzeb związanych z oceną. Jest to absolutne minimum tego, co należy weryfikować i oceniać.

Przyjęte kryteria wyboru projektów są optymalne pod względem spełnienia wszystkich unijnych zasad równościowych, takich jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, zasada zrównoważonego rozwoju oraz unijna polityka w dziedzinie środowiska. Po weryfikacji i ocenie spełnienia zasad horyzontalnych w projekcie zgodnie z przyjętymi kryteriami wyboru projektów, do dofinansowania nie trafia żaden projekt, który nie spełnia tych wartości.

Badanie wykazało, że kryteria wyboru projektów są dostępne dla wszystkich wnioskodawców, tzn. są udostępnione w taki sposób, aby każdy zainteresowany wnioskodawca mógł się z nimi zapoznać oraz spełniony został warunek równego traktowania wszystkich wnioskodawców przez kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. kryteria w jednakowy sposób oceniają wszystkich potencjalnych wnioskodawców.

Wskazanie konkretnych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający realizację projektu, a tym samym FEW 2021-2027, nie jest oczywiste dla wnioskodawców Programu. Takie kryteria wskazało jedynie 9,7% z nich.

W większości są to kryteria, które oceniają właściwość wnioskodawcy pod kątem zdolności organizacyjnej, technicznej i finansowej do realizacji projektu. Stanowią one 28,4% wszystkich wskazywanych przez wnioskodawców kryteriów. Weryfikacja tych kryteriów pozwala ocenić, czy wnioskodawca dysponuje odpowiednim zapleczem kadrowym, doświadczeniem oraz stabilnością finansową niezbędną do prawidłowego przeprowadzenia realizacji projektu. Ogranicza to ryzyko opóźnień i nieprawidłowości oraz zapewnia trwałość i właściwe wykorzystanie efektów projektu.

Wnioskodawcy FEW 2021-2027 co do zasady nie identyfikują kryteriów wyboru projektów, które mogą ograniczać sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu, a tym samym negatywnie wpływać na realizację Programu. Takie kryteria wskazało jedynie 4,1% z nich.

Niektóre ze sformułowanych wniosków w wyniku realizacji badania przełożyły się na wskazanie rekomendowanych do podjęcia działań. Mianowicie:

- Często występujące sytuacje, w których wnioskodawcy nie mieli możliwości przedstawienia we wniosku o dofinansowanie wszystkich wymaganych informacji, z uwagi na określony limit znaków poszczególnych pól wniosku, skłoniły do rekomendacji, aby w przyszłej perspektywie finansowej limit znaków ustalony został na poziomie całego wniosku o dofinansowanie, bądź też powinno nastąpić zwiększenie limitu znaków w poszczególnych polach eksportowanych do teleinformatycznego systemu krajowego w porównaniu z obecnym limitem w CST2021.
- Poziom kontraktacji FEW 2021-2027 na koniec 2025 r. oraz pozostały do zakończenia realizacji Programu okres pięciu lat wymagają, aby w kolejnych latach w poszczególnych obszarach wsparcia (działaniach), w których występują wolne środki finansowe, następowały ewentualne ogłoszenia kolejnych naborów wniosków (z uwzględnieniem m.in. spodziewanej długości realizacji inwestycji w danym działaniu, zainteresowania potencjalnych beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach danego obszaru wsparcia, wartości docelowych wskaźników niezbędnych do osiągnięcia) lub elastyczne przesuwanie środków pomiędzy obszarami wsparcia Programu.
- Mając na uwadze, że duży odsetek odrzuconych wniosków o dofinansowanie po części wynika z braku zrozumienia przez wnioskodawców, w jaki sposób powinien zostać spełniony standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn, zasadne jest zwiększenie świadomości wnioskodawców o tym, jak należy rozumieć standard minimum. W tym celu najlepszym rozwiązaniem byłaby organizacja osobnego szkolenia/szkoleń poświęconych zasadom horyzontalnym, w tym standardu minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn.

2. SUMMARY

The effectiveness of the programme as a whole depends, amongst other things, on the selection of high-quality projects that are consistent with the objectives and logic of the intervention. The selection of individual projects is contingent upon meeting the selection criteria approved by the Monitoring Committee of the relevant programme. The correct selection of criteria and a properly functioning project selection system are therefore key determinants of the programme's success.

This is also the case for the European Funds for Wielkopolska (FEW) 2021–2027. The aim of this study was to analyse and evaluate the project selection system, including the criteria applied, in terms of its ability to identify and select projects that enable the achievement of the objectives of the FEW 2021–2027[3] .

The scope of the assessment of the FEW 2021–2027 project selection system included:

- an assessment of the adequacy of the project selection system (including, in particular, the project selection criteria and the timetable for calls for funding applications) in relation to the Programme's objectives and targets,
- an assessment of the consistency of the project selection system (including, in particular, the project selection criteria and procedures) with the Programme's objectives, the requirements set out in the implementing Act, and national and EU legislation, in particular Articles 9 and 73 of the General Regulation,
- an assessment of the project selection system (in particular the project selection criteria) in terms of its ability to identify and select projects that enable the Programme's objectives to be achieved with the lowest possible expenditure. The effectiveness and efficiency of the project selection system were assessed,
- the identification of potential constraints and challenges in the system's operation which may affect the conduct and quality of the project selection process and the achievement of the Programme's objectives,
- providing conclusions and formulating recommendations to enable the implementation of measures to optimise the project selection process and the resources necessary for its implementation, as well as implementing changes to the project selection criteria necessary to achieve the Programme's objectives.

In order to carry out a comprehensive assessment of the FEW 2021–2027 project selection system, a range of research methods was applied and numerous data sources were utilised. The evaluation was based on desk research and expert analyses, including two analyses specifically conducted for this study: a linguistic-semiotic analysis (which served as a tool for assessing the quality of the project selection criteria) and a logical-structural analysis (the

[3] In accordance with the Terms of Reference, the study did not cover Priorities 8–9 and 11–13 of the FEW 2021–2027

aim of which was to examine the relationship between the project selection criteria and the Programme's objectives, as measured, amongst other things, by indicators). The knowledge gained was supplemented by the participants' perspective through:

– quantitative research: CAWI/CATI surveys amongst beneficiaries of the FEW 2021–2027 programme (406 valid responses), applicants whose projects were not recommended for funding (539 valid responses), and applicants whose applications were under assessment (173 valid responses),

– qualitative research: in-depth individual interviews with those responsible for drawing up project selection criteria, those responsible for project selection, members of the Appeals Committee, and representatives of working groups operating under the FEW 2021–2027 Steering Committee, as well as group interviews with beneficiaries and unsuccessful applicants under the FEW 2021–2027 programme.

The study covered the period from the start of the implementation of the FEW 2021–2027 programme until the end of 2025. In addition, the analysis covered all the criteria approved by the FEW 2021–2027 Monitoring Committee up to 18 April 2026, i.e. 118 sets of project selection criteria[4], of which 49 sets were under the ERDF *[European Regional Development Fund]*, 36 under the ESF+ *[European Social Fund Plus]* and 33 under the JTF *[Just Transition Fund]*.

A total of 155 calls for funding applications were announced, with a combined budget of over PLN 8.8 billion. As a result, nearly 2,600 funding applications were submitted, seeking a total of PLN 10.3 billion in funding. This represents 117 per cent of the allocation for these calls.

The project selection system under the FEW 2021–2027 meets all the requirements set out in the overarching documents, i.e. EU regulations, laws and guidelines. In particular:

- The process of assessment and selecting projects under the FEW 2021–2027 is described precisely and clearly in the call for proposals rules, which enhances the transparency of the system.
- The project selection system has been designed in such a way that projects submitted under the FEW 2021–2027 are assessed in accordance with the criteria applicable to the relevant call for proposals and in accordance with the procedure set out in the rules.
- The project selection system ensures that projects are assessed impartially.
- The project selection system guarantees equal access to information on the conditions and procedure for project selection.

[4] The 'catalogue of project selection criteria' refers to the set of criteria adopted by a specific resolution of the KM FEW for a given Fund/project type/project types.

- The project selection system does not permit any form of discrimination. Every project has an equal chance of receiving funding.

It has been designed to ensure that projects submitted and implemented comply with all EU principles, such as: accessibility for people with disabilities, gender equality, the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the principle of sustainable development, and EU environmental policy. Thanks to the project selection criteria adopted, those projects that do not meet the above requirements are rejected at the formal assessment stage and are not eligible for funding under the FEW 2021–2027. The study showed that the assessment of compliance with horizontal principles is carried out thoroughly and with due care. Applicants' declarations at the application stage are verified during project implementation and final settlement.

An appropriate institutional framework, human resource capacity and the availability of the necessary tools have been ensured. The responsibilities assigned to individual institutions regarding the implementation of the priorities and measures under the FEW 2021–2027 programme should be viewed positively. This was done on the basis of the knowledge, experience and institutional capacity of the individual entities. This will enable the efficient implementation of the funding allocated to Wielkopolska under the regional programme. Administrative capacity, amongst other things, enables the efficient assessment of funding applications. The vast majority of calls for proposals involved up to 20 funding applications, with the assessment process completed within 100 days. Even with an increase in the number of applications submitted, the assessment period generally does not exceed 150 days.

The project selection system incorporates all the necessary procedures relating to the organisation of the call for proposals and the assessment of submitted applications. These are set out in the implementing guidelines of the respective institutions and communicated to potential applicants in the rules and regulations for each call for proposals.

The way in which the project selection process is organised ensures that it runs smoothly. It is well-structured, transparent, clearly communicated to applicants and effective. As a result, it does not give rise to any major concerns on the part of either the applicants or the experts assessing the applications.

The study positively assessed the adaptation of the various elements of the FEW 2021–2027 project selection system to the specific nature of the projects and to the needs and capabilities of applicants.

The process of planning calls for proposals under the FEW 2021–2027 strikes an appropriate balance between the need to achieve the programme's objectives, the needs and capabilities of applicants, and the institutional capacity for project appraisal and selection. It is therefore optimal for the development of the Wielkopolska Voivodeship.

The high level of interest in calls for proposals under the Programme's individual measures indicates that the various elements of the project selection process are well suited to applicants' capabilities. In only two measures does the value of funding for submitted applications amount to less than 50% of the allocation set aside for the calls for proposals. This is not due to insufficient time to submit an application, but rather to the conditions and restrictions relating to the scope of support.

The FEW 2021–2027 project selection system and all its components are designed to ensure that the Programme's objectives can be effectively achieved. A comparison of the implementation status of FEW 2021–2027 and WRPO *[Wielkopolska Regional Operational Programme]* 2014–2020 over the first three years of the programmes' implementation shows a slightly higher level for FEW 2021–2027. The project selection system for the FEW 2021–2027 therefore ensures an appropriate pace of expenditure. There are now only five years remaining to complete the contracting of funds and the implementation of all projects under the FEW 2021–2027, i.e. one year less than in the 2014–2020 programming period.

Therefore, the project selection system must generate an appropriate number of projects in the coming years that can be completed by the end of 2030. Subsequent calls for proposals should be announced taking into account the expected duration of project implementation, the level of interest shown so far by potential applicants, and the remaining targets for key indicators. A good approach is the reallocation of funds between the Programme's areas of support, as practised by the MA for the FEW 2021–2027. Between 2026 and 2030, this will be essential.

The structure of the project selection criteria enables the effective achievement of the objectives set out under the FEW 2021–2027. Projects selected for funding must reflect the most favourable balance between the amount of support, the actions undertaken and the objectives achieved.

A significant proportion of applications are rejected at the assessment stage during the implementation of the Programme. A grant agreement was concluded for 48.7% of applications submitted under the FEW 2021–2027 calls for proposals, for which the project selection process had been completed. In contrast, 50.1% of the applications submitted were unsuccessful, of which 38.1% were rejected at various stages of the assessment process (formal, substantive, strategic and negotiations), whilst 12.0% were rejected due to the available allocation having been exhausted.

The study showed that experience in project implementation influences the success of securing funding under the FEW 2021–2027 programme. Applicants' success in securing funding increases with their experience in implementing EU projects. For applicants with extensive experience, the proportion securing funding was 12.8 percentage points higher than for applicants as a whole, whilst it was 7.0 percentage points lower for those with moderate experience, 8.3 percentage points lower for applicants with little experience, and 17.1 percentage points lower for those with no experience.

The use of external consultancy firms also has a positive impact on the likelihood of securing funding. For applicants at every level of experience, the use of consultancy firms results in a higher proportion of entities securing funding under the FEW 2021–2027 programme. However, having an external entity prepare the entire funding application did not lead to greater success in securing funding. By contrast, commissioning the drafting of parts of the application or preparing the application with advisory support from an external firm increased the chances of securing funding.

An analysis of successful and unsuccessful applicants by beneficiary type shows that public administration bodies constitute the largest group of FEW 2021–2027 beneficiaries (50.5% of all beneficiaries). Enterprises (18.1%) and civil society organisations and religious associations (16.8%) also constitute a large group. Among unsuccessful applicants, the largest groups were enterprises (41.7% of all unsuccessful applicants), public administration bodies (24.7%) and social organisations and religious associations (23.3%).

Errors in funding application often arise from copying the content of applications from other projects without adapting them to the call for proposals under which the application is submitted. This applies primarily to projects funded by the ESF+. By far the most common reason for the rejection of applications under the ERDF and the JTF was failure to meet formal criteria, primarily lack of completeness of the application and its annexes.

It is common for applicants whose applications have been rejected or not selected for funding to lodge an appeal against the assessment of their application. Almost half (44.8%) of such applicants lodged an appeal. Another issue is the validity and effectiveness of appeals. Only around one in ten (11.2%) appeals is upheld. The low success rate of appeals is mainly due to errors made by applicants at the application stage and/or omissions in the application documentation. During the appeal procedure, they attempt to supplement their application with information that is not included in the funding application or that goes beyond the scope of the appeal. Another common error is repeating the arguments from the application, which the assessors deemed insufficient at the assessment stage.

According to the study, the use by FEW 2021–2027 applicants of the dedicated FEW 2021–2027 website is significantly higher than for the previous version of the website. 60.3% of applicants used the funduszeue.wielkopolskie.pl website, i.e. 35.5 percentage points more than the wrpo.wielkopolskie.pl website. The vast majority of applicants using the website (69.0%) last accessed it within the last month. This shows that the FEW 2021–2027 website is used regularly and on an ongoing basis.

Both the website dedicated to the 2014–2020 financial perspective and the new FEW 2021–2027 programme website were highly rated in terms of functionality and usability. The ratings for the individual websites are similar, although in most aspects the previous version of the website was rated slightly higher. This should not be interpreted negatively. Any major change to websites or IT systems usually initially leads to some dissatisfaction among users regarding changes to the functionality they were accustomed to. It takes time for users

to appreciate the benefits of the new solutions. However, the study was conducted at a time when the funduszeue.wielkopolskie.pl website had only been operational for a few months.

Under the FEW 2021–2027 programme, two complementary IT systems are in operation, namely the Central ICT System 2021 and the Local IT System (LSI 2021+). The main objective of LSI 2021+ is to improve the efficiency of the use of EU funds, including the fully electronic handling of the funding application process. This is a system that primarily concerns applicants. It is used to draw up and then submit a funding application. CST2021, on the other hand, is a central system whose use ensures comprehensive management of the implementation of EU funds.

The LSI 2021+ system, its functionalities, transparency and intuitive user interface are highly rated by staff at institutions operating within the FEW 2021–2027 project selection system, as well as by experts assessing projects under the PSC *[Project Selection Committees]*. High ratings for the system's functionality have also been given by FEW 2021–2027 applicants.

As the study showed, 54.7% of applicants identify elements within the system and process for selecting projects under the FEW 2021–2027 programme that support the smooth, effective and efficient implementation of the programme. Elements of the FEW 2021–2027 project selection system or process which may act as a factor slowing down or limiting the smooth, effective and efficient implementation of the Programme are identified by 44.5% of FEW 2021–2027 applicants.

The timeframe set by the MA *[Managing Authority]* and the IB *[Intermediate Body]* for the FEW 2021–2027 Programme for the preparation and submission of funding applications is an element of the project selection system that strongly divides applicants. The largest proportion of them identify this element as a factor that both supports and, at the same time, restricts the implementation of the FEW 2021–2027 Programme. The situation is similar with regard to the time taken to assess funding applications. However, the study did not find that the timeframe set for submitting applications acted as a barrier to applying for funding, nor that the time taken to assess applications was excessively and unjustifiably prolonged. On the one hand, it is understandable that applicants would expect to have as much time as possible to submit their applications and to receive funding as quickly as possible. However, these issues have been properly calibrated by the MA and the IB of the FEW 2021–2027.

One aspect that does not give rise to any contradictions is contact with the institution announcing the call for proposals. A significant proportion of applicants cite this as a factor supporting the implementation of the Programme, whilst a small proportion regard it as a limiting factor.

The study showed that the project selection criteria possess the necessary characteristics to fulfil their function properly. Specifically:

- They are formulated in a way that is understandable to applicants. They provide detailed explanations of what is being assessed and what must be submitted in order to meet a given criterion or receive a specific number of points.
- They are free from factual errors.
- They are internally consistent, i.e. there are no internal contradictions within a criterion or between criteria, and they are consistent with the programme documents.
- They enable an objective assessment of the project, i.e. the assessment principles described in the criterion are based on facts/reliable data, rather than on personal opinions and interpretations.
- They ensure measurability, i.e. the method of assessing the criterion is consistent with its definition and clearly specifies what is to be measured and how, as well as what the points are awarded for.
- They ensure verifiability, i.e. the method of measuring the criterion is feasible and can be verified.
- They serve to assess the project described in the application and do not give rise to any obligations on the part of the applicant towards the institutions that were not included in the funding application and will not be specified in the grant agreement (unless this is justified or appropriate for the type of project in question).

The adopted scoring weights of the criteria largely address the needs arising from the achievement of the Programme's objectives. The overall assessment of the appropriateness of the scoring weight was close to the maximum value, amounting to 5.96 on a scale of 1 to 6. Furthermore, across the entire FEW 2021–2027 programme, nearly 61.0% of the total possible score can be obtained in criteria that directly or indirectly contribute to the achievement of the FEW 2021–2027 objectives. It can therefore be concluded that the scores available under the project selection criteria are appropriately balanced between the fulfilment of the intervention's objectives and the applicant's readiness, potential to implement the project and previous experience.

The study showed that the project selection criteria are significantly geared towards achieving the objectives of the FEW 2021–2027 intervention. An analysis of the 152 objectives/indicators of the FEW 2021–2027 programme reveals that for as many as 83.0% of them, there are project selection criteria that have a direct and strong impact on their achievement. The project selection criteria should ensure the achievement of these objectives. For the remaining 17.0% of the indicators analysed, in only two cases do the projects selected for funding contribute to the achievement of these indicators to a lesser extent than the applications submitted, and this may pose a risk to the attainment of their target values.

The high assessment of the alignment of project selection criteria with the objectives of the FEW 2021–2027 is confirmed by the results of a survey among FEW 2021–2027 applicants. The vast majority of them, i.e. 61.2%, agree that the project selection criteria applied under the measure for which they submitted a funding application ensure that funding is awarded, as a priority, to projects that can contribute most significantly to achieving the Programme's objectives.

The study shows that the FEW 2021–2027 project selection criteria are fully in line with the Programme's provisions. The highest rating was given to the selection of projects appropriate to the types of project and beneficiary, i.e. a score of 5.10 on a scale of 1 to 6. Applicants also gave high ratings to the suitability of the project selection criteria in relation to the target group (5.09), the objective of the measure (5.08), the scope of support and the monitoring indicators (4.99).

The study showed that the catalogues of project selection criteria for each measure under the FEW 2021–2027 are comprehensive. They ensure that projects are assessed in every necessary respect, i.e. compliance with the requirements of the European Parliament regulation, national guidelines and horizontal policies. There are separate criteria for consistency with programme documents and the call for proposals documentation, for indicators, the eligibility of expenditure, etc. At the formal assessment stage, the criteria enable the verification of every aspect of the project and the applicant. The criteria also ensure the selection of projects that fulfil the Programme's objectives, whilst taking into account the applicant's appropriate capacity and the realistic possibility of implementing the project and carrying out the investment.

On the other hand, all project selection criteria are essential to enable the verification of specific requirements. Each criterion relates to particular sections of the funding application. In the current situation, the project selection criteria are appropriately tailored to the needs of the assessment process. This represents the absolute minimum of what needs to be verified and assessed.

The project selection criteria adopted are optimal in terms of compliance with all EU equality principles, such as: accessibility for people with disabilities, gender equality, the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the principle of sustainable development, and EU environmental policy. Following verification and assessment of compliance with horizontal principles in a project in accordance with the adopted project selection criteria, no project that fails to meet these standards receives funding.

The study showed that the project selection criteria are accessible to all applicants, i.e. they are made available in such a way that any interested applicant can familiarise themselves with them, and that the condition of equal treatment of all applicants under the FEW 2021–2027 project selection criteria is met, i.e. the criteria assess all potential applicants in the same way.

It is not obvious to applicants to the Programme which specific FEW 2021–2027 project selection criteria constitute, or may constitute, a factor supporting the implementation of the project, and thus the FEW 2021–2027 programme. Only 9.7% of them identified such criteria.

For the most part, these are criteria that assess the applicant's suitability in terms of their organisational, technical and financial capacity to implement the project. They account for 28.4% of all criteria identified by applicants. Verification of these criteria makes it possible to assess whether the applicant has the appropriate human resources, experience and financial stability necessary to carry out the project properly. This reduces the risk of delays and irregularities and ensures the sustainability and proper use of the project's outcomes.

As a rule, FEW 2021–2027 applicants do not identify project selection criteria that could hinder the smooth, effective and efficient implementation of a project, and thus negatively impact the implementation of the Programme. Only 4.1% of them identified such criteria.

Some of the conclusions drawn as a result of the study led to the identification of recommended actions. Specifically:

- Frequent instances where applicants were unable to provide all the required information in their funding application, due to the specific character limits for individual fields of the application, led to the recommendation that, in the next financial framework, the character limit should be set at the level of the entire funding application, or that the character limit in the individual fields exported to the national ICT system should be increased compared with the current limit in CST 2021.
- The level of contract awards under the FEW 2021–2027 programme as at the end of 2025, together with the five-year period remaining until the programme's completion, necessitate that in subsequent years, within the individual areas of support (measures) where funds remain available, further calls for proposals may be announced (taking into account, amongst other things, the expected duration of investment implementation under a given measure, the interest of potential beneficiaries in applying for funding within a given area of support, and the target values of the indicators necessary to achieve the objectives) or that funds be flexibly reallocated between the Programme's areas of support.
- Bearing in mind that a large proportion of rejected funding applications is partly due to applicants' lack of understanding of how the minimum standard for implementing the principle of gender equality should be met, it is reasonable to raise applicants' awareness of how this minimum standard should be understood. To this end, the best solution would be to organise a separate training session or sessions dedicated to horizontal principles, including the minimum standard for implementing the principle of equality between women and men.

3. WPROWADZENIE

3.1. Cel badania

Głównym celem badania była analiza i ocena systemu wyboru projektów, w tym stosowanych kryteriów, pod kątem zdolności do identyfikacji i wyboru projektów umożliwiających realizację celów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Badanie objęło ocenę trafności organizacji systemu, w tym doboru kryteriów wyboru projektów, oraz jego spójności z założeniami Programu, zasadami realizacji polityk horyzontalnych i wymogami prawnymi. Pozwoliło również ustalić, na ile działania podejmowane w procesie wyboru projektów przyczyniają się do skutecznej i efektywnej realizacji celów Programu, w tym osiągania założonych wskaźników (jeśli określono dla danego celu).

Ewaluacja pozwoliła zidentyfikować czynniki ograniczające i wyzwania wpływające na jakość procesu wyboru projektów, a tym samym na zdolność systemu do efektywnego wspierania realizacji celów Programu. Badanie dostarczyło także wiedzy potrzebnej do optymalizacji procesu wyboru projektów (lub jego wybranych etapów).

W ramach badania zrealizowano następujące cele szczegółowe:

1. Ocena adekwatności systemu wyboru projektów (w tym w szczególności kryteriów wyboru projektów oraz harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie) w odniesieniu do założeń i celów Programu.
2. Ocena spójności systemu wyboru projektów (w tym w szczególności kryteriów i procedur wyboru projektów) z założeniami Programu, wymogami określonymi w ustawie wdrożeniowej, przepisami krajowymi oraz unijnymi, szczególnie z art. 9 i 73 Rozporządzenia ogólnego.
3. Ocena systemu wyboru projektów (w szczególności kryteriów wyboru projektów) w zakresie zdolności identyfikacji i wyboru projektów, które umożliwiają realizację celów Programu, przy możliwie najmniejszych nakładach. Oceniono skuteczność i efektywność systemu wyboru projektów.
4. Zidentyfikowanie potencjalnych czynników ograniczających i wyzwań w funkcjonowaniu systemu, które mogą wpływać na przebieg i jakość procesu wyboru projektów oraz na realizację celów Programu. Analiza objęła m.in. trudności w realizacji celów, trudności w osiąganiu wskaźników oraz opóźnienia we wdrażaniu interwencji.
5. Dostarczenie wniosków oraz sformułowanie zaleceń i rekomendacji pozwalających na:
    a) wdrożenie działań optymalizujących proces wyboru projektów i zasoby niezbędne do jego realizacji,

b) wdrożenie zmian w kryteriach wyboru projektów niezbędnych do realizacji celów Programu. Sformułowanie propozycji rozwiązań dla zidentyfikowanych czynników ograniczających i wyzwań w funkcjonowaniu systemu, kolejno na poziomie funduszy, priorytetów, działań i typów projektów.

3.2. Zakres badania

Zakres przedmiotowy

Przedmiotem badania były działania współfinansowane z EFRR, EFS+ oraz FST w wymienionych poniżej Priorytetach FEW 2021-2027:

- Priorytet 1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki (EFRR),
- Priorytet 2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski (EFRR),
- Priorytet 3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce (EFRR),
- Priorytet 4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE (EFRR),
- Priorytet 5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan (EFRR),
- Priorytet 6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+),
- Priorytet 7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne (EFRR),
- Priorytet 10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej (FST).

Przedmiot badania obejmował system wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 składający się z następujących elementów:

1. Instytucje, które odpowiadają w swoim zakresie za koordynację, komunikowanie i przeprowadzenie procesu wyboru projektów.
2. Kryteria wyboru projektów, które stanowią zestaw wymagań stanowiących podstawę umożliwiającą ocenę i wybór projektów, a także w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu.
3. Procedury wyboru projektów, które umożliwiają realizację procesu wyboru projektów.
4. Dokumentacja naborów, przygotowywana przez instytucje oraz przez wnioskodawców i wymagana na różnych etapach procesu wyboru projektów.
5. Zasoby wspierające działanie systemu.
6. Cele Programu – określone w Programie cele, w tym wartości docelowe wskaźników produktu i rezultatu, wynikające z wyzwań i potrzeb interwencyjnych regionu.

Zakres podmiotowy

Badanie objęło następującą grupę podmiotów:

1. Przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację FEW 2021-2027, tj.: IZ FEW 2021-2027 (DPR, DWP, DEFS), IP FEW 2021-2027 (WUP, ARR), w tym osób odpowiedzialnych za tworzenie kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, członków/członkiń Komisji Oceny Projektów i Komisji Odwoławczej,
2. Ekspertów oceniających projekty FEW 2021-2027 w ramach EFRR, EFS+ i FST, w rozumieniu art. 80-85 Ustawy wdrożeniowej,
3. Przedstawicieli/przedstawicielki grup roboczych funkcjonujących przy Komitecie Monitorującym FEW 2021-2027, w tym grup ds. zasad horyzontalnych i warunków podstawowych, ds. społeczeństwa obywatelskiego oraz Podkomitetu (grupy roboczej) ds. Wielkopolski Wschodniej,
4. Nieskutecznych Wnioskodawców FEW 2021-2027,
5. Beneficjentów FEW 2021-2027.

Zakres terytorialny

Badanie dotyczyło obszaru województwa wielkopolskiego.

Zakres czasowy

Badanie swoim zakresem objęło okres od dnia zatwierdzenia Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (tj. 5 grudnia 2022 r.), do końca 2025 r. (tj. 31 grudnia 2025 r.).

Analizie poddano również ogłoszone nabory oraz kryteria wyboru projektów zatwierdzone w trakcie realizacji badania – aż do 18 kwietnia 2026 r.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

W ramach badania zastosowano następujące kryteria ewaluacyjne:

- Trafność: pozwoliła ocenić adekwatność zastosowanych/planowanych do zastosowania kryteriów wyboru projektów oraz sposobu organizacji systemu wyboru projektów do realizacji zaplanowanych celów interwencji (Działań i Programu), w tym osiągania zakładanych wartości wskaźników (jeśli takie określono),
- Spójność: pozwoliła ocenić, czy kryteria wyboru projektów i system ich wyboru są wewnętrznie spójne, wzajemnie się nie wykluczają, są wobec siebie komplementarne, łączą się w logiczną całość oraz są spójne z założeniami i celami Programu oraz z zasadami realizacji polityk horyzontalnych, zgodne z zapisami Rozporządzenia ogólnego, Ustawy wdrożeniowej, Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027,

- Skuteczność: pozwoliła ocenić, w jakim stopniu kryteria oraz system wyboru projektów przyczyniają/będą przyczyniać się do wyboru projektów, które umożliwiają realizację celów Programu, w tym osiąganie zakładanych wartości wskaźników (jeśli takie określono), zarówno poprzez wybór projektów o największym wpływie jednostkowym, jak i poprzez wybór wielu projektów o skumulowanym oddziaływaniu,
- Efektywność: pozwoliła ocenić stosunek nakładów (zasoby ludzkie, czasowe, finansowe i technologiczne) poniesionych na funkcjonowanie systemu wyboru projektów do zakładanych do osiągnięcia efektów, w tym osiągania zakładanych wartości wskaźników (jeśli takie określono). Pomogła ocenić, czy można poprawić jakość projektów wybieranych do dofinansowania, a więc takich, które m.in. będą się lepiej wpisywać w cele Programu.

4. PRZEBIEG BADANIA

4.1. Koncepcja badania

W celu rzetelnej realizacji badania wykorzystano koncepcję ewaluacji opartej na teorii (Theory-based evaluation – TBE) zwaną realistyczną ewaluacją (realistic evaluation), zaproponowaną przez Pawsona i Tilleya. Podejście to zakłada, że rezultat stanowi wypadkową kontekstu i mechanizmu.

Zgodnie z tą teorią dana interwencja (w przypadku niniejszej ewaluacji FEW 2021-2027) ma potencjał generowania określonych rezultatów, ale kwestia zainicjowania mechanizmów zmiany jest uzależniona od podlegających programowi interesariuszy. Efekty (zamierzone i niezamierzone) generowane są na skutek działalności ludzi prowadzonej w określonym kontekście i zgodnie z pewnym mechanizmem. W związku z tym, że interwencja przynosi zróżnicowane wyniki w zależności od interesariuszy i kontekstu, dla procesu decyzyjnego istotne jest ustanowienie w trakcie ewaluacji, co jest skuteczne dla poszczególnych interesariuszy i w jakim kontekście. Umożliwia to skuteczną realizację przyszłych działań.

Pierwszym etapem badania był komponent konceptualny, służący odtworzeniu logiki interwencji FEW 2021-2027 na podstawie analizy danych zastanych (analizy desk research). Logikę interwencji skodyfikowano poprzez zastosowanie mapowania koncepcji, tworzenie drzew problemów i rozwiązań oraz budowanie scenariuszy, a następnie przedstawiono w formie graficznej (diagram). Ostatnim krokiem służącym odtworzeniu logiki interwencji było sformułowanie hipotez do przetestowania w ramach badania.

Następnie przeprowadzono komponent empiryczny, służący testowaniu przyjętej teorii programu. Dane niezbędne do przetestowania logiki interwencji w ramach komponentu empirycznego zgromadzono poprzez analizę danych zastanych oraz wyników realizacji badań terenowych.

W ramach badania zastosowano triangulację:

- Metod i technik badawczych – Wykonawca wykorzystał w badaniu szeroki zakres metod i technik badawczych, a minimum metodologiczne poszerzono o ilościowe badania ankietowe CAWI/CATI,
- Źródeł i typów danych – w badaniu wykorzystano zarówno dane pierwotne, jak i dane wtórne, o charakterze zarówno ilościowym, jak i jakościowym,
- Technik analitycznych – w badaniu wykorzystano zarówno ilościowe techniki analityczne, jak i jakościowe techniki analityczne. Analizy ilościowe i jakościowe wspomagane były specjalistycznym oprogramowaniem (np. SPSS, PSPP i ATLAS.ti),
- Teorii wyjaśniających – przy wyjaśnianiu poszczególnych zjawisk Wykonawca nie bazował na jednej teorii, lecz rozważał zróżnicowane teorie, a następnie wskazał tę, która najlepiej wyjaśnia dane zjawisko,

- Perspektyw badawczych - w trakcie realizacji badania Wykonawca korzystał z informacji uzyskanych od różnego grona respondentów, tj. przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację FEW 2021-2027, Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, przedstawicieli Komisji Oceny Projektów (w tym ekspertów zewnętrznych oceniających projekty FEW 2021-2027), przedstawicieli Komisji Odwoławczej oraz wnioskodawców i beneficjentów FEW 2021-2027.

4.2. Opis wykorzystanych metod badawczych i źródeł informacji

W celu kompleksowej oceny kryteriów i systemu wyboru projektów FEW 2021-2027 Wykonawca posłużył się szerokim wachlarzem metod, technik i narzędzi badawczych, zarówno do zbierania danych, jak i do ich analizy.

W procesie tworzenia wyników zastosowano następujące metody:

1. Analizę desk research obejmującą:
    a) badanie dokumentów opisujących procesy wdrażania FEW 2021-2027 oraz dokumentów wewnętrznych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Programu,
    b) analizę podstawowych dokumentów źródłowych, tj. m.in. dokumentacji programowej, wytycznych, publikacji z obszaru badania, kryteriów wyboru projektów EFRR, EFS+, FST,
    c) badanie kryteriów wyboru projektów oraz dokumentacji naborów w odniesieniu do naborów ogłoszonych (aktualnych i zakończonych) i planowanych,
    d) analizę danych monitoringowych wygenerowanych z systemu LSI 2021+ oraz SL2021.
2. Badanie ankietowe CAWI/CATI wśród:
    a) Beneficjentów FEW 2021-2027, którzy skutecznie aplikowali o dofinansowanie projektu (z którymi zawarto Umowę o dofinansowanie projektu i umowa ta nie została rozwiązana) – 406 efektywnych ankiet,
    b) Nieskutecznych wnioskodawców, których projektów nie wybrano do dofinansowania (za nieskutecznego wnioskodawcę uznaje się podmiot, którego wniosek odpadł na etapie oceny lub został oceniony pozytywnie, ale nie otrzymał dofinansowania z uwagi na brak dostępnych środków lub rezygnację z podpisania umowy) – 539 efektywnych ankiet,
    c) Wnioskodawcy, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 i wnioski te były w trakcie oceny – 173 efektywne ankiety (Zgodnie z Koncepcją Realizacji Badania w tej grupie respondentów zaplanowano 207 efektywnych ankiet. Jednakże w momencie realizacji badania ankietowego znacznie zmniejszyła się populacja wniosków będących w ocenie. Od momentu

opracowania Koncepcji do realizacji badania rozstrzygnięto wiele naborów i wnioskodawcy przeszli do grupy beneficjentów lub nieskutecznych wnioskodawców).

3. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI/ITI) z:
   a) Osobami odpowiedzialnymi za tworzenie kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 – 9 efektywnych wywiadów,
   b) Członkami Komisji Odwoławczej – zaangażowanymi w rozpatrywanie protestów złożonych przez skutecznych i nieskutecznych wnioskodawców w ramach naborów ogłoszonych przez IZ/IP FEW 2021-2027 – 8 efektywnych wywiadów,
   c) Przedstawicielami grup roboczych funkcjonujących przy Komitecie Monitorującym FEW 2021-2027 – 6 efektywnych wywiadów,
   d) Osobami odpowiedzialnymi za wybór projektów (członkowie/członkinie Komisji Oceny Projektów) – 16 efektywnych wywiadów.
4. Zogniskowane wywiady grupowe (FGI) z przedstawicielami:
   a) Beneficjentów FEW 2021-2027, którzy skutecznie aplikowali o dofinansowanie projektu (z którymi zawarto Umowę o dofinansowanie projektu i umowy tej nie rozwiązano) – 1 efektywny wywiad,
   b) Nieskutecznych wnioskodawców, których projektów nie wybrano do dofinansowania (za nieskutecznego wnioskodawcę uznaje się podmiot, którego wniosek odpadł na etapie oceny lub został oceniony pozytywnie, ale nie otrzymał dofinansowania) – 1 efektywny wywiad.
5. Analiza lingwistyczno-semiotyczna, która posłużyła jako narzędzie w badaniu jakości kryteriów wyboru projektów. Pozwoliła zrozumieć treść kryteriów oraz sposób, w jaki są one komunikowane, interpretowane i odbierane przez wnioskodawców i oceniających, czyli jak w praktyce są stosowane. Umożliwiła identyfikację potencjalnych problemów komunikacyjnych, które mogą prowadzić do błędnych interpretacji kryteriów przez wnioskodawców i oceniających.
6. Analiza logiczno-strukturalna, której celem było zbadanie relacji między kryteriami wyboru projektów a celami Programu mierzonymi za pomocą wskaźników. Analiza logiczna pozwoliła zbadać, w jakim stopniu kryteria wyboru projektów są zgodne z logiką interwencji Programu oraz jaki jest poziom oddziaływania kryteriów na realizację celów Programu.
7. Panel dyskusyjny, którego celem było omówienie przez Wykonawcę wyników i wniosków z badania oraz wypracowanie z uczestnikami wstępnych propozycji rekomendacji z badania planowanych do zawarcia we wstępnej wersji raportu końcowego.

8. Warsztat rekomendacyjny przeprowadzony na etapie konsultacji treści raportu końcowego, ukierunkowany na wsparcie zespołu badawczego w wykorzystaniu wniosków do sformułowania rekomendacji z badania ewaluacyjnego, ocenę realności ich wdrażania, jak również wypracowanie optymalnych sposobów ich wdrażania.

5. PRZEDMIOT BADANIA

5.1. Charakterystyka FEW 2021-2027

Program regionalny FEW 2021-2027 jest głównym narzędziem realizacji polityki rozwoju, prowadzonej przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Stanowi przede wszystkim odpowiedź na wyzwania opisane w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 r., a jego cele wynikają również z polityk Unii Europejskiej oraz strategii krajowych.

Fundusze Europejskie mają przyczyniać się do wzrostu społecznego i gospodarczego województwa. Wśród priorytetów programu są: gospodarka i cyfryzacja, energia, środowisko i klimat, transport, edukacja, rynek pracy, włączenie społeczne, zdrowie, kultura i turystyka oraz rewitalizacja. W poniższej tabeli przedstawiono priorytety i działania FEW 2021-2027 objęte badaniem.

Tabela 1. Struktura priorytetów i działań FEW 2021-2027

Numer i nazwa priorytetu	Numer i nazwa działania
Priorytet 1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	1.1 Wsparcie potencjału B+R podmiotów badawczych w regionie
	1.2 Wsparcie działalności B+R przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi, w tym w zakresie infrastruktury B+R
	1.3 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych
	1.4 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych w ramach ZIT
	1.5 Wsparcie konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw w dostosowaniu do wyzwań gospodarki - Instrumenty finansowe
	1.6 Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB/Klastry oraz wsparcie ich potencjału
	1.7 Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie
Priorytet 2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	2.2 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych - Instrumenty finansowe
	2.3 Rozwój energii odnawialnej (OZE)
	2.4 Rozwój energii odnawialnej (OZE) – Instrumenty Finansowe
	2.5 Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe
	2.6 Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT
	2.7 Rozwój zrównoważonej gospodarki wodno – ściekowej
	2.8 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	2.9 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej – Instrumenty Finansowe

Numer i nazwa priorytetu	Numer i nazwa działania
	2.10 Ochrona i zachowanie przyrody wraz z rozwojem zielonej infrastruktury oraz ograniczeniem zanieczyszczeń
Priorytet 3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	3.1 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej
	3.2 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT
Priorytet 4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	4.1 Infrastruktura drogowa
	4.2 Transport kolejowy
Priorytet 5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan (EFRR)	5.1 Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie poprzez wsparcie infrastruktury edukacyjnej
	5.2 Infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego
	5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia
	5.4 Kultura i zrównoważona turystyka
Priorytet 6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+)	6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty PUP
	6.2 Wsparcie w ramach OHP i mobilność w ramach sieci EURES
	6.3 Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy
	6.4 Wsparcie pracowników i pracodawców
	6.5 Wsparcie pracowników i pracodawców w ramach ZIT
	6.6 Wsparcie systemu szkolnictwa ogólnego oraz systemu szkolnictwa zawodowego
	6.7 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe
	6.8 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe w ramach ZIT
	6.9 Wspieranie uczenia się przez całe życie
	6.10 Aktywna integracja
	6.11 Podmioty ekonomii społecznej
	6.12 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, w tym migrantów
	6.13 Usługi społeczne i zdrowotne
	6.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT
	6.15 Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej
	6.16 Integracja społeczna i aktywizacja społeczna
	6.17 Budowanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych
	6.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT
	6.19 EURES dla Publicznych Służb Zatrudnienia

Numer i nazwa priorytetu	Numer i nazwa działania
Priorytet 7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	7.1 Rewitalizacja
	7.2 Rewitalizacja – Instrumenty finansowe
	7.3 Kultura i turystyka
	7.4 Wspieranie instrumentów terytorialnych ZIT
Priorytet 10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	10.1 Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki
	10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach
	10.3 Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej
	10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze
	10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny
	10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągnięcia neutralności klimatycznej
	10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (Wersja SZOP.FEWP.028 obowiązująca od dnia 2025-10-30)

5.2. Charakterystyka systemu wyboru projektów

System wyboru projektów w ramach badania rozumiany jest jako zintegrowany zestaw elementów (w tym instytucji, kryteriów, procedur, dokumentacji oraz zasobów: ludzkich, czasowych, finansowych i technologicznych), współdziałających w ramach procesu wyboru projektów. System ma za zadanie wspierać wybór projektów trafnych i spójnych z założeniami Programu. Powinien również zapewniać wybór projektów odpowiadających na potrzeby beneficjentów i grup docelowych oraz umożliwiających skuteczną i efektywną realizację celów Programu.

Zgodnie z powyższą definicją system wyboru projektów FEW 2021-2027 obejmuje następujące elementy:

1. Instytucje, które odpowiadają w swoim zakresie za koordynację, komunikowanie i przeprowadzenie procesu wyboru projektów. W tym zakresie system instytucjonalny obejmuje:
    a) Instytucję Zarządzającą (Departament Polityki Regionalnej, Departament Wdrażania Programu Regionalnego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu),
    b) Instytucję Pośredniczącą – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,

c) Instytucję Pośredniczącą – Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie.

2. Kryteria wyboru projektów, o których szerzej jest mowa w podrozdziale 5.3.
3. Procedury wyboru projektów, które umożliwiają realizację procesu wyboru projektów. Proces obejmuje wszystkie działania, które są szczegółowo opisane w procedurach. Procedury definiują zasady, kolejność działań oraz uprawnienia i odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań. Kluczowe etapy procesu opisane są w:
   a) Instrukcjach Wykonawczych IZ i IP FEW 2021-2027 w zakresie procedur dotyczących m.in. aktualizacji harmonogramu naboru wniosków, ogłaszania naboru, oceny i wyboru projektów do dofinansowania oraz rozpatrywania protestów,
   b) Regulaminach naborów projektów.
4. Dokumentacja przygotowywana przez instytucje oraz przez wnioskodawców i wymagana na różnych etapach procesu wyboru projektów:
   a) harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie dla Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027,
   b) dokumentacja ogłoszenia naboru (ogłoszenia o naborach oraz regulaminy wyboru projektów z załącznikami, wzór wniosku o dofinansowanie i instrukcja jego wypełniania – jeśli wniosek zamieszczono na stronie naboru, oraz Podręcznik użytkownika Lokalnego Systemu Informatycznego do obsługi Programu),
   c) dokumentacja aplikacyjna (wnioski o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami),
   d) dokumenty dot. pracy Komisji Oceniającej Projekty (protokoły z wyboru członków/członkiń do składu KOP, protokoły z pracy KOP),
   e) dokumentacja oceny i wyboru projektów (w zależności czy dotyczy danego naboru m.in. karty oceny formalnej, ekspertyzy lub opinie dotyczące dokumentów będących przedmiotem oceny projektu, listy projektów ocenionych formalnie, karty oceny merytorycznej, listy projektów ocenionych merytorycznie, listy projektów po ocenie strategicznej (w przypadku FST), karty z oceny strategicznej (w przypadku FST), ewentualnie pisemne wyjaśnienia oraz uzupełnienia, karty kryterium negocjacyjnego, protokoły z negocjacji),
   f) dokumentacja procedury odwoławczej (protesty, materiały niezbędne do przeprowadzenia procedury odwoławczej i rozpatrywania protestów).
5. Zasoby wspierające działanie systemu – Funkcjonowanie systemu wyboru projektów zależy od zasobów wspierających jego działanie, takich jak:

a) zasoby ludzkie: wykwalifikowany personel i eksperci posiadający specjalistyczną wiedzę,

b) zasoby czasowe: czas potrzebny do przeprowadzenia procesu wyboru projektów (terminy naborów, czas przeznaczany na ocenę i wybór projektów oraz rozpatrzenie protestów),

c) zasoby finansowe: środki finansowe konieczne do przeprowadzenia procesu wyboru projektów (alokacja, koszt przeprowadzania procesu wyboru projektów),

d) zasoby technologiczne: narzędzia w postaci systemów informatycznych wspierających realizację wyboru projektów (LSI 2021+ i CST2021) oraz stron internetowych IZ i IP FEW 2021-2027 zapewniających dostęp do informacji w zakresie naborów oraz do obowiązujących dokumentów niezbędnych na etapie wyboru projektów – w momencie zlecenia realizacji niniejszego badania nastąpiła zmiana adresu strony internetowej z wrpo.wielkopolskie.pl na funduszeue.wielkopolskie.pl, badanie obejmie ocenę obu ww. stron internetowych.

6. Cele Programu – określone w Programie cele, w tym wartości docelowe wskaźników produktu i rezultatu, wynikające z wyzwań i potrzeb interwencyjnych regionu.

System wyboru projektów FEW 2021-2027 jest zróżnicowany w ramach poszczególnych Funduszy, tj. EFRR, EFS+ oraz FST. Odmienna specyfika występuje również w odrębnych trybach wyboru projektów, tj. konkurencyjny i niekonkurencyjny. Podstawowym sposobem wyboru projektów jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów, które z kolei muszą być spełnione w przypadku procedury niekonkurencyjnej, tj.:

a) Wnioskodawcą projektu jest z góry określony podmiot (ze względu na charakter lub cel projektu).

b) Projekt spełnia jedną z poniższych przesłanek:

- realizuje zadania publiczne określone przepisami prawa, które są obowiązkowe dla administracji publicznej,
- ma strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju/regionu/obszaru, co wynika z przyjętych dokumentów, takich jak np. strategia rozwoju,
- jest realizowany jako instrument finansowy,
- dotyczy pomocy technicznej (przedmiotowe badanie nie obejmuje swoim zakresem projektów dofinansowanych z pomocy technicznej).

W poniższej tabeli przedstawiono główne etapy wyboru projektów w poszczególnych trybach wyboru projektu.

Tabela 2. Główne etapy wyboru projektów FEW 2021-2027 w ramach poszczególnych trybów wyboru projektów

Tryb wyboru projektów	Główne etapy procesu wyboru projektów
Konkurencyjny	1. Przygotowanie metodologii i kryteriów wyboru projektów (określenie kryteriów dostosowanych do specyficznych wymagań poszczególnych funduszy, priorytetów, działań i typów projektów)
	2. Aktualizacja harmonogramu naborów wniosków (dostosowanie harmonogramu naborów do bieżących potrzeb Programu i informowanie o planowanych terminach)
	3. Przygotowanie dokumentacji naboru (w tym regulaminu)
	4. Ogłoszenie i nabór wniosków o dofinansowanie (publikacja ogłoszenia naboru oraz przyjmowanie aplikacji od potencjalnych beneficjentów za pośrednictwem wyznaczonych kanałów)
	5. Ocena projektu (ocena formalna, merytoryczna oraz jeśli dotyczy negocjacje i ocena strategiczna) – prace Komisji Oceny Projektów
	6. Wybór projektów do dofinansowanie - decyzja o przyznaniu lub nie przyznaniu dofinansowania
	7. Przygotowanie i zawieranie umów o dofinansowanie projektów
	8. Procedura odwoławcza (możliwość złożenia odwołania przez wnioskodawców, którzy nie uzyskali dofinansowania i rozpatrywanie odwołań zgodnie z przyjętymi zasadami)
Niekonkurencyjny	1. Przygotowanie metodologii i kryteriów wyboru projektów (określenie kryteriów dostosowanych do specyficznych wymagań poszczególnych funduszy, priorytetów, działań i typów projektów)
	2. Złożenie fiszki projektu (przekazanie wstępnej koncepcji projektu do IZ, która ocenia zgodność projektu z założeniami Programu)
	3. Weryfikacja złożonego projektu pod kątem spełniania przesłanek określonych w art. 44 ust. 2 ustawy wdrożeniowej[5]
	4. Wpisanie projektu do wykazu projektów planowanych do realizacji w trybie niekonkurencyjnym
	5. Aktualizacja harmonogramu naborów wniosków (dostosowanie harmonogramu naborów do bieżących potrzeb Programu i informowanie o planowanych terminach)
	6. Przygotowanie dokumentacji naboru (w tym regulaminu)
	7. Ogłoszenie i nabór wniosków o dofinansowanie
	8. Ocena projektu (ocena formalna, merytoryczna oraz jeśli dotyczy negocjacje) – prace Komisji Oceny Projektów
	9. Decyzja o przyznaniu lub nieprzyznaniu dofinansowania

[5] Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Tryb wyboru projektów	Główne etapy procesu wyboru projektów
	10. Przygotowanie i zawarcie umowy o dofinansowanie projektu/podjęcie decyzji o dofinansowaniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instrukcji Wykonawczych IZ i IP FEW 2021-2027

Za proces wyboru projektów lub jego elementy, w ramach przyjętego sposobu organizacji systemu wyboru projektów FEW 2021-2027, odpowiadają wybrane jednostki organizacyjne:

Tabela 3. Jednostki organizacyjne odpowiedzialne za elementy wyboru projektów FEW 2021-2027

Obszar wsparcia oraz tryb wyboru projektów	Instytucja
Priorytety 1-5 oraz 7 – wybór projektów współfinansowanych z EFRR w trybie konkurencyjnym/ niekonkurencyjnym	Instytucja Zarządzająca FEW 2021-2027: – Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu – Departament Wdrażania Programu Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Jednostką odpowiedzialną za rozpatrywanie protestów w ramach procedury odwoławczej jest Departament Polityki Regionalnej przy udziale Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego.
Priorytet 6 – wybór projektów współfinansowanych z EFS+ w trybie konkurencyjnym/niekonkurencyjnym	Instytucja Zarządzająca FEW 2021-2027: – Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Instytucja Pośrednicząca FEW 2021-2027: – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu (Działania 6.1, 6.2, 6.3, 6.10, 6.12 i 6.19) Jednostką odpowiedzialną za rozpatrywanie protestów w ramach procedury odwoławczej jest Departament Polityki Regionalnej przy udziale Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, za wyjątkiem działań 6.1, 6.2, 6.3, 6.10, 6.12 i 6.19, w przypadku których rozpatrywaniem protestów zajmuje się Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.
Priorytet 10, Działanie 10.1 – wybór projektów współfinansowanych z FST w trybie konkurencyjnym/ niekonkurencyjnym	Instytucja Zarządzająca FEW 2021-2027: – Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Instytucja Pośrednicząca FEW 2021-2027:

Obszar wsparcia oraz tryb wyboru projektów	Instytucja
	– Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie Jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie naboru i dokonanie oceny projektów w zakresie oceny formalnej i oceny merytorycznej jest Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie oceny strategicznej (jeśli dotyczy) jest Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie Jednostką odpowiedzialną za procedurę odwoławczą jest Departament Polityki Regionalnej. W pracach Komisji Odwoławczych biorą udział również Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego lub Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie[6].
Priorytet 10 (bez Działania 10.1) – wybór projektów współfinansowanych z FST w trybie konkurencyjnym/ niekonkurencyjnym	Instytucja Zarządzająca FEW 2021-2027: – Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu – Departament Wdrażania Programu Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Instytucja Pośrednicząca FEW 2021-2027: – Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie Jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie naboru i dokonanie oceny projektów w zakresie oceny formalnej i oceny merytorycznej jest Departament Wdrażania Programu Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie oceny strategicznej (jeśli dotyczy) jest Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie. Jednostką odpowiedzialną za procedurę odwoławczą jest Departament Polityki Regionalnej. W pracach Komisji Odwoławczych biorą udział również Departament Wdrażania Programu Regionalnego i Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Opisu Przedmiotu Zamówienia

5.3. Charakterystyka kryteriów wyboru projektów

Kryteria wyboru projektów to zestaw wymagań, które stanowią podstawę umożliwiającą ocenę i wybór projektów, a także w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu.

[6] W zależności od etapu, którego dotyczy odwołanie

Na kryteria wyboru projektów składają się szczegółowe zasady oceny formalnej, merytorycznej i strategicznej. Projekty muszą spełniać wymagania określone w tych zasadach, aby mogły zostać zakwalifikowane do dofinansowania. Obejmują one wymogi formalne, takie jak kompletność i zgodność dokumentacji, kryteria merytoryczne oraz strategiczne, które oceniają jakość projektów, ich wartość strategiczną i wkład w realizację celów Programu. Ocena wniosków o dofinansowanie pod kątem spełniania kryteriów odbywa się w ramach kolejnych etapów oceny, tj. etapu oceny formalnej, etapu oceny merytorycznej, etapu negocjacji (jeśli dotyczy) i etapu oceny strategicznej (jeśli dotyczy).

Wybór projektów w ramach FEW 2021-2027 opiera się na następujących kategoriach kryteriów:

Tabela 4. Systematyka kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027

Kryteria dla projektów w ramach EFRR	**Etap oceny**
1. Kryteria formalne dla wszystkich projektów w ramach EFRR (nie dotyczy instrumentów finansowych[7]).	Ocena formalna
2. Kryteria merytoryczno-horyzontalne dla wszystkich projektów w ramach EFRR.	Ocena merytoryczna
3. Kryteria merytoryczne dla danego naboru w ramach EFRR – Kryteria dopuszczające, – Kryteria punktowe (nie dotyczy instrumentów finansowych[8]), – Kryterium rozstrzygające (jeśli dotyczy) wskazane spośród kryteriów punktowych.	Ocena merytoryczna
Kryteria dla projektów w ramach EFS+	**Etap oceny**
1. Kryteria ogólne dla wszystkich projektów w ramach EFS+: – Kryteria formalne[9], – Kryteria merytoryczne punktowe, – Kryterium negocjacyjne, – Kryterium rozstrzygające,	 Ocena formalna Ocena merytoryczna Etap negocjacji Etap negocjacji
2. Kryteria dostępu i premiujące dla danego naboru w ramach EFS+: – Kryteria dostępu, – Kryteria premiujące - dla trybu konkurencyjnego.	Ocena merytoryczna
Kryteria dla projektów w ramach FST, Działanie 10.1 Rynek pracy i kształcenie wspierające transformację gospodarki	**Etap oceny**

[7] Działanie 1.5, 2.2, 2.4, 2.9, 7.2
[8] Działanie 1.5, 2.2, 2.4, 2.9, 7.2
[9] Dla wybranych działań (Działanie 6.1 i 6.2 FEW 2021-2027) przewidziano zastosowanie odrębnych kryteriów formalnych uwzględniających specyfikę tych działań.

1. Kryteria ogólne dla wszystkich projektów w ramach FST- Działanie 10.1: – Kryteria formalne, – Kryteria merytoryczne punktowe, – Kryterium negocjacyjne, – Kryterium rozstrzygające	 Ocena formalna Ocena merytoryczna Etap negocjacji Etap negocjacji
2. Kryteria dostępu dla danego naboru w ramach ww. Działania FST.	Ocena merytoryczna
3. Kryteria strategiczne dla projektów ww. Działania w trybie konkurencyjnym w ramach FST[10]: – Kryteria dopuszczające, – Kryteria rankingujące (kryteria punktowe), – Kryterium rozstrzygające.	Ocena strategiczna
Kryteria dla projektów w ramach FST - Priorytet 10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej (z wyłączeniem Działania 10.1)	**Etap oceny**
1. Kryteria formalne.	Ocena formalna
2. Kryteria merytoryczne: – Kryteria dopuszczające, – Kryteria punktowe	Ocena merytoryczna
3. Projekty planowane do realizacji w trybie konkurencyjnym dodatkowo podlegają ocenie zgodności z kryteriami strategicznymi, do których zaliczają się w zależności od Działania/typu projektu: – Kryteria dopuszczające, – Kryteria rankingujące (kryteria punktowe).	Ocena strategiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie metodyki i kryteriów wyboru projektów dostępnych na stronie internetowej https://funduszeue.wielkopolskie.pl/documents?field_document_type_target_id%5B155%5D=155&title=&filter_chkbx=&created%5Bmin%5D=&created%5Bmax%5D=&sort_bef_combine=created_1_DESC

Do 18 kwietnia 2026 r. zatwierdzono 118 katalogów kryteriów wyboru projektów[11], z czego 49 katalogów w ramach EFRR, 36 w ramach EFS+ oraz 33 w ramach FST.

Tabela 5. Liczba katalogów kryteriów wyboru projektów przyjętych w ramach FEW 2021-2027

Numer i nazwa priorytetu	Liczba katalogów kryteriów
Kryteria EFRR (kryteria formalne i kryteria merytoryczne – horyzontalne)	1
Priorytet 1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	8
Priorytet 2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	21

[10] Nie dotyczy przypadku gdy wnioskodawcą planuje być ARR.
[11] Przez katalog kryteriów wyboru projektów rozumie się zestaw kryteriów przyjętych daną uchwałą KM FEW dla danego Funduszu/typu projektu/typów projektów

Numer i nazwa priorytetu	Liczba katalogów kryteriów
Priorytet 3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	3
Priorytet 4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	3
Priorytet 5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan	9
Priorytet 7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	4
Kryteria EFS+ (kryteria formalne, merytoryczne - punktowe, negocjacyjne, rozstrzygające)	1
Priorytet 6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym	35
Kryteria FST (dla Działania 10.1 Rynek pracy i kształcenie wspierające transformację gospodarki) (kryteria formalne, merytoryczne - punktowe, negocjacyjne, rozstrzygające)	1
Kryteria FST dla Priorytetu 10 „Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej" z wyłączeniem Działania 10.1 (kryteria formalne)	1
Priorytet 10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	31
Łącznie	**118**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwał KM FEW 2021-2027

5.4. Stan wdrażania FEW 2021-2027

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. w ramach priorytetów FEW 2021-2027 będących przedmiotem badania, ogłoszono 155 naborów wniosków o dofinansowanie. Ich łączny budżet wyniósł ponad 8,8 mld zł. W ich wyniku złożono blisko 2,6 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 10,3 mld zł. Stanowi to 117,0% alokacji naborów.

Tabela 6. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027

Priorytet	Ogłoszone nabory		Złożone wnioski	
	Liczba	Budżet	Liczba	Wnioskowane dofinansowanie
1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	13	754 489 189 zł	155	565 191 575 zł
2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	25	1 487 798 074 zł	249	1 352 318 725 zł
3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	10	904 961 232 zł	100	630 055 653 zł
4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	5	900 864 635 zł	24	558 990 630 zł

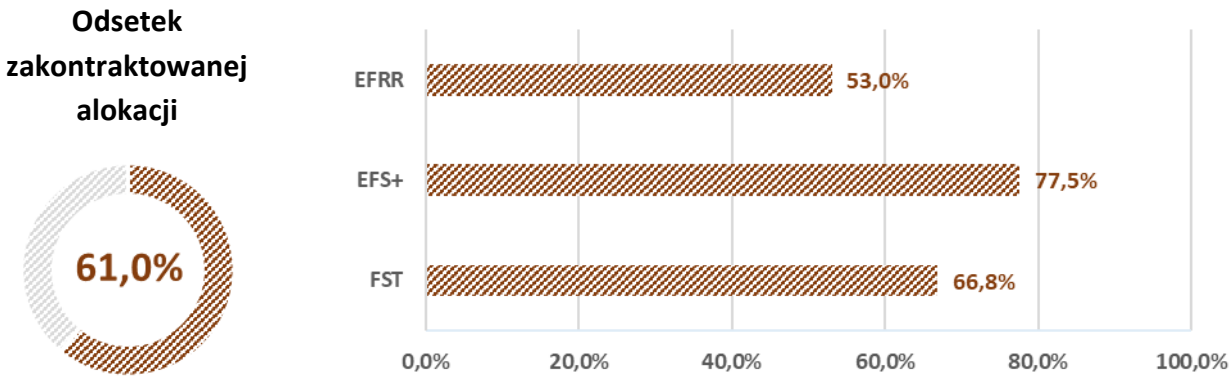
Priorytet	Ogłoszone nabory		Złożone wnioski	
	Liczba	Budżet	Liczba	Wnioskowane dofinansowanie
5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan	10	599 771 838 zł	114	664 902 599 zł
6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym	52	2 131 614 960 zł	1 207	3 319 813 040 zł
7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	5	371 202 919 zł	116	1 072 592 735 zł
10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	35	1 667 186 492 zł	623	2 155 049 684 zł
RAZEM EFRR (badane priorytety)	68	5 019 087 888 zł	758	4 844 051 917 zł
RAZEM EFS+ (badane priorytety)	52	2 131 614 960 zł	1 207	3 319 813 040 zł
RAZEM FST	35	1 667 186 492 zł	623	2 155 049 684 zł
RAZEM FEW 2021-2027 (badane priorytety)	**155**	**8 817 889 339 zł**	**2 588**	**10 318 914 640 zł**

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

W wyniku ogłoszonych naborów wniosków, według stanu na 31 grudnia 2025 r. w ramach priorytetów FEW 2021-2027 będących przedmiotem badania podpisano 1 007 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania środkami UE 5,2 mld zł. Stanowi to 61,0% alokacji Programu.

Najwięcej zawartych umów o dofinansowanie (446) oraz najwyższy poziom zakontraktowanej alokacji (77,5%) dotyczy projektów finansowanych z EFS+. Odsetek zakontraktowanej alokacji jest również wysoki w przypadku priorytetu finansowanego w ramach FST. Wynosi on 66,8%. W przypadku EFRR rozdysponowano nieco ponad połowę dostępnej alokacji (tj. 53,0%).

Wykres 1. Odsetek zakontraktowanej alokacji w poszczególnych funduszach w ramach FEW 2021-2027

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Stan wdrażania FEW 2021-2027 w poszczególnych badanych priorytetach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Stan wdrażania FEW 2021-2027 (wg stanu na 31 grudnia 2025 r.)

Priorytet	Alokacja środków UE[12]	Podpisane umowy o dofinansowanie		
		Liczba	Wkład UE	% alokacji
1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	788 460 396 zł	71	358 876 812 zł	45,5%
2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	1 399 327 930 zł	114	941 803 081 zł	67,3%
3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	719 280 573 zł	34	192 369 954 zł	26,7%
4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	807 861 361 zł	22	415 912 670 zł	51,5%
5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan	815 851 156 zł	84	485 433 313 zł	59,5%
6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym	1 850 436 498 zł	446	1 433 504 098 zł	77,5%
7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	464 893 000 zł	31	253 217 943 zł	54,5%
10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	1 682 980 741 zł	205	1 125 037 932 zł	66,8%
RAZEM EFRR (badane priorytety)	4 995 674 417 zł	356	2 647 613 772 zł	53,0%
RAZEM EFS+ (badane priorytety)	1 850 436 498 zł	446	1 433 504 098 zł	77,5%
RAZEM FST	1 682 980 741 zł	205	1 125 037 932 zł	66,8%
RAZEM FEW 2021-2027 (badane priorytety)	**8 529 091 656 zł**	**1 007**	**5 206 155 802 zł**	**61,0%**

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Z zaprezentowanego stanu realizacji FEW 2021-2027 wynika, że badanie ewaluacyjne systemu i kryteriów wyboru projektów przeprowadzono w odpowiednim momencie. Zdecydowana większość zestawów kryteriów wyboru projektów oraz znaczna liczba ogłoszonych naborów wniosków o dofinansowanie (w każdym obszarze wdrażania Programu) zapewniły materiał badawczy. Natomiast poziom zakontraktowanych środków wskazuje, że wyniki badania będą mogły być jeszcze wykorzystane w celu usprawnienia realizacji FEW 2021-2027.

[12] Zgodnie z kursem wymiany walut obowiązującym w styczniu 2026 r., tj. 4,2263

6. OCENA SYSTEMU I PROCESU WYBORU PROJEKTÓW FEW 2021-2027

Pytanie badawcze: Czy system i poszczególne elementy procesu wyboru projektów, w tym harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie projektów dla FEW 2021-2027 jest zaprojektowany adekwatnie do:

a) celów Programu FEW 2021-2027, w tym zakładanych wartości wskaźników, dla których wskazano wartości docelowe? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

W opinii ewaluatora, dwa elementy systemu wyboru projektów mają kluczowe znaczenie do tego, aby system był ukierunkowany na realizację celów Programu. Pierwszym z nich jest odpowiednie rozplanowanie naborów wniosków o dofinansowanie, a drugim są odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Efektywne planowanie naborów musi łączyć trzy elementy:

- elastyczność w reagowaniu na ryzyko nieosiągnięcia wskaźników,
- dostosowanie do specyfiki i cyklu realizacji projektów,
- uwzględnienie realnych możliwości organizacyjnych beneficjentów.

To właśnie te czynniki decydują o skuteczności naborów jako instrumentu służącego realizacji celów Programu.

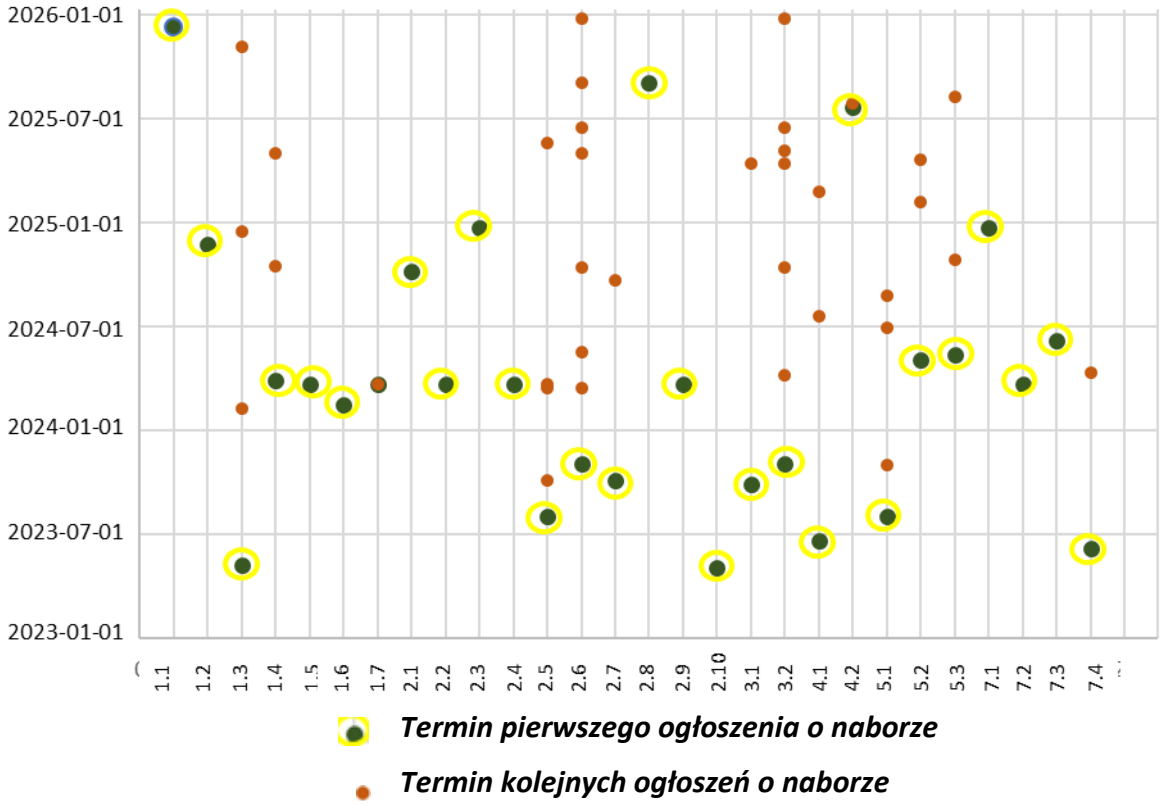
Podejście do planowania naborów w perspektywie 2021-2027 w kontekście osiągnięcia wartości wskaźników monitoringu Programu powinno uwzględniać uwarunkowania tej perspektywy, tj. sytuację, w której wszystkie wskaźniki znajdują się w ramach wykonania i dla wszystkich wskaźników produktu określono wartości pośrednie, założone do osiągnięcia na koniec 2024 r. oraz wartości docelowe na koniec 2029 r. Odpowiednie rozłożenie w czasie naborów minimalizuje ryzyko nieosiągnięcia celów. Umożliwia elastyczność w reagowaniu na ryzyko nieosiągnięcia wskaźników.

Jak pokazują poniższe wykresy, pierwsze nabory w poszczególnych działaniach finansowanych z EFRR, FST oraz EFS+ (kolor zielony wraz z żółtym wyróżnieniem) rozpoczynały się w różnym okresie – od kwietnia 2023 r. aż do grudnia 2025 r. Rozkład następnych naborów (kolor czerwony) również jest nierównomierny.

W opinii ewaluatora, jest to rozsądne i właściwe postępowanie. Ogłoszenie wszystkich naborów w jednym momencie byłoby niemożliwe z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe instytucji. Nie byłoby to również dobre rozwiązanie w kontekście realizacji projektów i rozwoju regionu. Rozdysponowanie bardzo dużych środków w jednym momencie mogłoby się skończyć tym, że potencjalni beneficjenci nie byliby w stanie ich zaabsorbować i zrealizować zaplanowanych działań. Mając kilka dużych projektów, nie aplikowałyby o kolejne, nie dysponując odpowiednimi zasobami.

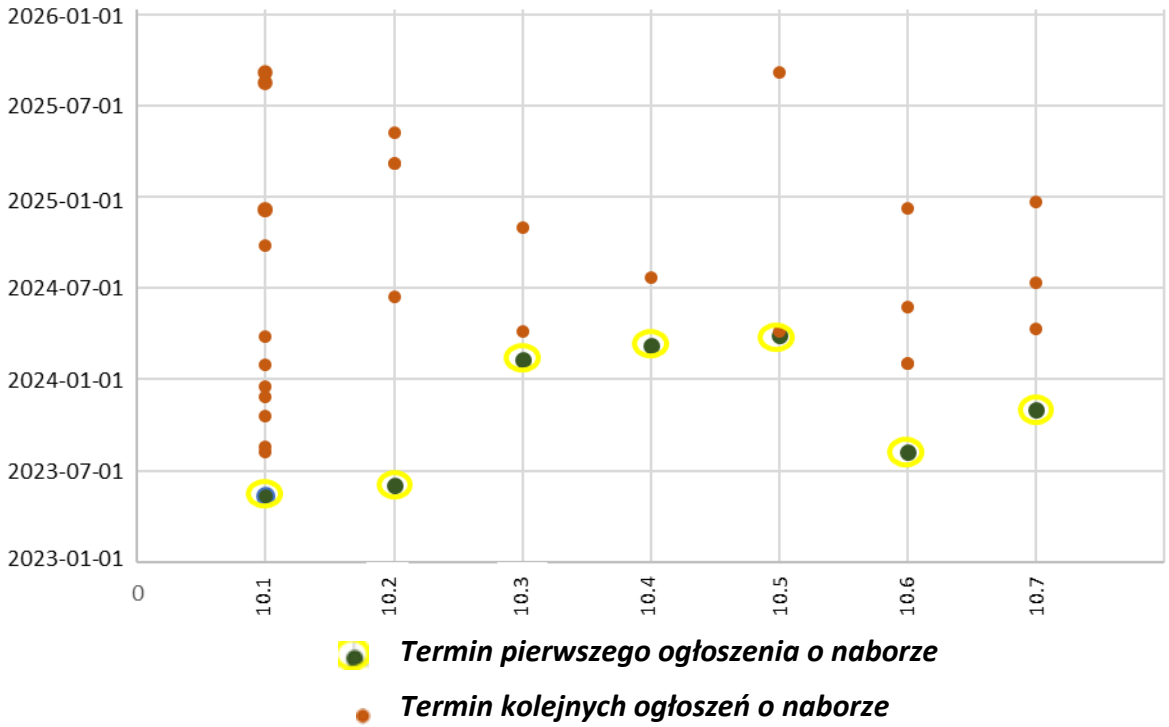
Przy stosowanym w ramach FEW 2021-2027 sposobie planowania naborów potencjalni beneficjenci mogą swoje inwestycje rozwojowe rozłożyć w czasie. Ponadto, ogłaszając nabory, instytucje dostosowują ich terminy do swojego potencjału kadrowego.

Wykres 2. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach EFRR na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

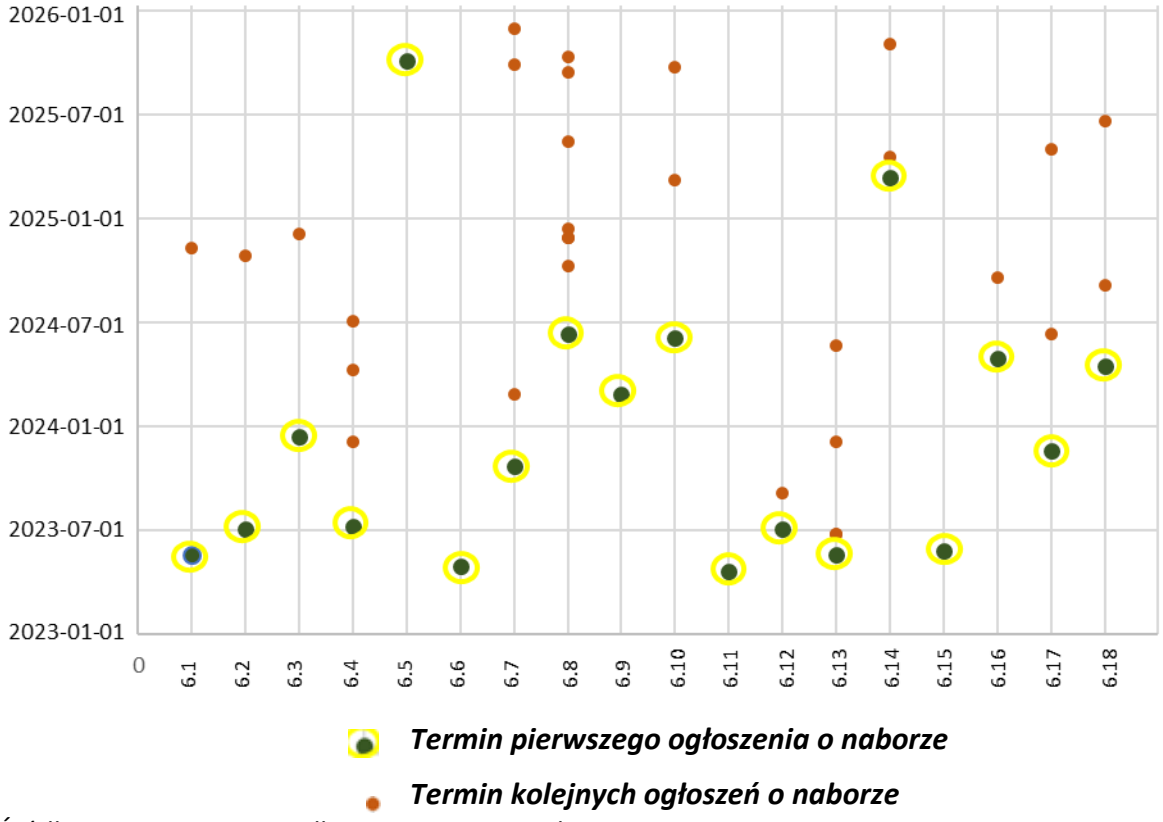
Wykres 3. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach FST na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

W przypadku naborów w ramach EFS+, ogłoszenie ich wszystkich w jednym momencie mogłoby również spowodować sytuację niezdrowej rywalizacji o uczestników projektów. Przy realizacji na tym samym terenie i w jednym momencie kilku projektów adresowanych do jednej grupy docelowej, beneficjenci zmuszeni by byli do zabiegania o uczestników do swojego projektu, kosztem innego. Odpowiednie rozplanowanie naborów na przestrzeni całej perspektywy uniknie sytuacji, że projekty szybko zostaną ukończone i do momentu rozpoczęcia kolejnej perspektywy finansowej nie będą dostępne już środki na wsparcie osób, które tego potrzebują.

Wykres 4. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach EFS+ na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

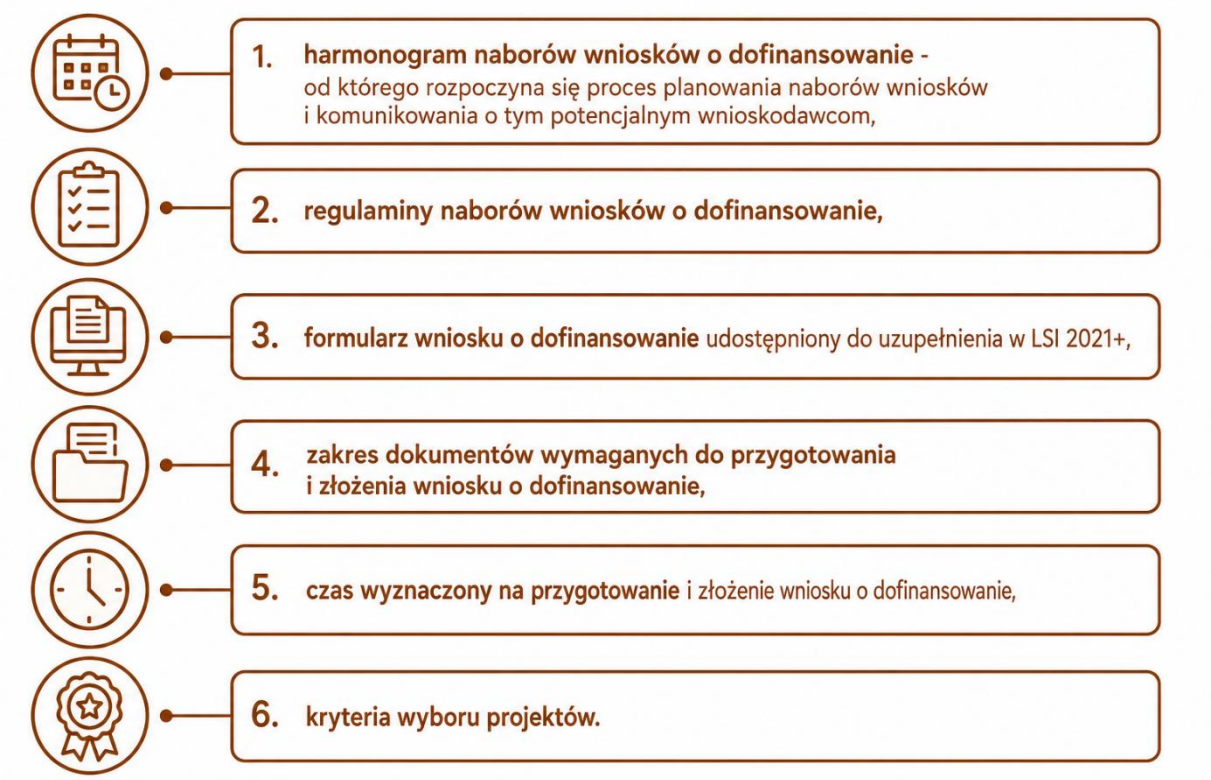
Z przeprowadzonej analizy desk research oraz powyżej przedstawionych analiz eksperckich, ewaluator stwierdza, że proces planowania naborów w ramach FEW 2021-2027 jest odpowiednio zbilansowany pomiędzy potrzebą osiągnięcia celów, potrzebami i możliwościami wnioskodawców, a potencjałem instytucjonalnym w zakresie oceny i wyboru projektów. Dla rozwoju województwa wielkopolskiego jest on zatem optymalny.

Z wypowiedzi osób odpowiedzialnych za tworzenie kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 również wyłania się obraz systemu wyboru projektów, który jest nakierowany na osiągnięcie założonych celów Programu. Jest to priorytet, który przyświeca IZ i IP na każdym etapie realizacji Programu.

Kwestię dostosowania kryteriów wyboru projektów do celów FEW 2021-2027 szczegółowo omówiono w rozdziale 7, w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy kryteria wyboru projektów zapewniają wybór projektów adekwatnych do celów Programu FEW 2021-2027, w tym zakładanych wartości wskaźników, dla których wskazano wartości docelowe? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany można wprowadzić?*

b) *specyfiki projektów w ramach poszczególnych funduszy (EFRR, EFS+ i FST), Działań i typów projektów? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?*

Do kluczowych elementów systemu wyboru projektów, w szczególności dla potencjalnych beneficjentów wsparcia, można zaliczyć przede wszystkim:

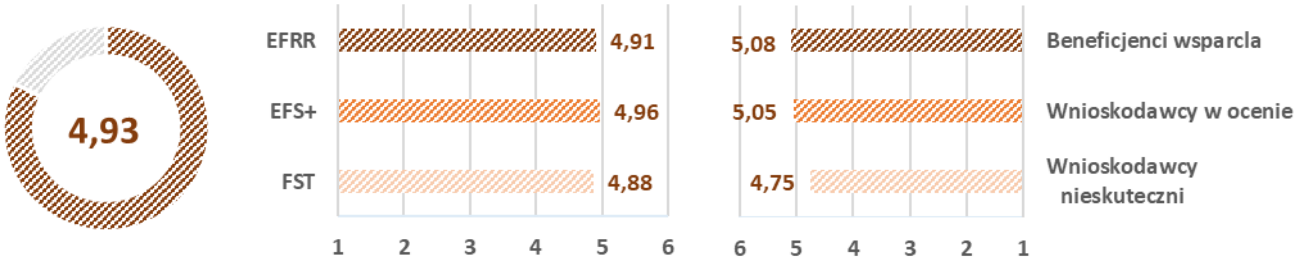
W przypadku kryteriów wyboru projektów oceny dokonano w rozdziale 7 „Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027".

Kształt tych elementów jest w dużej mierze pochodną wymogów określonych począwszy od ustawy wdrożeniowej, a kończąc na wytycznych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Dokumenty te określają również szczegółowe wymagania adresowane do poszczególnych funduszy, czy też określonych zakresów wsparcia.

Jest on również efektem doświadczeń Instytucji Zarządzającej w realizacji dwóch poprzednich perspektyw finansowych Unii Europejskiej, w szczególności programu regionalnego na lata 2014-2020. Powielanie sprawdzonych rozwiązań niewątpliwie pozytywnie wpływa na adekwatność systemu do specyfiki oferowanego wsparcia.

Zdaniem osób uczestniczących w tworzeniu kryteriów wyboru projektów przykładem sprawdzonego rozwiązania jest stosowanie jednego harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkurencyjnym i niekonkurencyjnym w ramach FEW 2021-2027 dla wszystkich instytucji przeprowadzających nabory w ramach Programu. W ich opinii zapewnia pełną spójność w tym zakresie. Pogląd ten podziela ewaluator na podstawie przeprowadzonej analizy kształtu harmonogramu. Jest to optymalne rozwiązanie, umożliwiające pozyskiwanie w jednym miejscu i w jednej formie informacji o wszystkich planowanych naborach. Ewaluator nie widzi zasadności rozdzielania harmonogramu pod poszczególne fundusze, działania, czy typy projektów i jego dostosowywania do ich specyfiki. Wniosek ten potwierdza wysoka ocena dokonana przez wnioskodawców FEW 2021-2027, tj. 4,93 w skali od 1 do 6.

Wykres 5. Ocena dostosowania harmonogramu naborów do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

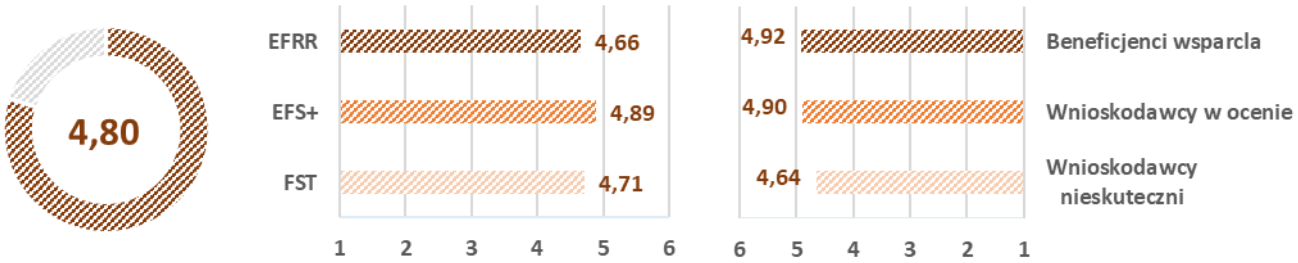
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Zaledwie 1,2% wnioskodawców wystawiło w tym aspekcie ocenę negatywną (tj. 1 lub 2). Ocena dostosowania harmonogramu naborów do specyfiki działania i typu projektu jest zbliżona we wszystkich funduszach. Najniższe oceny wskazały te podmioty, które aplikowały o środki w ramach FEW 2021-2027, a nie otrzymały dofinansowania. Beneficjenci oraz nieskuteczni wnioskodawcy pozytywnie odnieśli się do stosowanego harmonogramu naboru również w ramach przeprowadzonych wywiadów jakościowych.

W kontekście harmonogramu naborów, pozytywnie oceniono również dostosowanie czasu wyznaczonego na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu. W badaniu ankietowym wnioskodawcy przyznali temu aspektowi wysoką ocenę 4,80 (w skali od 1 do 6).

Wykres 6. Ocena dostosowania czasu wyznaczonego na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

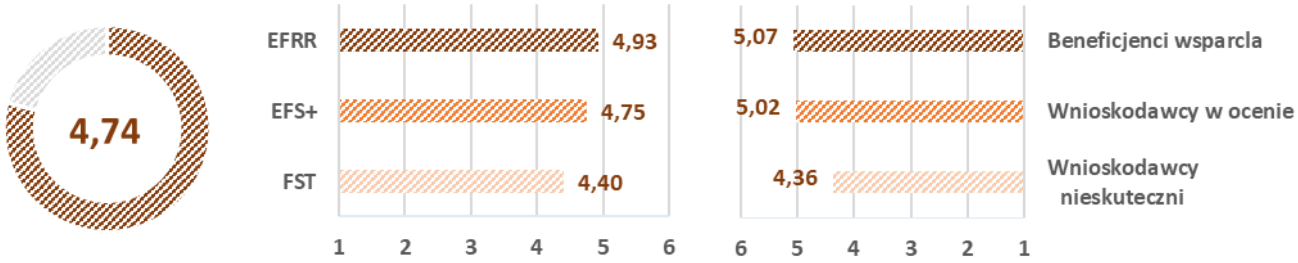

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Szczegółowo kwestię czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia wniosku oceniono i omówiono w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy system i poszczególne elementy procesu wyboru projektów, w tym harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie projektów dla FEW 2021-2027 jest zaprojektowany adekwatnie do potencjału Wnioskodawców? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?*

Regulamin naboru wniosków to kluczowy dokument określający wszystkie zasady, kryteria oraz procedury ubiegania się o dofinansowanie. Definiuje on m.in. kto może złożyć wniosek, wymagane załączniki, terminy oraz sposób oceny projektów. Jak pokazuje analiza desk research, w ramach FEW 2021-2027 regulaminy w poszczególnych funduszach oraz działaniach zawierają elementy stałe, które się pojawiają przy każdym naborze. Natomiast większość elementów każdorazowo jest doprecyzowana pod konkretny nabór. Mówimy tutaj o takich elementach, które określają zakres wsparcia w ramach naboru, kto może być wnioskodawcą, jaka jest grupa docelowa, jakimi kryteriami będą oceniane składane wnioski. Przeprowadzona analiza daje podstawę do stwierdzenia, że instytucje ogłaszające nabory w sposób odpowiedni dostosowują zakres i treść regulaminów do typów projektów, dla których nabór jest ogłaszany.

Wykres 7. Ocena dostosowania regulaminów naborów do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

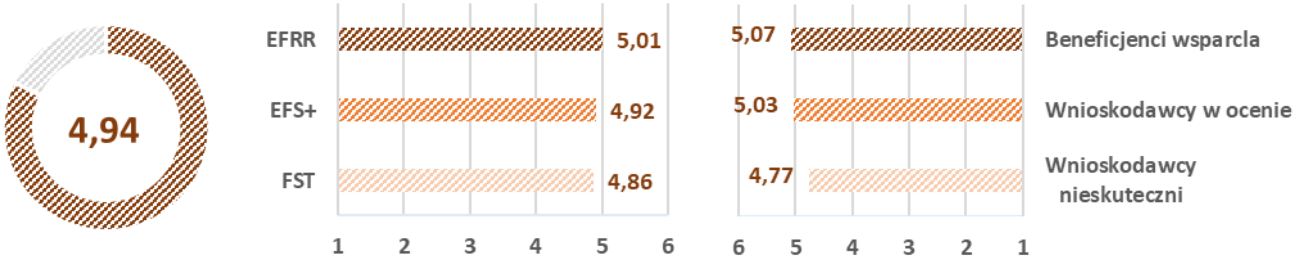
Potwierdza to zdanie wnioskodawców Programu, którzy w badaniu ankietowym ocenili ten aspekt na 4,74 w skali od 1 do 6.

Ocenę negatywną w tym aspekcie wystawiło zaledwie 4,9% wnioskodawców, w szczególności są to te podmioty, które nie otrzymały dofinansowania. Problemów w dostosowaniu zapisów regulaminów nie zidentyfikowano również w badaniu jakościowym z wnioskodawcami.

W kontekście regulaminu naborów, prawidłowo oceniono również dostosowanie formularza wniosku o dofinansowanie udostępnionego do uzupełnienia w LSI 2021+, do specyfiki działania i typu projektu. Ewaluator, na podstawie analizy formularza, nie zidentyfikował w tym zakresie żadnej potrzeby modyfikacji. Tym bardziej, że w badaniu ankietowym ocena wnioskodawców była bardzo wysoka 4,94 (w skali od 1 do 6).

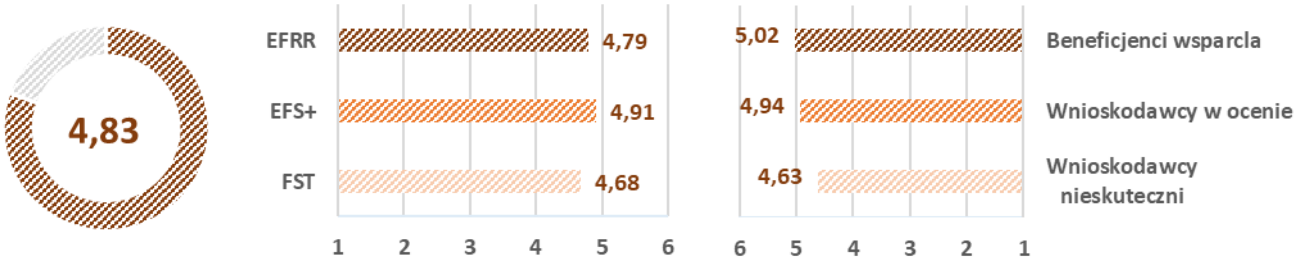
Wykres 8. Ocena dostosowania formularza wniosku o dofinansowanie udostępnionego do uzupełnienia w LSI 2021+ do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W badaniu jakościowym niektórzy z potencjalnych beneficjentów wskazują, że różnic pomiędzy naborami ogłaszanymi w ramach EFRR oraz EFS+ jest zbyt wiele, w szczególności w kwestii liczby załączników wymaganych do przedłożenia wraz z wnioskiem o dofinansowanie. Mimo to, w badaniu ankietowym łączna ocena wnioskodawców dostosowania zakresu dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu jest wysoka (4,83 w skali od 1 do 6).

Wykres 9. Ocena dostosowania zakresu dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

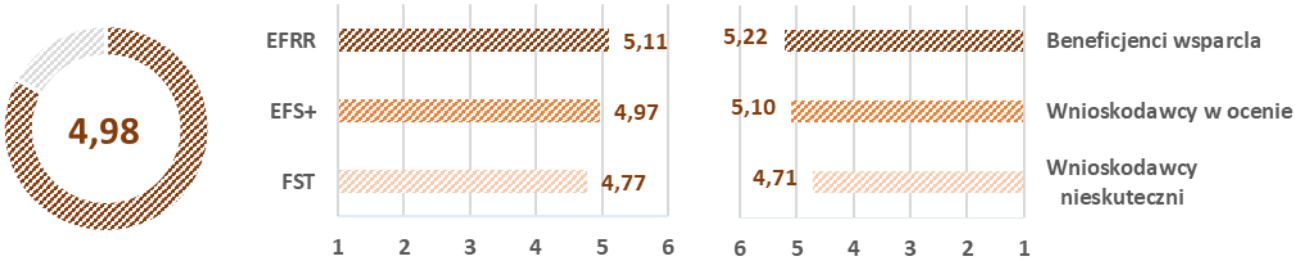
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W opinii ewaluatora, z uwagi na mocno zróżnicowaną specyfikę realizowanych projektów, nie ma możliwości ujednolicenia tych zasad. Ponadto, przeprowadzona analiza desk research

wskazuje, że wymagane załączniki wynikają z przepisów prawa, dokumentów programowych lub są niezbędne do prawidłowej oceny wniosków zgodnie z kryteriami wyboru projektów.

W najwyższym stopniu dostosowanie do specyfiki działania i typu projektu wnioskodawcy programu FEW 2021-2027 ocenili w aspekcie kontaktów z instytucją ogłaszającą nabór. W badaniu ankietowym przyznano średnią ocenę na poziomie 4,98 w skali od 1 do 6.

Wykres 10. Ocena dostosowania sposobów komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Najwyższa ocena dotyczy instytucji ogłaszającej nabory w ramach EFRR (tj. 5,11). W jej przypadku zaledwie 0,7% wnioskodawców wystawiło ocenę negatywną (tj. 1 lub 2).

c) *potencjału administracyjnego systemu instytucjonalnego IZ/IP FEW 2021-2027? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?*

Z analizy desk research wynika, że w systemie wyboru projektów FEW 2021-2027 funkcjonują następujące podmioty i komórki odpowiedzialne za ogłaszanie i przeprowadzanie naborów wniosków, tj.:

1. Instytucja Zarządzająca – Departament Wdrażania Programu Regionalnego UMWW, w ramach którego wyodrębniono:
   - Wydział Oceny Formalnej,
   - Wydział Oceny Merytorycznej,
   - Wydział Umów.
2. Instytucja Zarządzająca – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWW, w ramach którego wyodrębniono:
   - Wydział Oceny Projektów,
   - Wydział Programowania i Umów.
3. Instytucja Pośrednicząca – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, w ramach którego wyodrębniono:
   - Oddział Projektów Rynku Pracy,

- Oddział Projektów Włączenia,
- Oddział ds. Projektów Strategicznych.

4. Instytucja Pośrednicząca – Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, w ramach której wyodrębniono:
   - Stanowiska ds. Wdrażania FST.

Poszczególne podmioty realizują zadania w zakresie następujących Priorytetów/Działań FEW 2021-2027:

Tabela 8. Priorytety i działania w podziale na poszczególne podmioty je wdrażające.

Instytucja/Podmiot	Realizowane Priorytety/Działania
Instytucja Zarządzająca – Departament Wdrażania Programu Regionalnego UMWW	1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki
	2 Fundusze europejskie dla zielonej wielkopolski
	3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce
	4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE
	5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan,
	7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne,
	10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej – 10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstw, – 10.3 Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej, – 10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze, – 10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny, – 10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągnięcia neutralności klimatycznej, – 10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki.
Instytucja Zarządzająca – Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWW	6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym: – 6.4 Wsparcie pracowników i pracodawców, – 6.5 Wsparcie pracowników i pracodawców w ramach ZIT, – 6.6 Wsparcie systemu szkolnictwa ogólnego oraz systemu szkolnictwa zawodowego, – 6.7 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe, – 6.8 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe w ramach ZIT, – 6.9 Wspieranie uczenia się przez całe życie, – 6.11 Podmioty ekonomii społecznej,

Instytucja/Podmiot	Realizowane Priorytety/Działania
	– 6.13 Usługi społeczne i zdrowotne, – 6.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT, – 6.15 Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej, – 6.16 Integracja społeczna i aktywizacja społeczna, – 6.17 Budowanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, – 6.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT.
	10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej: – 10.1 Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki.
Instytucja Pośrednicząca – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym: – 6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy-projekty PUP – 6.2 Wsparcie w ramach OHP i mobilność w ramach sieci EURES – 6.3. Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy – 6.10 Aktywna integracja – 6.12 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, w tym migrantów – 6.19 EURES dla Publicznych Służb Zatrudnienia
Instytucja Pośrednicząca – Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie	10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej – 10.1 Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki – 10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstw, – 10.3 Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej, – 10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze, – 10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny, – 10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągnięcia neutralności klimatycznej, – 10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki.

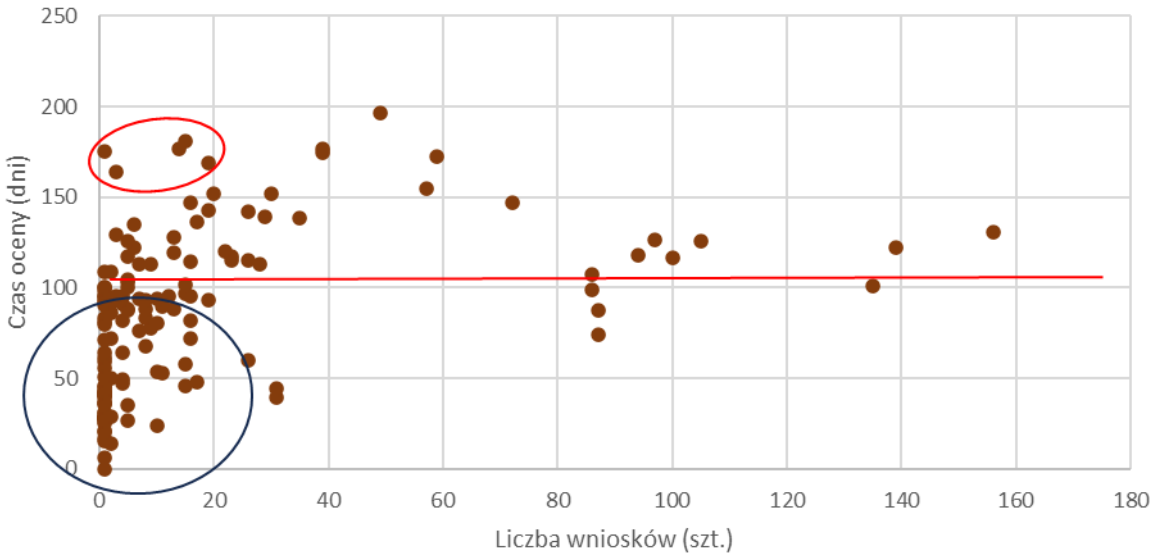
Źródło: Opis systemu zarządzania i kontroli programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski (Wersja 2 obowiązująca od listopada 2025 r.)

W opinii respondentów badania jakościowego, podział priorytetów i działań na poszczególne instytucje i podmioty był dokonywany przez Instytucję Zarządzającą FEW 2021-2027 w oparciu o wiedzę, doświadczenie i potencjał instytucjonalny poszczególnych podmiotów. Wykorzystywana była również wiedza z poprzedniej perspektywy finansowej odnośnie ilości wniosków o dofinansowanie, jakie mogą być składane w poszczególnych obszarach wsparcia.

Zdaniem ewaluatora, dzięki takiemu podejściu możliwe było przypisanie poszczególnych priorytetów i działań do odpowiednich instytucji, tak aby sprawnie wdrożyć przyznane Wielkopolsce środki w ramach programu regionalnego. Ewaluator nie identyfikuje w tym zakresie żadnych barier czy też słabości systemu.

Wnioskodawcy w badaniach jakościowych wskazywali, że zdarzają się sytuacje przedłużania etapu ocen wniosków o dofinansowanie. W opinii ewaluatora zawsze zdarzają się sytuacje nieprzewidywalne, jak np. nieoczekiwanie duże zainteresowanie ogłoszonym naborem. Instytucja ogłaszająca nabór jest wówczas zmuszona do wydłużenia etapu oceny, gdyż w terminach określonych w procedurach byłoby to niemożliwe. Z przeprowadzonej analizy wynika, że w przypadku FEW 2021-2027 nie jest to jednak sytuacja nagminna i zdaniem ewaluatora nie wpływa w sposób istotny na sprawność realizacji Programu. Jak pokazuje poniższy wykres, zdecydowana większość naborów to takie, w których złożono do 20 wniosków o dofinansowanie, a czas ich oceny trwał do 100 dni.

Wykres 11. Czas oceny (dni) w poszczególnych naborach wniosków w ramach FEW 2021-2027 w zależności od liczby złożonych wniosków (szt.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Co ciekawe, nawet przy wzroście liczby składanych wniosków, czas oceny z reguły nie przekracza 150 dni. Zidentyfikowano jedynie 5 naborów wniosków, w których złożono niewielką liczbę wniosków (do 20 szt.), a czas ich oceny przekroczył 150 dni.

Większym problemem jest wskazywana przez respondentów badania jakościowego, reprezentujących instytucje systemu realizacji Programu, sytuacja rotacji pracowników. Praca przy ocenie wniosków o dofinansowanie wymaga odpowiedniej wiedzy i doświadczenia, dlatego trudno jest zastąpić osoby, które odchodzą z pracy. Potrzebny jest czas, aby nowy pracownik samodzielnie mógł prawidłowo oceniać wnioski. Jednakże w tym aspekcie nie identyfikuje się barier systemu wyboru projektów.

Zapewniony odpowiedni system instytucjonalny, potencjał zasobów ludzkich oraz dostępność niezbędnych narzędzi dają ewaluatorowi podstawę do stwierdzenia o prawidłowości systemu wyboru projektów w aspekcie potencjału administracyjnego systemu instytucjonalnego.

d) potencjału Wnioskodawców? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

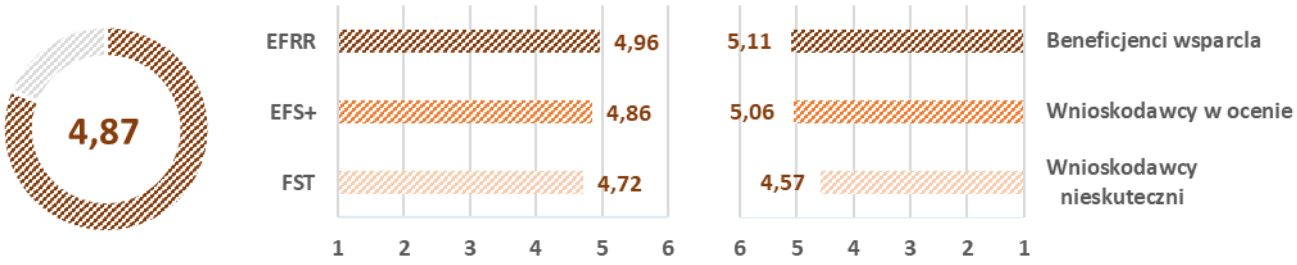
W zakresie dostosowania systemu wyboru projektów do potencjału wnioskodawców, należy zwrócić uwagę, że jest to odwieczna linia sporu pomiędzy każdą IZ a beneficjentami danego Programu.

Pomimo tego, że z perspektywy na perspektywę zmniejszane są wymagania od wnioskodawców i beneficjentów to nadal jest ich, w opinii beneficjentów za dużo. Dotyczy to zarówno dokumentów wymaganych od wnioskodawców, jak i wytycznych, regulaminów, wzorów tworzonych przez instytucje ogłaszające nabór.

> „Pewnie gdyby zapytać wnioskodawców zwróciliby uwagę na zbyt duże obciążenia, zbyt duże wymagania, zbyt dużo dokumentacji, zbyt wyśrubowane te oczekiwania.” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

Jak wynika z badania jakościowego, przedstawicielom instytucji systemu wyboru projektów znana jest opinia potencjalnych beneficjentów. Uważają jednak, że wnioskodawcy są w stanie spełnić te wymagania. Podkreślane jest to, że dokumentacja konkursowa sporządzana jest przejrzystym, prostym i jasnym językiem. Co do zasady przy każdym naborze przeprowadzane są szkolenia dla potencjalnych beneficjentów, na których omawiane są wszelkie wątpliwości. W konsekwencji wnioskodawcy wysoko oceniają dostosowanie regulaminów naborów do swoich potrzeb, tj. na 4,87 w skali od 1 do 6.

Wykres 12. Ocena dostosowania regulaminów naborów do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

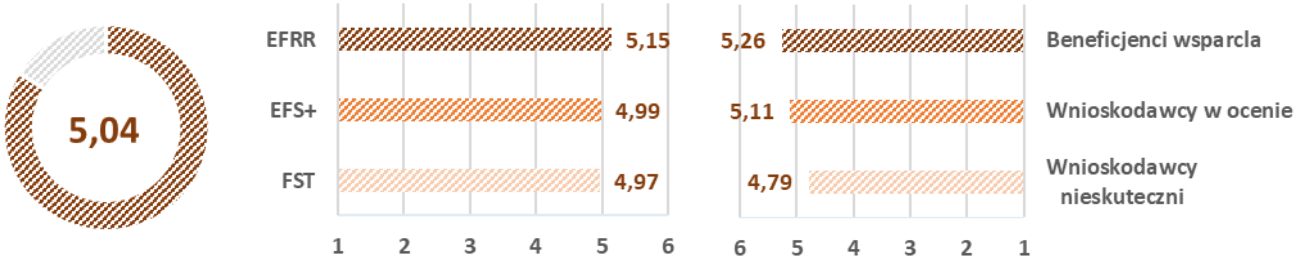

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Z analizy desk research wynika, że dla potencjalnych wnioskodawców zapewniony jest również bezpośredni kontakt (telefoniczny i mailowy) z przedstawicielami instytucji. A więc nie zostają oni pozostawieni sami z zawiłościami systemu wyboru projektów. Jak pokazuje badanie jakościowe wśród wnioskodawców jest to aspekt przez nich doceniany. Wskazują na to również wyniki badania ankietowego, w którym wnioskodawcy przyznali bardzo wysoką

ocenę dostosowania komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór do ich potrzeb (tj. 5,04 w skali od 1 do 6).

Wykres 13. Ocena dostosowania komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W analizowanych elementach systemu wyboru projektów najniższe oceny wystawiane są przez wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania. Jest to poniekąd naturalne. Podmioty, których wnioski zostały odrzucone lub pozytywnie przeszły ocenę, ale uzyskany wynik nie pozwolił na przyznanie dofinansowania, z reguły są bardziej krytyczne co do całego procesu. Ich ocena jest wówczas niższa, niż podmiotów, które takie wsparcie finansowe już otrzymały lub czekają na rozstrzygnięcie. Nadal jest to ocena wysoka (bliska 5). Należy jednak zwrócić uwagę, że największy odsetek nieskutecznych wnioskodawców dotyczy działań finansowanych w ramach EFS+, co ma bezpośredni wpływ na analizowane oceny dla tego funduszu.

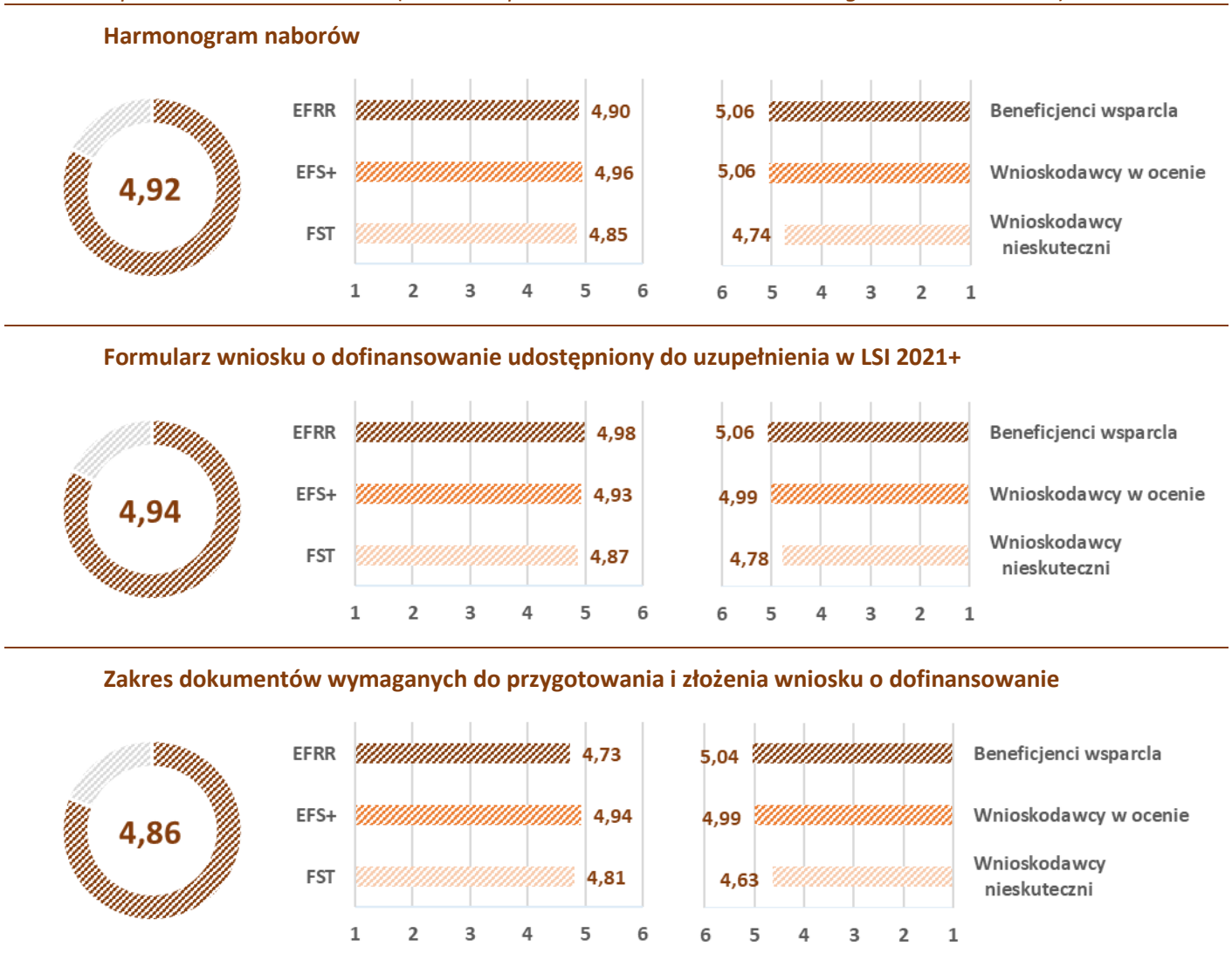
Jak pokazało badanie jakościowe, wnioskodawcy i beneficjenci najczęściej wskazują, że dano im za mało czasu na to, aby złożyć wniosek o dofinansowanie. Samo wypełnienie wniosku nie jest dla nich problematyczne, ale trudności występują ze skompletowaniem wymaganych załączników. Często są to wszelkiego rodzaju zaświadczenia, zgody, decyzje wydawane przez inne organy zewnętrzne (np. Wody Polskie, RDOŚ), a ich pozyskanie bywa czasochłonne.

Problemy te nie występują w ramach naborów prowadzonych w ramach EFS+. W badaniu ankietowym wnioskodawcy w ramach tego funduszu wysoko oceniają dostosowanie zarówno zakresu dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i czasu na to wyznaczonego, do swoich potrzeb. Zdecydowanie niższe oceny są wystawiane przez wnioskodawców w ramach EFRR oraz FST. W opinii ewaluatora, skompletowanie wymaganych załączników w ramach EFRR jest niewątpliwie utrudnieniem dla potencjalnych beneficjentów. Należy jednak zwrócić uwagę, że harmonogram naboru wniosków jest upubliczniany ze stosownym wyprzedzeniem i wnioskodawcy mogą przygotowywać się do naboru zanim zostanie on ogłoszony. Wyznaczony czas na złożenie wniosku nie jest zatem powodem do tego, aby wniosku nie można było złożyć. Można jedynie pomyśleć, aby tego rodzaju załączniki można było uzupełniać na etapie oceny formalnej wniosku o dofinansowanie.

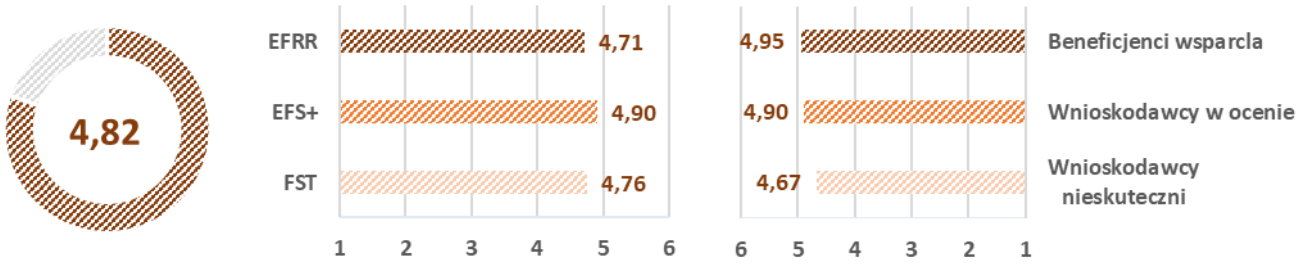
Prawidłowość przyjętych rozwiązań potwierdzają wysokie oceny wnioskodawców FEW 2021-2027 wystawione w ramach badania ankietowego w zakresie poszczególnych elementów systemu wyboru projektów, tj. harmonogramu naborów (4,92 w skali od 1 do 6), formularza wniosku o dofinansowanie udostępnianego do uzupełnienia w LSI 2021+ (4,94), zakresu dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie (4,86) oraz czasu wyznaczonego na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie (4,82).

Pokazuje to, że co do zasady wnioskodawcy nie widzą w tych elementach barier uniemożliwiających sprawne aplikowanie o środki w ramach FEW 2021-2027. Zaledwie 5,0% z nich negatywnie ocenia przynajmniej jeden z wymienionych powyżej elementów systemu wyboru projektów FEW 2021-2027.

Wykres 14. Ocena dostosowania poszczególnych elementów systemu i procesu wyboru projektów do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Czas wyznaczony na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Na prawidłowość wyznaczanych terminów naborów oraz czasów niezbędnych na złożenie wniosku o dofinansowanie wskazują również wyniki analizy poziomów zainteresowania ogłaszanymi naborami w trybie konkurencyjnym. Dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w stosunku do alokacji naborów w trybie konkurencyjnym (w %).

Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek
1.2	192,7%	3.2	62,0%	6.9	251,3%	7.3	263,7%
1.3	58,5%	4.1	67,6%	6.10	139,6%	7.4	100,0%
1.4	57,7%	4.2	100,0%	6.11	100,0%	10.1	135,1%
2.1	191,5%	5.1	111,0%	6.12	232,2%	10.2	144,7%
2.3	**28,3%**	5.2	143,1%	6.13	222,0%	10.3	53,9%
2.5	56,1%	5.3	120,1%	6.14	83,0%	10.4	80,4%
2.6	57,0%	6.3	277,8%	6.15	100,0%	10.5	56,6%
2.7	114,0%	6.4	200,0%	6.16	299,6%	10.6	175,0%
2.8	256,4%	6.5	135,4%	6.17	189,8%	10.7	214,7%
2.10	**21,9%**	6.7	186,2%	6.18	95,0%	-	-
3.1	97,2%	6.8	82,0%	7.1	345,5%	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Zaledwie w przypadku dwóch działań wartość dofinansowania złożonych wniosków stanowi mniej niż 50,0% przeznaczonej alokacji naborów. Są to następujące działania finansowane w ramach EFRR: 2.3 *Rozwój energii odnawialnej (OZE)* oraz 2.10 *Ochrona i zachowanie przyrody wraz z rozwojem zielonej infrastruktury oraz ograniczeniem zanieczyszczeń*.

W opinii ewaluatora, w tych przypadkach niewielkie zainteresowanie naborami nie jest skutkiem niewystarczającego czasu na złożenie wniosku.

- Działanie 2.3 *Rozwój energii odnawialnej (OZE)* nastawione jest na wytwarzanie energii i finansowane z dotacji bezzwrotnych, z założenia powinno cieszyć się

zainteresowaniem. Aplikowanie w ramach tego działania miało jednak nałożone ograniczenia. Składane projekty nie mogły dotyczyć zwykłych paneli fotowoltaicznych, tylko innowacyjnych instalacji związanych z wytwarzaniem energii.

- Działanie 2.10 *Ochrona i zachowanie przyrody wraz z rozwojem zielonej infrastruktury oraz ograniczeniem zanieczyszczeń*, dotyczy inwestycji związanych z bioróżnorodnością, z ochroną przyrody. Dotychczasowy nabór wniosków w dużej mierze dotyczył edukacji przyrodniczej. Niewielkie zainteresowanie wynikało z ograniczenia, iż tylko 30,0% kosztów kwalifikowalnych mogą stanowić działania infrastrukturalne w zakresie edukacji przyrodniczej. W przypadku pozostałych typów projektów zaplanowanych w ramach działania 2.10 dopiero będą ogłaszane nabory wniosków zgodnie z aktualnym *Harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie dla Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.*

Potwierdzają to też wyniki badań ilościowych, w których respondenci z ww. działań nie wskazują na problem niewystarczającego czasu na przygotowanie wniosków, czy też złego rozplanowania naboru w czasie.

Warto natomiast zwrócić uwagę na działania realizowane poprzez instrument ZIT. W ich przypadku nabory wniosków są ogłaszane zgodnie z przyjętymi Strategiami ZIT, w tym w szczególności z alokacjami naborów. Wyniki analizy desk research, przedstawione w poniższej tabeli, pokazują natomiast, że jedynie w działaniach 6.5 i 7.4 wnioskodawcy złożyli projekty zgodnie z przyjętą Strategią. W pozostałych działaniach składane wnioski o dofinansowanie nie wyczerpują przyjętej alokacji, co w konsekwencji rodzi konieczność kilkukrotnego ponawiania naborów.

Tabela 10. Analiza poziomów zainteresowania naborami w działaniach realizowanych poprzez instrument ZIT

Działanie	Liczba ogłoszonych naborów	Numer naboru	Liczba złożonych wniosków	Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w alokacji naboru
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego				
1.4	3	FEWP.01.04-IZ.00-001/24	23	50,5%
		FEWP.01.04-IZ.00-002/24	1	107,0%
		FEWP.01.04-IZ.00-001/25	19	74,7%
2.6	10	FEWP.02.06-IZ.00-001/23	1	74,5%
		FEWP.02.06-IZ.00-001/24	16	40,9%
		FEWP.02.06-IZ.00-002/24	2	96,8%
		FEWP.02.06-IZ.00-003/24	1	70,0%
		FEWP.02.06-IZ.00-004/24	1	75,7%
		FEWP.02.06-IZ.00-005/24	2	23,8%

Działanie	Liczba ogłoszonych naborów	Numer naboru	Liczba złożonych wniosków	Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w alokacji naboru
		FEWP.02.06-IZ.00-006/24	4	138,5%
		FEWP.02.06-IZ.00-001/25	28	78,4%
		FEWP.02.06-IZ.00-002/25	1	100,0%
		FEWP.02.06-IZ.00-003/25	1	102,8%
3.2	7	FEWP.03.02-IZ.00-001/23	1	89,2%
		FEWP.03.02-IZ.00-001/24	27	44,4%
		FEWP.03.02-IZ.00-002/24	4	36,5%
		FEWP.03.02-IZ.00-003/24	1	91,5%
		FEWP.03.02-IZ.00-001/25	39	96,0%
		FEWP.03.02-IZ.00-002/25	2	100,0%
		FEWP.03.02-IZ.00-003/25	1	99,7%
7.4	2	FEWP.07.04-IZ.00-001/23	4	100,0%
		FEWP.07.04-IZ.00-001/24	2	100,0%
Europejski Fundusz Społeczny +				
6.5	1	FEWP.06.05-IZ.00-001/25	12	135,4%
6.8	9	FEWP.06.08-IZ.00-001/24	5	89,3%
		FEWP.06.08-IZ.00-002/24	12	77,3%
		FEWP.06.08-IZ.00-003/24	9	113,7%
		FEWP.06.08-IZ.00-004/24	5	89,3%
		FEWP.06.08-IZ.00-005/24	8	55,2%
		FEWP.06.08-IZ.00-006/24	1	98,1%
		FEWP.06.08-IZ.00-001/25	1	43,6%
		FEWP.06.08-IZ.00-002/25	1	22,6%
		FEWP.06.08-IZ.00-003/25	5	70,2%
6.14	3	FEWP.06.14-IZ.00-001/25	1	100,0%
		FEWP.06.14-IZ.00-002/25	15	78,1%
		FEWP.06.14-IZ.00-003/25	0	0,0%
6.18	3	FEWP.06.18-IZ.00-001/24	1	99,4%
		FEWP.06.18-IZ.00-002/24	1	95,8%
		FEWP.06.18-IZ.00-001/25	1	95,0%

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Pytanie badawcze: Czy i w jakim stopniu zaplanowany sposób organizacji procesu wyboru projektów zapewnia jego efektywny przebieg? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

Jak podkreślają respondenci badań jakościowych, zarówno po stronie Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących, Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, jak i wnioskodawców i beneficjentów Programu, sposób organizacji procesu wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest bardzo zbliżony do stosowanego w poprzedniej perspektywie finansowej w ramach programu regionalnego na lata 2014-2020.

> „Ocena jest bardzo zbliżona do tej z poprzedniej perspektywy. Sam schemat oceny, budowa karty, wniosku, tak więc myślę, że zarówno dla wnioskodawców, jak i dla oceniających nie było tutaj żadnej rewolucji w tym zakresie.” *(wywiad z przedstawicielem komisji oceny projektów)*

W ich opinii, dzięki doświadczeniom zdobytym na przestrzeni lat, w których przeprowadzono szereg naborów wniosków o dofinansowanie, wypracowano optymalne rozwiązania i wyeliminowano tzw. „wąskie gardła” systemu. Został on dostosowany do rozporządzeń, ustaw oraz wytycznych obowiązujących dla funduszy unijnych na lata 2021-2027.

Wszystkie istotne aspekty, związane z samym programem, z wytycznymi programowymi, z aktualnymi przepisami prawa, zarówno tego krajowego, jak i unijnego są na bieżąco weryfikowane i aktualizowane.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy desk research, w systemie wyboru projektów przyjęto wszystkie niezbędne procedury związane z organizacją naboru i oceną złożonych wniosków. Określono je w instrukcjach wykonawczych poszczególnych instytucji oraz zakomunikowano potencjalnym wnioskodawcom w regulaminach poszczególnych naborów wniosków. Dotyczą one m.in.:

- sposobów i terminów przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,
- sposobów oceny wniosku o dofinansowanie projektu,
- zasad uzupełniania lub poprawiania wniosków o dofinansowanie,
- procedur dotyczących rozstrzygnięcia naboru i wyboru projektów do dofinansowania,
- procedury odwoławczej,
- zasad dotyczących sporządzenia i zawarcia umowy o dofinansowanie projektu.

Do głównych zasad prowadzenia oceny wniosków w ramach EFRR zaliczyć można:

- wnioski podlegają ocenie na podstawie kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez KM FEW 2021-2027,
- ocena projektów podzielona jest na 2 etapy: ocenę formalną oraz ocenę merytoryczną.

- w ramach oceny formalnej KOP dokonuje badania zgodności projektu z formalnymi kryteriami wyboru projektów,
- w ramach oceny formalnej dopuszczalne jest jednokrotne uzupełnienie/poprawienie dokumentacji aplikacyjnej,
- w ramach etapu oceny merytorycznej oceniane są wszystkie kryteria merytoryczne dopuszczające (zero-jedynkowe) oraz punktowe,
- badanie zgodności z kryteriami merytorycznymi dokonywane jest przez dwóch członków KOP,
- projekt otrzymuje pozytywną ocenę w przypadku, gdy spełni wszystkie kryteria merytoryczne dopuszczające, a w zakresie kryteriów merytorycznych punktowych uzyskał minimum punktowe wynoszące 60,0% wszystkich możliwych do uzyskania punktów.

Zasady oceny wniosków określone dla EFS+ są podobne do stosowanych w ramach EFRR. Do głównych różnic należą etapy oceny oraz liczba członków KOP oceniających wniosek. W ramach EFS+ ocena przebiega w trzech etapach, tj. ocena formalna, ocena merytoryczna oraz etap negocjacji[13]. Na każdym etapie oceny wniosek jest oceniany przez jednego członka KOP (wybranego w drodze losowania).

Dla FST właściwe są zasady stosowane w ramach EFRR oraz EFS+. W niektórych działaniach następuje dodatkowy etap oceny, tj. ocena strategiczna[14].

W ocenie ewaluatora taki sposób organizacji procesu wyboru projektów zapewnia jego sprawny przebieg. Jest prawidłowo skonstruowany, przejrzysty, zakomunikowany wnioskodawcom i skuteczny. Dzięki temu nie budzi żadnych wątpliwości zarówno po stronie wnioskodawców, jak i po stronie ekspertów oceniających wnioski.

Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób system i poszczególne etapy procesu wyboru projektów realizują wymagania wskazane w Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 m.in. w zakresie przestrzegania zasad wyboru projektów: przejrzystości, rzetelności, bezstronności, równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

Zgodnie z wytycznymi Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027 system wyboru projektów powinien spełniać następujące zasady:

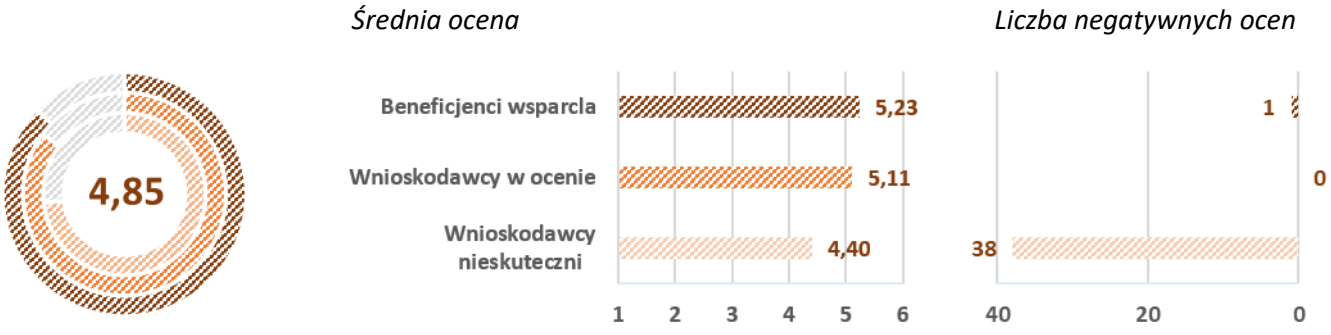
[13] Etap negocjacji polega na uzyskiwaniu od wnioskodawcy informacji i wyjaśnień lub poprawie i uzupełnieniu wniosku w oparciu o uwagi dotyczące spełniania kryteriów, dla których przewidziano taką możliwość.
[14] Etap oceny strategicznej to pogłębiona część oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie. Weryfikuje on, w jakim stopniu planowany projekt wpisuje się w cele, założenia oraz wskaźniki określone dla danego działania lub typu projektów.

Badanie potwierdziło, że system wyboru projektów spełnia wszystkie wymagania określone w wytycznych.

W opinii ewaluatora, proces oceny i wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest precyzyjnie i czytelnie opisany w regulaminach naborów, co pozytywnie wpływa na przejrzystość systemu. W sposób jawny zarówno procedury, jak i rozstrzygnięcia ocen upubliczniane są na stronie internetowej Programu. Na tej podstawie Wnioskodawcy wiedzą na jakich zasadach projekty są oceniane, jakie warunki muszą spełnić, aby uczestniczyć w naborze oraz jakie są wyniki naboru. Jest to opinia osób odpowiedzialnych za tworzenie kryteriów wyboru projektów, uczestniczących w wywiadach pogłębionych. Potwierdza ją wysoka ocena wnioskodawców FEW 2021-2027, tj. 4,85 w skali od 1 do 6.

Wykres 15. Ocena zasady przejrzystości systemu wyboru projektów (w skali od 1 do 6)

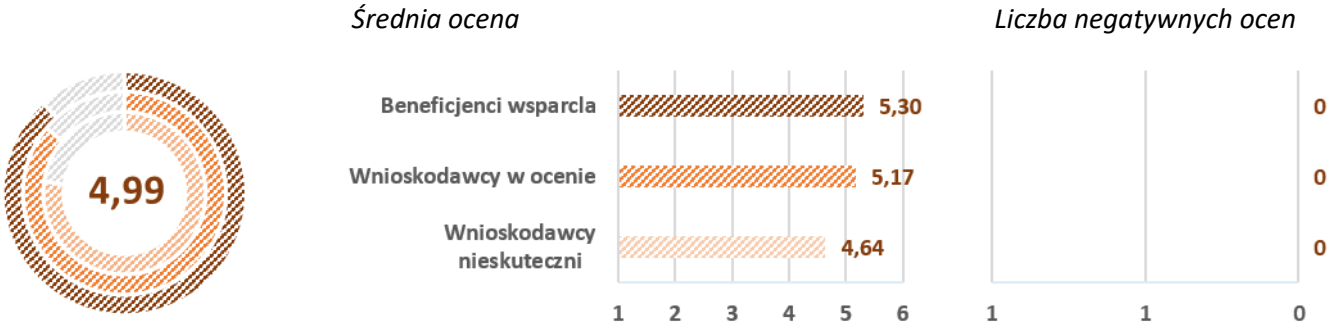

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Najwyższe oceny wystawiły podmioty, które otrzymały dofinansowanie (5,23), a najniższe – nieskuteczni wnioskodawcy (4,40). Jedynie 39 respondentów (3,5% wszystkich) przedstawiło negatywną opinię w tym zakresie.

Przeprowadzona analiza dokumentacji wykazała, że system wyboru projektów został skonstruowany w taki sposób, by projekty składane w ramach FEW 2021-2027 oceniane były zgodnie z obowiązującymi w danym postępowaniu kryteriami i w trybie określonym w regulaminie. Określono również wymagania odnośnie ekspertów zatrudnianych do oceny projektów, tak aby projekty oceniane były przez kompetentne osoby.

Wykres 16. Ocena zasady rzetelności procesu wyboru projektów (w skali od 1 do 6)

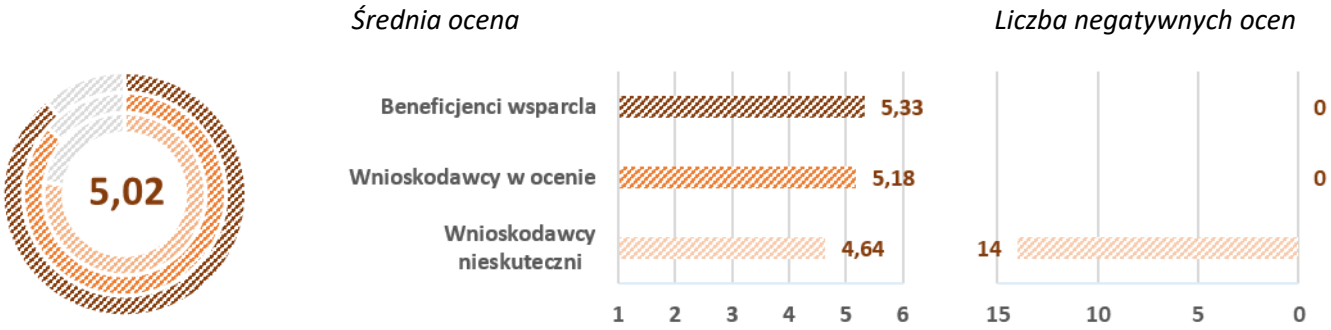

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Badania jakościowe wśród przedstawicieli instytucji uczestniczących w realizacji Programu oraz członków KM FEW 2021-2027 nie wykazały żadnych wątpliwości odnośnie rzetelności oceny zarówno pod względem formalnym, merytorycznym, jak i strategicznym. W badaniu ankietowym, żaden z badanych wnioskodawców nie wystawił w tym zakresie negatywnej oceny. W skali od 1 do 6 ich średnia ocena wyniosła 4,99, co należy uznać za wysoki wynik. Potwierdza to, że spełniona jest zasada rzetelności systemu wyboru projektów.

W opinii przedstawicieli IZ oraz IP FEW 2021-2027, szczególna uwaga zwracana jest na konieczność przeprowadzenia bezstronnej oceny. Jest ona zapewniona poprzez zwrócenie szczególnej uwagi na konflikt interesów. Wymaganie odpowiednich oświadczeń od osób oceniających i ich weryfikacja dają narzędzia do identyfikacji ewentualnych powiązań osób oceniających z wnioskodawcami, których wnioski będą przez daną osobę oceniane. Przeprowadzona analiza desk research w pełni to wykazuje. Pozytywny odbiór bezstronności systemu wyboru projektów potwierdzają wnioskodawcy FEW 2021-2027. Średnia ich ocena wyniosła 5,02 w skali od 1 do 6. Jedynie 14 z nich (1,3% wszystkich) wystawiło w tym zakresie ocenę negatywną.

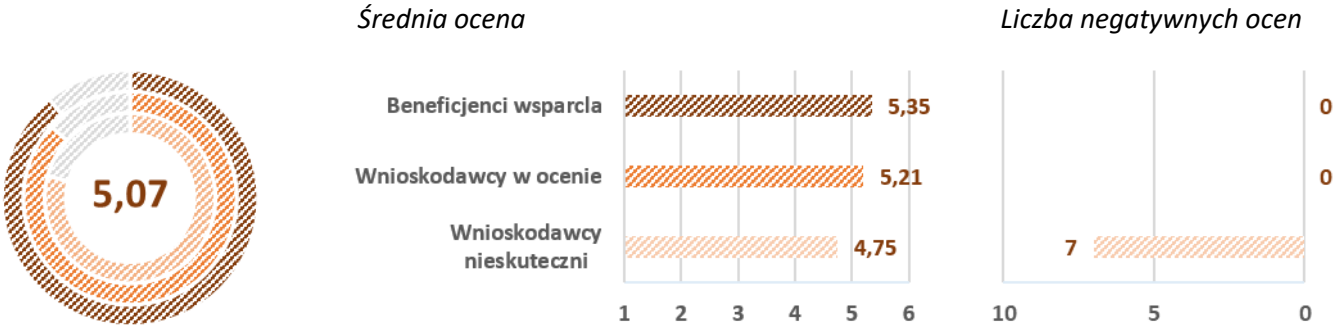
Wykres 17. Ocena zasady bezstronności systemu wyboru projektów (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W opinii ewaluatora, na równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów wpływ ma sam sposób upubliczniania harmonogramu naborów a następnie ogłoszenia o naborze, na oficjalnej stronie Programu. Co ważne, wszelkie pytania wnioskodawców oraz udzielane odpowiedzi są również publikowane na stronie internetowej, tak aby każdy miał do nich równy dostęp.

Wykres 18. Ocena zasady równego dostępu do informacji (w skali od 1 do 6)

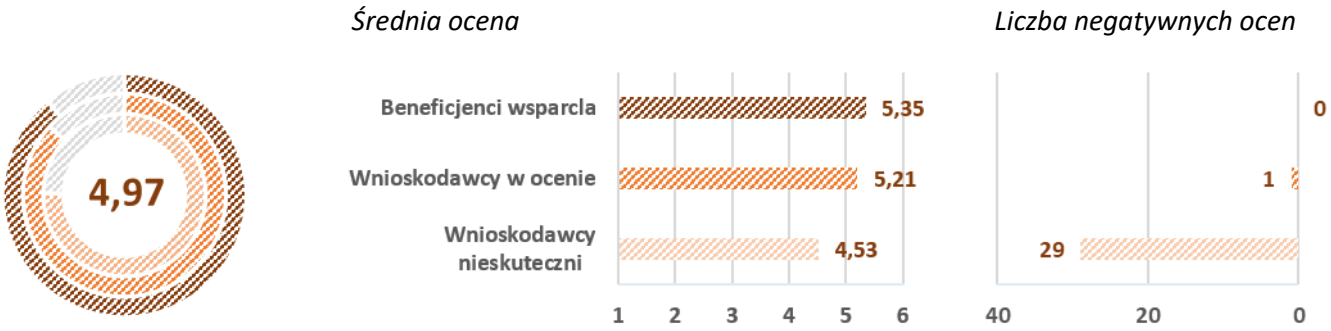
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Zapewnienie równego dostępu do informacji potwierdzają sami wnioskodawcy uczestniczący w badaniu ankietowym, którzy w skali od 1 do 6 aspekt ten ocenili na poziomie 5,07. Najwyższe oceny wystawiły podmioty, które otrzymały dofinansowanie (5,35), a najniższe – nieskuteczni wnioskodawcy (4,75). Jedynie 7 respondentów (0,6% wszystkich) przedstawiło negatywną opinię w tym zakresie.

Nie zidentyfikowano w ramach badania, zarówno w ramach przeprowadzonych wywiadów pogłębionych oraz przeprowadzonej przez ewaluatora szczegółowej analizy procedur systemu i wytworzonej dokumentacji naborów, żeby IZ lub IP FEW 2021-2027 stosowały indywidualne preferencje w kierunku jednego z wnioskodawców. Jednolite zasady wobec wszystkich wnioskodawców, przejawiają się m.in. tym, że ocena dotyczy jakości projektów, a nie cech wnioskodawcy niepowiązanych ze zdolnością do realizacji projektu. W opinii ewaluatora, system wyboru projektów nie dopuszcza żadnych form dyskryminacji. Równe

traktowanie wnioskodawców potwierdzają sami oni w badaniu ankietowym. Ich ocena w wysokości 4,97, w skali od 1 do 6, wskazuje na pozytywny odbiór zapewnienia zasady równości. Negatywne oceny wyraziło zaledwie 30 respondentów (tj. 2,7% wszystkich), w tym głównie podmioty, które nie otrzymały dofinansowania.

Wykres 19. Ocena zasady równego traktowania wnioskodawców (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Co warto zaznaczyć, spójność systemu wyboru projektów jest regularnie przedmiotem audytów instytucji audytowej, które potwierdzają zgodność systemu z obowiązującymi przepisami prawa (rozporządzenia, ustawy) oraz wytycznymi.

Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób system i poszczególne etapy procesu wyboru projektów realizują wymagania wskazane w art. 9 i 73 Rozporządzenia ogólnego, m.in. w zakresie niedyskryminacji, dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci oraz uwzględniają Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (KPP), zasadę zrównoważonego rozwoju i unijną politykę w dziedzinie środowiska zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE? Jeśli wymagania nie są w pełni realizowane, jakie zmiany należałoby wprowadzić?

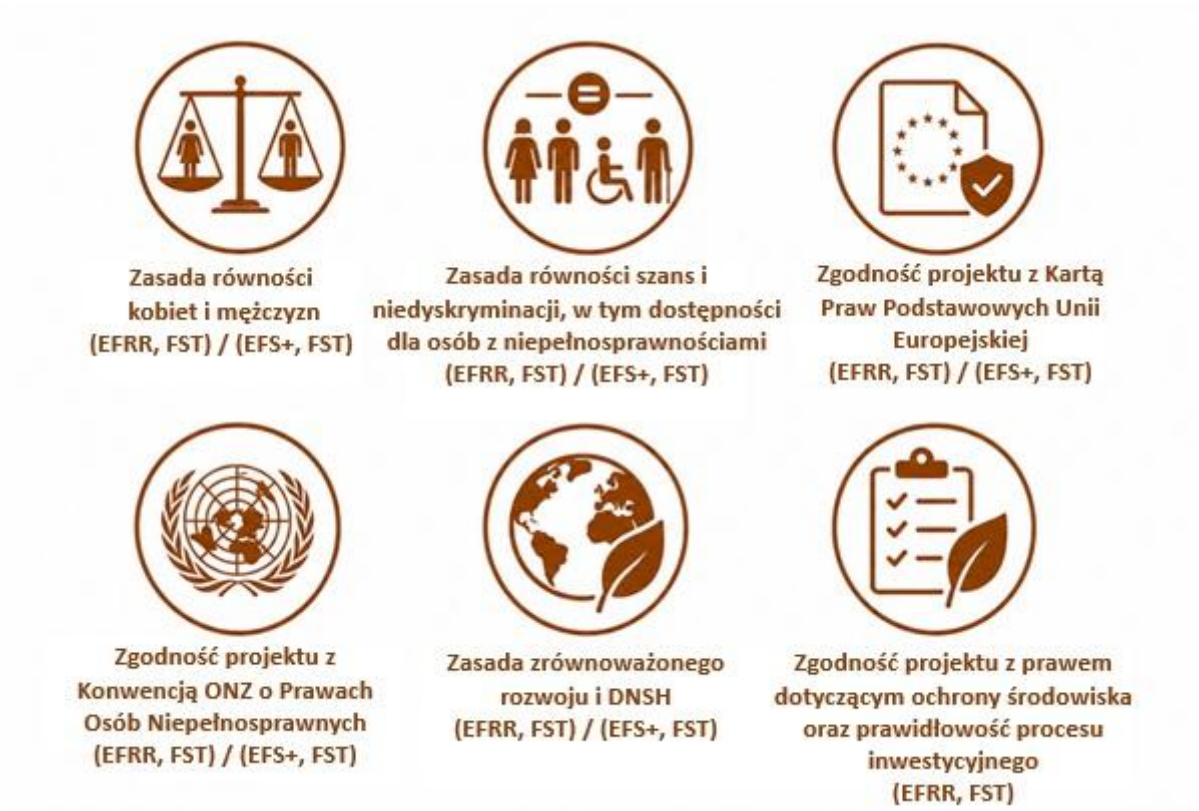
Zgodnie z rozporządzeniem ogólnym[15] przy wyborze projektów powinny być zastosowane m.in. następujące wymagania:

[15] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Przeprowadzona analiza desk research potwierdziła, że system wyboru projektów spełnia wszystkie wymagania określone w rozporządzeniach unijnych, ustawach oraz wytycznych. Zarówno system wyboru projektów, jak i kryteria wyboru projektów uwzględniają ww. zasady. System zaprojektowano w taki sposób, by składane i realizowane projekty spełniały wszystkie unijne zasady, jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

W tym kontekście ewaluator chciałby zwrócić uwagę przede wszystkim na dobór podmiotów do składu Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027. Znajdują się w nim właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, podmioty odpowiedzialne za promowanie praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji. Dzięki temu zapewniono, że przy tworzeniu kryteriów wyboru projektów głos środowisk dbających o stosowanie zasad horyzontalnych jest słyszalny i – jak wskazują respondenci wywiadów pogłębionych – w miarę możliwości uwzględniany. Ma to swoje odzwierciedlenie w przyjętych kryteriach, w których znajdują się kryteria formalne takie jak:

oraz kryteria merytoryczne takie jak:

Analiza desk research jednoznacznie wskazuje, że powyższe zasady są przedstawione zarówno w dokumentach programowych FEW 2021-2027 oraz dokumentacji poszczególnych naborów. Podkreślana jest konieczność spełnienia wszystkich polityk horyzontalnych. Wnioskodawca jest informowany na ten temat w regulaminie naboru. We wniosku o dofinansowanie polityki horyzontalne są wyodrębnione i każdy wnioskodawca musi je opisać zgodnie z określonymi wymogami.

Weryfikacja i ocena spełnienia zasad horyzontalnych w projekcie następuje na etapie oceny formalnej, zgodnie z ww. kryteriami wyboru projektów. Do oceny merytorycznej nie trafia żaden projekt, który nie spełnia tych wartości.

Jak wynika z wywiadów pogłębionych z członkami KOP, ocena aspektu stosowania zasad horyzontalnych jest dokonywana w sposób dokładny, z należytą uwagą. Deklaracje wnioskodawców na etapie aplikowania o środki są weryfikowane w trakcie realizacji projektu i jego rozliczeniu.

Należy zwrócić uwagę, że kwestia stosowania zasad horyzontalnych nie odnosi się jedynie do projektów, ale również do wnioskodawców. Każdy z nich jest traktowany na równi w procesie aplikowania o środki FEW 2021-2027.

Podsumowując, na podstawie analizy dostępnych dokumentów oraz przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami IZ, IP, członkami KOP oraz KM można stwierdzić, że system zaprojektowano tak, by składane i realizowane projekty spełniały wszystkie unijne zasady, jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

Pytanie badawcze: Czy i w jakim stopniu system wyboru projektów pozwala na skuteczną realizację celów określonych w Programie? Czy system wyboru projektów zapewnia aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu? Jak działanie systemu wyboru projektów przekłada się na tempo wdrażania Programu oraz czy zapewnia odpowiednią dynamikę wydatkowania środków finansowych i realizację wskaźników na pożądanym poziomie i w określonym czasie? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

Jak wspomniano we wcześniejszej części raportu, system wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 utworzono na bazie funkcjonującego systemu dla WRPO na lata 2014-2020. Niewątpliwie wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań sprzyja temu, aby system był nastawiony na realizację celów Programu.

Podstawowym elementem systemu jest sam program regionalny, który m.in. określa obszary wsparcia, nakłady finansowe przeznaczone na ich realizację oraz cele planowane do osiągnięcia. Program stanowił punkt wyjścia do opracowania systemu wyboru projektów.

Pierwszym krokiem był wybór odpowiednich instytucji i przypisanie im do realizacji poszczególnych obszarów wsparcia Programu, tak aby ich doświadczenie i wiedza pozwoliła na sprawne wdrożenie FEW 2021-2027. We wcześniejszej części raportu oceniono, iż wybór instytucji jest właściwy do tego, aby możliwa była efektywna realizacja celów Programu.

Operacjonalizacją programu jest przede wszystkim *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027*, w którym zdefiniowane są typy projektów możliwych do realizacji, typy beneficjentów oraz różnego rodzaju założenia jak np. minimalna i maksymalna wartość projektu.

Ogłoszenie naboru jest kolejnym krokiem do zapewnienia osiągnięcia założonych w Programie celów. Analiza desk research potwierdziła, że regulamin naboru określa

wymagania względem wnioskodawców co do przygotowania odpowiednich projektów. Na uwagę zasługuje obowiązek wykazania przez wnioskodawcę wszystkich adekwatnych dla jego projektu wskaźników monitoringu Programu zdefiniowanych dla danego naboru. Zapobiegnie to sytuacji, w której cele byłyby realizowane w projekcie, ale nie byłyby opomiarowane i wykazywane przez beneficjenta. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych, na szkoleniach dla potencjalnych beneficjentów kwestia doboru wskaźników i realnie oszacowanych ich wartości docelowych jest odpowiednio akcentowana.

Planowanie naborów wniosków to jest element sterowania realizacją Programu zmierzający do osiągnięcia założonych celów. Ich odpowiednie ukierunkowanie na np. dany typ projektu, lub dany typ beneficjenta, może koncentrować składane projekty na konkretnym celu Programu. Jest to stosowane w sytuacji ogłaszania kolejnych naborów w danym działaniu, gdy pierwszy nabór nie wygenerował odpowiedniej liczby projektów spełniających dany cel. Zaletą planowania naborów w ramach FEW 2021-2027 było ogłoszenie w pierwszej kolejności naborów na projekty strategiczne, które w dużym stopniu realizują cele Programu.

Odpowiedni poziom realizacji Programu zapewniają również kryteria wyboru projektów. Stosowanie kryteriów wymuszających zakończenie realizacji projektów do określonego terminu, głównie w ramach EFS+, motywuje beneficjentów do sprawnej realizacji projektów i przyspiesza wydatkowanie środków.

Przeprowadzone badanie, zarówno analizy dostępnych dokumentów oraz przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami IZ, IP, członkami KOP oraz KM pokazało, że system wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest w tym zakresie niezwykle spójny. Poszczególne jego elementy są nastawione na to, aby można było skutecznie osiągnąć założone cele.

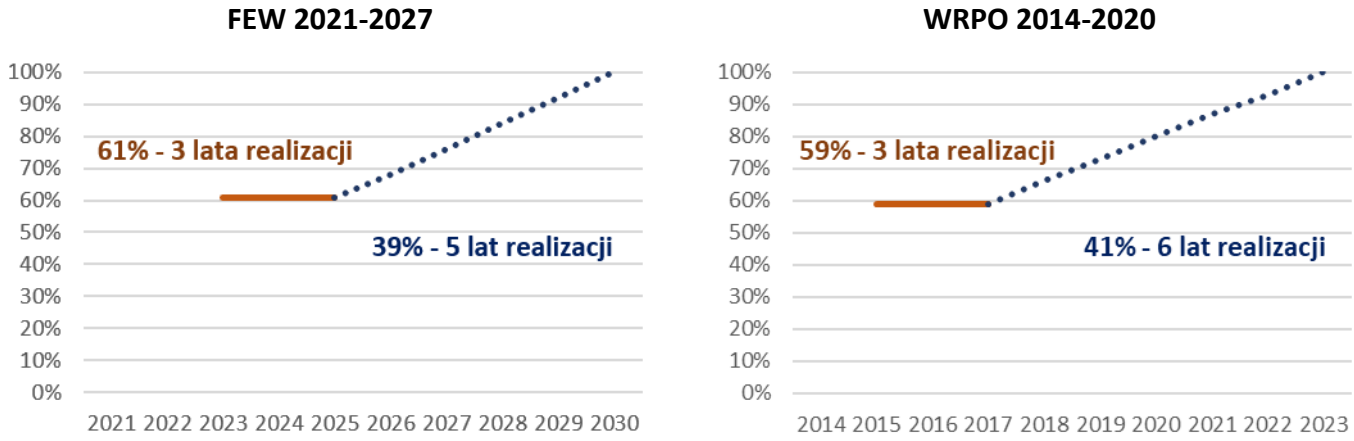
Kluczowe znaczenie do tego, czy w pierwszej kolejności wybierane do dofinansowania są projekty, które w większym stopniu realizują założone cele, mają jednak kryteria wyboru projektów. To one pokazują jakie projekty są najbardziej oczekiwane. Ocenę w tym zakresie przedstawiono w ramach odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów zapewniają realizację celów Programu? Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów zapewniają aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności operacjom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu?* Do oceny tego aspektu wykorzystano również specjalnie przygotowaną metodę analizy logiczno-strukturalnej celów Programu oraz kryteriów wyboru projektów.

Do pokazania, na ile system wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewnia odpowiednią dynamikę wydatkowania środków dokonano analizy eksperckiej w zakresie porównania stanu wdrażania FEW 2021-2027 ze stanem wdrażania programu regionalnego na lata 2014-2020.

Komisja Europejska zatwierdziła FEW 2021-2027 w grudniu 2022 r. Przez trzy lata jego realizacji (tj. 2023-2025) poziom kontraktacji środków wyniósł 61,0% dostępnej alokacji środków. Jest to wartość nieznacznie wyższa niż stan realizacji WRPO 2014-2020

w analogicznym odstępie czasowym. Przez pierwsze trzy lata wdrażania WRPO 2014-2020 (tj. 2015-2017) poziom kontraktacji środków wynosił 59,0%.

Wykres 20. Poziom zakontraktowanych środków w ramach FEW 2021-2027 oraz WRPO 2014-2020 przez pierwsze trzy lata realizacji Programów

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r. oraz Sprawozdanie roczne z realizacji WRPO 2014-2020 za rok 2017.

Na dokończenie kontraktacji środków i realizację wszystkich projektów w przypadku WRPO 2014-2020 pozostawało jeszcze 6 lat realizacji Programu. W przypadku FEW 2021-2027 pozostaje już tylko 5 lat. Dlatego system wyboru projektów musi wygenerować w kolejnych latach odpowiednią liczbę projektów, które będą mogły zostać zakończone do końca 2030 r. Niewątpliwie dobrym rozwiązaniem w ramach FEW 2021-2027 było ogłoszenie w pierwszej kolejności naborów na projekty, które są bardziej wymagające pod względem ich przygotowania i wdrożenia, jak np. projekty w obszarze zdrowia, co wynika z przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami IZ i IP, potwierdzonych przez ewaluatora analizą desk research.

W kolejnych latach proces planowania naborów powinien być oparty na spodziewanej długości realizacji inwestycji, zainteresowaniu potencjalnych beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach danego obszaru wsparcia, wartościach docelowych wskaźników niezbędnych do osiągnięcia. W obszarach wsparcia, w których spodziewana długość realizacji inwestycji jest najdłuższa nabory powinny być ogłaszane w pierwszej kolejności.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę możliwości zakończenia realizacji projektów w ramach FEW 2021-2027 biorąc pod uwagę liczbę dni pozostałą do końca wdrażania Programu. Do analizy wykorzystano średnią długość (liczbę dni) realizacji projektów w poszczególnych działaniach na podstawie dotychczas zakontraktowanych projektów. Analizowano jedynie działania, w których poziom zakontraktowanej alokacji jest mniejszy niż 95,0%.

Tabela 11. Analiza średniej długości realizacji projektów w ramach FEW 2021-2027 w działaniach, w których pozostała alokacja do zakontraktowania

Działanie	Alokacja	% zakontraktowanej alokacji	Pozostała do zakontraktowania alokacja	Liczba dni do końca realizacji FEW 2021-2027	Średnia liczba dni realizacji projektów
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	73 525 960 zł	0,0%	73 525 960 zł	1 825	bd.
1.2	67 570 985 zł	27,8%	48 817 156 zł	1 825	753
1.4	134 706 766 zł	61,0%	52 498 635 zł	1 825	688
2.1	220 021 178 zł	82,3%	38 873 349 zł	1 825	641
2.3	11 752 744 zł	35,2%	7 619 555 zł	1 825	543
2.5	177 308 622 zł	39,9%	106 558 216 zł	1 825	436
2.6	254 011 851 zł	55,1%	114 050 670 zł	1 825	652
2.8	59 590 830 zł	0,0%	59 590 830 zł	1 825	bd.
2.10	22 922 437 zł	34,8%	14 941 256 zł	1 825	626
3.1	217 373 562 zł	20,1%	173 703 276 zł	1 825	775
3.2	501 907 011 zł	29,6%	353 207 343 zł	1 825	770
5.2	68 170 219 zł	66,9%	22 562 624 zł	1 825	659
5.4	209 986 674 zł	0,0%	209 986 674 zł	1 825	bd.
7.1	240 494 791 zł	8,4%	220 385 028 zł	1 825	920
7.3	237 712 837 zł	86,2%	32 920 954 zł	1 825	716
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	316 972 500 zł	61,5%	122 122 654 zł	1 825	730
6.3	63 394 500 zł	74,4%	16 257 627 zł	1 825	566
6.5	7 234 534 zł	0,0%	7 234 534 zł	1 825	bd.
6.7	174 120 796 zł	67,0%	57 381 664 zł	1 825	857
6.8	57 622 528 zł	69,6%	17 492 633 zł	1 825	764
6.10	173 431 368zł	43,8%	97 539 408 zł	1 825	674
6.13	237 337 711 zł	83,9%	38 256 434 zł	1 825	983
6.14	25 225 534 zł	86,5%	3 414 368 zł	1 825	544
6.15	90 630 151 zł	84,2%	14 331 444 zł	1 825	2 114
6.16	59 568 494 zł	91,4%	5 113 037 zł	1 825	800
6.17	20 708 870 zł	48,2%	10 733 066 zł	1 825	832
6.18	32 579 921 zł	59,6%	13 168 313 zł	1 825	1 003
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					

Działanie	Alokacja	% zakontraktowanej alokacji	Pozostała do zakontraktowania alokacja	Liczba dni do końca realizacji FEW 2021-2027	Średnia liczba dni realizacji projektów
10.1	329 651 400 zł	89,8%	33 706 574 zł	1 825	884
10.2	271 835 616 zł	30,3%	189 539 232 zł	1 825	393
10.3	66 485 717 zł	53,0%	31 233 827 zł	1 825	1 124
10.4	135 014 605 zł	70,8%	39 402 690 zł	1 825	866
10.5	245 977 169 zł	80,6%	47 650 809 zł	1 825	800
10.6	398 393 674 zł	91,0%	35 771 551 zł	1 825	696
10.7	172 228 060 zł	31,9%	117 243 627 zł	1 825	724
10.8	63 394 500 zł	0,0%	63 394 500 zł	1 825	bd.

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Jak wynika z analizy, w zdecydowanej większości działań specyfika projektów pozwala na ich zakończenie do końca 2029 r. z odpowiednim zapasem czasu niezbędnego na przeprowadzenie naborów i zakontraktowanie projektów. Należy mieć również na uwadze, że kolejne nabory mogą być oparte na innych założeniach, które spowodują, że czas realizacji projektów może być nawet jeszcze krótszy.

Analiza pokazała, że jedynie w przypadku działania 6.15 *Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej* długość projektów znacznie przekracza czas do zakończenia realizacji FEW 2021-2027. Istotne jednak jest, że pierwszy nabór w tym działaniu dotyczył projektów w obszarze wsparcia systemu pieczy zastępczej oraz na poprawę dostępu, jakości i koordynacji usług adopcji w obszarze wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej i z założenia miały one trwać przez całą perspektywę finansową. Kolejny nabór w tym działaniu ogłoszono na projekty nastawione na poprawę dostępu i jakości usług wsparcia rodziny. Zgodnie z warunkami naboru projekty takie powinny zostać zakończone do końca 2028 r.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że działania, w których w pierwszej kolejności powinny być ogłaszane nabory wniosków to przede wszystkim:

- 6.18 *Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT,*
- 6.13 *Usługi społeczne i zdrowotne.*

Jak pokazuje *Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie dla Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* sytuacja ta nastąpiła. W przypadku tych działań nabory zostały już przeprowadzone lub niebawem będą.

Wśród innych działań, które charakteryzują się wysoką średnią liczbą dni realizacji projektów, tj.:

- 10.3 *Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej,*
- 7.1 *Rewitalizacja.*

nie planuje się ogłoszenia naborów w trybie konkurencyjnym. Wolne środki będą wykorzystane na projekt wybierany w trybie niekonkurencyjnym (działanie 10.3) lub na projekty znajdujące się na liście rezerwowej (działanie 7.1).

Dobrym rozwiązaniem jest stosowane przez IZ FEW 2021-2027 przesuwanie środków pomiędzy obszarami wsparcia Programu. W latach 2026-2027 będzie to element niezbędny. W sytuacji niewielkiego zainteresowania danym działaniem, typem projektu, koniecznym będzie przesuwanie środków do obszarów wsparcia gwarantujących wykorzystanie środków do końca 2030 r., tzn. obszarów, w których występują listy rezerwowe projektów lub możliwe będzie ogłoszenie kolejnych naborów.

Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób system wyboru projektów pozwala na efektywną realizację celów określonych w Programie? Tzn. czy zapewnia, aby wybrane operacje odzwierciedlały najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

Jak wykazano, system wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest nastawiony na realizację założonych celów. Poszczególne jego elementy w szczególności *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* oraz regulaminy naborów wprost wymuszają zgodność realizowanych projektów z zapisami i celami Programu. Analiza desk research jednoznacznie pokazała, że kryteria wyboru projektów takie jak:

- *Zgodność projektu z Programem, SZOP i dokumentacją dla naboru* – w przypadku naborów prowadzonych w ramach EFRR oraz FST (działania 10.2-10.7),
- *Zgodność projektu z zakresem interwencji przewidzianym w Programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* oraz *Zgodność z Regulaminem wyboru projektów/Informacje wymagane we wniosku o dofinansowanie* – w przypadku naborów prowadzonych w ramach EFS+ oraz FST (działanie 10.1),

umożliwiają odrzucenie projektu, który jest niezgodny z założeniami Programu.

Jak podkreślają osoby odpowiedzialne za tworzenie kryteriów oraz członkowie KOP w badaniach jakościowych, w kontekście efektywności realizacji celów, tzn. odpowiedniej relacji poniesionych nakładów finansowych na realizację projektu do osiągniętych efektów w systemie wyboru projektów brakuje kryterium wyboru projektów, które by wprost taką efektywność mierzyło. Biorąc pod uwagę dużą różnorodność typów projektów oraz rodzajów beneficjentów, w ich opinii konstrukcja takiego kryterium jest niemożliwa. Zdanie ewaluatora jest w tym zakresie tożsame. Trudno byłoby w sposób miarodajny i sprawiedliwy oceniać poszczególne inwestycje, które czasami są nawet ze sobą rozbieżne.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów pogłębionych oraz pogłębionej analizy kryteriów wyboru projektów, można wskazać kryteria w obszarze kwalifikowalności wydatków.

> „Oczywiście pryzmat kwalifikowalności jakby taki ogólny, jest generalnie pod kątem celowości, rzetelności tych podejmowanych wydatków. Jest jak najbardziej przedmiotem naszej oceny. Kwestia jakby racjonalności wydatkowania i właśnie tej efektywności też jest przedmiotem oceny merytorycznej.” *(wywiad z przedstawicielem komisji oceny projektów)*

W przypadku naborów ogłaszanych w ramach EFRR oraz FST (działania 10.2-10.7) funkcjonuje kryterium formalne *Kwalifikowalność kosztów*. Ocenia ono czy zakresy rzeczowe projektów spełniają wymogi kwalifikowalności, a wydatki wpisują się w typy i cele projektów określone w Programie i zostaną poniesione w sposób proporcjonalny, przejrzysty, racjonalny.

Ocena merytoryczna w ramach naborów EFRR oraz FST (działania 10.2-10.7), przy zastosowaniu kryterium *Koszty kwalifikowane są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości*, umożliwia weryfikację czy przedstawione w projekcie wydatki są uzasadnione i racjonalne z punktu widzenia realizacji danego projektu oraz adekwatne do jego zakresu i celu. W ramach tego kryterium oceniana jest planowana struktura wydatków pod kątem optymalności względem celów FEW 2021-2027 oraz danego projektu. Projekty muszą wykazać zasadność wydatków (tj. niezbędność dla osiągnięcia celów projektu) i ich odpowiednią wysokość (tj. oszacowanie w oparciu o wiarygodną metodykę).

Ocena merytoryczna prowadzona w ramach naborów EFS+ oraz FST (działanie 10.1) opiera się m.in. na kryterium *Prawidłowość sporządzenia budżetu projektu.* W jego ramach oceniana i premiowana jest:

- niezbędność wydatków do realizacji projektu, osiągania jego celów i ich kwalifikowalność oraz
- racjonalność kosztowa wydatków projektu, poprawność ich uzasadnienia i zgodność ze standardem i cenami rynkowymi.

Kryterium wskazuje, że koszty powinny wynikać bezpośrednio z opisanych zadań oraz powinny być racjonalne w stosunku do kosztów obowiązujących na obszarze realizacji projektu. Weryfikowana jest również efektywność kosztowa tj.: stosunek nakład-rezultat. Odnosi się ona do zapewnienia zgodności usług realizowanych w ramach projektu ze stawkami rynkowymi.

W przypadku EFS+ oraz FST (działanie 10.1) warto również zwrócić uwagę na kryterium *Adekwatność doboru wskaźników*. Zgodnie z jego definicją najwyżej są oceniane projekty w najwyższym stopniu przyczyniające się do realizacji wskaźników określonych w Regulaminie wyboru projektów. Ocenie podlega również czy wartość wskaźników jest satysfakcjonująca z punktu widzenia ponoszonych nakładów finansowych oraz zakresu merytorycznego projektu.

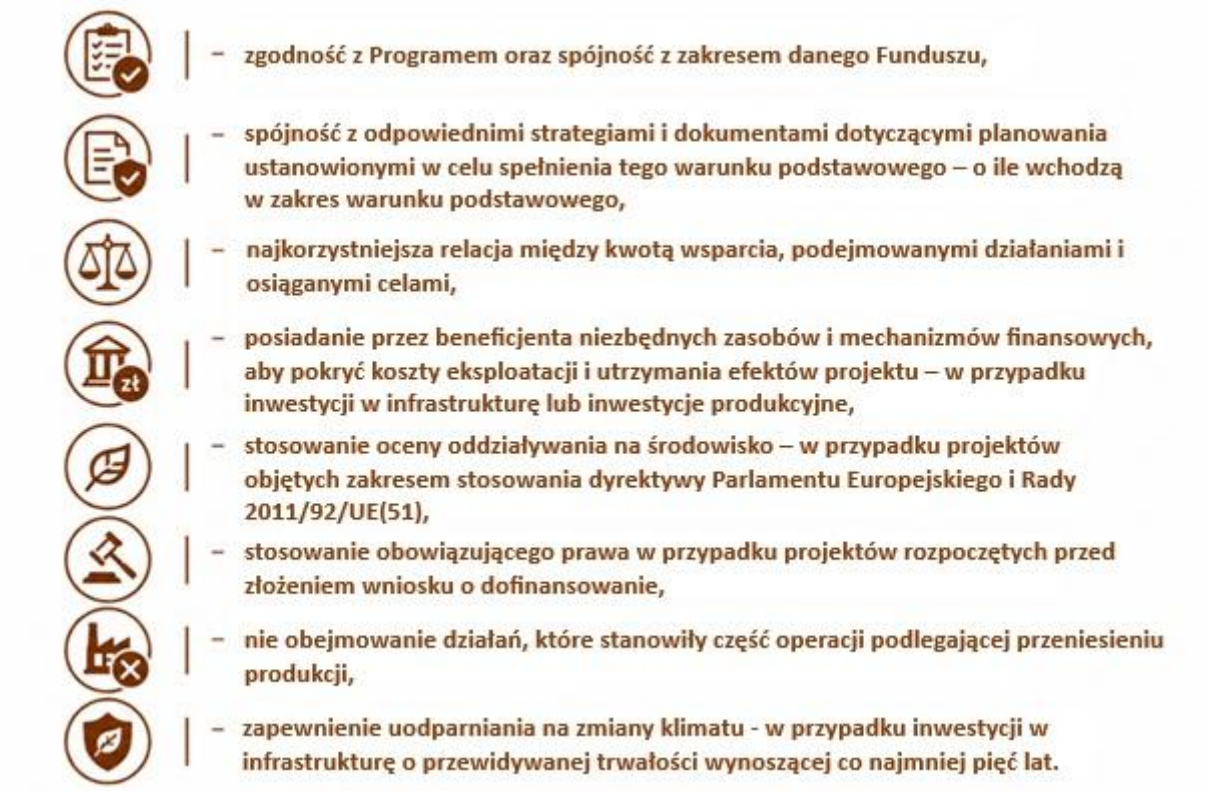
W ramach EFS+ oraz FST (działania 10.2-10.7) funkcjonuje również kryterium rozstrzygające *Kryterium niższego jednostkowego kosztu wsparcia w odniesieniu do wartości wskaźnika*.

Jeżeli w wyniku oceny dwa lub większa liczba wniosków ma taką samą liczbę punktów, kryterium to powoduje, że wyższe miejsce na liście rankingowej otrzymuje ten z nich, który zakłada niższy stosunek kosztów do wartości wskaźnika.

W opinii ewaluatora, taka konstrukcja systemu wyboru projektów umożliwia efektywną realizację celów określonych w ramach FEW 2021-2027. Projekty wybierane do dofinansowania muszą odzwierciedlać najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami.

Pytanie badawcze: Czy procedury wyboru projektów pozwalają odrzucić projekty, które nie spełniają wymagań określonych w art. 73 rozporządzenia ogólnego i w zapisach Programu? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

Zgodnie z art. 73 rozporządzenia ogólnego[16] projekty wybierane do dofinansowania powinny spełniać następujące warunki:

Jak wynika z przeprowadzonej analizy desk research, spełnienie powyższych warunków jest weryfikowane na etapie oceny formalnej złożonych wniosków o dofinansowanie. Dzięki

[16] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

przyjętym kryteriom wyboru projektów, te z nich, które nie spełniają ww. wymagań są odrzucane na etapie oceny formalnej i nie mogą otrzymać dofinansowania w ramach FEW 2021-2027. Potwierdzają to przedstawiciele instytucji systemu wyboru projektów uczestniczący w badaniach jakościowych.

> „No to kryteria formalne, tak naprawdę większość tych kryteriów formalnych dotyczy właśnie zgodności ze wszystkimi dokumentami i tymi naszymi programowymi i krajowymi i unijnymi, także tutaj badamy to głównie na ocenie formalnej.” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

Więcej na ten temat przedstawiono w ramach odpowiedzi na pytanie badawcze: *Czy kryteria wyboru projektów pozwalają odrzucić projekty, które nie spełniają wymagań określonych w art. 73 rozporządzenia ogólnego i zapisach Programu?*

Pytanie badawcze: Jaka jest charakterystyka wnioskodawców skutecznych i nieskutecznych w zależności od działania/typu projektu/typu beneficjenta/grupy docelowej? Z czego wynikają różnice w charakterystyce i jakie są ich przyczyny?

Charakterystykę wnioskodawców skutecznych oraz nieskutecznych przedstawiono głownie na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego wśród tej grupy respondentów oraz danych CST2021. Należy mieć na uwadze, że przeprowadzone badanie ankietowe było reprezentatywne na poziomie ogółu danej grupy (beneficjentów oraz wnioskodawców nieskutecznych). Wobec czego przedstawione charakterystyki na niższych poziomach np. typów beneficjentów, typów projektów itd. należy traktować poglądowo.

Według danych na koniec 2025 r. spośród wszystkich wniosków złożonych w ramach FEW 2021-2027, w stosunku do których zakończono proces wyboru projektów do dofinansowania, dla 48,7% zawarto umowę o dofinansowanie, zaś 50,1% okazało się nieskutecznych (tzn. ich projekty odrzucono na etapie oceny lub nie otrzymały dofinansowania z uwagi na wyczerpanie puli alokacji naboru).

Analogiczny stosunek wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród wnioskodawców FEW 2021-2027. 43,5% analizowanych wniosków posiada zawartą umowę o dofinansowanie, zaś nieskutecznych w pozyskaniu środków było 56,5% wniosków.

Analizując charakterystykę wnioskodawców, w pierwszej kolejności zbadano wpływ posiadanego doświadczenia w aplikowaniu o środki unijne na skuteczność wnioskowania w ramach FEW 2021-2027. W tym celu określono, że:

- podmioty z dużym doświadczeniem, to takie, które realizowały od 2007 r. ponad 10 projektów,
- podmioty ze średnim doświadczeniem – 6-10 projektów,
- podmioty z małym doświadczeniem – 1-5 projektów,
- podmioty bez doświadczenia nie realizowały jeszcze żadnego projektu.

W badaniu wzięto również pod uwagę, czy dany podmiot przy przygotowaniu wniosku o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 korzystał ze wsparcia podmiotu zewnętrznego.

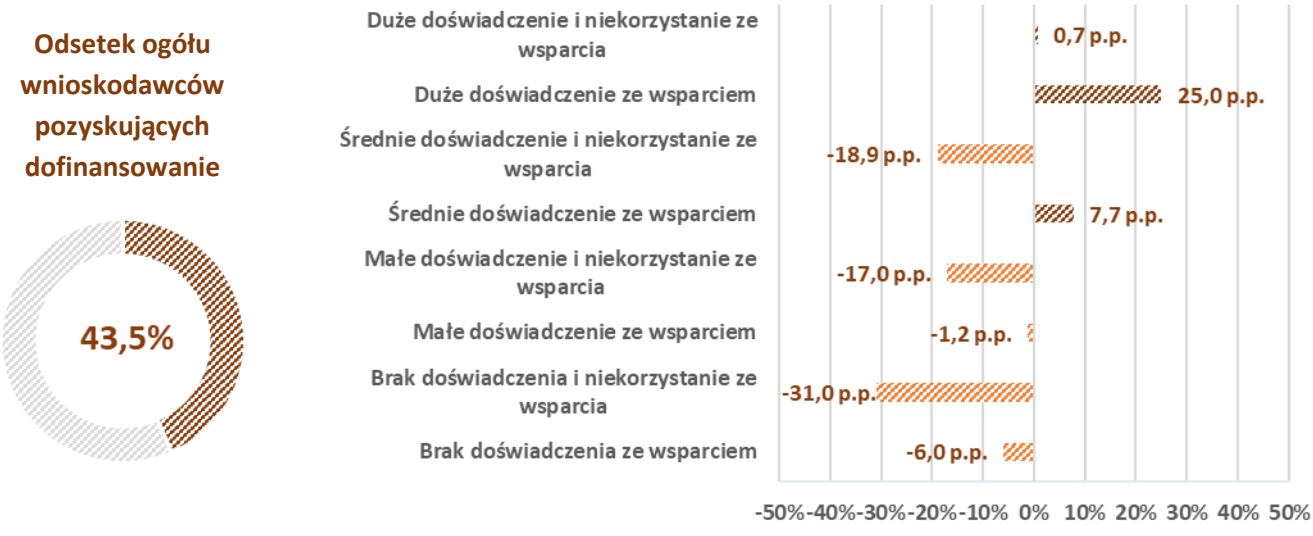
Jak wynika z badania doświadczenie w realizacji projektów przekłada się na wyższy udział podmiotów pozyskujących środki w ramach FEW 2021-2027.

W przypadku wnioskodawców posiadających duże doświadczenie w realizacji projektów unijnych odsetek pozyskujących dofinansowanie był wyższy niż dla ogółu wnioskodawców, zarówno w przypadku nie korzystania ze wsparcia podmiotów zewnętrznych (o 0,7 p.p.) oraz korzystających z takiego wsparcia (o 25,0 p.p.).

W odniesieniu do wnioskodawców ze średnim doświadczeniem w realizacji projektów unijnych, korzystanie ze wsparcia zewnętrznego skutkowało większym odsetkiem podmiotów pozyskujących dofinansowanie (o 7,7 p.p. w stosunku do ogółu wnioskodawców), zaś brak takiego wsparcia mniejszym o 18,9 p.p.

Natomiast dla podmiotów o małym doświadczeniu lub nie posiadających żadnego doświadczenia, zarówno korzystanie ze wsparcia zewnętrznego, jak i jego brak powodowało mniejszy niż średnia udział w pozyskaniu dofinansowania. Przy czym podmioty bez żadnego doświadczenia wykazują się zdecydowanie najmniejszym odsetkiem otrzymania dofinansowania(tj. mniejszym w stosunku do ogółu wnioskodawców o 6,0 p.p. w przypadku korzystania ze wsparcia zewnętrznego i mniejszym o 31,0 p.p. w przypadku podmiotów niekorzystających ze wsparcia).

Wykres 21. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od doświadczenia w realizacji projektów (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

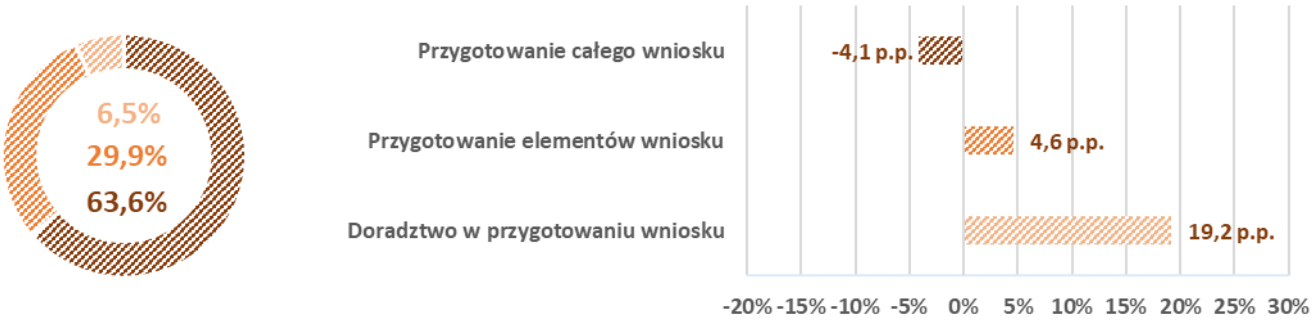
Wyniki te pokazują, że pozytywny wpływ na otrzymanie dofinansowania ma również korzystanie z zewnętrznych firm doradczych. W przypadku wnioskodawców o każdym stopniu doświadczenia, korzystanie z firm doradczych zwiększało odsetek podmiotów

otrzymujących wsparcie w ramach FEW 2021-2027 względem ogółu wnioskodawców. W przypadku wnioskodawców z dużym doświadczeniem o 24,3 p.p., ze średnim doświadczeniem o 26,6 p.p., z małym doświadczeniem o 15,8 pkt. proc., a wnioskodawców bez doświadczenia o 25,0 p.p.

Wnioskodawcy, którzy korzystali ze wsparcia zewnętrznego najczęściej zlecali temu podmiotowi całościowe przygotowanie wniosku o dofinansowanie (63,6% wnioskodawców korzystających ze wsparcia). W przypadku 29,9% wnioskodawców zlecane było przygotowanie tylko niektórych elementów wniosku o dofinansowanie, zaś 6,5% wnioskodawców korzystało jedynie z doradztwa podczas przygotowania wniosku.

Jak pokazało badanie, całościowe przygotowanie wniosku o dofinansowanie przez podmiot zewnętrzny, nie wpływało na większy udział podmiotów w otrzymaniu dofinansowania. W przypadku takich wnioskodawców pozyskanie wsparcia było o 4,1 p.p. mniejsze niż dla ogółu wnioskodawców. Natomiast zlecenie opracowania jedynie elementów wniosku lub przygotowanie wniosku jedynie przy wsparciu doradczym firmy zewnętrznej w większym stopniu pozwoliło na otrzymanie dofinansowania, odpowiednio o 4,6 p.p. oraz 19,2 p.p.

Wykres 22. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od korzystanie ze wsparcia zewnętrznego (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=250) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=212)

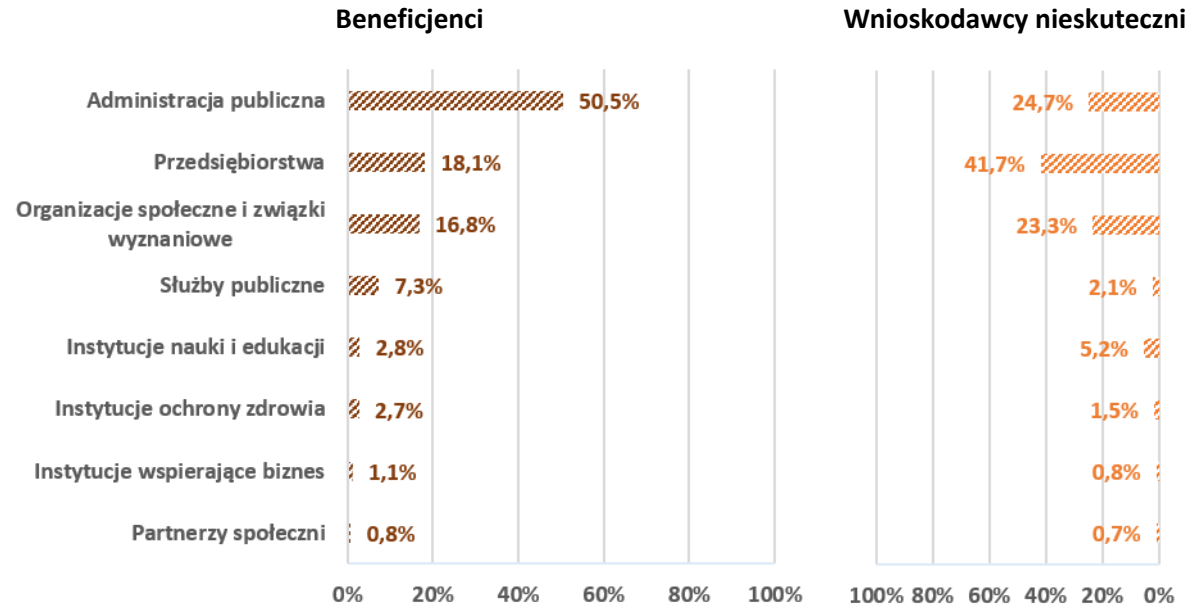
Rozkład beneficjentów FEW 2021-2027 w podziale na poszczególne typy beneficjentów pokazuje, że największą grupę stanowią podmioty administracji publicznej (50,5% wszystkich beneficjentów). Dużą grupę stanowią też przedsiębiorstwa (18,1%) oraz organizacje społeczne i związki wyznaniowe (16,8%).

Wskazane powyżej trzy typy beneficjentów w największym stopniu występują też wśród wnioskodawców nieskutecznych, którzy nie otrzymali dofinansowania. Z tą różnicą, że najliczniejszą grupą spośród nich są przedsiębiorcy (41,7%).

Uwagę zwracają również instytucje ochrony zdrowia, które charakteryzują się jednym z największych odsetków podmiotów otrzymujących dofinansowanie. Spośród wszystkich instytucji ochrony zdrowia jako wnioskodawców w ramach FEW 2021-2027, 72,1% otrzymało dofinansowanie. Należy wziąć pod uwagę fakt, że w większości aplikują one w ramach

działań dedykowanych tylko dla takich instytucji (np. działanie 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia), a ilość złożonych wniosków w ramach tych działań jest znacznie mniejsza niż w działaniach dedykowanych np. przedsiębiorstwom czy jednostkom samorządu terytorialnego. Mniejsza konkurencja powoduje, że odsetek projektów wybranych do dofinansowania jest w tym przypadku wyższy.

Wykres 23. Rozkład beneficjentów oraz nieskutecznych wnioskodawców w podziale na typy beneficjentów

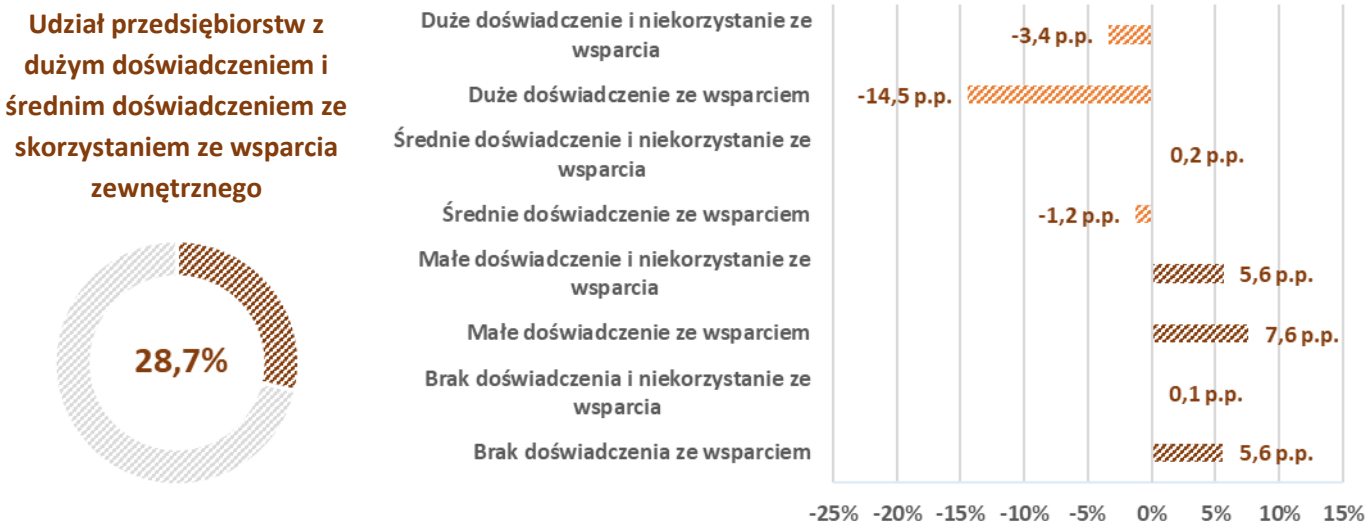

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Udział przedsiębiorstw z dużym doświadczeniem i średnim doświadczeniem ze skorzystaniem ze wsparcia zewnętrznego stanowi 28,7% wszystkich wnioskodawców przedsiębiorców. W przypadku wszystkich wnioskodawców udział ten stanowi 40,2%, czyli 11,5 p.p. więcej niż dla przedsiębiorstw. Natomiast większy jest udział przedsiębiorców z małym doświadczeniem lub jego całkowitym brakiem w odniesieniu do ogółu wnioskodawców.

Dane te pokazują mniejsze doświadczenie przedsiębiorstw w realizacji projektów ze środków unijnych w porównaniu do innych rodzajów beneficjentów. Jak pokazało badanie, niewielkie doświadczenie lub jego brak skutkowało mniejszym odsetkiem podmiotów otrzymujących wsparcie w ramach FEW 2021-2027 względem ogółu wnioskodawców.

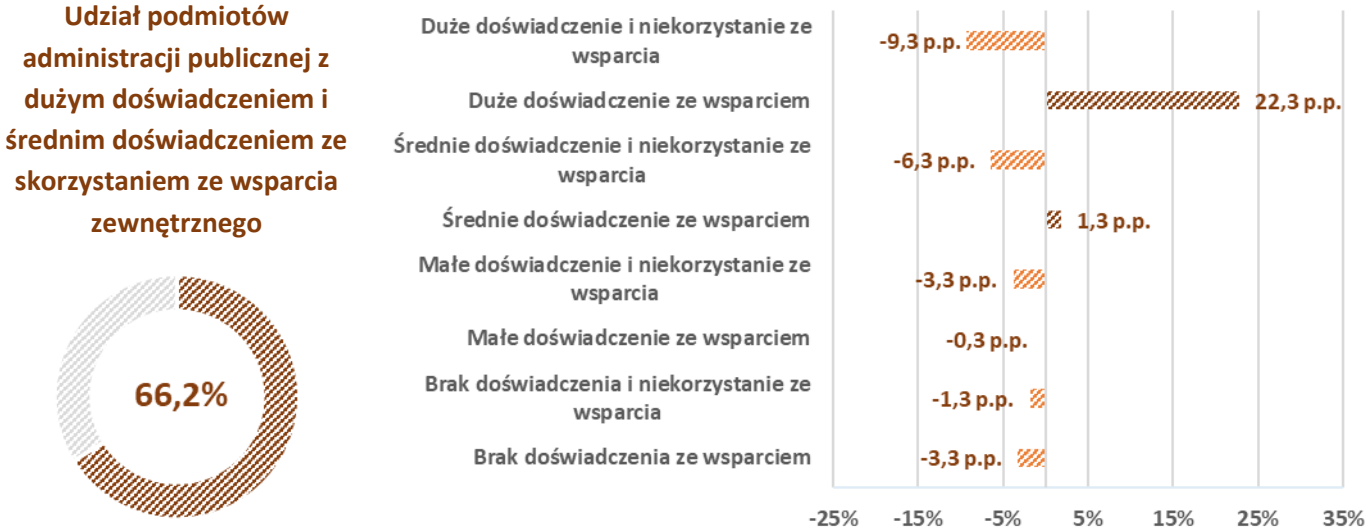
Wykres 24. Różnica udziału przedsiębiorstw w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=64) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=216)

Wysoki udział wnioskodawców z dużym doświadczeniem i średnim doświadczeniem ze skorzystaniem ze wsparcia zewnętrznego występuje natomiast przypadku administracji publicznej. Łącznie udział podmiotów administracji publicznej z dużym doświadczeniem i średnim doświadczeniem ze skorzystaniem ze wsparcia zewnętrznego stanowi 66,2% wszystkich wnioskodawców z administracji publicznej. W przypadku wszystkich wnioskodawców udział ten stanowi 40,2%, czyli 26,0 p.p. mniej niż dla administracji publicznej. Jak pokazuje poniższy wykres podmioty administracji publicznej pomimo dużego doświadczenie w realizacji projektów, znacznie częściej korzystają ze wsparcia podmiotów zewnętrznych przy aplikowaniu o środki.

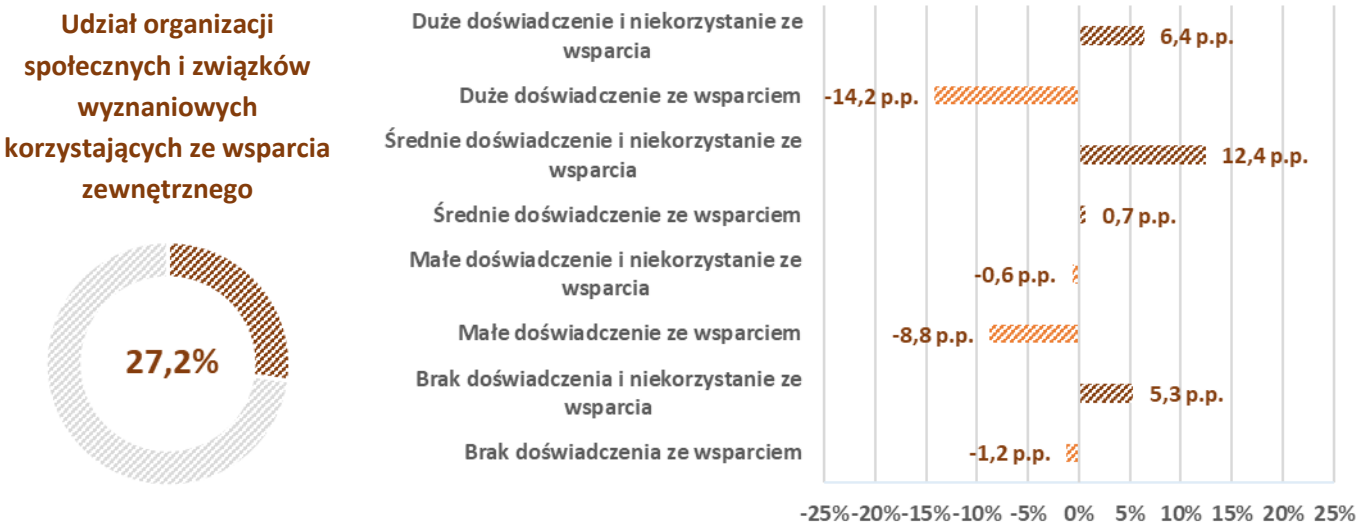
Wykres 25. Różnica udziału podmiotów administracji publicznej w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=226) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=120)

Organizacje społeczne i związki wyznaniowe to grupa wnioskodawców FEW 2021-2027, która w stosunkowo niewielkiej skali korzysta ze wsparcia zewnętrznych firm doradczych. W szczególności jest to widoczne w odniesieniu do organizacji z dużym i małym doświadczeniem w realizacji projektów unijnych oraz bez żadnego doświadczenia.

Wykres 26. Różnica udziału organizacji społecznych i związków wyznaniowych w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców

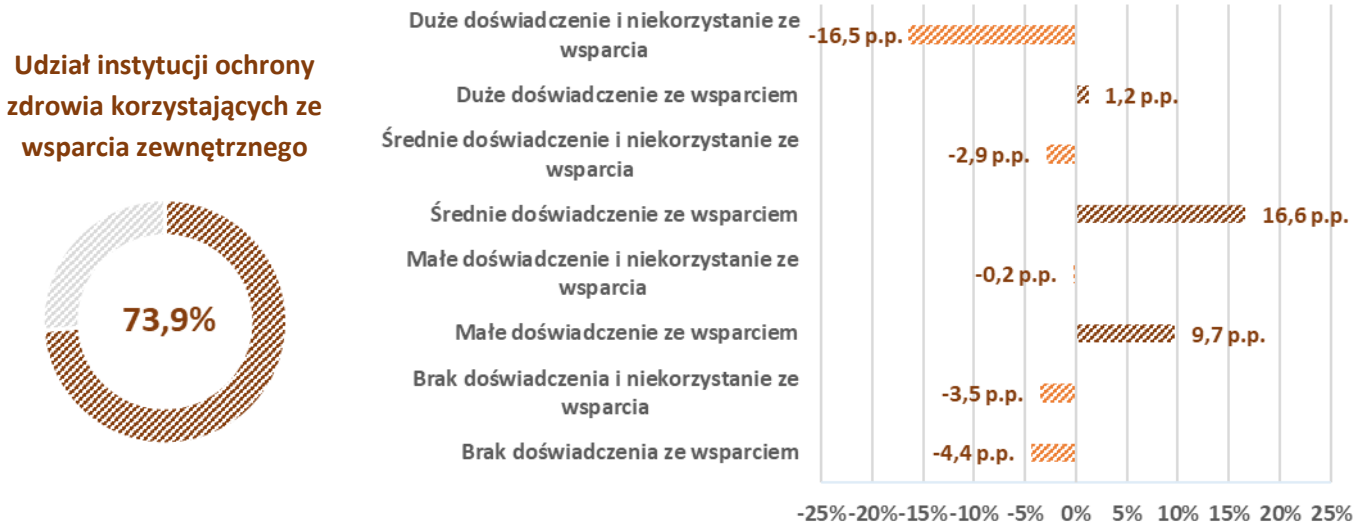

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=31) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=127)

Łącznie liczba organizacji społecznych i związków wyznaniowych, które skorzystały ze wsparcia zewnętrznego przy przygotowaniu wniosku o dofinansowanie stanowi 27,2% wszystkich takich wnioskodawców. W przypadku ogółu wnioskodawców udział ten stanowi 50,7%, czyli 23,5 p.p. więcej niż dla organizacji społecznych i związków wyznaniowych.

Wysoki udział wnioskodawców korzystających ze wsparcia zewnętrznego występował natomiast w przypadku instytucji ochrony zdrowia. Łącznie udział instytucji ochrony zdrowia, które skorzystały ze wsparcia zewnętrznego przy przygotowaniu wniosku o dofinansowanie stanowi aż 73,9% wszystkich takich wnioskodawców. W przypadku ogółu wnioskodawców udział ten stanowi 50,7%, czyli 23,2 p.p. mniej niż dla instytucji ochrony zdrowia.

Wykres 27. Różnica udziału instytucji ochrony zdrowia w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=20) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=3)

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące odsetka podmiotów otrzymujących wsparcie w ramach FEW 2021-2027 względem ogółu wnioskodawców w ramach poszczególnych typów projektów.

Tabela 12. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od typu projektów (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców w danym Funduszu)

Typ projektu	Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba nieskutecznych wnioskodawców	Udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców	Różnica udziału w odniesieniu do średniej
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
Wsparcie systemu wdrażania dla administracji	7.4	2	0	100,0%	+37,7 p.p.
Otoczenie biznesu	1.6	1	0	100,0%	+37,7 p.p.
Ochrona środowiska	2.9 2.10	2	0	100,0%	+37,7 p.p.
Biznes i przedsiębiorczość	1.5	2	0	100,0%	+37,7 p.p.
Informatyzacja i e-społeczeństwo	1.3 1.4	29	4	87,9%	+25,6 p.p.
Ochrona zdrowia	5.3	11	2	84,6%	+22,4 p.p.
Gospodarka odpadami i wodno-ściekowa	2.7	4	1	80,0%	+17,7 p.p.
Aktywizacja społeczna i zwalczanie ubóstwa	5.2	8	2	80,0%	+17,7 p.p.
Edukacja	5.1	29	8	78,4%	+16,1 p.p.

Typ projektu	Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba nieskutecznych wnioskodawców	Udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców	Różnica udziału w odniesieniu do średniej
Transport	3.1 3.2 4.1	18	5	78,3%	+16,0 p.p.
Energetyka	2.1 2.3 2.4	23	9	71,9%	+9,6 p.p.
Adaptacja do zmian klimatu, przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof	2.5 2.6	21	11	65,6%	+3,4 p.p.
Turystyka	7.3	3	3	50,0%	-12,3 p.p.
Kultura i dziedzictwo	7.3	7	7	50,0%	-12,3 p.p.
Rewitalizacja i zagospodarowanie terenu	7.1 7.2	4	20	16,7%	-45,6 p.p.
Badania i rozwój	1.2	3	28	9,7%	-52,6 p.p.
Łącznie EFRR	-	**165**	**100**	**62,3%**	-
Europejski Fundusz Społeczny +					
Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2030	6.6	1	0	100,0%	65,0 p.p.
Działania na rzecz rozwoju partnerów społecznych działających w regionie	6.17	1	0	100,0%	65,0 p.p.
Kompleksowe projekty akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)	6.11	4	0	100,0%	65,0 p.p.
Poprawa dostępu, jakości i deinstytucjonalizacja usług w obszarze wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej	6.15	1	0	100,0%	65,0 p.p.
Szkolnictwo zawodowe	6.8	2	0	100,0%	65,0 p.p.
Tworzenie lub rozwój CUS	6.13	3	0	100,0%	65,0 p.p.
Wielkopolskie telecentrum opieki	6.13	1	0	100,0%	65,0 p.p.
Wspieranie rozwoju uczniów w zakresie kształtowania postaw prozdrowotnych, w tym wspieranie aktywności fizycznej	6.8	3	0	100,0%	65,0 p.p.

Typ projektu	Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba nieskutecznych wnioskodawców	Udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców	Różnica udziału w odniesieniu do średniej
i wiedzy na temat zdrowego trybu życia					
Zintegrowane Centrum Opieki i Teleopieki	6.14	1	0	100,0%	65,0 p.p.
Eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy, poprawa ergonomii pracy	6.4	5	2	71,4%	36,4 p.p.
Doradztwo zawodowe	6.8	2	1	66,7%	31,7 p.p.
Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną	6.8	2	1	66,7%	31,7 p.p.
Edukacja włączająca	6.7 6.8	17	16	51,5%	16,5 p.p.
Edukacja przedszkolna	6.7 6.8	20	19	51,3%	16,3 p.p.
Podniesienie umiejętności/kompetencji lub nabycie kwalifikacji przez osoby dorosłe realizowane za pośrednictwem BUR	6.9	4	4	50,0%	15,0 p.p.
Regionalne Programy Zdrowotne (RPZ) oraz programy wczesnego wykrywania chorób, leczenia oraz rehabilitacji dzieci (w tym Regionalne Programy Zdrowotne)	6.13	1	1	50,0%	15,0 p.p.
Regionalne Programy Zdrowotne w obszarze profilaktyki i rehabilitacji	6.4	2	2	50,0%	15,0 p.p.
Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w regionie	6.17	2	2	50,0%	15,0 p.p.
Rozwój zawodowy	6.12	4	5	44,4%	9,5 p.p.
Rynek pracy i osoby bezrobotne	6.1 6.2 6.3	53	79	40,2%	5,2 p.p.

Typ projektu	Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba nieskutecznych wnioskodawców	Udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców	Różnica udziału w odniesieniu do średniej
	6.10 6.12				
Mieszkania wspomagane i treningowe oraz dostosowanie mieszkań	6.13 6.14	3	5	37,5%	2,5 p.p.
Usługi rozwojowe realizowane za pośrednictwem BUR	6.4	2	4	33,3%	-1,7 p.p.
Poprawa dostępu do lepszej jakości usług zdrowotnych lub społecznych	6.13 6.14	10	25	28,6%	-6,4 p.p.
Aktywizacja społeczno-zawodowa i integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia	6.10	13	37	26,0%	-9,0 p.p.
Aktywizacja społeczna i zwalczanie ubóstwa	6.10 6.12	7	21	25,0%	-10,0 p.p.
Integracja oraz aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	6.16	5	57	8,1%	-26,9 p.p.
Edukacja	6.10 6.12	0	4	0,0%	-35,0 p.p.
Podnoszenie świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminacyjnych, współpraca ze społecznościami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim w celu zwalczania dyskryminacji	6.10	0	4	0,0%	-35,0 p.p.
Łącznie EFS+	-	**169**	**314**	**35,0%**	-
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
Aktywizacja zawodowa osób dotkniętych skutkami transformacji	10.1	1	0	100,0%	64,1 p.p.
Rozwój szkolnictwa wyższego	10.1	1	0	100,0%	64,1 p.p.
Edukacja przedszkolna	10.1	5	1	83,3%	47,4 p.p.
Wsparcie kształcenia zawodowego	10.1	4	1	80,0%	44,1 p.p.

Typ projektu	Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba nieskutecznych wnioskodawców	Udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców	Różnica udziału w odniesieniu do średniej
Energetyka	10.6	19	9	67,9%	32,0 p.p.
Rewitalizacja i zagospodarowanie terenu	10.7	2	1	66,7%	30,8 p.p.
Ochrona środowiska	10.2 10.4	7	4	63,6%	27,7 p.p.
Edukacja	10.7	2	2	50,0%	14,1 p.p.
Transport	10.5	1	1	50,0%	14,1 p.p.
Uczenie się przez całe życie – BUR	10.1	1	1	50,0%	14,1 p.p.
Rozwój przedsiębiorczości	10.1	3	4	42,9%	7,0 p.p.
Programy rozwojowe na rzecz rozwoju lokalnego	10.1	2	3	40,0%	4,1 p.p.
Inwestycja	10.2 10.3 10.7	21	83	20,2%	-15,7 p.p.
Usługi rozwojowe realizowane za pośrednictwem BUR	10.1	1	12	7,7%	-28,2 p.p.
Badania i rozwój	10.2	0	3	0,0%	-35,9 p.p.
Łącznie FST	-	70	125	35,9%	-

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W ramach EFRR w przypadku 12 typów projektów podmioty aplikujące wykazują się dodatnią różnicą udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w stosunku do średniej. W najwyższym stopniu dotyczy to takich typów projektu jak: *Wsparcie systemu wdrażania dla administracji, Otoczenie biznesu, Ochrona środowiska, Biznes i przedsiębiorczość.* skutecznością przypadku trzech ostatnich typów 100,0% udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców jest wynikiem tego, że obszary te częściowo lub w całości dedykowane były pod konkretne projekty wybierane w trybie niekonkurencyjnym. Ujemną różnicą wykazały się jedynie 4 typy projektów, w tym w największym stopniu *Rewitalizacja i zagospodarowanie terenu* oraz *Badania i rozwój.*

EFS+ charakteryzuje się 20 typami projektów, w ramach których podmioty aplikujące wykazują się dodatnią różnicą udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027. W przypadku takich typów projektów jak np. Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2030, Wielkopolskie telecentrum opieki 100,0% udział beneficjentów w ogóle wnioskodawców jest wynikiem tego, że obszary te dedykowane były pod konkretne projekty wybierane w trybie niekonkurencyjnym. Ujemna różnica wystąpiła w przypadku 8 typów

projektów, w tym w największym stopniu w *Edukacji* oraz *Podnoszeniu świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminacyjnych, współpraca ze społecznościami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim w celu zwalczania dyskryminacji.*

W ramach FST w przypadku 12 typów projektów podmioty aplikujące wykazują się wyższym odsetkiem wnioskodawców otrzymujących dofinansowanie względem ogółu wnioskodawców. W najwyższym stopniu dotyczy to takich typów projektu jak: *Aktywizacja zawodowa osób dotkniętych skutkami transformacji* oraz *Rozwój szkolnictwa wyższego*, co jest naturalne, gdyż dedykowane były one pod konkretne projekty wybierane w trybie niekonkurencyjnym. Stąd udział beneficjentów jest 100,0% (każdy wnioskodawca otrzymał dofinansowanie). Wysoka skuteczność dotyczy również takich typów projektu jak: *Edukacja przedszkolna* czy też *Wsparcie kształcenia zawodowego.* Mniejszym odsetkiem wnioskodawców otrzymujących dofinansowanie względem ogółu wnioskodawców wykazały się jedynie 3 typy projektów, w tym w największym stopniu *Badania i rozwój.*

Pytanie badawcze: Jakie podmioty najczęściej składały protesty i w kontekście jakich kryteriów oceny? Jakie są najczęstsze błędy popełniane przez nieskutecznych Wnioskodawców i przyczyny odrzucania wniosków? Czy IZ/IP FEW 2021-2027 może podjąć działania zapobiegające występowaniu tych błędów?

Według stanu na 31 grudnia 2025 r., w ramach priorytetów FEW 2021-2027 będących przedmiotem badania złożono 2 588 wniosków o dofinansowanie. 50,1% z nich, tj. 1 296, odrzucono na poszczególnych etapach oceny (formalnej, merytorycznej, strategicznej oraz negocjacjach) lub w wyniku wyczerpania puli dostępnej alokacji.

Tabela 13. Liczba złożonych oraz odrzuconych wniosków o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027

Priorytet	Liczba złożonych wniosków	Liczba odrzuconych wniosków				
		Na ocenie formalnej	Na ocenie merytorycznej/ strategicznej/ negocjacjach	Z uwagi na niewystarczającą alokację	Razem	%
1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	155	41	9	0	50	32,2%
2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	249	27	14	19	60	24,1%
3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	100	7	1	2	10	10,0%
4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	24	1	0	2	3	12,5%
5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan	114	21	7	6	34	29,8%

Priorytet	Liczba złożonych wniosków	Liczba odrzuconych wniosków				
		Na ocenie formalnej	Na ocenie merytorycznej/ strategicznej/ negocjacjach	Z uwagi na niewystarczającą alokację	Razem	%
6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym	1 207	246	336	125	707	58,6%
7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	116	17	12	46	75	64,7%
10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	623	190	57	110	357	57,3%
RAZEM EFRR	758	114	43	75	232	30,6%
RAZEM EFS+	1 207	246	336	125	707	58,6%
RAZEM FST	623	190	57	110	357	57,3%
RAZEM FEW 2021-2027	**2 588**	**550**	**436**	**310**	**1 296**	**50,1%**

Źródło: Dane LSI 2021+ według stanu na 31 grudnia 2025 r. oraz informacje o wynikach naborów ze strony internetowej Programu

Największy odsetek odrzuconych wniosków o dofinansowanie to projekty składane w ramach EFS+ w ramach Priorytetu 6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym FEW 2021-2027. Prawie co drugi wniosek (48,2%) nie przeszedł pozytywnie jednego z etapów oceny. Ponadto, kolejnych 10,4% wniosków nie otrzymało dofinansowania w wyniku wyczerpania puli dostępnej alokacji.

W dalszej części dokonano analizy wniosków, które odrzucono na poszczególnych etapach oceny w zakresie popełnionych błędów.

Z przeprowadzonej analizy desk research kart ocen odrzuconych wniosków o dofinansowanie wynika, że do głównych kryteriów wyboru projektów, których wnioskodawcy naborów ogłaszanych w ramach EFS+ nie spełnili należą:

Tabela 14. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach EFS+ FEW 2021-2027

L.p.	Rodzaj kryterium	Nazwa kryterium	Odsetek odrzuconych wniosków, w których zidentyfikowano niespełnienie kryterium
Europejski Fundusz Społeczny +			
1	Merytoryczne	Adekwatność założeń projektu.	32,1%
2	Merytoryczne	Zaangażowanie potencjału kadrowego i technicznego wnioskodawcy i partnerów (jeśli dotyczy) odpowiednio do zaplanowanych przez Wnioskodawcę lub partnera działań w projekcie.	14,7%

L.p.	Rodzaj kryterium	Nazwa kryterium	Odsetek odrzuconych wniosków, w których zidentyfikowano niespełnienie kryterium
3	Merytoryczne	Kryterium doboru grupy docelowej	14,7%
4	Formalne	Projekt jest zgodny ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn.	12,8%
5	Formalne	Zgodność z Regulaminem wyboru projektów/Informacje wymagane we wniosku o dofinansowanie	11,0%
6	Formalne	Prawidłowość wyboru partnera do projektu (jeśli projekt jest realizowany w partnerstwie)	11,0%
7	Formalne	Wniosek został opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem zaufanym potwierdzonym profilem zaufanym osoby uprawnionej/podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku.	9,2%

Źródło: Analiza losowo dobranych kart ocen wniosków odrzuconych na poszczególnych etapach (n=109)

Znaczny odsetek wniosków odrzuconych na etapie oceny, tj. 39,6%, dotyczy również naborów prowadzonych w ramach FST. Kolejnych 17,7% wniosków nie otrzymało dofinansowania w wyniku wyczerpania puli dostępnej alokacji. Do kryteriów wyboru projektów, których niespełnienie powodowało odrzucenie wniosków, należały:

Tabela 15. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach FST FEW 2021-2027

L.p.	Rodzaj kryterium	Nazwa kryterium	Odsetek odrzuconych wniosków, w których zidentyfikowano niespełnienie kryterium
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji			
1	Formalne	Prawidłowość obliczeń oraz właściwe przygotowanie Studium Wykonalności	44,4%
2	Formalne	Wniosek i załączniki zawierają wszystkie wymagane dane oraz są wypełnione zgodnie z obowiązującą dokumentacją dla naboru	42,2%
3	Formalne	Kwalifikowalność kosztów	40,0%
4	Formalne	Forma złożenia oraz kompletność wniosku i załączników	26,7%
5	Formalne	Spójność dokumentacji projektowej	22,2%
6	Formalne	Zgodność projektu z Programem, SZOP i dokumentacją dla naboru	17,8%
7	Formalne	Wskaźniki projektu	17,8%
8	Formalne	Zgodność projektu z prawem dotyczącym ochrony środowiska oraz prawidłowość procesu inwestycyjnego	11,1%
9	Formalne	Analiza pomocy publicznej/pomocy de minimis.	11,1%

Źródło: Analiza losowo dobranych kart ocen wniosków odrzuconych na poszczególnych etapach (n=45)

Ponadto, w przypadku 13,3% wniosków odrzuconych, powodem było nie osiągnięcie wymaganej liczby punktów na etapie oceny merytorycznej lub strategicznej.

W najmniejszym stopniu projekty były odrzucane w ramach EFRR (20,7% złożonych wniosków), w szczególności w ramach Priorytetu 1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki (32,2%) oraz Priorytetu 7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne (25,0%). Kolejnych 9,9% wniosków nie otrzymało dofinansowania w wyniku wyczerpania puli dostępnej alokacji, w szczególności w ramach Priorytetu 7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne (39,7%). Kryteria, które stanowiły największy problem dla wnioskodawców to:

Tabela 16. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach EFRR FEW 2021-2027

L.p.	Rodzaj kryterium	Nazwa kryterium	Odsetek odrzuconych wniosków, w których zidentyfikowano niespełnienie kryterium
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego			
1	Formalne	Forma złożenia oraz kompletność wniosku i załączników	45,0%
2	Formalne	Wniosek i załączniki zawierają wszystkie wymagane dane oraz są wypełnione zgodnie z obowiązującą dokumentacją dla naboru	42,5%
3	Formalne	Prawidłowość obliczeń oraz właściwe przygotowanie Studium Wykonalności	36,3%
4	Formalne	Kwalifikowalność kosztów	36,3%
5	Formalne	Zgodność projektu z Programem, SZOP i dokumentacją dla naboru	35,0%
6	Formalne	Spójność dokumentacji projektowej	32,5%
7	Formalne	Zgodność projektu z prawem dotyczącym ochrony środowiska oraz prawidłowość procesu inwestycyjnego	26,3%
8	Formalne	Wskaźniki projektu	18,8%

Źródło: Analiza losowo dobranych kart ocen wniosków odrzuconych na poszczególnych etapach (n=80)

Ponadto, w przypadku 15,0% wniosków odrzuconych, powodem było nie osiągnięcie wymaganej liczby punktów na etapie oceny merytorycznej.

Z doświadczeń osób oceniających wnioski o dofinansowanie, którymi podzielili się oni w przeprowadzonych wywiadach pogłębionych wynika, że często błędy we wnioskach o dofinansowanie są skutkiem kopiowania treści wniosków z innych projektów bez dostosowania ich do regulaminu naboru, w ramach którego wniosek jest składany. Dotyczy to przede wszystkim projektów finansowanych z EFS+. W konsekwencji tego, że firmy doradcze piszą wnioski dla różnych wnioskodawców ich treść często jest do siebie zbliżona. Samo w sobie nie jest to powód odrzucenia wniosku, ale takie ujednolicenie założeń powoduje, że nie zawsze są one adekwatne dla danego wnioskodawcy. A to już wpływa na ocenę, np. w ramach kryterium *Adekwatność założeń projektu* czy też *Kryterium doboru grupy docelowej.* Założone i zaplanowane w projekcie działania i zadania często nie wynikają

z przedstawionej analizy sytuacji problemowej, nie są poparte żadnymi danymi statystycznymi. Grupa docelowa również powinna wynikać z przeprowadzonej analizy sytuacji problemowej, a często odbiega ona od wniosków płynących z analizy.

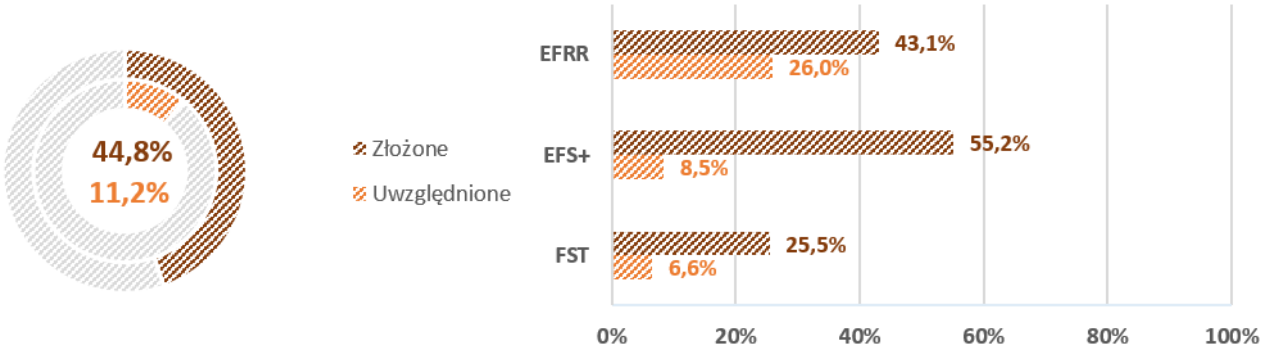
Jak wynika z powyższej analizy desk research, zdecydowanie najczęściej powodem odrzucenia wniosków w ramach EFRR i FST było niespełnienie kryteriów formalnych, w tym przede wszystkim braki w kompletności wniosku i załączników. Należy tutaj zaznaczyć, że w tym przypadku jest możliwość korekty i uzupełnienia wniosku, co podkreślają respondenci badania jakościowego wśród członków KOP oraz Komisji Odwoławczych. Niemniej jednak jeżeli wnioskodawca nie zadbał wcześniej o pozyskanie danego dokumentu (np. pozwolenia) to wówczas czas na poprawę wniosku o dofinansowanie może być niewystarczający na stworzenie dokumentu.

Częstym błędem, za który projekt otrzymuje ocenę negatywną to kwalifikowalność zaplanowanych wydatków. Członkowie KOP w trakcie oceny wniosku spotykają się z sytuacją, w której wnioskodawcy wskazują koszty, które nie mogą podlegać dofinansowaniu w ramach danego działania, a mogłyby podlegać dofinansowaniu w innym działaniu. Co znowu pokazuje, że wnioskodawcy nie zawsze dostosowują swój projekt do różnej specyfiki poszczególnych działań FEW 2021-2027.

> „Tak, kwalifikowalność, niezgodność właśnie projektu z dokumentacją dla naboru, czyli z celami działania i tak dalej, to też jest flagowym błędem, gdzie wnioskodawca może otrzymać ocenę negatywną, to znaczy projekt otrzymuje ocenę negatywną.” *(wywiad z przedstawicielem komisji oceny projektów)*

Powszechnym zjawiskiem wśród wnioskodawców, których wnioski odrzucono lub nie wybrano do dofinansowania, jest odwołanie się od otrzymanej oceny wniosku. Składane było ono przez prawie połowę (44,8%) takich wnioskodawców. Inną kwestią jest zasadność i skuteczność odwołania. Jedynie blisko co dziesiąte (11,2%) odwołanie jest uwzględniane.

Wykres 28. Odsetek wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny oraz skuteczność składanych odwołań

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

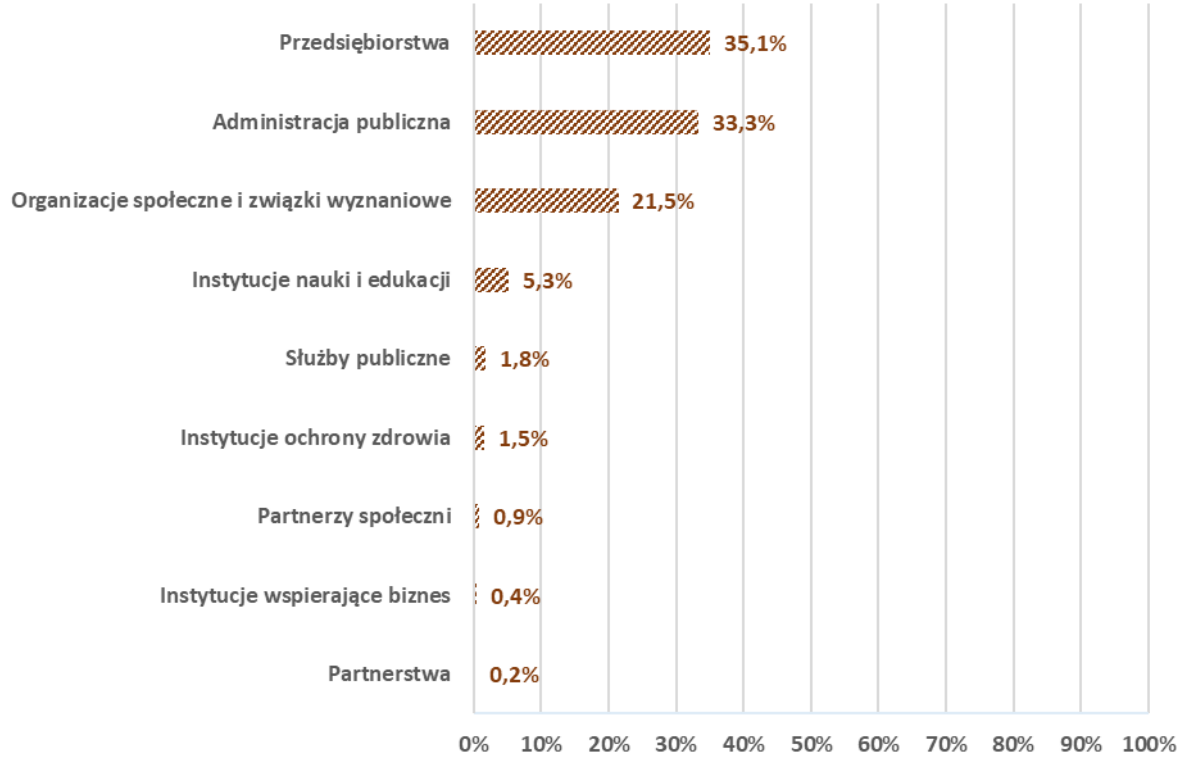
Jak pokazała analiza desk research, największy odsetek odrzuconych wniosków, co do których złożono odwołanie od oceny, dotyczy naborów prowadzonych w ramach EFS+

(55,2% odrzuconych wniosków w ramach tego funduszu). Jednakże jedynie 8,5% składanych odwołań okazuje się zasadnych i jest uwzględniane. EFRR charakteryzuje się natomiast największą skalą zasadności składanych zastrzeżeń do oceny. Skuteczne jest co czwarte odwołanie (26,0%). Natomiast ocena wniosków składanych w ramach FST charakteryzuje się najmniejszą skalą składanych odwołań (25,5%) oraz najmniejszy odsetek odwołań zasadnych (6,6%).

Rodzaj wnioskodawcy, który najczęściej decyduje się na złożenie odwołania zależy od działania, na który składano wnioski o dofinansowanie. Niemniej jednak, w skali całego FEW 2021-2027 najczęściej są to przedsiębiorcy (35,1% wszystkich odwołujących się wnioskodawców) oraz administracja publiczna (33,3%).

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego często powodem odwołania nie jest niespełnienie kryterium powodujące odrzucenie projektu, a niewystarczająca liczba punktów do tego, aby otrzymać dofinansowanie. Domeną jednostek samorządu terytorialnego są projekty infrastrukturalne o wysokiej wartości, kilku, kilkunastu a nawet kilkudziesięciu milionów zł. Wówczas niewielka alokacja naborów powoduje, że szybko się ona wyczerpuje i wnioskodawcy trafiają na listę rezerwową.

Wykres 29. Struktura wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny

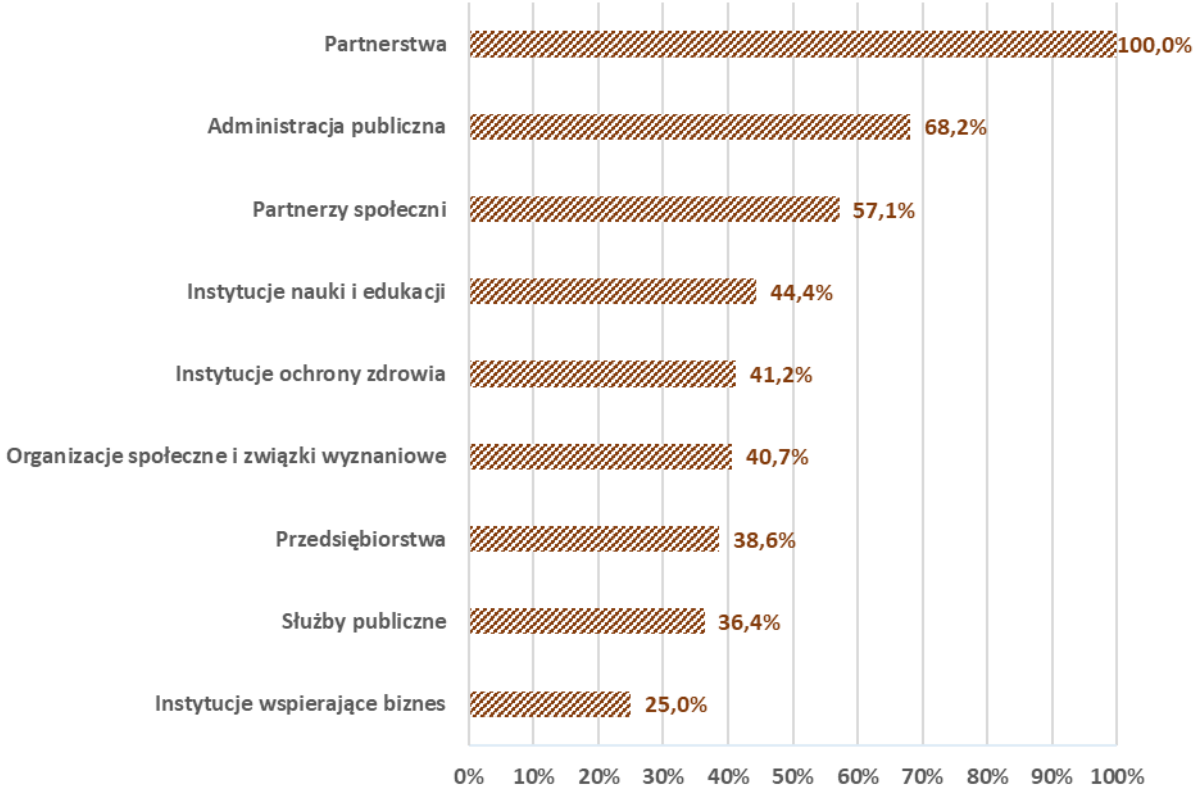

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Analizując dla jakiego odsetka wniosków odrzuconych danego typu beneficjenta złożono odwołanie od oceny, największy taki odsetek dotyczy administracji publicznej. W przypadku 68,2% wniosków administracji publicznej, odrzuconych na etapie oceny, złożono odwołanie.

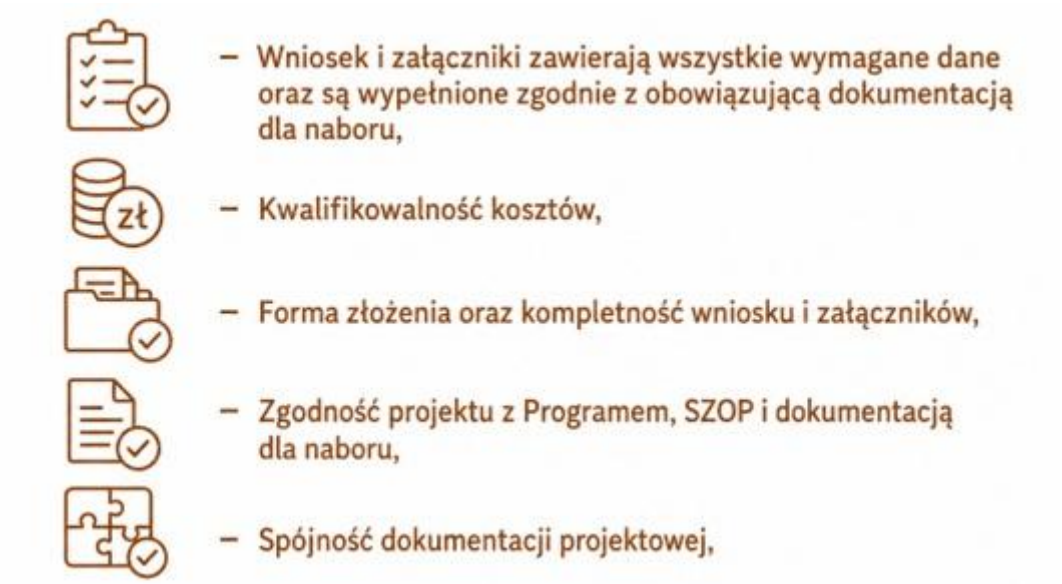
Wysoki odsetek dotyczy również partnerów społecznych (tj. 57,1%). Wartość 100,0% dla partnerstw dotyczy tylko jednego odrzuconego wniosku o dofinansowanie. Z drugiej strony jedynie co czwarta instytucja wspierająca biznes, której wniosek odrzucono, decyduje się na złożenie odwołania.

Wykres 30. Odsetek wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny w stosunku do wszystkich odrzuconych wniosków według rodzajów beneficjentów

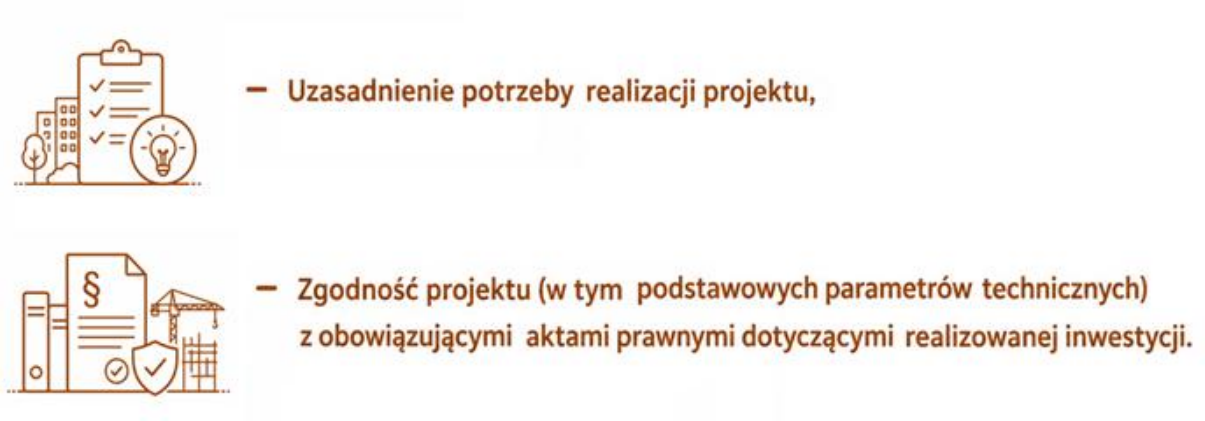

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

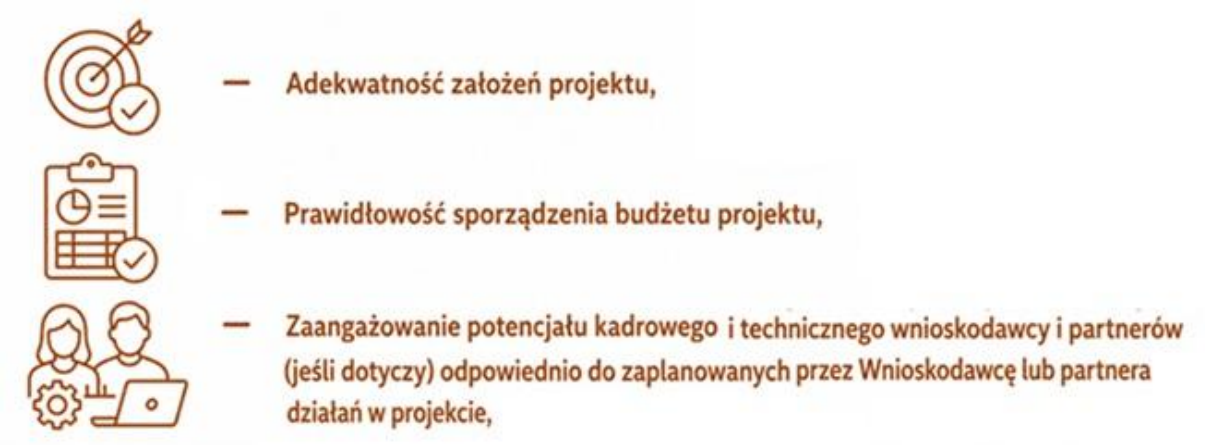
Pogłębiona analiza desk research pokazała, że najczęstszymi kryteriami wyboru projektów w ramach EFRR, których ocena była podważana w składanych odwołaniach były następujące kryteria formalne:

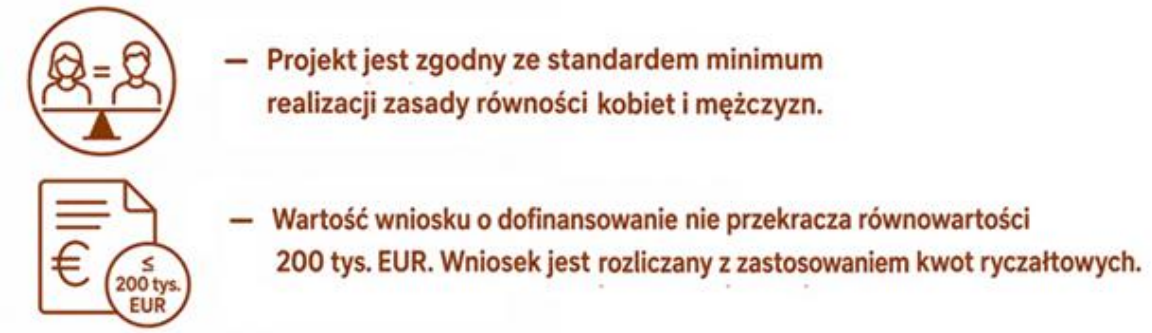
oraz kryteria merytoryczne:

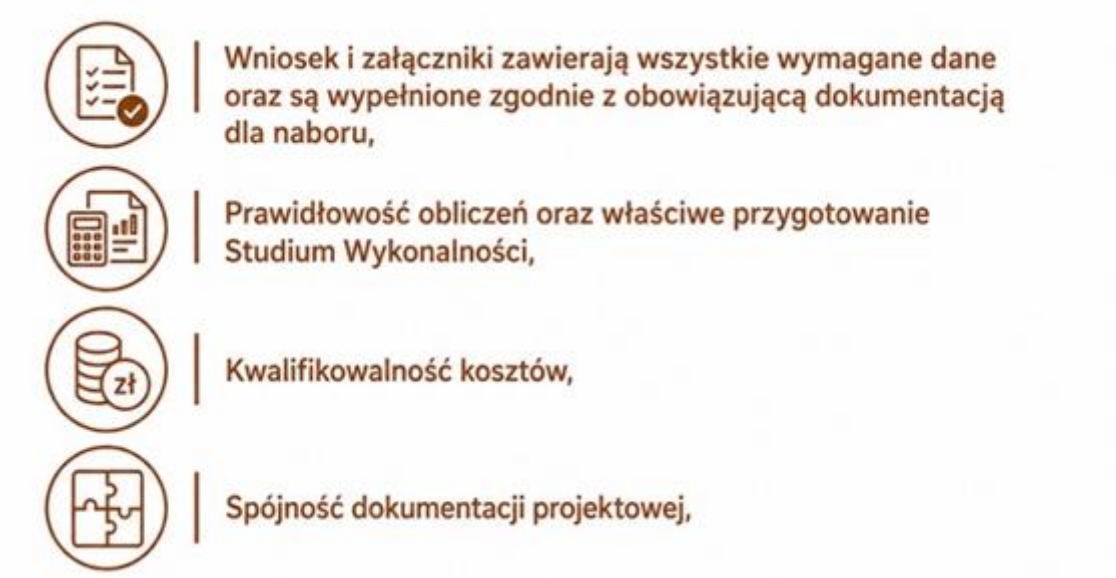
W przypadku EFS+ odwołania głównie dotyczyły następujących merytorycznych kryteriów wyboru projektów:

oraz kryteriów formalnych:

Najczęstsze powody odwołań w ramach FST to następujące formalne kryteria wyboru projektów:

oraz następujące merytoryczne kryteria:

Zgodność projektu (w tym podstawowych parametrów technicznych) z obowiązującymi aktami prawnymi dotyczącymi realizowanej inwestycji,

Wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną, techniczną i finansową do realizacji projektu, gwarantującą stabilne zarządzanie projektem,

Koszty kwalifikowane są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości.

W ramach badania jakościowego wśród ekspertów uczestniczących w pracach KOP oraz osób uczestniczących w pracach Komisji Odwoławczych potwierdzono problem z prawidłowym wykazaniem zasady równości kobiet i mężczyzn. Z ich doświadczenia wynika, że wnioskodawcy często nie rozumieją w jaki sposób powinien zostać spełniony standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Dlatego odwołują się od otrzymanej oceny w tym kryterium. Wnioskodawcy często zakładali grupę docelową w proporcji 50,0% kobiet i 50,0% mężczyzn, tak rozumując standard minimum. A to nie na tym polega standard minimum. Oczywiście taka sytuacja może mieć miejsce, ale podział ten musi wynikać z analizy sytuacji problemowej jaką wnioskodawca przeprowadził i przedstawił we wniosku o dofinansowanie.

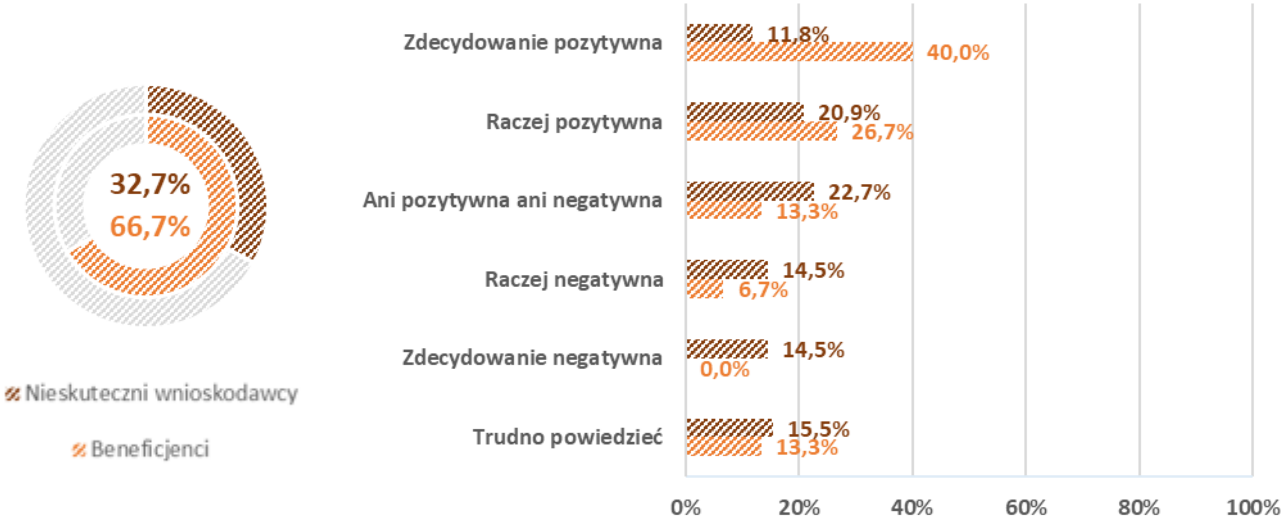
Zdaniem respondentów wywiadów pogłębionych, członków Komisji Odwoławczych, niska skuteczność składanych odwołań wynika głównie z błędów, jakie popełniają wnioskodawcy na etapie aplikowania i/lub braków w dokumentacji aplikacyjnej. Na etapie procedury odwoławczej próbują uzupełnić wniosek poprzez informacje, których we wniosku o dofinansowanie nie ma lub wykraczających poza zakres protestu. Innym z błędów jest powielanie argumentacji wniosku, która zdaniem oceniających była niewystarczająca na etapie oceny. W złożonym proteście wnioskodawca próbuje argumentować, że te zapisy są wystarczające. Często emocje górują nad merytorycznymi argumentami.

> „Wnioskodawcy często też wdają się w procesie w taką subiektywną polemikę. Takie są emocjonalne argumenty. Zamiast wskazywać jakieś fakty we wniosku, to często te emocje biorą górę. No i często takie ogólnikowe też odpowiedzi na ten temat.” *(wywiad z przedstawicielem komisji oceny projektów)*

Badanie ankietowe wśród wnioskodawców pokazało, że w przypadku nieskutecznych wnioskodawców ocena transparentności procedury odwoławczej w ramach FEW 2021-2027 jest niska. Pozytywnie ocenia ją co trzeci nieskutecznie aplikujący podmiot, a kolejne 29,0% negatywnie. Zdecydowanie lepsza ocena jest wśród beneficjentów otrzymujących wsparcie.

Zaledwie 6,7% ocenia ją negatywnie, a pozytywnie aż 66,7%. Są to jednak podmioty, które złożyły odwołania, które następnie uznano za zasadne i uwzględniono, w wyniku czego otrzymali dofinansowanie.

Wykres 31. Ocena transparentności procedury odwoławczej w ramach FEW 2021-2027

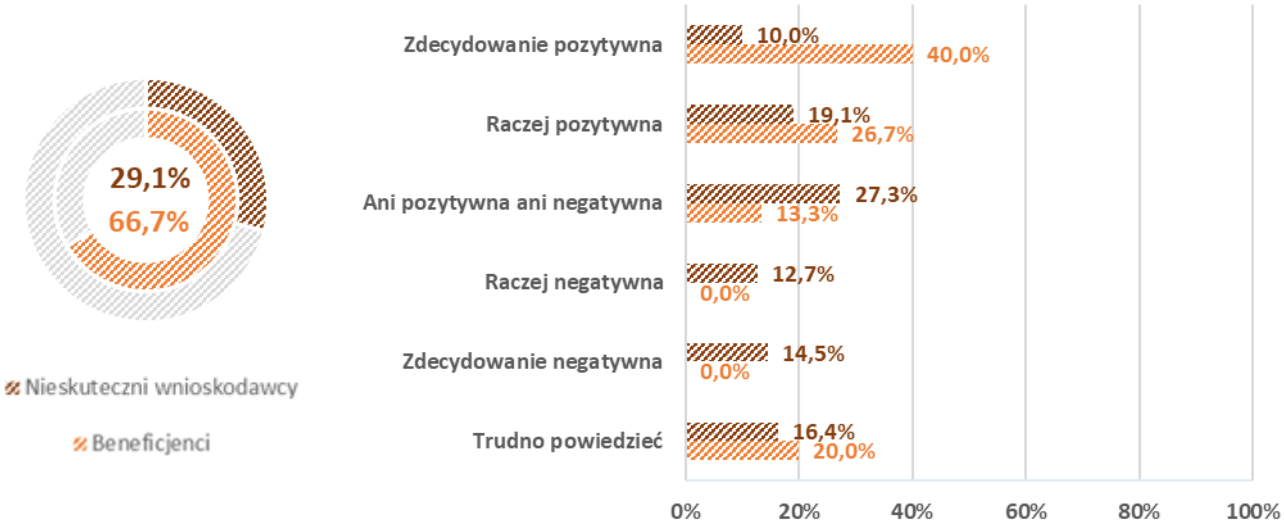

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=15) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=110)

W analogicznym stopniu podważana jest bezstronność procedury odwoławczej. Niewielka część nieskutecznych wnioskodawców (tj. 29,1%) wystawia ocenę pozytywną. Ocenę negatywną wystawiło 27,2% nieskutecznych wnioskodawców.

Beneficjenci FEW 2021-2027 oceniają procedurę odwoławczą jako bezstronną. Uważa tak dwóch na trzech beneficjentów. Ponadto, żaden z beneficjentów nie przedstawił ocen negatywnych co do bezstronności i obiektywizmu dokonywanych rozstrzygnięć składanych odwołań.

Wykres 32. Ocena bezstronności procedury odwoławczej w ramach FEW 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=15) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=110)

W opinii ewaluatora, trudno jest wskazać działania jakie można by było jeszcze podjąć, aby zwiększyć odsetek wniosków pozytywnie ocenionych, a tym samym ograniczyć skalę odwołań.

Od początku perspektywy bardzo często przed ogłoszeniem naboru organizowane są spotkania z potencjalnymi wnioskodawcami. Na spotkaniach wyjaśniane jest m.in. sposób w jaki dane kryteria wyboru projektów będą weryfikowane, tak aby prawidłowo mógł zostać przygotowany wniosek o dofinansowanie.

W trakcie naboru wniosków, wnioskodawcy mogą składać pytania. Instytucje ogłaszające nabory są do pełnej dyspozycji potencjalnych wnioskodawców odpowiadając na pytania zadawane zarówno telefonicznie, jak i mailowo, tak aby uprawdopodobnić możliwość realizacji konkretnych projektów. Najczęściej zadawane pytania wraz z odpowiedziami są zamieszczone również na stronie internetowej w ramach danego naboru. Dyspozycyjność jest również na etapie korekty wniosku o dofinansowanie. Formułowane pisma do wnioskodawców, wskazujące zastrzeżenia do wniosku o dofinansowanie, niejednokrotnie są dodatkowo wyjaśniane wnioskodawcom w kontaktach osobistych.

Podsumowując, instytucje ogłaszające nabory starają się maksymalnie pomóc wnioskodawcom. Jak podkreślają jednak respondenci wywiadów pogłębionych, instytucje nie napiszą jednak za nich wniosku o dofinansowanie.

> „Nad nikim nie jesteśmy w stanie stać, pilnować, szkolić, szkolić, szkolić, odpowiadać na pytania w terminie, jasno. Często nawet prosimy o kontakt telefoniczny, bo nieraz rozmowa bezpośrednia oprócz odpowiedzi pisemnej, mailowej jeszcze coś może dodatkowo wyjaśnić.” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

W opinii ewaluatora, na szkoleniach i spotkaniach informacyjnych z potencjalnymi wnioskodawcami FEW 2021-2027 można jedynie położyć jeszcze większy akcent na kwestie standardu minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Wydaje się, że potrzeba edukacji w tym zakresie w dalszym ciągu istnieje.

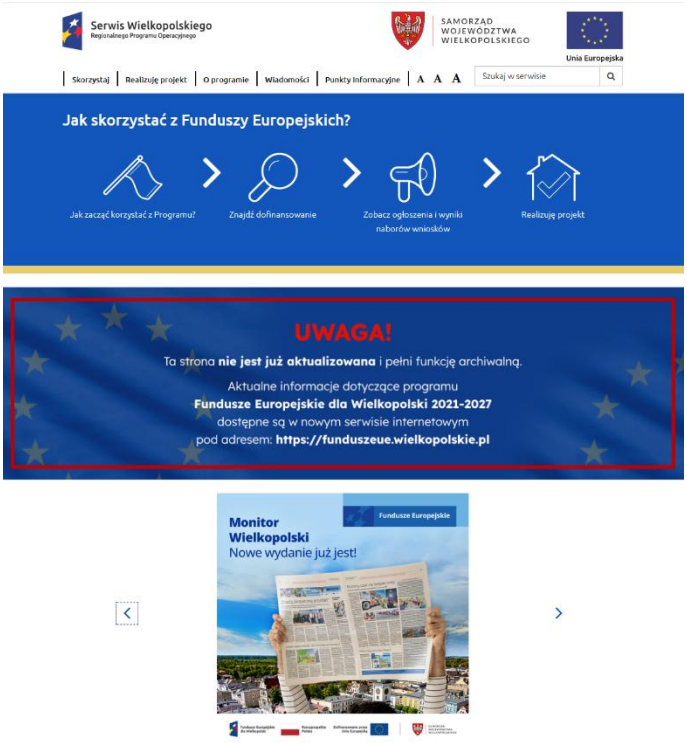
Pytanie badawcze: Czy i na ile aktualna strona internetowa IZ/IP FEW 2021-2027 jako narzędzie zapewniające dostęp do informacji jest funkcjonalna i użyteczna? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić? W jakim stopniu funkcjonalność i użyteczność strony https://funduszeue.wielkopolskie.pl/ zmieniła się w porównaniu z jej poprzednią wersją (tj. wrpo.wielkopolskie.pl)?

Na wstępie analizy strony internetowej FEW 2021-2027 należy zwrócić uwagę, że w pierwszym okresie wdrażania Programu funkcjonowała strona internetowa wrpo.wielkopolskie.pl. Strona ta była dedykowana przede wszystkim programowi regionalnemu na lata 2014-2020. Była również wykorzystywana do informowania o programie regionalnym na lata 2021-2027, w tym ogłaszanych naborach wniosków.

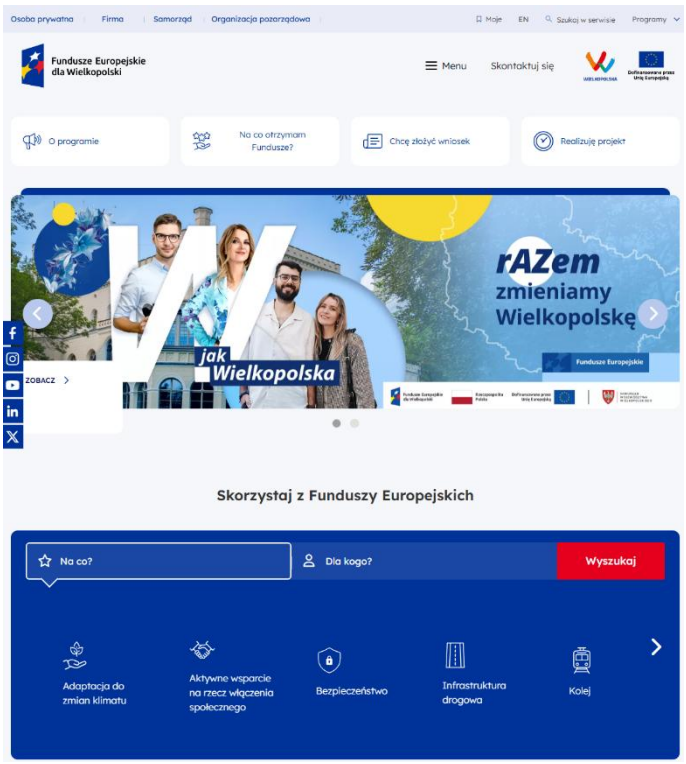
Stronę internetową funduszeue.wielkopolskie.pl, dedykowaną FEW 2021-2027, utworzono i udostępniono w połowie 2025 r.

Mając jednak na uwadze, że wnioskodawcy aplikujący do tej pory o środki w ramach FEW 2021-2027, korzystali przy sporządzaniu wniosku z poprzedniej wersji strony, dokonano oceny obydwu portali oraz analizy w jakim stopniu funkcjonalność i użyteczność aktualnej strony zmieniła się w porównaniu z jej poprzednią wersją.

Serwis wrpo.wielkopolskie.pl

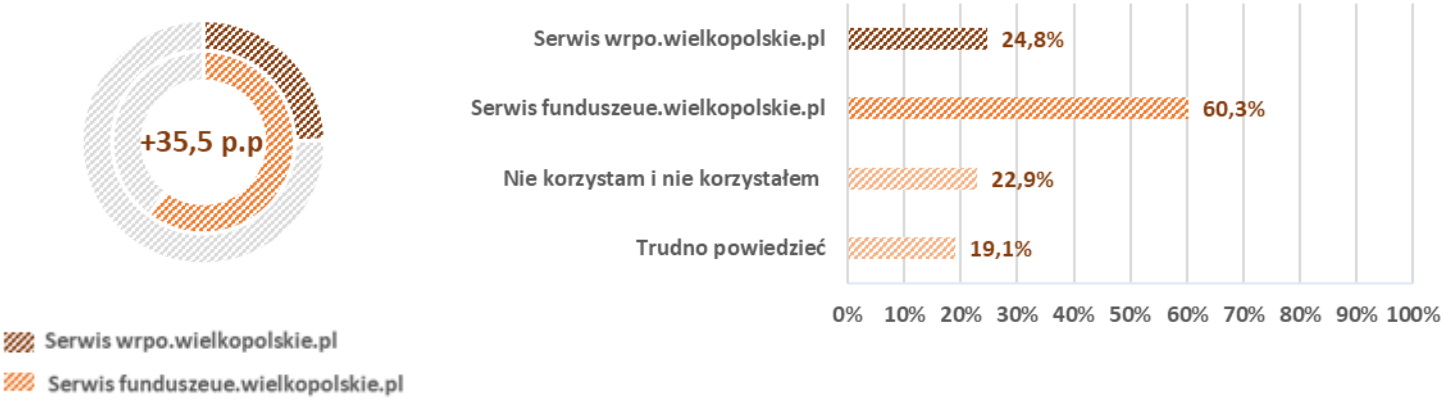
Serwis funduszeue.wielkopolskie.pl

Odsetek wnioskodawców FEW 2021-2027 korzystających z portalu internetowego dedykowanego FEW 2021-2027 jest zdecydowanie wyższy niż tych korzystających z poprzedniej wersji strony. Z serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl skorzystało 60,3% wnioskodawców, tj. o 35,5 p.p. więcej niż ze strony wrpo.wielkopolskie.pl.

Wyniki badania pokazują, że aż ok 42,0% wnioskodawców nie korzystało do tej pory z żadnego serwisu internetowego FEW 2021-2027 lub nie ma takiej świadomości, że korzystało.

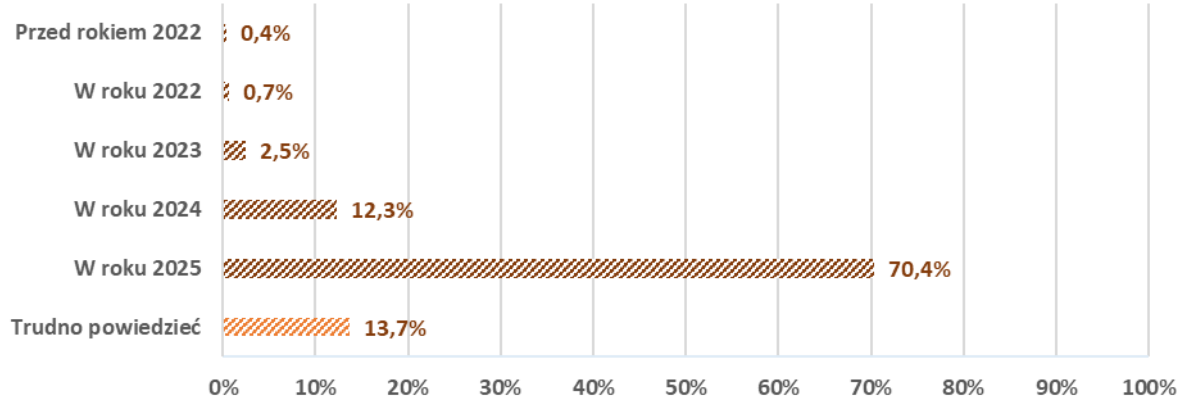
Wykres 33. Odsetek wnioskodawców korzystających z serwisów internetowych FEW 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W przypadku nieaktualnego już portalu internetowego wrpo.wielkopolskie.pl zdecydowana większość wnioskodawców, którzy skorzystali z tej strony (70,9%), zrobili to po raz ostatni w roku 2025. Jest to oczywiste, gdyż był to ostatni rok funkcjonowania tej strony, a zarazem intensywny okres w zakresie ogłaszania, prowadzenia i rozstrzygania naborów wniosków o dofinansowanie. Niewątpliwie strona internetowa była wówczas głównym źródłem wiedzy o tych naborach.

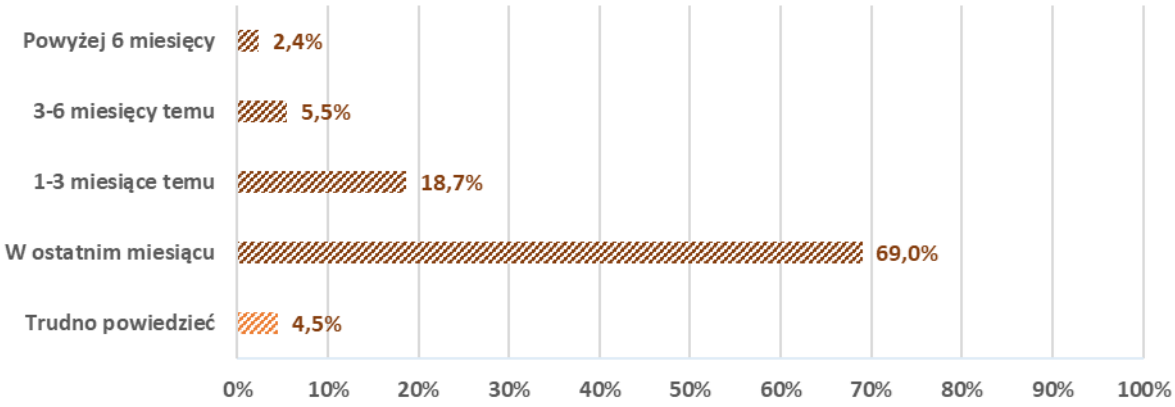
Wykres 34. Identyfikacja ostatniego czasu korzystania z serwisu wrpo.wielkopolskie.pl

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=135), wnioskodawców w ocenie (n=41) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=99)

Pozytywne są wyniki w zakresie serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl. Okazuje się, że zdecydowana większość wnioskodawców korzystających z niego (69,0%), po raz ostatni zrobiła to w ostatnim miesiącu. Pokazuje to, że strona internetowa FEW 2021-2027 jest wykorzystywana systematycznie i na bieżąco.

Wykres 35. Identyfikacja ostatniego czasu korzystania z serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=314), wnioskodawców w ocenie (n=108) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=252)

Jak pokazuje badanie ankietowe najczęściej wnioskodawcy FEW 2021-2027 korzystali z poszczególnych serwisów internetowych Programu w celu wyszukiwania informacji o ogłoszonych naborach wniosków o dofinansowanie. W zależności od serwisu jest to 77,6-78,7% wnioskodawców korzystających ze stron internetowych.

Biorąc pod uwagę, że badamy wnioskodawców, wynik ten wydaje się być oczywisty. Są to podmioty, które były zainteresowane pozyskaniem dofinansowania, a strona internatowa jest głównym źródłem wiedzy w tym zakresie. Potwierdza to kolejny wynik badania, który pokazuje, że 63,1-67,9% wnioskodawców wykorzystywało serwisy internetowe do poszukiwania informacji o możliwości pozyskania dofinansowania na realizację planowanych przez siebie zamierzeń inwestycyjnych.

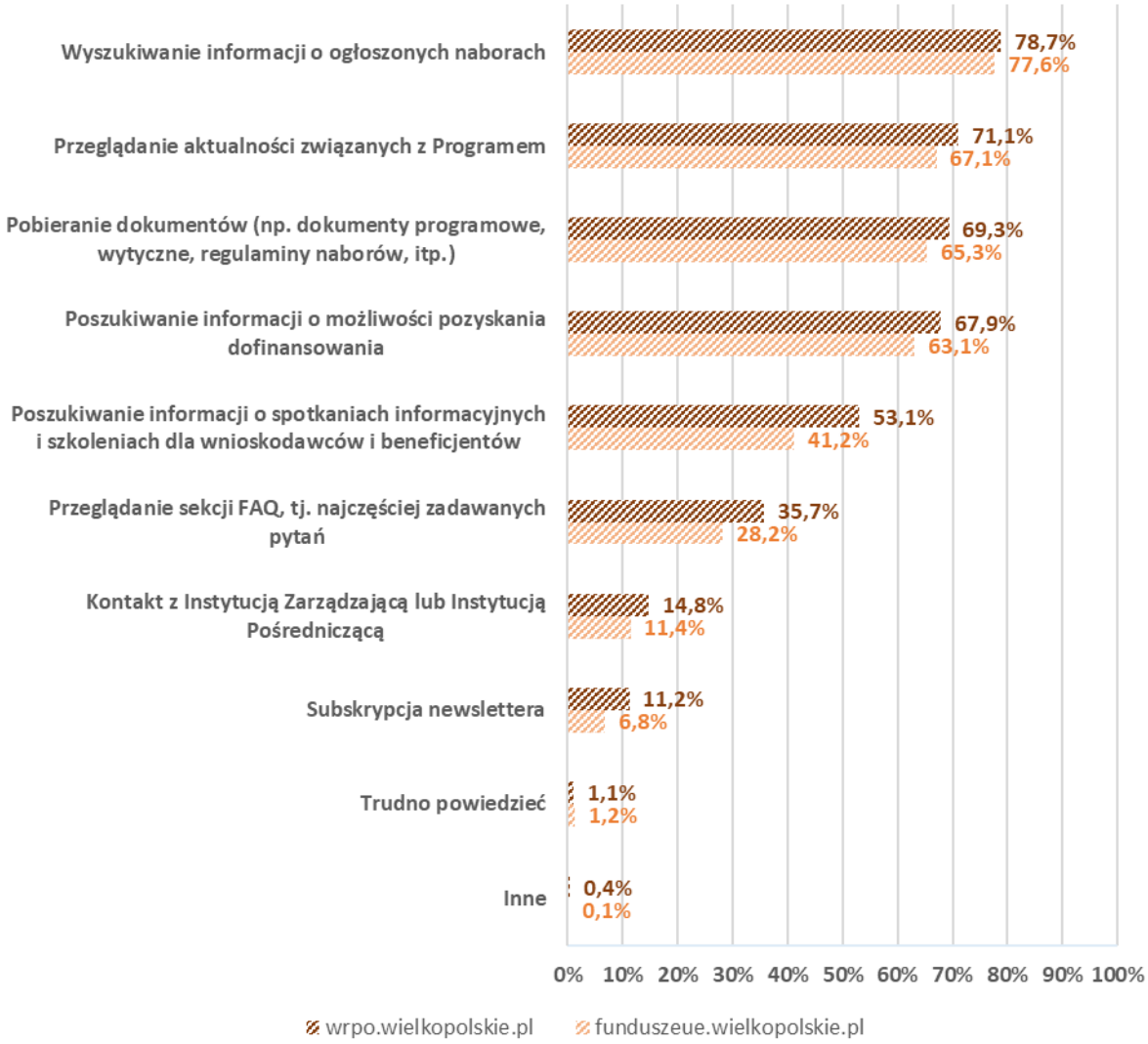
Biorąc pod uwagę, że 33,0% wnioskodawców zleciło przygotowanie wniosku o dofinansowanie podmiotom zewnętrznym, oczywistym jest, że 65,3-69,3% wnioskodawców wykorzystywało serwisy internetowe do pobierania dokumentów związanych z Programem, wytycznymi programowymi czy też dokumentów związanych z naborem wniosków o dofinansowanie. Są to podmioty, które złożyły wniosek o dofinansowanie, a więc siła rzeczy były zainteresowanie pozyskaniem tego rodzaju dokumentów.

Pozytywne jest jednak to, że strony internetowe są wykorzystywane, aby na bieżąco śledzić aktualności związane z FEW 2021-2027 (67,1-71,1% wnioskodawców korzystających ze stron), czy też informacje o organizowanych spotkaniach informacyjnych i szkoleniach (41,2-53,1%).

Wnioskodawcy wykazują natomiast niewielkie zainteresowanie oferowanym newsletterem oraz korzystaniem z sekcji FAQ, tj. najczęstszymi pytaniami kierowanymi do IZ i IP FEW 2021-2027. W opinii ewaluatora, korzystanie z sekcji FAQ, w której przedstawiane są najczęstsze pytania i wątpliwości zgłaszane przez innych wnioskodawców wraz ze stanowiskiem i wyjaśnieniem IZ, może pomóc danemu wnioskodawcy w prawidłowym opracowaniu

wniosku o dofinansowanie. W konsekwencji mogłoby wpłynąć na skuteczność w pozyskaniu dofinansowania.

Wykres 36. Odsetek wnioskodawców wykonujących poszczególne zadania w serwisach internetowych FEW 2021-2027

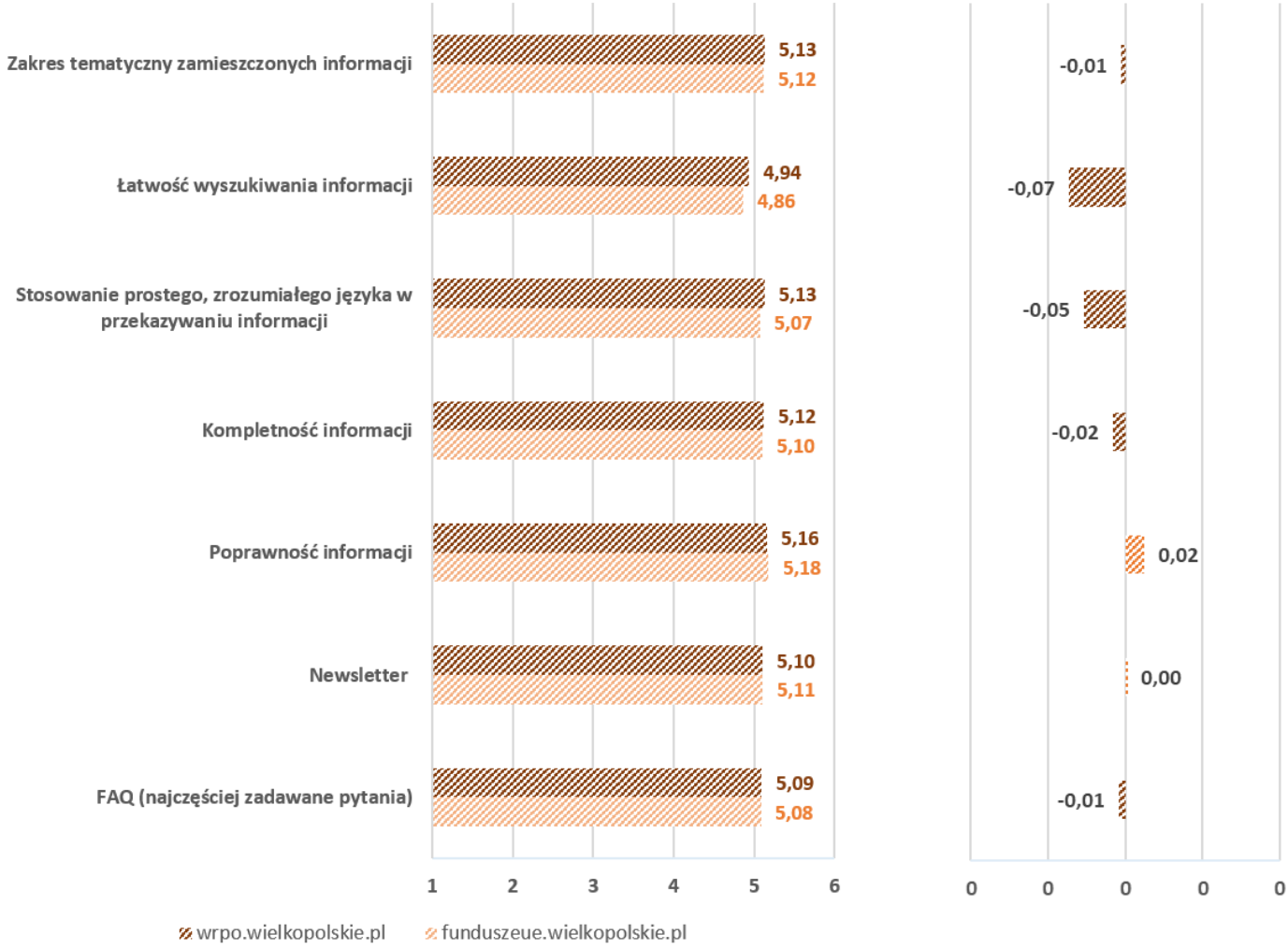
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Pod względem funkcjonalności wysoko oceniono zarówno portal dedykowany perspektywie finansowej 2014-2020, jak i nową stronę internetową programu FEW 2021-2027. Funkcjonalność dotyczy zakresu możliwości portalu tj. tego, co za jego pomocą można zrobić. Określa zakres opcji i funkcji dostępnych w danym systemie/aplikacji tworzących spójną użytkowo całość.

Wnioskodawcy wysoko ocenili wszystkie właściwości stron internetowych. Najwyżej oceniono poprawność zamieszczanych informacji (w skali od 1 do 6 wystawiono ocenę 5,16 w stosunku do strony wrpo.wielkopolskie.pl oraz 5,18 dla strony funduszeue.wielkopolskie.pl). Wysoka nota dotyczy również zakresu tematycznego

zamieszczanych informacji oraz stosowania prostego, zrozumiałego języka w ich przekazywaniu, a najniższa – łatwości wyszukania danej informacji.

Wykres 37. Ocena funkcjonalności serwisów internetowych FEW 2021-2027 jako narzędzia zapewniającego dostęp do informacji (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Co istotne, ocena poszczególnych stron internetowych jest do siebie zbliżona, jednak w większości aspektów nieznacznie wyżej oceniono poprzednią wersję strony. Największa różnica na korzyść strony wrpo.wielkopolskie.pl dotyczy łatwości wyszukania danej informacji. W opinii ewaluatora, nie należy tego interpretować negatywnie. Każda gruntowna zmiana portali internetowych czy też systemów informatycznych na początku przeważnie wprowadza u ich użytkowników element niezadowolenia ze zmian funkcjonalności, co do których byli przyzwyczajeni. Tym bardziej, że funkcjonalność portalu funduszeue.wielkopolskie.pl została wysoko oceniona przez wnioskodawców i beneficjentów w ramach przeprowadzonych badań jakościowych. W ich opinii strona zapewnia pełen dostęp do niezbędnych im informacji.

Do przekonania się co do korzyści z wprowadzonych rozwiązań potrzeba czasu. Natomiast badanie przeprowadzono w momencie, w którym strona funduszeue.wielkopolskie.pl funkcjonowała dopiero pierwsze miesiące.

Wnioskodawcy korzystający ze strony internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl najczęściej zwracają uwagę na trudności w dotarciu do wytycznych oraz małą efektywność wbudowanej wyszukiwarki. Zwracano również uwagę na skomplikowany język funduszy europejskich, w opinii niektórych wnioskodawców zrozumiały jedynie dla ekspertów w tej dziedzinie.

> „Wyszukiwarka słabo działa w serwisie. Łatwiej znaleźć coś z poziomu Google niż wyszukiwarce wewnętrznej."
>
> „Język funduszy europejskich jest trudny i nienaturalny – informacje są zawsze skomplikowane i zrozumiałe tylko dla ekspertów."
>
> *(wskazania respondentów badania ankietowego)*

Zdaniem ewaluatora informowanie o funduszach europejskich nie może być pozbawione sformułowań specjalistycznych dla tej dziedziny wiedzy. Tym bardziej, że informacje prezentowane na stronie internetowej poświęcone są nie tylko dla ogółu mieszkańców regionu, ale również osób i podmiotów zainteresowanych korzystaniem z dostępnych funduszy. Zbytnie uproszczenie języka może wówczas prowadzić do tego, że nie byłby on odpowiednio precyzyjny.

Jak pokazało badanie, aktualności zamieszczanych na stronie internetowej z wykorzystaniem indeksu czytelności FOG (w skali od 1 do 20), najczęściej uzyskiwanymi wartościami były 10-12 (oznaczające język dość prosty, zrozumiały już dla uczniów liceum) oraz 13-15 (oznaczające język dość trudny, zrozumiały dla studentów studiów licencjackich). Pokazuje, to że czytelność informacji na stronie internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl jest dostosowana do ich odbiorców.

Analizując treści poszczególnych zakładek portalu funduszeue.wielkopolskie.pl, najbardziej czytelne informacje (na podstawie indeksu czytelności FOG) dotyczą komunikacji i widoczności, informacji o organizowanych szkoleniach, spotkaniach informacyjnych, czy też wskazówek dla wnioskodawców obrazujących jak złożyć wniosek o dofinansowanie oraz poradnika dotyczącego LSI 2021+.

Tabela 17. Ocena czytelności informacji na stronie internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl z wykorzystaniem indeksu czytelności FOG

L.p.	Zakładka portalu internetowego funduszeue.wielkopolskie.pl[17]	Wynik indeksu czytelności FOG
1	Menu/Komunikacja i widoczność/Poznaj zasady promowania projektu	11
2	Menu/Poradniki/Lokalny System Informatyczny LSI 2021+	11
3	Menu/Instytucje w Programie/Komitet Monitorujący	12
4	Menu/ Szkolenia i wydarzenia/Zaproszenia na spotkania informacyjne i wydarzenia[18]	12
5	Strona startowa/Chcę złożyć wniosek	13
6	Menu/ Szkolenia i wydarzenia/Zaproszenia na szkolenia[19]	13
7	Menu/Nabory i harmonogram/Treść ogłoszeń o naborze prowadzonego w ramach EFRR[20]	13
8	Menu/Nabory i harmonogram/Treść ogłoszeń o naborze prowadzonego w ramach EFS+[21]	13
9	Menu/Nabory i harmonogram/Treść ogłoszeń o naborze prowadzonego w ramach FST[22]	13
10	Strona startowa/O programie	14
11	Strona startowa/Na co otrzymam Fundusze?	14
12	Strona startowa/Realizuję projekt/Europejski Fundusz Społeczny (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)	14
13	Menu/Historie sukcesów[23]	14
14	Menu/Instytucje w Programie/Instytucja Zarządzająca	14
15	Menu/Ewaluacja	16

[17] Analizie podlegały treści zamieszczone w poszczególnych zakładkach portalu lub przykładowe treści (zgodnie z poszczególnymi przypisami)
[18] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe zaproszenia na spotkania informacyjne
[19] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe zaproszenia na szkolenia
[20] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe treści ogłoszeń o naborze
[21] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe treści ogłoszeń o naborze
[22] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe treści ogłoszeń o naborze
[23] Ocenie podlegały wybrane, przykładowe opisy projektów strategicznych

L.p.	Zakładka portalu internetowego funduszeue.wielkopolskie.pl[17]	Wynik indeksu czytelności FOG
16	Menu/Poradniki/Zgłaszanie nadużyć finansowych	16
17	Menu /Poradniki/Poznaj proces podpisywania umowy	18
18	Menu/Rewitalizacja	18
19	Menu/Wymiar terytorialny/Dokumenty – wymiar terytorialny oraz Lista strategii terytorialnych	19
20	Menu/Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne (WROT)	21
21	Menu/Poradniki/Pakiet startowy dla Beneficjentów FEW	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie funduszeue.wielkopolskie.pl oraz redaktor.logios.dev

W zakresie ogłoszeń o prowadzonych naborach wniosków o dofinansowanie, każdy z funduszy charakteryzuje się tym samym indeksem FOG klasyfikującym język jako dość trudny, zrozumiały dla studentów studiów licencjackich.

Najtrudniejszy język używany jest w zakładkach dotyczących takich kwestii specjalistycznych jak wymiar terytorialny, rewitalizacja. Jako mało czytelne oceniono również zakładki stanowiące poradniki dla beneficjentów dotyczące podpisywania umów o dofinansowanie, nadużyć finansowych oraz tzw. „Pakiet startowy dla Beneficjentów FEW".

W opinii ewaluatora, prezentowane treści o funduszach europejskich nie mogą być całkowicie pozbawione specjalistycznych określeń, właściwych tylko dla tej tematyki. Dlatego otrzymane wyniki indeksu czytelności FOG dowodzą, że portal funduszeue.wielkopolskie.pl jest czytelny dla osób zainteresowanych tematyką funduszy europejskich. Analizując poszczególne informacje prezentowane na stronie internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl można natomiast wskazać przykłady wyrażeń, które warto zmienić, aby formułowany język był prostszy, a więc bardziej czytelny. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

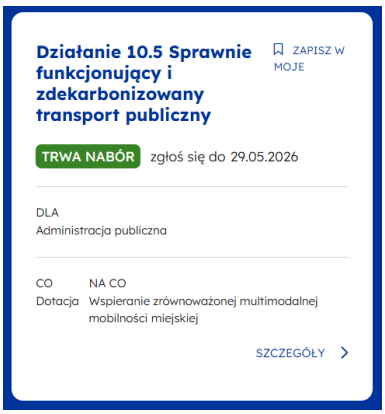
Tabela 18. Wykaz stosowanych wyrażeń możliwych do uproszczenia

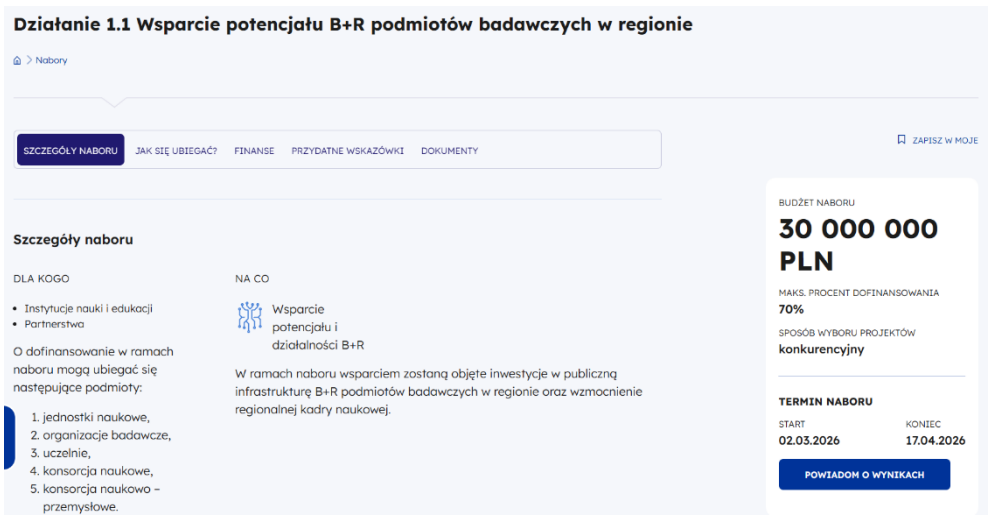
Skomplikowane wyrażenia	Rodzaj sformułowania	Wskazówka możliwej zmiany	Przykład
coś pełni rolę	sformułowanie kwestionowane	coś gra (odgrywa) rolę albo pełni funkcję	Proces ten pełni rolę pomostu → Proces ten odgrywa rolę pomostu
dokonać zgłoszenia	żargon prawniczy	zgłaszać	identyfikację osoby dokonującej zgłoszenie → identyfikację osoby zgłaszającej
dokonać zmiany	żargon prawniczy	zmienić	reguły dokonywania zmian w projekcie → reguły zmian w projekcie
mieć obowiązek coś robić	urzędyzm	Naturalnym odpowiednikiem	ma obowiązek rozpatrzenia każdej sprawy → musi rozpatrzeć każdą sprawę

Skomplikowane wyrażenia	Rodzaj sformułowania	Wskazówka możliwej zmiany	Przykład
		tego zwrotu jest „musieć”.	
ktoś ma prawo	żargon prawniczy	ktoś może coś zrobić	Jeżeli korzystasz z unijnego wsparcia masz nie tylko prawo → Jeżeli korzystasz z unijnego wsparcia nie tylko możesz
na kimś spoczywa odpowiedzialność za	żargon prawniczy	Można usunąć „spoczywanie”	na którym spoczywa odpowiedzialność za realizację projektu → który odpowiada za realizację projektu
posiadać	urzędyzm	mieć	Jeżeli posiadają Państwo wiedzę o okolicznościach → Jeżeli mają Państwo wiedzę o okolicznościach
stanowić	żargon prawniczy	być, oznaczać	Takie działania stanowią okazję do → Takie działania są okazją do
w celu; celem	urzędyzm	aby	przekazaniem w celu wyjaśnienia sprawy → przekazaniem aby wyjaśnić sprawę
w przypadku/w sytuacji zrobienia czegoś	urzędyzm	Można zmienić „w przypadku” na „jeżeli (jeśli)”	zasady postępowania w sytuacjach, gdy dokładne wykonanie umowy stanie się niemożliwe → zasady postępowania jeśli dokładne wykonanie umowy stanie się niemożliwe,
za pośrednictwem czegoś	urzędyzm	przez, poprzez, za pomocą	Rozliczanie projektów odbywa się za pośrednictwem CST2021 → Rozliczanie projektów odbywa się poprzez CST2021
zgodnie z postanowieniami	żargon prawniczy	zgodnie z	zgodnie z postanowieniami Kontraktu Programowego → zgodnie z Kontraktem Programowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie funduszeue.wielkopolskie.pl oraz redaktor.logios.dev

Badanie z wnioskodawcami pokazało, że w ich odczuciu w informacjach o ogłaszanych naborach wniosków, posługiwanie się numerami naborów, numerami i nazwami działań, to wiedza jedynie dla osób wtajemniczonych w fundusze, a nie dla tych, co szukają informacji ogólnych. Niemniej jednak zdaniem ewaluatora precyzyjność informacji wymaga posługiwania się tego rodzaju danymi. Jak wynika z analizy strony internetowej, oprócz nich publikowane są dodatkowo ogólne, czytelne informacje o tym kto może ubiegać się o wsparcie, rodzaj pomocy czy też informacje, na co można otrzymać dofinansowanie.

Analogicznie do funkcjonalności, wysoko oceniono również użyteczność portalu dedykowanego perspektywie finansowej 2014-2020 oraz nowej strony internetowej programu FEW 2021-2027. Użyteczność dotyczy sposobu wykorzystania możliwości i oznacza jak efektywnie i komfortowo można to zrobić, tzn. jest miarą wydajności, efektywności z jaką dany produkt może być użytkowany dla osiągnięcia określonych celów.

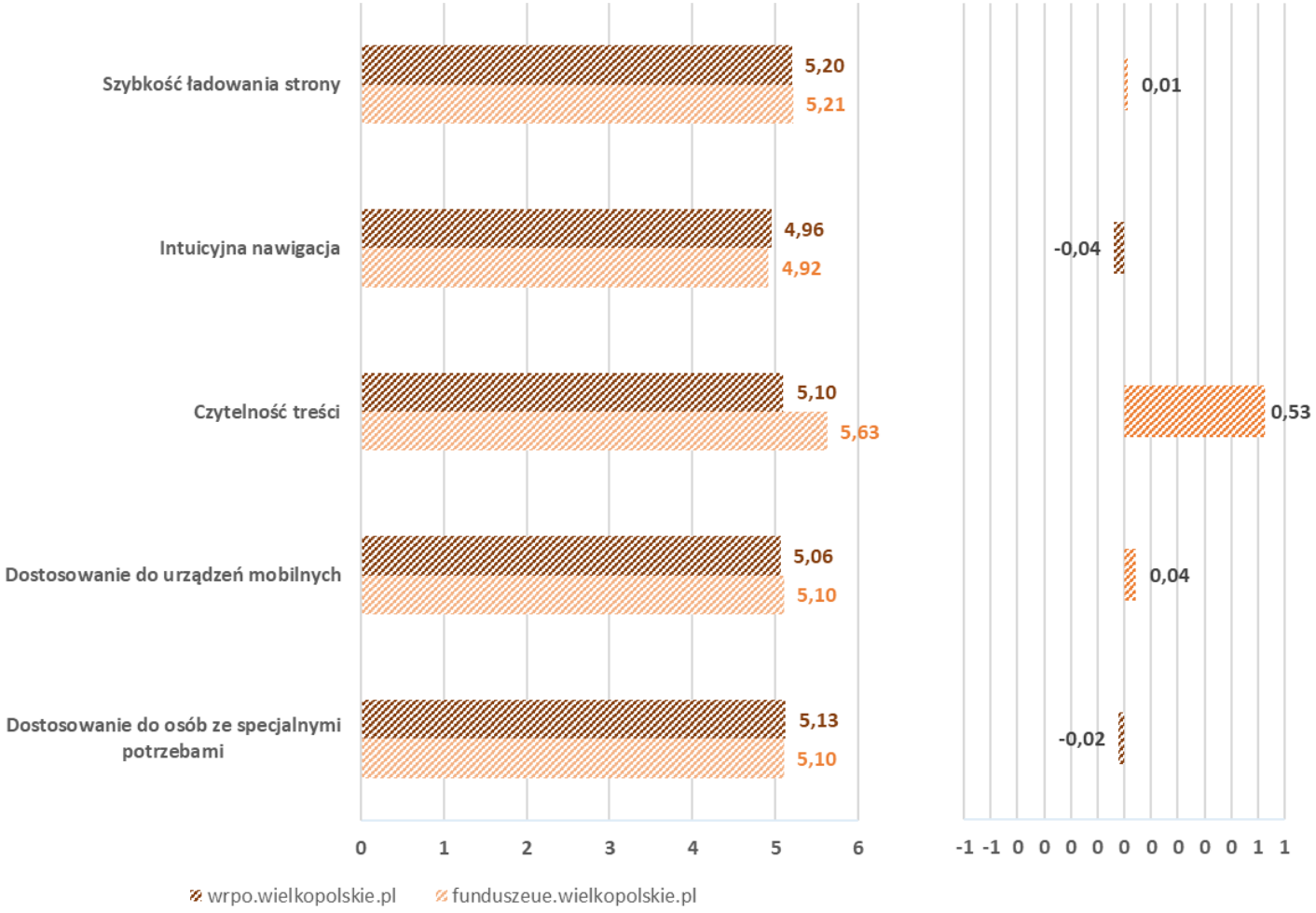
W skali od 1 do 6 wysoko oceniono wszystkie właściwości stron internetowych. Wnioskodawcy najwyżej ocenili czytelność treści publikowanych na stronie (5,10 w stosunku do strony wrpo.wielkopolskie.pl oraz 5,63 dla strony funduszeue.wielkopolskie.pl). Wysoka ocena dotyczy również szybkości ładowania strony oraz jej dostosowania do osób ze specjalnymi potrzebami.

Najniższa ocena dotyczy intuicyjności w nawigowaniu po stronie. W opinii ewaluatora, jest to wspomniany już efekt gruntownych zmian portali internetowych czy też systemów informatycznych oraz przyzwyczajeń ich użytkowników do poprzednich rozwiązań. Naturalnym w początkowym czasie użytkowania są wówczas problemy w sprawnej nawigacji i odczucie braku intuicji.

> „Na początku funkcjonowania portalu trudno było wyszukać informacje, znajdowały się w mało intuicyjnych zakładkach.”
>
> „Po wielu latach korzystania ze strony www.wrpo.wielkopolskie.pl poszukiwanie informacji na nowej stronie jest nieintuicyjne. Przywykłam do konkretnych zakładek i miejsc - teraz bardzo długo szukam informacji.”
>
> *(wskazania respondentów badania ankietowego)*

Co istotne, w większości aspektów ocena użyteczności strony internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl jest wyżej oceniana od jej poprzedniczki. W szczególności dotyczy to czytelności publikowanych treści.

Wykres 38. Ocena użyteczności serwisów internetowych FEW 2021-2027 jako narzędzia zapewniającego dostęp do informacji (w skali od 1 do 6)

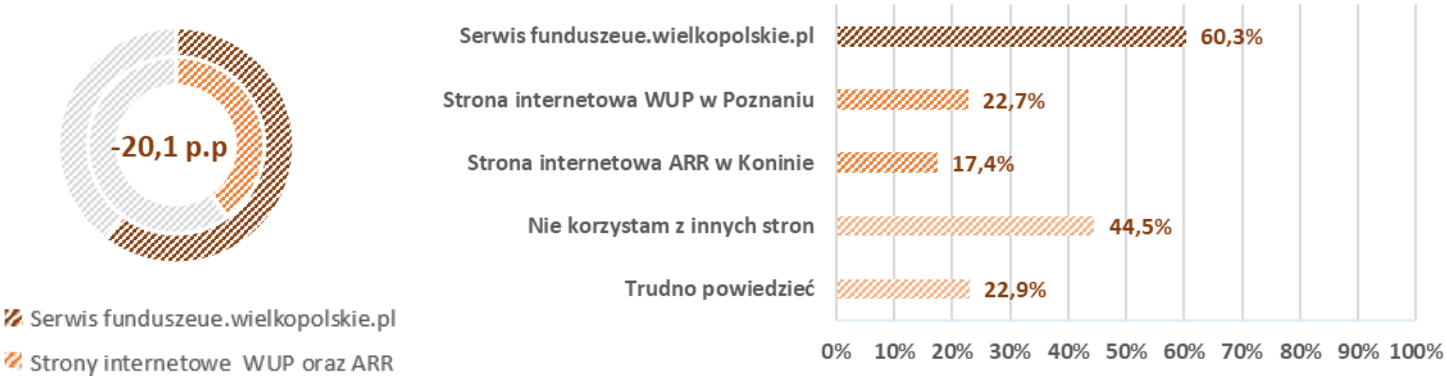
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Również badanie jakościowe z wnioskodawcami i beneficjentami potwierdziło, że witryna funduszeue.wielkopolskie.pl jest intuicyjna, szybko się ładuje i jest czytelna. Badanie nie wykazało żadnych zastrzeżeń co do użyteczności strony internetowej.

Jak pokazało badanie, wnioskodawcy FEW 2021-2027 częściej korzystają z oficjalnej strony Programu niż z innych portalów internetowych FEW 2021-2027. Z serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl skorzystało 60,3% wnioskodawców, tj. o 20,2 p.p. więcej niż ze stron internetowych IP.

Spośród stron internetowych IP FEW 2021-2027, więcej wnioskodawców korzystało ze strony WUP w Poznaniu (22,7%) niż ze strony ARR w Koninie (17,4%).

Wykres 39. Odsetek wnioskodawców korzystających z innych serwisów internetowych FEW 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Pytanie badawcze: Czy i na ile system LSI 2021+ jako narzędzie wspierające proces wnioskowania o dofinansowanie i komunikację z wnioskodawcami jest funkcjonalny i użyteczny dla wnioskodawców/użytkowników instytucji? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany należy wprowadzić?

W ramach FEW 2021-2027 funkcjonują dwa systemy informatyczne wzajemnie się uzupełniające, tj. Centralny System Teleinformatyczny 2021 oraz Lokalny System Informatyczny (LSI 2021+).

Głównym celem LSI 2021+ jest podniesienie efektywności wykorzystania funduszy unijnych, w tym obsługę w całości elektronicznie procesu wnioskowania o dofinansowanie. Jest to system, który w pierwszej kolejności dotyczy wnioskodawców. Za jego pośrednictwem następuje sporządzenie, a następnie złożenie wniosku o dofinansowanie oraz korespondencja dotycząca oceny wniosku o dofinansowanie pomiędzy instytucją organizującą nabór a wnioskodawcą. Natomiast CST2021 jest systemem centralnym, którego wykorzystanie zapewnia całościową obsługę realizacji funduszy unijnych. Jego funkcjonalności dotyczą m.in.:

- ewidencjonowania danych dotyczących Programu,
- obsługi wyboru projektów[24] i ich rozliczania,
- obsługi kontroli projektów,
- obsługi procesów certyfikacji,
- funkcji raportowania.

Funkcjonalności LSI 2021+ pozwalają na:

[24] W CST2021 jest dostępny moduł umożliwiający obsługę wyboru projektów, ale w ramach FEW 2021-2027 cały proces naboru i oceny odbywa się za pośrednictwem LSI 2021+.

- ogłaszanie naborów w trybie konkurencyjnym i niekonkurencyjnym,
- rejestrowanie się podmiotów w systemie,
- przygotowywanie, wysyłanie, podpisywanie i korygowanie wniosków o dofinansowanie,
- rejestrowanie wyników ocen wniosków (formalna, merytoryczna, strategiczna),
- zarządzanie zasobami poprzez panel administracyjny,
- komunikację z podmiotami wnioskującymi o dofinansowanie,
- wymianę danych pomiędzy LSI 2021+, a CST2021,
- generowanie złożonych raportów, statystyk.

LSI 2021+ jest dostępny w sieci Internet połączeniem szyfrowanym SSL po uprzednim zalogowaniu się. Dostęp do danych gromadzonych w LSI 2021+ mają pracownicy wszystkich instytucji uczestniczących w realizacji FEW 2021-2027, tj. IZ oraz IP w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań.

Jak wynika z przeprowadzonych badań jakościowych, system LSI 2021+, jego funkcjonalności, przejrzystość i intuicyjna obsługa są wysoko oceniane przez pracowników instytucji funkcjonujących w systemie wyboru projektów FEM 2021-2027 oraz ekspertów oceniających projekty w ramach KOP.

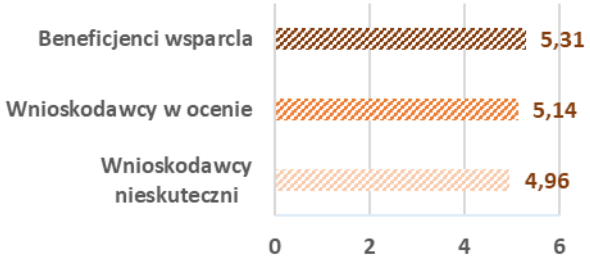
Wysokie oceny funkcjonalności systemu potwierdza również badanie ankietowe z wnioskodawcami FEW 2021-2027. Przez funkcjonalność rozumie się zakres informacji, danych i możliwości dostępnych w ramach systemu w kontekście potrzeb jego użytkowników. Jak pokazuje poniższy wykres, w skali od 1 do 6 poszczególne elementy funkcjonalności oceniono w przedziale od 4,89 do 5,14.

Wykres 40. Ocena właściwości systemu LSI 2021+ w zakresie funkcjonalności (w skali od 1 do 6)

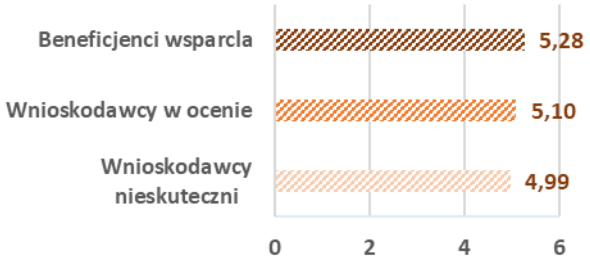
Zapewnienie bezpieczeństwa danych

Komunikacja z instytucją ogłaszającą nabór

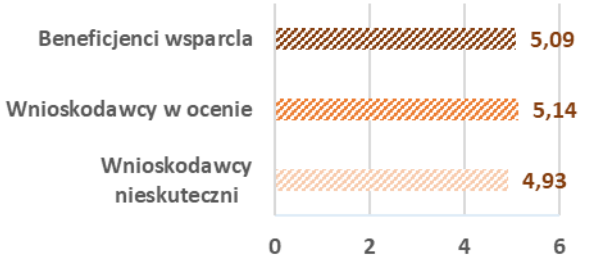
Jasność komunikatów o popełnianych błędach

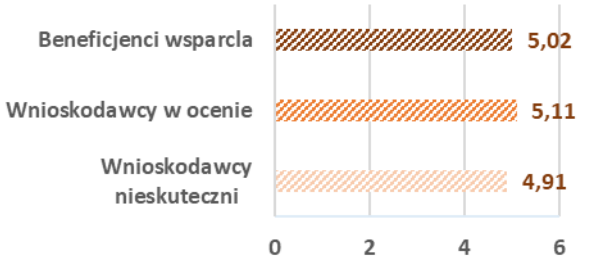
Kompletność instrukcji użytkownika

Łatwość odnalezienia właściwych informacji/funkcjonalności w systemie

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Najniżej oceniono możliwość przedstawienia wszystkich informacji we wniosku o dofinansowanie. Jak wynika zarówno z badania ankietowego z wnioskodawcami ale również przeprowadzonych z nimi wywiadów grupowych, powód tego jest jeden, wprowadzone ograniczenie liczby znaków, które można wpisać w odpowiednie pola wniosku. Często jest ona niewystarczająca do przedstawienia wszystkich niezbędnych informacji. Jeżeli w danym polu brakuje znaków, wnioskodawcy wpisują brakujące treści w inne pola wniosku. Stanowi to utrudnienie w ocenie wniosku, ale również na etapie realizacji projektu. W sytuacji, gdy ważne obszary wniosku są „rozrzucone" na różne części wniosku, mogą zostać pominięte przez realizatorów projektu. Limity znaków są szczególnie uciążliwe w projektach, w których występuje wielu partnerów.

Nie jest to wymóg nałożony przez IZ FEW 2021-2027, a jedynie konsekwencja założeń systemu CST2021 zarządzanego centralnie przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, w stosunku do którego LSI 2021+ musi być kompatybilny.

W opinii ewaluatora, stosowanie limitów znaków jest co do zasady dobrym rozwiązaniem. Wymusza przedstawianie we wniosku o dofinansowanie jedynie informacji niezbędnych, w sposób zwięzły. Rodzi jednak niebezpieczeństwo ustalenia zbyt niskiego limitu, co może spowodować, że wnioskodawca nie będzie w stanie przedstawić we wniosku wszystkich wymaganych i niezbędnych informacji. Jak pokazało badanie ankietowe, takie sytuacje często miały miejsce.

> „Jest zdecydowanie za mało miejsca w poszczególnych punktach, żeby przedstawić wszystkie informacje, które są wymagane zgodnie z Instrukcją. ocenie podlega zdolność do syntetycznego formułowania odpowiedzi, a nie faktyczne kryteria."

„Kryteria oceny wymagają podania wielu informacji, natomiast ograniczenia liczby znaków w poszczególnych polach uniemożliwiają dokonanie opisów, które w naszej opinii byłyby wyczerpujące, Wówczas szukamy innych rozwiązań, np. umieszczamy wymagane informacje w innych polach, gdzie pozostaje wolny limit znaków i zaznaczamy, że dotyczy to pola X, W mojej opinii należałoby dostosować limity znaków w danym polu do wymaganego w nim zakresu informacji."

(wskazania respondentów badania ankietowego)

W opinii ewaluatora, w większym stopniu kwestia ta dotyczy EFS+ oraz działania 10.1 w ramach FST. Pomimo tego, że w formularzu wniosku o dofinansowanie IZ FEW 2021-2027 utworzyło specjalne pola dedykowane poszczególnym kryteriom wyboru projektów, w których wnioskodawca ma możliwość przedstawienia dodatkowych informacji, to pewne pola są eksportowane do CST2021. Obowiązują w nich limity określone przez MFiPR. W ramach EFRR wymaganym załącznikiem jest Studium Wykonalności, w którym bez limitu znaków można przedstawić wszystkie informacje niezbędne do oceny kryteriów wyboru projektów.

Dobrym rozwiązaniem byłoby ustalenie limitu znaków na poziomie całego wniosku, a nie dla poszczególnych pól. Wówczas wnioskodawca w razie potrzeby miałby możliwość bardziej szczegółowego opisu w danym polu. Innym rozwiązaniem jest zwiększenie limitu poszczególnych pól.

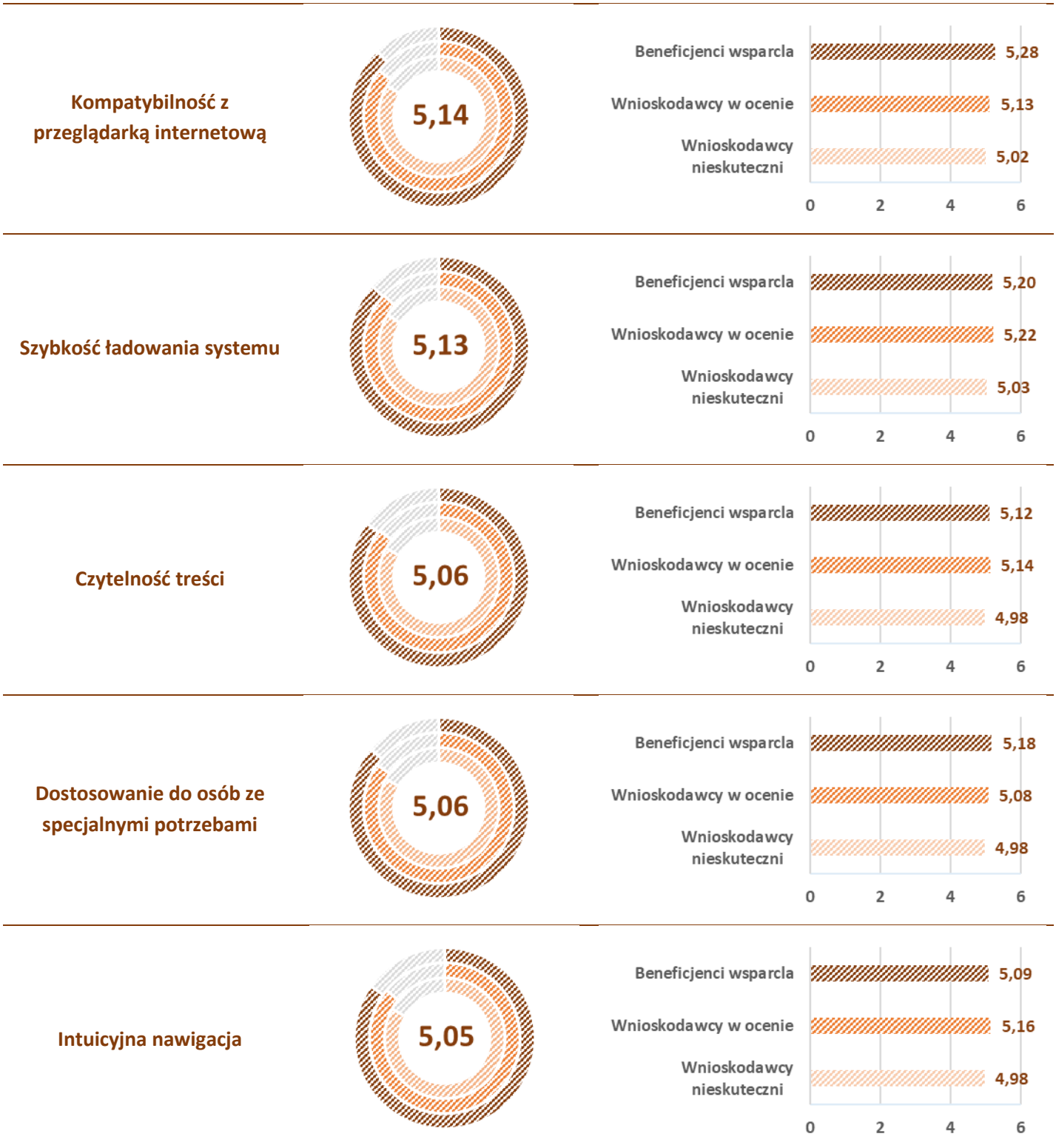
Propozycje te nie dotyczą poziomu regionu, a poziomu centralnego. Niestety kompetencje i możliwości wpływu IZ na ewentualne zmiany systemu są bardzo ograniczone. Wszelkie propozycje zmian powinny być zgłaszane do Ministerstwa.

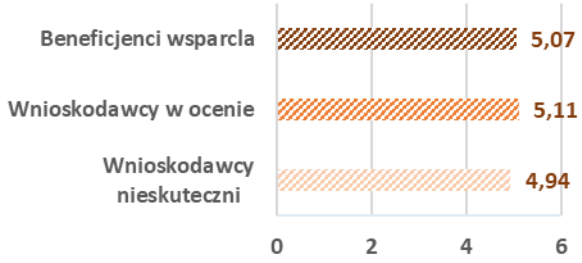
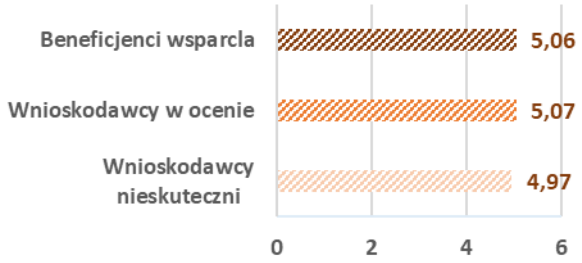
Przeprowadzane badanie nie wykazało żadnych problemów z użytecznością systemu LSI 2021+, czyli sposobem wykorzystania dostępnych możliwości.

Potwierdzają to przedstawione w badaniach jakościowych opinie zarówno pracowników instytucji systemu wyboru projektów, ekspertów oceniających wnioski, jak i nieskutecznych wnioskodawców i beneficjentów Programu.

Wysokie oceny wnioskodawców przedstawiono również w badaniu ankietowym. Jak pokazuje poniższy wykres, poszczególne elementy użyteczności oceniono w przedziale od 5,02 do 5,14 (w skali od 1 do 6).

Wykres 41. Ocena właściwości systemu LSI 2021+ w zakresie użyteczności (w skali od 1 do 6)

Niezawodność systemu (bezawaryjność)		
Dostosowanie do urządzeń mobilnych		

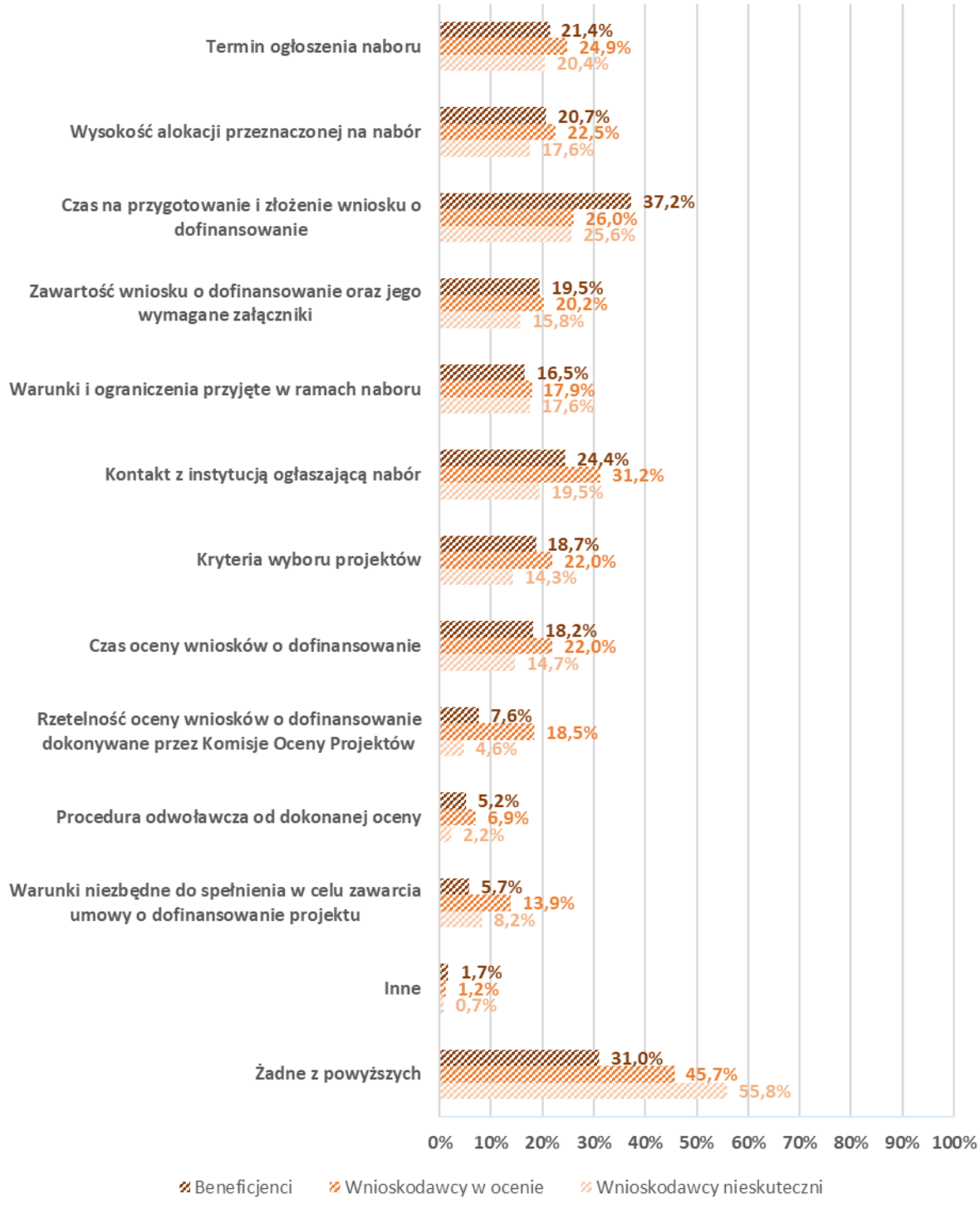
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Jak pokazuje powyższy wykres, najwyższa ocena dotyczy kompatybilności systemu z przeglądarką internetową oraz szybkości jego ładowania się. Najniżej oceniono dostosowanie systemu do urządzeń mobilnych. Wnioskodawcy zwracają także uwagę na występujące awarie systemu.

Pytanie badawcze: Czy można zidentyfikować elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający wdrażanie FEW 2021-2027 (wrażliwe obszary wdrażania FEW 2021-2027)? Jeśli tak, to które elementy systemu/procesu wyboru projektów stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027? Które z tych elementów wymagają natychmiastowych zmian/usprawnień, a które powinny być monitorowane pod kątem możliwości wystąpienia czynników ograniczających realizację FEW 2021-2027 i modyfikowane w razie potrzeby na dalszych etapach wdrażania Programu?

Jak pokazało badanie ankietowe, 54,7% wnioskodawców identyfikuje w systemie i procesie wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 elementy wspierające sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu. Najczęstszym wskazaniem jest czas przeznaczony na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie. Jest to jednak element, którego ocena wśród wnioskodawców jest zróżnicowana, gdyż największy ich odsetek wskazuje ten element jako czynnik ograniczający realizację FEW 2021-2027. Jest to jednak tylko odczucie wnioskodawców, gdyż badanie pokazało, że zapewniono odpowiedni czas na przygotowanie wniosku o dofinansowanie. Jak wynika z przeprowadzonych analiz desk research złożenie wniosku było możliwe przez znaczną liczbę potencjalnych beneficjentów, o czym szerzej była mowa w poprzednich częściach raportu.

Wykres 42. Elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Elementem niebudzącym sprzeczności jest kontakt z instytucją ogłaszającą nabór. W badaniu ankietowym znaczna część wnioskodawców wskazuje go jako czynnik wspierający realizację Programu, a nieliczna część jako ograniczający. Pozytywne doświadczenia w kontaktach

z instytucjami mają również wnioskodawcy biorący udział w badaniach jakościowych. Jest to efekt dużej otwartości na kontakt z potencjalnym beneficjentem, czy to telefoniczny, mailowy, jak również w formie szkoleniowej, informacyjnej. W opinii ewaluatora, wnioskodawcy nie zostali pozostawieni sami sobie przy aplikowaniu o środki w ramach FEW 2021-2027. Dobrym rozwiązaniem są organizowane spotkania informacyjne dedykowane ogłaszanym naborom wniosków. Podmioty, które są zainteresowane aplikowaniem mogą pozyskać na takim spotkaniu szereg wskazówek oraz wyjaśnić pojawiające się wątpliwości. Co ważne, jak podkreślali przedstawiciele IZ oraz IP FEW 2021-2027 w wywiadach pogłębionych, korzystają oni z doświadczeń wynikających z wcześniej ogłaszanych naborów. Jeżeli jakiś element stanowił szczególną trudność dla wnioskodawców, zwracano na to uwagę przy podejmowanych działaniach informacyjnych.

Do częstych wskazań wnioskodawców elementów, które wspierają lub mogą wspierać sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu należą czynniki związane z ogłoszeniem naboru, tj. termin jego ogłoszenia oraz wysokość alokacji na niego przeznaczoną.

Wysokie wskazania dotyczą również czasu oceny wniosków o dofinansowanie. Jest to jednak element, który również znacznie dzieli opinię wnioskodawców. Czas oczekiwania na wynik naboru jest jednym z najczęściej wskazywanych przez wnioskodawców elementów, które ograniczają sprawną realizację Programu. Wynik ten jest naturalną konsekwencją różnorodności naborów pod względem liczby złożonych wniosków o dofinansowanie. Bywają takie, które wymagają oceny kilku lub kilkunastu projektów, a są takie, na które złożono kilkadziesiąt lub kilkaset aplikacji. Siłą rzeczy w przypadku tych drugich czas naboru niekiedy musi być wydłużany. Jak pokazało badanie, nie jest to jednak element zagrażający realizacji Programu.

Pozytywnie oceniane są kryteria wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027, co pokazuje, że przyjęty system kryteriów w podziale na formalne, merytoryczne, strategiczne i w podziale na zero-jedynkowe oraz punktowe, premiujące jest dobrą praktyką systemu wyboru projektów.

Biorąc pod uwagę całościowe wyniki badania, należy wskazać również innego rodzaju elementy, które stanowią czynnik wspierający wdrażanie FEW 2021-2027.

W badaniach jakościowych jako kluczowa podkreślana była przede wszystkim elektronizacja i digitalizacja procesu aplikowania o środki w ramach FEW 2021-2027. Niewątpliwie stanowi ona duże ułatwienie zarówno po stronie wnioskodawcy, jak i osób oceniających projekty oraz przyspiesza komunikację na linii instytucja – wnioskodawca. Pozytywnie wpływa na odbiór całego procesu przez podmioty chcące aplikować o środki w ramach FEW 2021-2027.

> „Funkcjonuje i ona na pewno eliminuje jakieś takie błędy techniczne, przyspiesza na pewno tą komunikację, też na etapie różnego rodzaju uzupełnień.” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

W tym kontekście należy wspomnieć o LSI 2021+. Dwie dekady doświadczeń funkcjonowania lokalnych systemów informatycznych w województwie wielkopolskim powodują, że trudno

mówić o jakichkolwiek błędach. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych oraz wywiadów grupowych, system jest pozytywnie odbierany i oceniany przez wszystkich jego użytkowników, tj. wnioskodawców, osób oceniających wnioski, czy też osoby uczestniczące w procedurze odwoławczej.

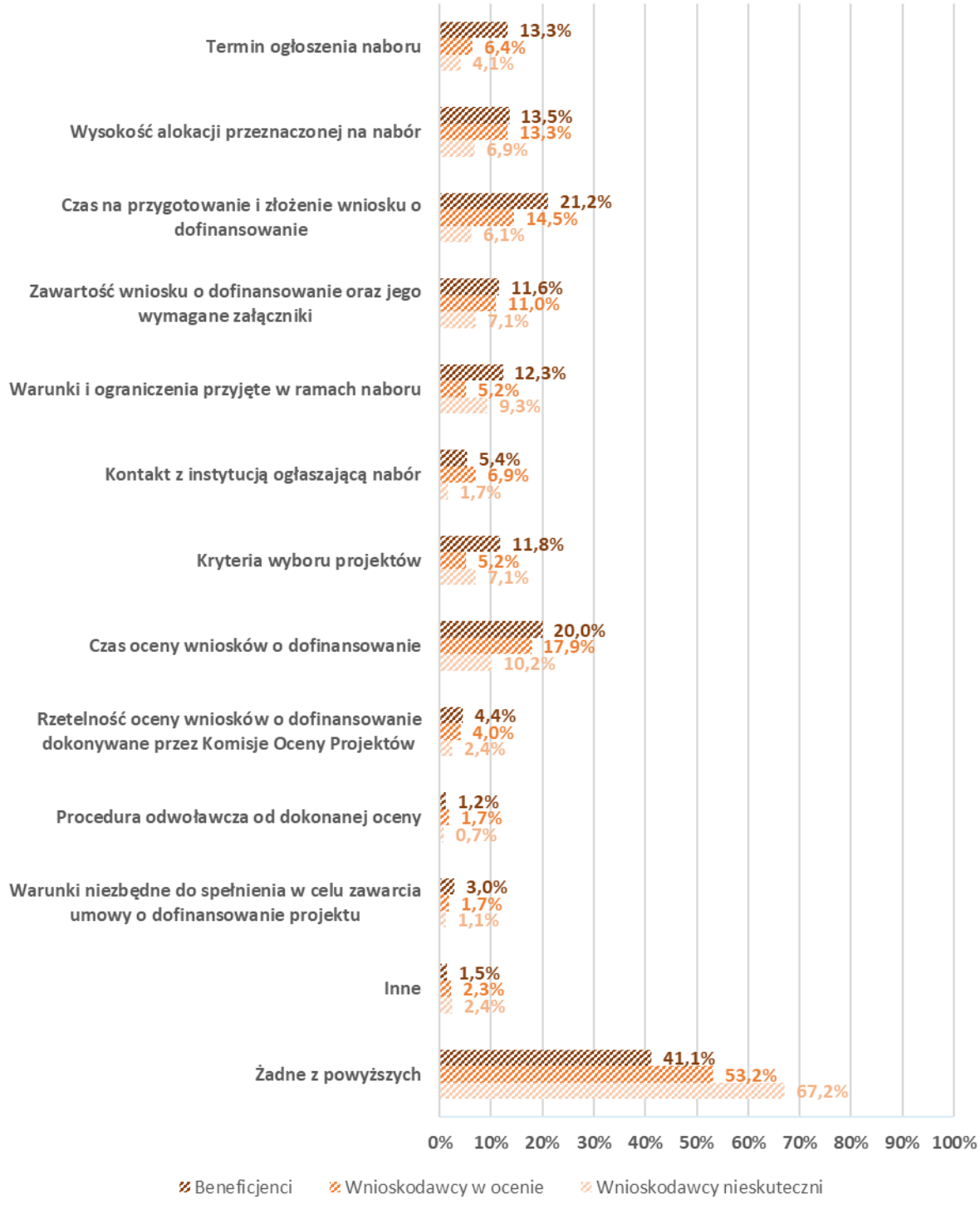
Na koniec nie sposób nie wspomnieć o zasobach kadrowych systemu instytucjonalnego FEW 2021-2027. Wysokie kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie niewątpliwie wpływają na sprawność realizacji Programu. Jest to o tyle istotne, z uwagi na duże opóźnienia w zatwierdzaniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, a tym samym niewielką jego ilość na wdrożenie Programu. Czasu na naukę wówczas nie ma, więc doświadczenie pracowników jest kluczowe.

Przechodząc do elementów systemu lub procesu wyboru projektów FEW 2021-2027, które mogą stanowić czynnik spowalniający lub ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu, w pierwszej kolejności warto przyjrzeć się wynikom badania ankietowego. Należy zauważyć, że tego rodzaju elementy wskazywane są przez 44,5% wnioskodawców FEW 2021-2027. Jest to o 10,0 p.p. mniej niż wnioskodawców identyfikujących elementy wspierające sprawną, skuteczną i efektywną realizację Programu.

Jak wskazano już przy identyfikacji elementów systemu, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027, część z nich stanowi jednocześnie najczęściej wskazywane elementy, które ograniczają sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027.

Przede wszystkim jest to czas niezbędny na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie oraz czas związany z oceną wniosków o dofinansowanie dokonywaną przez Komisje Oceny Projektów. Jak już wskazano ten rozdźwięk wśród wnioskodawców jest zrozumiały. Jednakże przeprowadzone analizy nie wykazały, żeby wyznaczany czas na złożenie wniosków był barierą w aplikowaniu o środki. Czas oceny wniosków nie był z kolei wydłużany w sposób nadmierny ani nieuzasadniony. Z jednej strony zrozumiałe jest oczekiwanie wnioskodawców aby mieć jak najwięcej czasu na złożenie wniosku i jak najszybciej otrzymać dofinansowanie. W opinii ewaluatora, kwestie te jednak zostały prawidłowo dostosowane przez IZ i IP FEW 2021-2027.

Wykres 43. Elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Jak wskazano, przedłużająca się ocena wniosków o dofinansowanie nie jest nieuzasadniona. Z reguły dotyczy to sytuacji, gdy w wyniku naboru złożono bardzo dużo wniosków. Może rodzić jednak konsekwencje w postaci dezaktualizacji budżetów projektów zakładanych

przez wnioskodawców. Upływ czasu pomiędzy sporządzeniem budżetu przez wnioskodawcę, a oceną projektu i przede wszystkim realizacją przedsięwzięcia, może powodować jego nieprzystosowanie do aktualnej rzeczywistości.

Opierając się na wynikach badania należy wskazać na parę kwestii, które mogą stanowić utrudnienie w sprawnej, skutecznej i efektywnej realizacji FEW 2021-2027.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na znaczny odsetek wniosków, które odrzucono na etapie oceny projektów. W priorytetach będących przedmiotem badania, 38,1% złożonych wniosków odrzucono na poszczególnych etapach oceny (formalnej, merytorycznej, strategicznej oraz negocjacjach). Zdarza się, że po etapie uzupełnienia wniosku występują błędy techniczne, których usunięcie nie powinno stanowić problemu. Niekiedy wnioskodawcy otrzymując 5 dni na przedłożenie poprawionego wniosku, nie są w stanie dokonać wszystkich poprawek, w szczególności gdy konieczne jest uzupełnienie wniosku o brakujące dokumenty. IZ często znajduje się wówczas w sytuacji, w której zmuszona jest odrzucić takie wnioski, a alokacja naboru nie została w całości wykorzystana. Konieczne jest wówczas ogłoszenie dodatkowego naboru, co jest bardzo czasochłonne.

Bolączką zgłaszaną w wywiadach pogłębionych przez ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie jest przedkładanie przez różnych wnioskodawców tożsamego projektu o identycznej treści wniosku o dofinansowanie. Dzieje się najprawdopodobniej tak, że kilku wnioskodawców korzysta z usług tej samej firmy konsultingowej w zakresie opracowania wniosku o dofinansowanie. W takiej sytuacji, siłą rzeczy założenia projektu nie są dostosowane do realiów danego wnioskodawcy i terenu w jakim on funkcjonuje. Wpływa to na efektywność wydatkowanych środków. Niemniej jednak trudno znaleźć receptę na rozwiązanie tego problemu. Przyjęcie kryterium wyboru projektów, które zerojedynkowo odrzucałoby wszystkie wnioski o dofinansowanie o tej samej treści byłoby trudne do zastosowania. Należałoby wówczas zdefiniować, co rozumiemy poprzez wniosek o tej samej treści.

7. OCENA KRYTERIÓW WYBORU PROJEKTÓW FEW 2021-2027

Aby kryteria wyboru projektów mogły spełniać swoją funkcję powinny spełniać szereg właściwości. Mianowicie powinny być:

Poniżej przedstawiono, w jakim stopniu poszczególne właściwości zostały spełnione przez kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027. Ocenę oparto przede wszystkim na:

- analizie eksperckiej członków zespołu badawczego przeprowadzonej w ramach analizy lingwistyczno-semiotycznej, tj. skonstruowanego narzędzia w badaniu jakości kryteriów wyboru projektów,
- opinii wnioskodawców FEW 2021-2027, zarówno podmiotów, które otrzymały dofinansowanie, jak i wnioskodawców, których projekty nie zostały wybrane do dofinansowania lub znajdują się w trakcie oceny – co pozwoliło zrozumieć sposób, w jaki kryteria są odbierane przez wnioskodawców, czyli jak w praktyce są stosowane.
- opinii osób opracowujących kryteria wyboru projektów, osób oceniających wnioski o dofinansowanie w ramach prac KOP oraz osób rozpatrujących protesty, w ramach prac Komisji Odwoławczej.

Jak wynika z przeprowadzonych badań jakościowych wśród przedstawicieli instytucji systemu realizacji Programu, kształt kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 w dużej mierze wynika z doświadczeń zebranych z realizacji programów regionalnych poprzednich perspektyw finansowych UE, w szczególności okresu 2014-2020. Ponadto wszelkie

identyfikowane nieścisłości, słabości były identyfikowane w ramach pierwszych naborów wniosków i na bieżąco modyfikowane.

Uwagę zwraca również wielostopniowa weryfikacja treści kryteriów przez szerokie grono podmiotów, w szczególności na forum Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027 oraz jego grup roboczych.

Pytanie badawcze: Czy i na ile kryteria wyboru projektów:

a) są precyzyjne, zwięzłe, zrozumiałe dla odbiorców?

Analiza zasad prostego języka kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. ocena, czy sformułowano je:

- precyzyjnie – tzn. czy kryterium jest jasne i nie budzi wątpliwości, czy dokładnie opisuje, co jest wymagane,
- zwięźle – tzn. czy kryterium zawiera ważne informacje w krótkiej formie, czy komunikat jest prosty i konkretny,
- zrozumiale/przystępnie – tzn. czy kryterium jest proste w odbiorze, czy zawiera jak najmniej skomplikowanych konstrukcji językowych, trudnych terminów, cytatów i odwołań do dokumentów, które mogą utrudnić zrozumienie kryterium

pokazała wysoką łączną ocenę na poziomie 5,21, w skali od 1 do 6.

Zdecydowanie wyżej zasady prostego języka kryteriów wyboru projektów oceniono w ramach analizy eksperckiej (tj. 5,72) niż w opinii wnioskodawców Programu (tj. 4,85).

Wykres 44. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem precyzyjności, zwięzłości i zrozumiałości dla odbiorców (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, które otrzymały dofinansowanie (tj. 5,11). Wysoka jest również ocena wnioskodawców, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,10). Najniżej kwestię precyzyjności, zwięzłości i zrozumiałości kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie

otrzymali dofinansowania (tj. 4,59). Brak otrzymania dofinansowania jest zatem wyznacznikiem obniżenia oceny, mimo to nadal jest ona pozytywna. Potwierdzają to wnioski wynikające z badań jakościowych wśród wnioskodawców Programu. Respondenci nie identyfikują problemów z precyzyjnością i zrozumiałością treści kryteriów. Nawet jeżeli jakieś wątpliwości mają są one wyjaśniane w kontaktach z przedstawicielami instytucji ogłaszającej nabór.

> „Dostajemy odpowiedzi w trakcie trwania naboru. (…) Uważamy, że jest to fajna forma i te odpowiedzi są ze strony instytucji faktycznie na bieżąco udzielane. Nawet jeżeli się jakieś wątpliwości co do kryteriów pojawiają, czy ich niejasność interpretacji, czy w ogóle jakiekolwiek wątpliwości, to są rozwiewane w trakcie naboru" *(wywiad z przedstawicielami wnioskodawców FEW 2021-2027)*

W opinii ewaluatora, wysoka ocena dokonana przez beneficjentów może wynikać z tego, że mają oni większe doświadczenie, co za tym idzie lepiej rozumieją wszelkie uwarunkowania funduszy europejskich, w tym kryteria wyboru projektów.

Kryteria wyboru projektów ogólnie, czyli nie tylko w województwie wielkopolskim, są formułowane w sposób techniczny, urzędniczy, z wykorzystaniem określeń właściwych dla funduszy europejskich. Wymogi unijne, które są sformułowane w bardzo skomplikowany sposób i muszą być wykorzystywane do tworzenia kryteriów, mogą sprawiać trudności osobie wnioskującej. Tym bardziej jeżeli są to niewielkie podmioty lub takie, którym brakuje doświadczenia w aplikowaniu o środki. Widać to np. w przypadku mniejszych samorządów, które nie mają zatrudnionego specjalisty do przygotowania projektów. Cieszą zatem wysokie i pozytywne oceny dokonane przez wnioskodawców FEW 2021-2027. Pokazują one, że wnioskodawcy nie mają większych problemów w rozumieniu istoty kryteriów, a więc również w zdefiniowanych w kryteriach celach i ograniczeniach realizacji projektów w ramach FEW 2021-2027.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują zbliżoną ocenę dla kryteriów wyboru projektów w ramach EFS+ (tj. 5,34) i EFRR (tj. 5,33) oraz nieznacznie obniżoną dla FST (tj. 4,97).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 19. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem precyzyjności, zwięzłości i zrozumiałości dla odbiorców (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[25]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	5,69	x	x	x	**5,69**

[25] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[25]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
1.2	5,71	5,20	x	4,48	**5,13**
1.3	5,73	5,10	x	4,75	**5,19**
1.4	5,76	4,83	x	4,00	**4,86**
1.5	5,60	6,00	x	x	**5,8**
1.6	5,71	6,00	x	x	**5,86**
1.7	5,73	4,00	x	x	**4,87**
2.1	5,65	5,10	x	4,57	**5,11**
2.2	5,60	x	x	x	**5,6**
2.3	5,70	6,00	x	5,00	**5,57**
2.4	5,60	4,50	x	x	**5,05**
2.5	5,77	5,68	x	4,42	**5,29**
2.6	5,76	4,90	x	5,70	**5,45**
2.7	5,65	5,00	x	4,00	**4,88**
2.8	5,75	x	5,12	x	**5,44**
2.9	5,60	5,00	x	x	**5,30**
2.10	5,72	x	x	x	**5,72**
3.1	5,74	5,00	x	4,50	**5,08**
3.2	5,76	4,75	5,00	x	**5,17**
4.1	5,78	5,00	x	5,00	**5,26**
4.2	5,76	x	x	x	**5,76**
5.1	5,69	5,36	x	4,50	**5,18**
5.2	5,67	5,29	x	4,50	**5,15**
5.3	5,82	5,15	x	4,50	**5,16**
5.4	5,73	x	x	x	**5,73**
7.1	5,74	3,67	x	4,84	**4,75**
7.2	5,60	6,00	x	x	**5,80**
7.3	5,67	5,39	x	4,65	**5,24**
7.4	5,74	5,00	x	x	**5,37**
RAZEM EFRR	**5,70**	**4,94**			**5,33**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	5,73	5,27	x	x	**5,50**
6.2	5,78	6,00	x	x	**5,89**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[25]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
6.3	5,79	5,17	x	4,80	**5,25**
6.4	5,78	5,50	x	5,00	**5,43**
6.5	5,79	6,00	4,80	x	**5,53**
6.7	5,79	5,16	4,93	4,56	**5,11**
6.8	5,80	4,68	5,00	4,25	**4,93**
6.9	5,76	5,00	x	4,83	**5,20**
6.10	5,73	4,53	x	4,94	**5,07**
6.11	5,76	4,75	x	x	**5,26**
6.12	5,77	4,94	x	4,86	**5,19**
6.13	5,78	5,17	x	5,00	**5,32**
6.14	5,78	5,00	6,00	5,67	**5,61**
6.15	5,75	5,00	x	x	**5,38**
6.16	5,79	5,10	x	4,85	**5,25**
6.17	5,78	5,33	5,08	4,34	**5,13**
6.18	5,78	x	x	x	**5,78**
RAZEM EFS+	**5,77**	**5,05**			**5,34**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	5,70	5,11	4,87	4,43	**5,03**
10.2	5,65	5,20	x	4,42	**5,09**
10.3	5,69	5,50	x	x	**5,60**
10.4	5,73	5,33	x	4,00	**5,02**
10.5	5,73	4,00	x	2,50	**4,08**
10.6	5,72	4,87	x	4,56	**5,05**
10.7	5,71	4,63	x	4,50	**4,95**
RAZEM FST	**5,70**	**4,57**			**4,97**
RAZEM FEW 2021-2027					**5,21**

x – brak wskazań/nie dotyczy

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Badania jakościowe wśród członków Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, osób oceniających wnioski oraz osób uczestniczących w pracach Komisji Odwoławczej potwierdzają osiągnięty wysoki wynik z analizy lingwistyczno-semiotycznej. Dlatego można stwierdzić, że kryteria wyboru projektów co do zasady są sformułowane w sposób

zrozumiały dla wnioskodawców. Analiza desk research potwierdza, że przedstawiają one dokładne wyjaśnienia, co jest przedmiotem oceny i co należy wskazać, aby spełnić dane kryterium lub otrzymać określoną liczbę punktów.

Wśród wskazywanych w badaniach jakościowych kryteriów, które w największym stopniu okazują się niezrozumiałe dla wnioskodawców są kryteria dotyczące zgodności projektu ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Jak wskazano we wcześniejszej części raportu, kryterium to sprawia duże problemy wnioskodawcom i jest częstym przedmiotem składanych odwołań. Często nie rozumieją oni w jaki sposób powinien zostać spełniony standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. W opinii ewaluatora, problemem nie są nieprecyzyjne zapisy kryterium, więc nie ma konieczności ich zmian. Należałoby zwiększać świadomość wnioskodawców co do tego, jak należy rozumieć standard minimum, poprzez odpowiednie działania informacyjne.

Pojawiają się ponadto sugestie o doprecyzowanie zakresu punktowego kryteriów wyboru projektu, tzn. jeżeli w ramach kryterium przyznawane jest np. od 0 do 4 punktów, powinno być precyzyjnie określone za spełnienie jakich warunków można otrzymać punktów 3, 2, 1. Jest to kluczowe zarówno ze strony wnioskodawcy, aby wiedzieć w jaki sposób przygotować dany projekt, oraz ze strony osób oceniających, aby wiedzieć w jaki sposób go ocenić. Mniejsza precyzja może rodzić niespójność ocen pomiędzy poszczególnymi ekspertami, a w przypadku wnioskodawców nawet podważenie rzetelności dokonanej oceny, co podkreślali respondenci badań jakościowych.

> „Raczej nie mogą spełniać (red. oceny nie mogą spełniać zasady rzetelności), skoro nie wiemy, za co przyznawane są punkty. Jeżeli nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć sobie, za co, ile punktów możemy dostać, to wydaje mi się, że również ocena eksperta jest mało rzetelna.” *(wywiad z przedstawicielami wnioskodawców FEW 2021-2027)*

W opinii ewaluatora, zasadnym wydaje się organizacja spotkań z ekspertami oceniającymi wnioski przed rozpoczęciem oceny, aby wyjaśnić sposób oceny poszczególnych kryteriów wyboru projektów. Tak aby „skalibrować” proces oceny w danym naborze. W niektórych przypadkach, zdaniem ewaluatora można by było ciężar doprecyzowania przerzucić jednak na sam moment zapisywania treści tego kryterium.

Wyniki przeprowadzonej przez ewaluatora pogłębionej analizy pokazały możliwość optymalizacji zapisów następujących kryteriów wyboru projektów, tak aby były one bardziej precyzyjne i czytelne:

- Kwalifikowalność Wnioskodawcy (stosowane we wszystkich priorytetach i działaniach w ramach EFRR oraz działaniach 10.2-10.7 w ramach FST – za wyjątkiem działań, w ramach których stosowane są instrumenty finansowe),

- Status Wnioskodawcy (stosowane we wszystkich priorytetach i działaniach w ramach EFRR oraz działaniach 10.2-10.7 w ramach FST – za wyjątkiem działań, w ramach których stosowane są instrumenty finansowe),
- Projekt realizuje cele Europejskiego Zielonego Ładu (stosowane w działaniu 1.2 w ramach EFRR),
- Projekt realizowany jest na obszarze strategicznej interwencji – obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją (stosowane w działaniach 1.3, 2.1, 2.3, 2.7, 2.10, 5.1, 5.2, 7.3 w ramach EFRR),
- Projekt jest realizowany w formule projektu hybrydowego PPP lub innym modelu wykorzystującym kapitał prywatny, w tym w formule ESCO (stosowane w działaniach 2.1, 2.7, 2.8, 3.1, 3.2, 5.1, 5.2, 5.4, 7.1, 7.3 w ramach EFRR oraz działaniu 10.6 w ramach FST),
- Stosowanie metod naturalnych lub bazujących na naturalnych (stosowane w działaniach 2.5, 2.6 w ramach EFRR oraz działaniu 10.4 w ramach FST),
- Wpływ inwestycji ochrony przeciwpowodziowej na stan ekologiczny ekosystemu wodnego, którego dotyczy (stosowane w działaniu 2.5 w ramach EFRR),
- Projekt znajduje się na obszarze, w przypadku którego statystycznie dowiedziono, że wskaźnik wycieków z publicznej sieci wodociągowej jest wysoki i przekracza średnią krajową lub/i gdzie zdiagnozowano istotne niedobory wody (stosowane w działaniu 2.7 w ramach EFRR),
- Wzmacnianie obszarów wymagających wsparcia (stosowane w działaniu 10.7 w ramach FST),
- Wzmacnianie obszarów wskazanych w Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 jako strategiczne obszary wsparcia w zakresie minimalizacji barier rozwojowych (stosowane w działaniach 10.2, 10.3 i 10.4 w ramach FST),
- Realizacja projektu w formule energetycznych modeli biznesowych (stosowane w działaniu 10.6 w ramach FST).

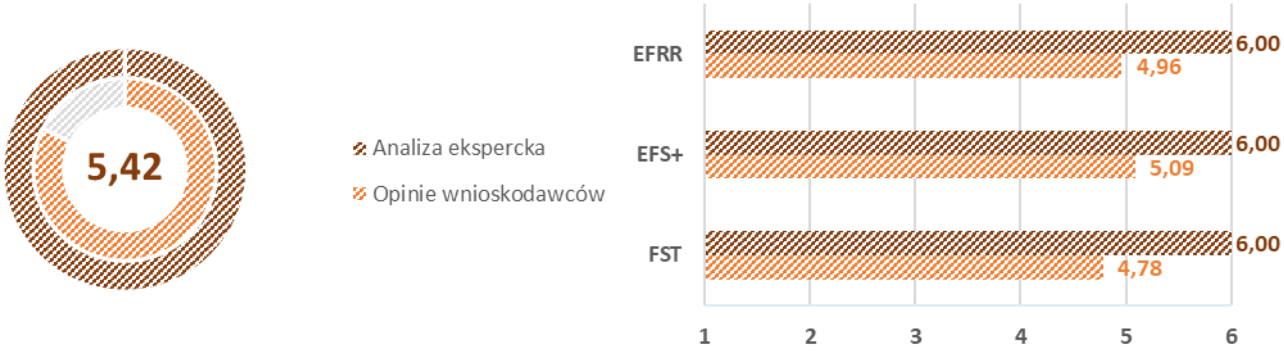
Więcej na ten temat przedstawiono w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy należy dokonać zmian w kryteriach w zakresie: nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium? Jeśli tak to w jakich kryteriach należy dokonać zmiany i w jakim zakresie powinny zostać zmienione tj. nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium?*

b) są poprawne merytorycznie i spójne wewnętrznie (brak sprzeczności wewnętrznej kryterium i pomiędzy kryteriami oraz z dokumentami programowymi)?

Analiza poprawności merytorycznej kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. czy kryteria nie zawierają błędów merytorycznych wpływających na prawidłowość oceny, pokazała bardzo wysoką łączną ocenę na poziomie 5,42, w skali od 1 do 6.

Analiza ekspercka nie wykazała żadnego kryterium wyboru projektów, które zawierałoby błąd wpływający na prawidłowość oceny wniosków, stąd przyznana punktacja najwyższa z możliwych (tj. 6,00). Żadnego takiego kryterium nie zidentyfikowano również w trakcie wywiadów z członkami Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, osobami oceniającymi wnioski oraz osobami uczestniczącymi w pracach Komisji Odwoławczej. Niewątpliwie jest to też efekt ewolucji zapisów kryteriów, która następowała w trakcie pierwszych naborów wniosków. Wszelkie niespójności zostały wówczas zidentyfikowane i wyeliminowane. W opinii wnioskodawców Programu przyznana ocena wyniosła 4,94.

Wykres 45. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem poprawności merytorycznej (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, które otrzymały dofinansowanie (tj. 5,22). Wysoka jest również ocena wnioskodawców, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,13). Najniżej kwestię poprawności merytorycznej kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania (tj. 4,61). W tym przypadku brak otrzymania dofinansowania jest również wyznacznikiem obniżenia oceny. Jest ona mimo to nadal wysoka.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują najwyższą ocenę dla kryteriów wyboru projektów w ramach EFRR (tj. 5,53), następnie EFS+ (tj. 5,46) oraz nieznacznie obniżoną dla FST (tj. 5,27).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 20. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem poprawności merytorycznej (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[26]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					

[26] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[26]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
1.1	6,00	x	x	x	**6,00**
1.2	6,00	5,33	x	4,36	**5,23**
1.3	6,00	5,27	x	4,50	**5,26**
1.4	6,00	4,92	x	4,00	**4,97**
1.5	6,00	x	x	x	**6,00**
1.6	6,00	6,00	x	x	**6,00**
1.7	6,00	x	x	x	**6,00**
2.1	6,00	5,20	x	4,57	**5,26**
2.2	6,00	6,00	x	x.	**6,00**
2.3	6,00	6,00	x	4,00	**5,33**
2.4	6,00	4,0	x	x	**5,00**
2.5	6,00	5,73	x	4,50	**5,41**
2.6	6,00	4,90	x	5,80	**5,57**
2.7	6,00	5,25	x	4,00	**5,08**
2.8	6,00	x	5,15	x	**5,58**
2.9	6,00	5,00	x	x	**5,50**
2.10	6,00	x	x	x	**6,00**
3.1	6,00	5,50	x	5,00	**5,50**
3.2	6,00	5,08	5,00	x	**5,36**
4.1	6,00	5,00	x	5,00	**5,33**
4.2	6,00	x	x	x	**6,00**
5.1	6,00	5,41	x	4,60	**5,34**
5.2	6,00	5,29	x	4,00	**5,00**
5.3	6,00	5,33	x	4,00	**5,11**
5.4	6,00	x	x	x	**6,00**
7.1	6,00	4,00	x	4,89	**4,96**
7.2	6,00	x	x	x	**6,00**
7.3	6,00	5,44	x	4,60	**5,35**
7.4	6,00	6,00	x	x	**6,00**
RAZEM EFRR	**6,00**	**4,96**			**5,53**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	6,00	5,44	x	x	**5,72**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[26]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
6.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
6.3	6,00	5,36	x	4,82	**5,39**
6.4	6,00	5,75	x	5,14	**5,63**
6.5	6,00	6,00	4,89	x	**5,63**
6.7	6,00	5,19	5,00	4,61	**5,20**
6.8	6,00	4,91	5,00	4,00	**4,98**
6.9	6,00	5,00	x	4,67	**5,22**
6.10	6,00	4,62	x	4,93	**5,18**
6.11	6,00	4,75	x	x	**5,38**
6.12	6,00	4,89	x	4,88	**5,26**
6.13	6,00	5,42	x	4,78	**5,40**
6.14	6,00	5,29	6,00	5,67	**5,74**
6.15	6,00	5,00	x	x	**5,50**
6.16	6,00	5,20	x	4,90	**5,37**
6.17	6,00	5,00	5,14	4,65	**5,20**
6.18	6,00	x	x	x	**6,00**
RAZEM EFS+	**6,00**	**5,09**			**5,46**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	6,00	5,20	4,87	4,57	**5,16**
10.2	6,00	5,15	x	4,32	**5,16**
10.3	6,00	6,00	x	x	**6,00**
10.4	6,00	5,33	x	x	**5,67**
10.5	6,00	4,00	x	4,00	**4,67**
10.6	6,00	4,89	x	4,75	**5,21**
10.7	6,00	4,50	x	4,50	**5,00**
RAZEM FST	**6,00**	**4,78**			**5,27**
RAZEM FEW 2021-2027					**5,42**

x – brak wskazań/nie dotyczy

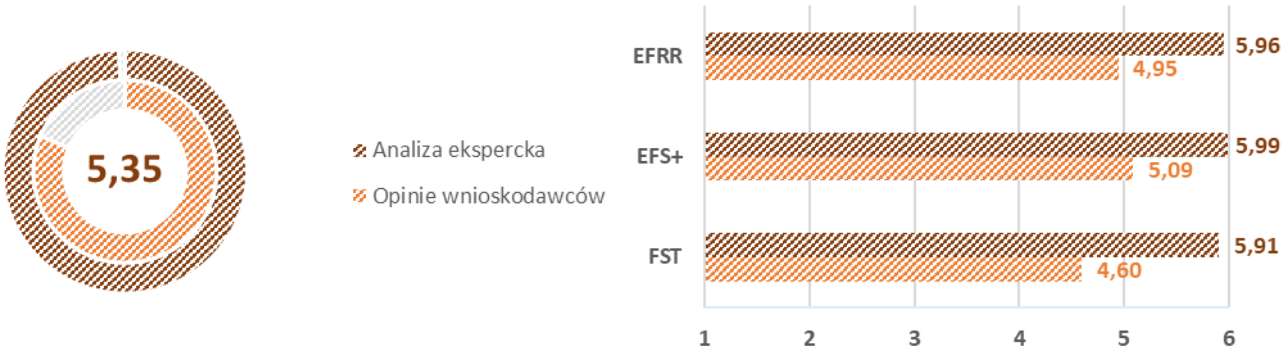
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Wyniki badania jakościowego potwierdzają, iż kryteria wyboru projektów są pozbawione błędów merytorycznych. Dlatego nie ma konieczności dokonywania zmian zapisów kryteriów.

Analiza spójności wewnętrznej kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. czy brak sprzeczności wewnętrznej kryterium i pomiędzy kryteriami oraz spójność z dokumentami programowymi, pokazała bardzo wysoką łączną ocenę na poziomie 5,35, w skali od 1 do 6.

Zdecydowanie wyżej spójność kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 została oceniona w ramach analizy eksperckiej (tj. 5,95) niż w opinii wnioskodawców Programu (tj. 4,88).

Wykres 46. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem spójności wewnętrznej (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, które otrzymały dofinansowanie (tj. 5,18). Wysoka jest również ocena wnioskodawców, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,12). Najniżej kwestię spójności wewnętrznej kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania (tj. 4,88). Mimo to ocena ta jest nadal wysoka.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują zbliżoną ocenę dla kryteriów wyboru projektów w ramach EFRR (tj. 5,47) i EFS+ (tj. 5,46) oraz nieznacznie obniżoną dla FST (tj. 5,27).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 21. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem spójności wewnętrznej (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[27]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	5,94	x	x	x	**5,94**
1.2	5,95	5,33	x	4,28	**5,19**
1.3	5,95	5,21	x	5,00	**5,39**
1.4	5,96	4,92	x	4,00	**4,96**

[27] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[27]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
1.5	6,00	6,00	x	x	**6,00**
1.6	5,94	6,00	x	x	**5,97**
1.7	5,95	x	x	x	**5,95**
2.1	5,95	5,15	x	4,71	**5,27**
2.2	6,00	x	x	x	**6,00**
2.3	5,95	6,00	x	4,00	**5,32**
2.4	6,00	4,00	x	x	**5,00**
2.5	5,95	5,73	x	4,40	**5,36**
2.6	5,95	5,00	x	5,60	**5,52**
2.7	5,95	5,00	x	4,00	**4,98**
2.8	5,95	x	5,09	x	**5,52**
2.9	6,00	5,00	x	x	**5,50**
2.10	5,95	x	x	x	**5,95**
3.1	5,96	5,00	x	5,00	**5,32**
3.2	5,96	4,92	5,00	4,00	**4,97**
4.1	5,95	5,00	x	5,00	**5,32**
4.2	5,95	x	x	x	**5,95**
5.1	5,95	5,33	x	4,50	**5,26**
5.2	5,95	5,29	x	4,00	**5,08**
5.3	5,95	5,30	x	5,00	**5,42**
5.4	5,95	x	x	x	**5,95**
7.1	5,95	4,00	x	4,95	**4,97**
7.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
7.3	5,95	5,44	x	4,70	**5,36**
7.4	5,94	5,00	x	x	**5,47**
RAZEM EFRR	**5,96**	**4,95**			**5,47**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	6,00	5,43	x	x	**5,72**
6.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
6.3	6,00	5,09	x	4,79	**5,29**
6.4	6,00	5,75	x	5,00	**5,58**
6.5	6,00	6,00	5,10	x	**5,70**
6.7	6,00	5,16	4,95	4,67	**5,20**
6.8	6,00	4,81	5,00	4,50	**5,08**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[27]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
6.9	6,00	5,00	x	4,67	**5,22**
6.10	6,00	4,43	x	4,90	**5,11**
6.11	5,97	4,50	x	x	**5,24**
6.12	6,00	5,11	x	4,88	**5,33**
6.13	6,00	5,33	x	4,96	**5,43**
6.14	6,00	5,14	6,00	5,67	**5,70**
6.15	6,00	5,00	x	x	**5,50**
6.16	6,00	5,20	x	4,92	**5,37**
6.17	6,00	5,33	5,09	4,46	**5,22**
6.18	6,00	x	x	x	**6,00**
RAZEM EFS+	**5,99**	**5,09**			**5,45**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	5,71	5,24	4,72	4,46	**5,03**
10.2	5,95	5,00	x	4,53	**5,16**
10.3	5,95	6,00	x	x	**5,98**
10.4	5,94	5,33	x	x	**5,64**
10.5	5,94	4,00	x	2,00	**3,98**
10.6	5,94	4,94	x	4,63	**5,17**
10.7	5,94	4,50	x	4,50	**4,98**
RAZEM FST	**5,91**	**4,60**			**5,13**
RAZEM FEW 2021-2027					**5,35**

x – brak wskazań/nie dotyczy

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Wyniki badania jakościowego wśród członków Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, osób oceniających wnioski oraz osób uczestniczących w pracach Komisji Odwoławczej potwierdzają osiągnięty wysoki wynik z analizy lingwistyczno-semiotycznej. Dlatego można stwierdzić, że kryteria wyboru projektów są spójne wewnętrznie. Nie ma zatem konieczności dokonywania zmian zapisów kryteriów. W ramach pogłębionej analizy eksperckiej zidentyfikowano natomiast możliwość optymalizacji zapisów następujących kryteriów wyboru projektów, tak aby były w większym stopniu spójne:

- Kwalifikowalność Wnioskodawcy,
- Status Wnioskodawcy.

Więcej na ten temat przedstawiono w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy należy dokonać zmian w kryteriach w zakresie: nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium? Jeśli tak to w jakich kryteriach należy dokonać zmiany i w jakim zakresie powinny zostać zmienione tj. nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium?*

c) umożliwiają obiektywną ocenę projektu oraz zapewniają ich mierzalność i weryfikowalność?

Analiza mierzalności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. ocena czy sposób oceny kryterium jest zgodny z jego definicją i jasno określa, co i jak należy mierzyć oraz za co przyznawane są punkty, pokazała wysoką łączną ocenę na poziomie 5,29, w skali od 1 do 6.

Zdecydowanie wyżej mierzalność kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 została oceniona w ramach analizy eksperckiej (tj. 5,92) niż w opinii wnioskodawców Programu (tj. 4,86).

Wykres 47. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem mierzalności (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,14). Wysoka jest również ocena beneficjentów FEW 2021-2027 (tj. 5,08). Najniżej kwestię mierzalności kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania (tj. 4,58). Pomimo braku uzyskania dofinansowania ich ocena jest nadal wysoka.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują zbliżoną ocenę dla kryteriów wyboru projektów wszystkich funduszy, tj. w ramach EFRR (tj. 5,40), EFS+ (tj. 5,35) oraz FST (tj. 5,29).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 22. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem mierzalności (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[28]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	5,94	x	x	x	**5,94**
1.2	5,81	5,33	x	4,46	**5,2**
1.3	5,96	5,27	x	4,50	**5,24**
1.4	5,93	4,83	x	4,00	**4,92**
1.5	6,00	6,00	x	x	**6,00**
1.6	5,91	6,00	x	x	**5,96**
1.7	5,95	4,00	x	x	**4,98**
2.1	5,98	5,25	x	4,86	**5,36**
2.2	6,00	x	x	x	**6,00**
2.3	5,90	5,00	x	4,00	**4,97**
2.4	6,00	4,00	x	x	**5,00**
2.5	5,84	5,73	x	4,33	**5,30**
2.6	5,87	4,70	x	5,60	**5,39**
2.7	5,91	5,00	x	4,00	**4,97**
2.8	5,90	x	5,15	x	**5,53**
2.9	6,00	5,00	x	x	**5,50**
2.10	5,96	x	x	x	**5,96**
3.1	5,98	5,00	x	4,67	**5,22**
3.2	5,96	4,83	5,00	4,00	**4,95**
4.1	5,95	5,00	x	5,00	**5,32**
4.2	5,88	x	x	x	**5,88**
5.1	5,96	5,38	x	4,50	**5,28**
5.2	5,93	5,29	x	4,50	**5,24**
5.3	5,97	5,44	x	4,00	**5,14**
5.4	5,93	x	x	x	**5,93**
7.1	5,95	4,00	x	4,68	**4,88**

[28] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[28]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
7.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
7.3	5,95	5,22	x	4,50	**5,22**
7.4	5,94	5,00	x	x	**5,47**
RAZEM EFRR	**5,94**	**4,85**			**5,40**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	5,85	5,46	x	x	**5,66**
6.2	5,85	5,00	x	x	**5,43**
6.3	5,86	5,33	x	4,68	**5,29**
6.4	5,85	5,63	x	4,86	**5,45**
6.5	5,86	6,00	4,90	x	**5,59**
6.7	5,82	5,26	5,00	4,62	**5,18**
6.8	5,86	4,82	5,11	5,00	**5,20**
6.9	5,84	4,75	x	4,67	**5,09**
6.10	5,86	4,50	x	4,84	**5,07**
6.11	5,84	4,50	x	x	**5,17**
6.12	5,84	4,89	x	4,84	**5,19**
6.13	5,85	5,33	x	4,78	**5,32**
6.14	5,85	5,00	6,00	5,67	**5,63**
6.15	5,83	5,00	x	x	**5,41**
6.16	5,86	5,20	x	4,92	**5,33**
6.17	5,85	5,00	5,13	4,48	**5,12**
6.18	5,85	x	x	x	**5,85**
RAZEM EFS+	**5,85**	**5,04**			**5,35**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	5,84	5,17	4,83	4,50	**5,09**
10.2	5,95	4,95	x	4,47	**5,12**
10.3	5,97	5,00	x	x	**5,49**
10.4	5,96	6,00	x	4,00	**5,32**
10.5	5,98	4,00	x	4,00	**4,66**
10.6	6,00	4,94	x	4,75	**5,23**
10.7	6,00	4,50	x	4,50	**5,00**
RAZEM FST	**5,96**	**4,69**			**5,13**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[28]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
RAZEM FEW 2021-2027					5,29

x – brak wskazań/nie dotyczy

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analiza weryfikowalności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. czy sposób pomiaru kryterium jest możliwy do przeprowadzenia i sprawdzenia, pokazała wysoką łączną ocenę na poziomie 5,29, w skali od 1 do 6.

Zdecydowanie wyżej weryfikowalność kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 została oceniona w ramach analizy eksperckiej (tj. 5,89) niż w opinii wnioskodawców Programu (tj. 4,87).

Wykres 48. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem weryfikowalności (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, które otrzymały dofinansowanie (tj. 5,14). Wysoka jest również ocena wnioskodawców, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,12). Najniżej kwestię weryfikowalności kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania (tj. 4,57), co i tak należy uznać za wysoką ocenę.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują zbliżoną ocenę dla kryteriów wyboru projektów w ramach EFRR (tj. 5,42) i EFS+ (tj. 5,35) oraz nieznacznie obniżoną dla FST (tj. 5,11).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 23. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem weryfikowalności (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[29]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	5,89	x	x	x	**5,89**
1.2	5,81	5,33	x	4,38	**5,17**
1.3	5,92	5,07	x	4,50	**5,16**
1.4	5,89	4,91	x	4,00	**4,93**
1.5	6,00	6,00	x	x	**6,00**
1.6	5,86	6,00	x	x	**5,93**
1.7	5,90	4,00	x	x	**4,95**
2.1	5,93	5,21	x	4,57	**5,24**
2.2	6,00	x	x	x	**6,00**
2.3	5,85	6,00	x	4,00	**5,28**
2.4	6,00	4,0	x	x	**5,00**
2.5	5,83	5,73	x	4,50	**5,35**
2.6	5,82	5,11	x	5,60	**5,51**
2.7	5,89	5,25	x	4,00	**5,05**
2.8	5,85	x	5,09	x	**5,47**
2.9	6,00	5,00	x	x	**5,50**
2.10	5,91	x	x	x	**5,91**
3.1	5,93	5,50	x	5,00	**5,48**
3.2	5,91	4,75	5,00	x	**5,22**
4.1	5,90	5,00	x	5,00	**5,30**
4.2	5,83	x	x	x	**5,83**
5.1	5,91	5,46	x	4,60	**5,32**
5.2	5,88	5,28	x	4,50	**5,22**
5.3	5,93	5,33	x	4,00	**5,09**
5.4	5,88	x	x	x	**5,88**
7.1	5,90	4,00	x	4,79	**4,90**

[29] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[29]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
7.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
7.3	5,90	5,33	x	4,50	**5,24**
7.4	5,88	5,00	x	x	**5,44**
RAZEM EFRR	**5,90**	**4,93**			**5,42**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	5,85	5,41	x	x	**5,63**
6.2	5,85	5,00	x	x	**5,43**
6.3	5,86	5,18	x	4,70	**5,25**
6.4	5,85	5,50	x	4,86	**5,40**
6.5	5,86	6,00	4,89	x	**5,58**
6.7	5,82	5,19	4,95	4,48	**5,11**
6.8	5,86	4,82	5,00	5,00	**5,17**
6.9	5,84	4,75	x	4,67	**5,09**
6.10	5,86	4,62	x	4,74	**5,07**
6.11	5,84	4,50	x	x	**5,17**
6.12	5,84	4,89	x	4,81	**5,18**
6.13	5,85	5,42	x	4,91	**5,39**
6.14	5,85	5,00	6,00	5,67	**5,63**
6.15	5,84	5,00	x	x	**5,42**
6.16	5,86	5,20	x	4,92	**5,33**
6.17	5,85	5,33	5,15	4,48	**5,20**
6.18	5,85	x	x	x	**5,85**
RAZEM EFS+	**5,85**	**5,03**			**5,35**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	5,84	5,17	4,87	4,50	**5,10**
10.2	5,90	5,21	x	4,39	**5,17**
10.3	5,92	6,00	x	x	**5,96**
10.4	5,90	5,33	x	4,00	**5,08**
10.5	5,92	4,00	x	3,00	**4,31**
10.6	5,94	4,79	x	4,75	**5,16**
10.7	5,93	4,50	x	4,50	**4,98**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[29]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
RAZEM FST	5,91	4,64			5,11
RAZEM FEW 2021-2027					5,29

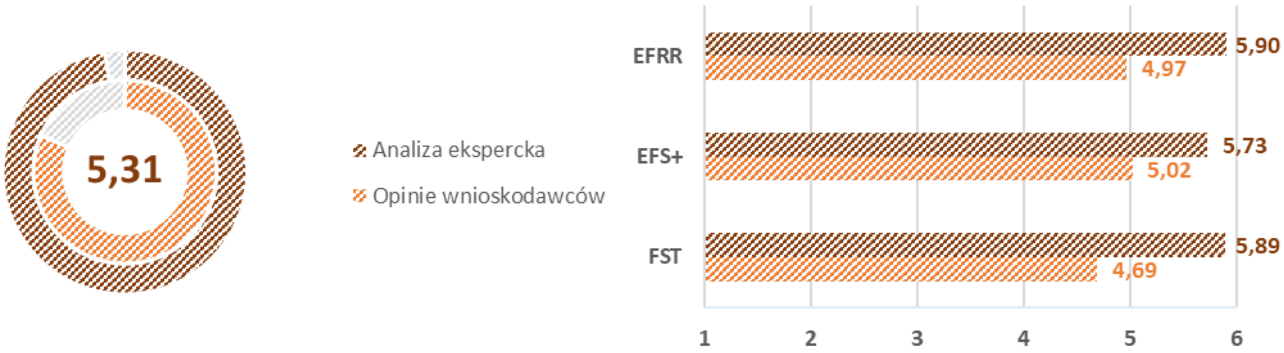
x – brak wskazań/nie dotyczy

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analiza możliwości dokonania obiektywnej oceny projektu za pomocą kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. ocena czy opisane w kryterium zasady oceny opierają się na faktach/rzetelnych danych, a nie na osobistych opiniach i interpretacjach, pokazała wysoką łączną ocenę na poziomie 5,31, w skali od 1 do 6.

Zdecydowanie wyżej obiektywność kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 została oceniona w ramach analizy eksperckiej (tj. 5,84) niż w opinii wnioskodawców Programu (tj. 4,89).

Wykres 49. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem obiektywnej oceny (w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Analizując oceny wystawiane przez wnioskodawców należy zwrócić uwagę, iż najwyższą ocenę wystawiały podmioty, które otrzymały dofinansowanie (tj. 5,16). Wysoka jest również ocena wnioskodawców, których projekty znajdują się w trakcie oceny (tj. 5,15). Najniżej kwestię obiektywności kryteriów ocenili wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania (tj. 4,58). Brak otrzymania dofinansowania jest zatem wyznacznikiem obniżenia oceny, mimo to nadal jest ona dobra i pozytywna.

Wyniki na poziomie funduszy pokazują zbliżoną ocenę dla kryteriów wyboru projektów wszystkich funduszy, tj. w ramach EFRR (tj. 5,46), FST (tj. 5,31) oraz EFS+ (tj. 5,29).

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 24. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem obiektywnej oceny (w skali od 1 do 6)

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[30]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
1.1	5,89	x	x	x	**5,89**
1.2	5,81	5,00	x	4,35	**5,05**
1.3	5,92	5,20	x	4,50	**5,21**
1.4	5,89	5,00	x	4,00	**4,96**
1.5	6,00	6,00	x	x	**6,00**
1.6	5,86	6,00	x	x	**5,93**
1.7	5,90	x	x	x	**5,90**
2.1	5,93	5,21	x	4,86	**5,33**
2.2	6,00	x	x	x	**6,00**
2.3	5,85	6,0	x	4,00	**5,28**
2.4	6,00	4,0	x	x	**5,00**
2.5	5,83	5,73	x	4,33	**5,30**
2.6	5,82	5,11	x	5,80	**5,58**
2.7	5,89	5,25	x	4,00	**5,05**
2.8	5,85	x	5,13	x	**5,49**
2.9	6,00	5,00	x	x	**5,50**
2.10	5,91	x	x	x	**5,91**
3.1	5,93	5,50	x	4,33	**5,25**
3.2	5,91	4,75	5,00	x	**5,22**
4.1	5,90	5,00	x	5,00	**5,30**
4.2	5,83	x	x	x	**5,83**
5.1	5,91	5,46	x	4,50	**5,29**
5.2	5,88	5,29	x	4,50	**5,22**
5.3	5,93	5,33	x	5,00	**5,42**
5.4	5,88	x	x	x	**5,88**
7.1	5,90	4,00	x	4,79	**4,90**

[30] Ogólna ocena została wyliczona jako średnia ważona ocen ekspertów (z analizy lingwistyczno-semiotycznej), beneficjentów, wnioskodawców w ocenie oraz wnioskodawców nieskutecznych. Założono, że oceny tych poszczególnych grup mają równą wagę dla końcowego wyniku.

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[30]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
7.2	6,00	6,00	x	x	**6,00**
7.3	5,90	5,33	x	4,67	**5,30**
7.4	5,88	5,00	x	x	**5,44**
RAZEM EFRR	**5,90**	**4,97**			**5,46**
Europejski Fundusz Społeczny +					
6.1	5,73	5,42	x	x	**5,575**
6.2	5,73	5,00	x	x	**5,365**
6.3	5,74	5,00	x	4,57	**5,10**
6.4	5,73	5,63	x	5,00	**5,45**
6.5	5,74	6,00	4,90	x	**5,55**
6.7	5,70	5,10	5,00	4,53	**5,08**
6.8	5,75	4,82	5,11	4,50	**5,05**
6.9	5,71	5,00	x	4,33	**5,01**
6.10	5,73	4,54	x	4,74	**5,00**
6.11	5,71	4,50	x	x	**5,105**
6.12	5,71	5,00	x	4,81	**5,17**
6.13	5,73	5,42	x	4,74	**5,30**
6.14	5,73	5,00	6,00	5,67	**5,60**
6.15	5,71	5,00	x	x	**5,36**
6.16	5,74	5,40	x	4,92	**5,35**
6.17	5,73	5,33	5,13	4,43	**5,16**
6.18	5,73	x	x	x	**5,73**
RAZEM EFS+	**5,73**	**5,02**			**5,29**
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji					
10.1	5,71	5,22	4,90	4,46	**5,07**
10.2	5,90	5,20	x	4,33	**5,14**
10.3	5,92	6,00	x	x	**5,96**
10.4	5,90	5,33	x	x	**5,62**
10.5	5,92	4,00	x	3,00	**4,31**
10.6	5,94	4,84	x	4,75	**5,18**
10.7	5,94	4,50	x	4,50	**4,98**
RAZEM FST	**5,89**	**4,69**			**5,18**

Działanie	Analiza lingwistyczno-semiotyczna	Badanie ankietowe			Ogólna ocena[30]
		Beneficjenci	Wnioskodawcy w ocenie	Wnioskodawcy nieskuteczni	
RAZEM FEW 2021-2027					5,31

x – brak wskazań/nie dotyczy

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Badania jakościowe wśród członków Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, osób oceniających wnioski oraz osób uczestniczących w pracach Komisji Odwoławczej potwierdzają osiągnięty wysoki wynik z analizy lingwistyczno-semiotycznej. Dlatego można stwierdzić, że kryteria wyboru projektów umożliwiają obiektywną ocenę projektu oraz zapewniają ich mierzalność i weryfikowalność. Jak wynika z analizy desk research dowolność w ocenie danego kryterium jest mocno ograniczona, poprzez wskazanie jakie elementy podlegają ocenie oraz jakie jest źródło ich weryfikacji. Dlatego nie ma konieczności dokonywania zmian zapisów kryteriów. Na podstawie pogłębionej analizy eksperckiej zidentyfikowano natomiast możliwość optymalizacji zapisów następujących kryteriów wyboru projektów, tak aby były w większym stopniu mierzalne i obiektywne:

- Stosowanie metod naturalnych lub bazujących na naturalnych (stosowane w działaniach 2.5, 2.6 w ramach EFRR oraz działaniu 10.4 w ramach FST),
- Wpływ inwestycji ochrony przeciwpowodziowej na stan ekologiczny ekosystemu wodnego, którego dotyczy (stosowane w działaniu 2.5 w ramach EFRR),
- Projekt znajduje się na obszarze, w przypadku którego statystycznie dowiedziono, że wskaźnik wycieków z publicznej sieci wodociągowej jest wysoki i przekracza średnią krajową lub/i gdzie zdiagnozowano istotne niedobory wody (stosowane w działaniu 2.7 w ramach EFRR),
- Wzmacnianie obszarów wskazanych w Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 jako strategiczne obszary wsparcia w zakresie minimalizacji barier rozwojowych (stosowane w działaniach 10.1, 10.2, 10.3 i 10.4 w ramach FST).

Więcej na ten temat przedstawiono w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy należy dokonać zmian w kryteriach w zakresie: nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium? Jeśli tak to w jakich kryteriach należy dokonać zmiany i w jakim zakresie powinny zostać zmienione tj. nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium?*

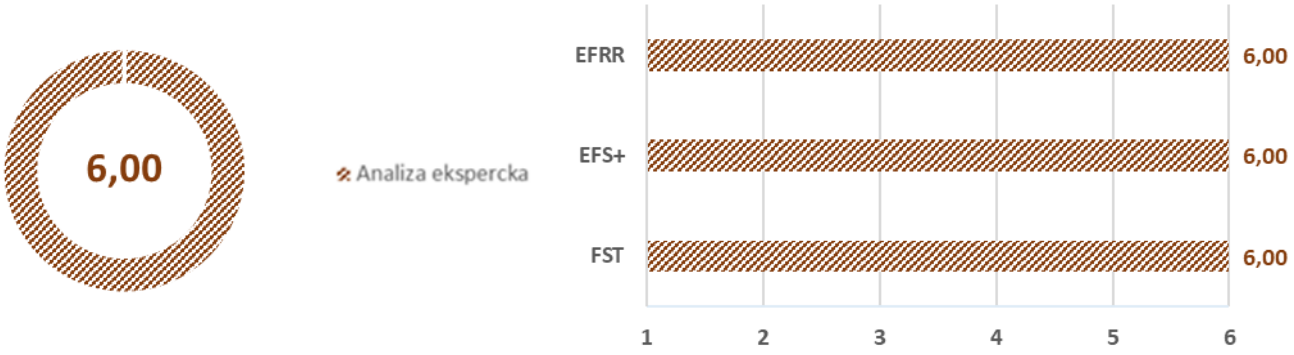
e) *nie narzucają sposobu realizacji projektu, terminu jego zakończenia oraz osiąganych rezultatów – o ile to zasadne/właściwe?*

Zgodnie z wytycznymi Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027, kryteria wyboru projektów nie mogą generować dodatkowych

zobowiązań Wnioskodawcy wobec IZ lub IP. Mogą one oceniać spełnienie tylko takich zobowiązań, które ujęto we wniosku o dofinansowanie i które będą określone w umowie o dofinansowanie.

Badanie, w szczególności analiza lingwistyczno-semiotyczna, wykazała, że w systemie wyboru projektów nie ma żadnego kryterium wyboru projektów, które narzucałoby sposób realizacji projektu, w sposób wykraczający poza wniosek i umowę o dofinansowanie.

Wykres 50. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem braku narzucania sposobu realizacji projektu, terminu jego zakończenia oraz osiąganych rezultatów (w skali od 1 do 6)

Źródło: Analiza lingwistyczno-semiotyczna

Nie zidentyfikowano takich kryteriów również w badaniach jakościowych wśród członków Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, osób oceniających wnioski oraz osób uczestniczących w pracach Komisji Odwoławczej Wobec powyższego, nie identyfikuje się potrzeby korekty kryteriów wyboru projektów w tym zakresie.

Pytanie badawcze: Czy należy dokonać zmian w kryteriach w zakresie: nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium? Jeśli tak to w jakich kryteriach należy dokonać zmiany i w jakim zakresie powinny zostać zmienione tj. nazwy, definicji, opisu znaczenia kryterium?

W wyniku dokonanej oceny właściwości kryteriów wyboru projektów, tj. czytelność i zrozumiałość, jednoznaczność i precyzyjność, poprawność merytoryczna, spójność wewnętrzna, mierzalność, weryfikowalność i obiektywność, zidentyfikowano szereg kryteriów, których zmiana nazwy, definicji czy sposobu pomiaru może wpłynąć na poprawę jakości kryteriów. Są to następujące propozycje:

Tabela 25. Propozycja zmian w kryteriach wyboru projektów

Nazwa kryterium wyboru projektów	**Kwalifikowalność Wnioskodawcy**
Rodzaj kryterium	Formalne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Wszystkie priorytety i działania w ramach EFRR oraz działania 10.2-10.7 w ramach FST - za wyjątkiem działań, w ramach których stosowane są instrumenty finansowe

Definicja kryteriów	Weryfikacji podlega, czy Wnioskodawca nie jest podmiotem wykluczonym z możliwości otrzymania dofinansowania na podstawie m.in. poniższych przepisów: (…) Weryfikacji podlega również rodzaj prowadzonej przez Wnioskodawcę działalności gospodarczej na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Projekty z sektorów wyłączonych z możliwości otrzymania wsparcia, wskazanych w poszczególnych podstawach udzielania wsparcia w ramach EFRR, są wykluczone z możliwości uzyskania dofinansowania. Kryterium weryfikowane na podstawie danych zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami oraz odpowiednich oświadczeń. Analogicznej weryfikacji podlegają inne podmioty zaangażowane w realizację projektu np. Partnerzy. (…)
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	Zgodnie z definicją kryterium badanie podmiotu wykluczonego z możliwości uzyskania dofinansowania dotyczy Wnioskodawcy oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację projektu np. Partnerów. Nazwa kryterium wskazuje jedynie na Wnioskodawców. Dlatego dla zapewnienia całkowitej spójności kryterium oraz precyzyjności i zrozumiałości dla odbiorców warto doprecyzować nazwę kryterium na "Kwalifikowalność Wnioskodawcy i innych podmiotów, np. Partnerów".

Nazwa kryterium wyboru projektów	**Status Wnioskodawcy**
Rodzaj kryterium	Formalne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Wszystkie priorytety i działania w ramach EFRR oraz działania 10.2-10.7 w ramach FST - za wyjątkiem działań, w ramach których stosowane są instrumenty finansowe
Definicja kryteriów	Kryterium dotyczy działań lub typów projektów, które w Szczegółowym opisie priorytetów obowiązującym na dzień ogłoszenia naboru oraz w Regulaminie wyboru projektów, zostały skierowane do konkretnej grupy podmiotów z sektora przedsiębiorstw, tj. mikro, małych, średnich, dużych. (…) Kryterium weryfikowane jest na podstawie danych zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami oraz odpowiednich oświadczeń. W uzasadnionych przypadkach status Wnioskodawcy będzie weryfikowany dodatkowo w ogólnodostępnych serwisach, bazach i portalach internetowych. Analogicznej weryfikacji podlegają inne podmioty zaangażowane w realizację projektu np. Partnerzy. (…)
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	Zgodnie z definicją kryterium badanie wielkości podmiotu dotyczy Wnioskodawcy oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację projektu np. Partnerów. Nazwa kryterium wskazuje jedynie na Wnioskodawców. Dlatego dla zapewnienia całkowitej spójności kryterium oraz precyzyjności i zrozumiałości dla odbiorców warto doprecyzować nazwę kryterium na "Status Wnioskodawcy i innych podmiotów, np. Partnerów".

Nazwa kryterium wyboru projektów	**Projekt realizuje cele Europejskiego Zielonego Ładu**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działanie 1.2 w ramach EFRR
Definicja kryteriów	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt realizuje cele Europejskiego Zielonego Ładu (czyli przyczynia się do realizacji założeń głównych elementów: dostarczanie czystej energii, wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym, przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność, ochrona i odbudowa ekosystemów, ochrona zdrowia). tak – 1 pkt. nie – 0 pkt.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. Na precyzyjność, a tym samym zrozumiałość i przystępność dla odbiorców oraz mierzalność niekorzystnie wpływa brak precyzyjnego wskazania, że projekt powinien przyczyniać się do jednego ze wskazanych celów, a nie do wszystkich.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Projekt realizowany jest na obszarze strategicznej interwencji – obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działania 1.3, 2.1, 2.3, 2.7, 2.10, 5.1, 5.2, 7.3 w ramach EFRR
Definicja kryteriów	W ramach kryterium weryfikacji podlegać będzie, czy projekt realizowany jest na obszarze strategicznej interwencji – obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją, zidentyfikowanym na poziomie krajowym (w KSRR) oraz/lub na poziomie regionalnym. Obszary zagrożone trwałą marginalizacja cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju, wymagających kompleksowego podejścia w procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego. Kryterium premiuje projekty, które realizowane są na obszarze OSI zagrożonych trwałą marginalizacją. Realizacja projektu na tych obszarach pozwoli na zwiększenie szans rozwojowych tych obszarów, wzmocnienie spójności województwa i konkurencyjności regionu.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. Na precyzyjność, zwięzłość, a tym samym zrozumiałość i przystępność dla odbiorców niekorzystnie wpływa brak precyzyjnego wskazania, że obszar strategicznej interwencji (obszar zagrożony trwałą marginalizacją) to konkretne gminy województwa wielkopolskiego wskazane w KSRR oraz Strategii rozwoju województwa. Dodatkowo podanie w kryterium tych gmin znacznie ułatwi weryfikację spełnienia kryterium - przede wszystkim potencjalnym beneficjentom wsparcia.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Projekt jest realizowany w formule projektu hybrydowego PPP lub innym modelu wykorzystującym kapitał prywatny, w tym w formule ESCO**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne

Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działania 2.1, 2.7, 2.8, 3.1, 3.2, 5.1, 5.2, 5.4, 7.1, 7.3 w ramach EFRR oraz działanie 10.6 w ramach FST
Definicja kryteriów	W ramach kryterium premiowana będzie realizacja projektu w formule projektu hybrydowego PPP lub w innym modelu z wykorzystaniem kapitału prywatnego (np. formuła ESCO). Projekt hybrydowy polega na wspólnej realizacji projektu przez partnerstwo publiczno-prywatne w rozumieniu art. 2 pkt 15 Rozporządzenia 2021/1060. Do wyboru partnera prywatnego w celu realizacji projektu hybrydowego stosuje się odpowiednie przepisy prawa. Projekty realizowane z wykorzystaniem kapitału prywatnego zapewniają wysokiej jakości usługi publiczne świadczone długoterminowo – sposób realizacji zadań oparty jest na wieloletniej umowie, określającej podział zadań i ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym a partnerem prywatnym. 1 pkt – projekt jest realizowany w formule projektu hybrydowego, PPP lub innym modelu wykorzystującym kapitał prywatny; 0 pkt – brak zastosowania ww. modeli/formuł finansowania.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. W zakresie zrozumiałości i przystępności warto zdefiniować, czym jest użyta w nazwie kryterium formuła ESCO, co ułatwi potencjalnym beneficjentom wsparcia zrozumienie warunków jakie powinien projekt spełniać. Np. w następujący sposób "Formuła ESCO oznacza realizację projektu we współpracy z przedsiębiorstwem usług energetycznych, które dostarcza usługę poprawiającą efektywność energetyczną u beneficjenta, a wynagrodzenie (zwrot kosztów) za usługę otrzymuje z oszczędności uzyskanych ze zmniejszenia kosztów zużywanej energii wynikających z wdrożonych rozwiązań."
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Stosowanie metod naturalnych lub bazujących na naturalnych**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działania 2.5, 2.6 w ramach EFRR oraz działanie 10.4 w ramach FST
Definicja kryteriów	W ramach kryterium ocenie podlega, czy w projekcie stosowane są metody naturalne lub bazujące na naturalnych, wykorzystujące naturalną zdolność retencji, zagospodarowania oraz samooczyszczania wód opadowych/roztopowych danego terenu /środowiska (np. rowy chłonne zatrzymujące wody, muldy, dopuszczalne w tym zakresie są również rozwiązania semi-naturalne bazujące na lub imitujące metody naturalne, do których należą np. zielone dachy, pasaże roślinne, obsadzone roślinnością stawy sedymentacyjne, obiekty hydrofitowe oczyszczania wód opadowych, ogrody deszczowe).
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	Kryterium wskazuje, co należy mierzyć, ale nie wskazuje precyzyjnie jak należy mierzyć, tzn. brak jest precyzyjnego określenia w jakich sytuacjach projekt otrzyma określoną ilość punktów (1, 2). Powoduje to, że ocena posiadała będzie charakter subiektywny. Weryfikowalność kryterium wymagała będzie wówczas precyzyjnego uzasadnienia liczby przyznanych punktów w ramach oceny. W opinii ewaluatora, należałoby doprecyzować kiedy projekt otrzyma 1 pkt, a kiedy 2 pkt. Z aktualnego brzmienia kryterium jeżeli projekt uwzględnia metody naturalne (jakąkolwiek) to powinien otrzymać 2 pkt. Nie widać sytuacji, w której

	mógłby otrzymać 1 pkt. Proponuje się, aby jedną metodę premiować 1 pkt, a więcej niż jedną 2 pkt.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Wpływ inwestycji ochrony przeciwpowodziowej na stan ekologiczny ekosystemu wodnego, którego dotyczy.**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działanie 2.5 w ramach EFRR
Definicja kryteriów	Kryterium będzie premiować projekty uwzględniające proekologiczne formy ochrony przeciwpowodziowej służące głównie odtwarzaniu naturalnych obszarów zalewowych poprzez m.in.: – rozbiórkę występujących na nich obiektów budowlanych, których technologiczna żywotność dobiegła końca, bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu, np. mogą spowodować spiętrzenie fali powodziowej; – rozbiórkę nieefektywnych urządzeń wodnych/obiektów budowalnych na ciekach wodnych (np. budowle piętrzące, w tym obiekty energetyki wodnej); – likwidację/odsunięcie od koryta rzeki wałów przeciwpowodziowych.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	Kryterium wskazuje, co należy mierzyć, ale nie wskazuje precyzyjnie jak należy mierzyć, tzn. brak jest precyzyjnego określenia w jakich sytuacjach projekt otrzyma określoną ilość punktów (1, 2). Powoduje to, że ocena posiadała będzie charakter subiektywny. Weryfikowalność kryterium wymagała będzie wówczas precyzyjnego uzasadnienia liczby przyznanych punktów w ramach oceny. W opinii ewaluatora, należałoby doprecyzować kiedy projekt otrzyma 1 pkt, a kiedy 2 pkt. Z aktualnego brzmienia kryterium jeżeli projekt uwzględnia proekologiczne formy ochrony (jakąkolwiek) to powinien otrzymać 2 pkt. Nie widać sytuacji, w której mógłby otrzymać 1 pkt. Proponuje się, aby jedną formę premiować 1 pkt, a więcej niż jedną 2 pkt.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Projekt znajduje się na obszarze, w przypadku którego statystycznie dowiedziono, że wskaźnik wycieków z publicznej sieci wodociągowej jest wysoki i przekracza średnią krajową lub/i gdzie zdiagnozowano istotne niedobory wody**
Rodzaj kryterium	Merytoryczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działanie 2.7 w ramach EFRR
Definicja kryteriów	Priorytetowo traktowane będą inwestycje w zakresie wody pitnej na obszarach, w których statystycznie dowiedziono, że wskaźnik wycieków z publicznej sieci wodociągowej jest wysoki i przekracza średnią krajową lub/i gdzie zdiagnozowano istotne niedobory wody.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	Kryterium wskazuje, co należy mierzyć, ale nie wskazuje precyzyjnie jak należy mierzyć, tzn. brak jest precyzyjnego określenia w jakich sytuacjach projekt otrzyma określoną ilość punktów (1, 2, 3). Powoduje to, że ocena posiadała będzie charakter subiektywny. Weryfikowalność kryterium wymagała będzie

	wówczas precyzyjnego uzasadnienia liczby przyznanych punktów w ramach oceny. W opinii ewaluatora, należałoby doprecyzować kiedy projekt otrzyma 1 pkt, kiedy 2 pkt. a kiedy 3 pkt lub zrezygnować z gradacji punktowej. Z aktualnego brzmienia kryterium wynika, że jeżeli projekt realizowany jest na takich obszarach to powinien otrzymać 3 pkt. Nie widać sytuacji, w której mógłby otrzymać 1 lub 2 pkt.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Wzmacnianie obszarów wymagających wsparcia**
Rodzaj kryterium	Strategiczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działanie 10.7 w ramach FST
Definicja kryteriów	Kryterium premiuje projekty skierowane do osób z gmin zakwalifikowanych do strategicznych obszarów wsparcia wskazanych w Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 (w wersji aktualnej na dzień ogłoszenia naboru), tj.: – Obszaru łagodzenia szczególnie negatywnych skutków restrukturyzacji sektora wydobywczo-energetycznego, – Obszaru wzmacniania rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych obszarów zmarginalizowanych. Punktacja uzależniona jest od miejsca zamieszkania/pracy/nauki uczestników projektu: – projekt skierowany jest do osób z obszarów zaliczanych do jednego z ww. strategicznych obszarów wsparcia – 2 pkt; – projekt skierowany jest do osób z obszarów niezaliczanych do ww. strategicznych obszarów wsparcia – 0 pkt. Kryterium uważa się za spełnione, jeśli w ramach projektu zaplanowane zostanie objęcie wsparciem co najmniej 50,0% uczestników z gmin zakwalifikowanych do ww. strategicznych obszarów wsparcia.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. Na precyzyjność, zwięzłość, a tym samym zrozumiałość i przystępność dla odbiorców niekorzystnie wpływa brak precyzyjnego wskazania, że obszar strategicznej interwencji (łagodzenia szczególnie negatywnych skutków restrukturyzacji sektora wydobywczo-energetycznego oraz wzmacniania rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych obszarów zmarginalizowanych) to konkretne gminy województwa wielkopolskiego wskazane w Strategii. Lista gmin może zostać umieszczona w regulaminie naboru. Dodatkowo podanie w kryterium lub regulaminie naboru tych gmin znacznie ułatwi weryfikację spełnienia kryterium - przede wszystkim potencjalnym beneficjentom wsparcia.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Wzmacnianie obszarów wskazanych w Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 jako strategiczne obszary wsparcia w zakresie minimalizacji barier rozwojowych**
Rodzaj kryterium	Strategiczne

Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działania 10.2, 10.3 i 10.4 w ramach FST
Definicja kryteriów	Kryterium premiuje projekty zlokalizowane w gminach zakwalifikowanych do strategicznych obszarów wsparcia wskazanych w Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 (w wersji aktualnej na dzień ogłoszenia naboru), tj.: – Obszaru łagodzenia szczególnie negatywnych skutków restrukturyzacji sektora wydobywczo-energetycznego, – Obszaru wzmacniania rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych obszarów zmarginalizowanych. Punktacja uzależniona jest od lokalizacji projektu: – lokalizacja projektu na terenie zaliczanym jednocześnie do obydwu strategicznych obszarów wsparcia – 2 pkt; – lokalizacja projektu na terenie zaliczanym do jednego ze strategicznych obszarów wsparcia – 1 pkt; – lokalizacja projektu na terenie Wielkopolski Wschodniej nie zaliczanym do strategicznych obszarów wsparcia – 0 pkt.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. Na precyzyjność, zwięzłość, a tym samym zrozumiałość i przystępność dla odbiorców niekorzystnie wpływa brak precyzyjnego wskazania, że obszar strategicznej interwencji (łagodzenia szczególnie negatywnych skutków restrukturyzacji sektora wydobywczo-energetycznego oraz wzmacniania rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych obszarów zmarginalizowanych) to konkretne gminy województwa wielkopolskiego wskazane w Strategii. Lista gmin może zostać umieszczona w regulaminie naboru. Dodatkowo podanie w kryterium lub regulaminie naboru tych gmin znacznie ułatwi weryfikację spełnienia kryterium - przede wszystkim potencjalnym beneficjentom wsparcia.
Nazwa kryterium wyboru projektów	**Realizacja projektu w formule energetycznych modeli biznesowych.**
Rodzaj kryterium	Strategiczne
Działanie, w ramach którego ma zastosowanie	Działanie 10.6 w ramach FST
Definicja kryteriów	W ramach kryterium premiowana będzie realizacja projektu w formule ESCO, w oparciu o tzw. umowę o poprawę efektywności energetycznej lub w postaci innych modeli biznesowych z wykorzystaniem kapitału prywatnego, w tym w formule PPP. Punkty przyznawane będą w następujący sposób: – projekty realizujące przedsięwzięcia w formule ESCO lub innych modelach biznesowych z wykorzystaniem kapitału prywatnego, w tym w formule PPP – 1 pkt – pozostałe projekty – 0 pkt.
Opis proponowanej zmiany wraz z uzasadnieniem	W opinii ewaluatora, możliwa jest poprawa kryterium w kontekście zasad prostego języka. W zakresie zrozumiałości i przystępności warto zdefiniować, czym jest użyta w nazwie kryterium formuła ESCO, co ułatwi potencjalnym beneficjentom wsparcia zrozumienie warunków jakie powinien projekt spełniać.

	Np. w następujący sposób "Formuła ESCO oznacza realizację projektu we współpracy z przedsiębiorstwem usług energetycznych, które dostarcza usługę poprawiającą efektywność energetyczną u beneficjenta, a wynagrodzenie (zwrot kosztów) za usługę otrzymuje z oszczędności uzyskanych ze zmniejszenia kosztów zużywanej energii wynikających z wdrożonych rozwiązań."

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539) oraz analiza lingwistyczno-semiotyczna

Pytanie badawcze: Czy kryteria wyboru projektów zapewniają wybór projektów adekwatnych do:

a) celów Programu FEW 2021-2027, w tym zakładanych wartości wskaźników, dla których wskazano wartości docelowe? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany można wprowadzić?

Pytanie badawcze: Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów zapewniają realizację celów Programu? Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów zapewniają aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności operacjom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu?

W zakresie zapewnienia realizacji celów programu i przyznania dofinansowania w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia tych celów należy zwrócić uwagę, iż nie jest to jedynie kwestia odpowiednich kryteriów wyboru projektów.

Kryteria są jedynie jednym z dostępnych w systemie wyboru projektów narzędzi stosowanych w celu realizacji celów Programu. Innych narzędzi jest znacznie więcej. Począwszy od wyboru odpowiednich instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych obszarów wsparcia Programu, po zdefiniowanie właściwych typów projektów możliwych do realizacji, typów beneficjentów mogących aplikować o środki, wszelkiego rodzaju założenia, ograniczenia i limity, jak np. minimalna i maksymalna wartość projektu. Kluczowe znaczenie ma właściwe planowanie naborów wniosków. Ich odpowiednie ukierunkowanie na np. dany typ projektu, lub dany typ beneficjenta, może koncentrować składane projekty na konkretny cel Programu. Regulamin naboru określa wymagania od wnioskodawców co do przygotowania odpowiednich projektów. M.in. wymusza na wnioskodawcach wybór wszystkich adekwatnych dla jego projektów wskaźników monitoringu Programu zdefiniowanych dla danego naboru. Zapobiega to sytuacji, w której cele byłyby realizowane w projekcie, ale nie byłyby opomiarowane i wykazywane przez beneficjenta. Regulaminy naborów mogą również wymuszać realizację wskaźników w projektach na odpowiednim poziomie, który zagwarantuje realizację celu Programu.

Kryteria wyboru projektów spełniają dwie role. Weryfikują czy dany projekt spełnia określone warunki wsparcia oraz premiują te projekty, które spełniają w największym stopniu cele Programu.

Badanie jednoznacznie wykazało, że kryteria wyboru projektów w pełni umożliwiają weryfikację i ocenę spełnienia przez projekt warunków nałożonych przez IZ lub IP FEW 2021-2027. Dzięki nim weryfikowana jest m.in. zgodność projektu z zapisami Programu, szczegółowego opisu priorytetów oraz regulaminu naboru. Badany jest typ wnioskodawcy, jego doświadczenie i potencjał. Oceniany jest wybór odpowiednich wskaźników monitoringu realizacji projektów. Dzięki kryteriom wyboru projektów możliwe jest odrzucenie projektów nie spełniających określonych wymagań, a projekty wybierane do dofinansowania są nastawione na realizację celów Programu.

W kontekście drugiej roli jakie mogą spełniać kryteria wyboru projektów, czyli premiowania tych projektów, które w największym stopniu realizują cele Programu, należy zwrócić uwagę, że jest to wypadkowa wielu kryteriów wyboru projektów, gdyż nie ma jednego kryterium, które by ogólnie się odnosiło do stopnia wpływu projektu na realizację celów Programu. Ocena w tym zakresie jest wieloaspektowa i wykorzystująca cały zestaw kryteriów. W badaniu posłużyła do tego m.in. analiza logiczno-strukturalna kryteriów wyboru projektów.

Do tego, aby następował wybór projektów w największym stopniu przyczyniających się do osiągania celów FEW 2021-2027 niezbędne są dwa elementy, tj. odpowiednie kryteria wyboru projektów oraz odpowiednio dobrane wagi punktowe.

Jak wynika z badania przyjęte wagi punktowe w wysokim stopniu odpowiadają na potrzeby wynikające z osiągnięcia celów Programu. Łączna ekspercka ocena adekwatności wag punktowych, w ramach analizy logiczno-strukturalnej, była bliska doskonałości i wyniosła 5,96, w skali od 1 do 6. Ponadto, w skali całego FEW 2021-2027 blisko 61,0% możliwej do zdobycia punktacji można otrzymać w kryteriach realizujących cele FEW 2021-2027 (szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono w odpowiedzi na pytanie badawcze: *Czy i na ile kryteria wyboru projektów mają adekwatnie przypisaną wagę punktową, odzwierciedlającą ich rzeczywiste znaczenie dla realizacji celów Programu?)*. Dlatego można stwierdzić, że punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu i dotychczasowym doświadczeniem wnioskodawcy. Tym bardziej, że aby projekt mógł być pozytywnie oceniony musi uzyskać minimum 60,0% punktów. Dodatkowo lista rankingowa jest układana od najlepszych projektów (tj. z największą liczbą punktów) do projektów najsłabszych. W przypadku działań, gdzie występuje niewystarczająca liczba środków na przyznanie wszystkim projektom dofinansowania, powoduje to, że w pierwszej kolejności dofinansowanie otrzymują projekty z największą liczbą punktów.

Badanie wykazało również, że kryteria wyboru projektów w istotnym stopniu nastawione są na realizację celów interwencji FEW 2021-2027. Z przeprowadzonej analizy logiczno-strukturalnej 152 celów/wskaźników FEW 2021-2027 wynika, że aż dla 83,0% z nich (126 celów/wskaźników) występują kryteria wyboru projektów mające bezpośredni silny wpływ na ich realizację. W opinii ewaluatora, kryteria wyboru projektów powinny zapewnić

realizację tych celów. Oczywiście gotowość i potencjał do realizacji projektu jest również istotnym aspektem w ocenie projektu. Więc czasami wniosek, który jest dobrze napisany i spełnia wiele formalnych wymogów, z tego powodu uzyskuje dosyć dużo punktów.

Tabela 26. Wyniki analizy logiczno-strukturalnej celów/wskaźników FEW 2021-2027

Priorytet	Liczba analizowanych celów/ wskaźników	Liczba celów/wskaźników w przypadku których występują kryteria wyboru projektów mający:			Liczba celów, dla których kryteria wyboru projektów:	
		Bezpośredni, silny wpływ na ich realizację	Jedynie pośredni wpływ na ich realizację	Brak wpływu na ich realizację	zapewniają ich realizację	mogą zapewnić ich realizację w niewielkim stopniu
1 Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki	16	14	2	0	14	2
2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski	33	26	6	1	26	7
3 Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce	6	6	0	0	6	0
4 Lepiej połączona Wielkopolska w UE	7	5	2	0	5	2
5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan	14	6	8	0	6	8
6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym	37	37	0	0	37	0
7 Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne	6	6	0	0	6	0
10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej	33	26	7	0	26	7
RAZEM EFRR	82	63	18	1	63	19
RAZEM EFS+	37	37	0	0	37	0
RAZEM FST	33	26	7	0	26	7
RAZEM FEW 2021-2027	**152**	**126**	**25**	**1**	**126**	**26**

Źródło: Analiza logiczno-strukturalna

W przypadku 25 analizowanych celów/wskaźników FEW 2021-2027 (tj. 16,0% wszystkich) występują kryteria wyboru projektów, które jedynie pośrednio wpływają na ich realizację. Zaledwie w przypadku jednego celu brakuje kryteriów wyboru projektów, które mogłoby wpłynąć (bezpośrednio lub pośrednio) na jego osiągnięcie. W tym przypadku kryteria wyboru projektów mogą zapewnić ich realizację jedynie w niewielkim stopniu.

Najwięcej takich celów zidentyfikowano w priorytecie 5 Fundusze europejskie wspierające społeczną infrastrukturę dla Wielkopolan (8 celów/wskaźników), priorytecie 10 Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej (7 celów/wskaźników) oraz priorytecie 2 Fundusze europejskie dla zielonej Wielkopolski (7 celów/wskaźników).

Aby dokonać weryfikacji w jaki sposób kryteria wyboru projektów wpływają na realizację wskaźników, w sytuacji braku kryteriów bezpośrednio wpływających na ich realizację, a jedynie wpływających pośrednio lub w ogóle, dokonano dodatkowej analizy. Polegała ona na weryfikacji czy spośród złożonych wniosków częściej do dofinansowania wybierane są te, które w większym stopniu realizują wskaźnik. Wykorzystano do tego miarę skuteczności w postaci wartości wskaźnika przypadającą na 1 podpisaną umowę i weryfikowano czy jest ona większa od wartości wskaźnika przypadającą na 1 złożony wniosek.

Jak pokazują wyniki tej analizy, spośród 29 analizowanych wskaźników, 11 z nich wykazuje się oczekiwaną skutecznością – czyli spośród złożonych wniosków do dofinansowania wybierane są te z nich które w większym stopniu realizują dany wskaźnik.

W przypadku kolejnych trzech celów do dofinansowania wybierane są projekty w takim samym stopniu realizujące wskaźnik, co wnioski złożone. W ich przypadku należy stwierdzić, że podpisane umowy o dofinansowanie gwarantują realizację wartości docelowej lub wartość docelowa jest bliska osiągnięcia.

Biorąc pod uwagę, że nie wszystkie wskaźniki stanowią przedmiot złożonych wniosków lub proces oceny wniosków nie został jeszcze zakończony, nie ma możliwości zweryfikowania skuteczności kryteriów wyboru projektów. Taka sytuacja jest w przypadku 10 analizowanych celów/wskaźników. Należałoby ją przeprowadzić w momencie zakończenia oceny kolejnych naborów ukierunkowanych na realizację tych celów.

Tabela 27. Wyniki analizy logiczno-strukturalnej celów/wskaźników FEW 2021-2027

L.p.	Priorytet	Działanie	Cel/Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność	Poziom szacowanej
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego							
1	1	1.6	Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB	0	0	Brak możliwości weryfikacji	0%

L.p.	Priorytet	Działanie	Cel/Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność	Poziom szacowanej
			Wskaźnik: Wytworzona zdolność inkubacji przedsiębiorstw z wartością docelową 29 przedsiębiorstw				
2	1	1.6	Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB Wskaźnik: MŚP korzystające z usług inkubatora przedsiębiorczości po jego utworzeniu z wartością docelową 161 przedsiębiorstw/rok	0	0	Brak możliwości weryfikacji	0%
3	1	1.6 1.7	Wskaźnik: Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem z wartością docelową 42 szt.	3,33 szt.	3,33 szt.	→	67%
4	1	1.6 1.7	Wskaźnik: Nowe przedsiębiorstwa utrzymujące się na rynku z wartością docelową 34 szt.	3,33 szt.	3,33 szt.	→	74%
5	2	2.1	Poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym Wskaźnik: Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej z wartością docelową 48 szt.	0	0	Brak możliwości weryfikacji	100%
6	2	2.1	Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym Wskaźnik: Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej z wartością docelową 324 032 m^2	3 159 m^2	3 268 m^2	↗	47%
7	2	2.3	Wskaźnik: Liczba wspartych społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej z wartością docelową 3 szt.	0,04 szt.	0,75 szt.	↗	100%
8	2	2.8	Wskaźnik: Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych z wartością docelową 198 366 osób	12 548 osób	Projekty w trakcie oceny	Brak możliwości weryfikacji	0%

L.p.	Priorytet	Działanie	Cel/Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność	Poziom szacowanej
9	2	2.10	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza Wskaźnik: Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza z wartością docelową 125 861 osób	0	0	Brak możliwości weryfikacji	0%
10	4	4.1	Wskaźnik: Liczba wybudowanych obwodnic z wartością docelową 2 szt.	0,04 szt.	0,05 szt.	↗	50%
11	4	4.2	Wskaźnik: Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego z wartością docelową 6 szt.	5 szt.	Projekt w trakcie oceny	Brak możliwości weryfikacji	0%
12	5	5.1	Wskaźnik: Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi z wartością docelową 5 537 osób	65,8 osób	73,3 osób	↗	62%
13	5	5.1	Wskaźnik: Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi z wartością docelową 4 998 osób	71,1 osób	78,8 osób	↗	74%
14	5	5.1	Wskaźnik: Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych z wartością docelową 7 928 osób	306,8 osób	344,3 osób	↗	204%
15	5	5.1	Wskaźnik: Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych z wartością docelową 7 928 osób	796,3 osób	698,7 osób	↘	414%
16	5	5.1	Zapewnienie dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych dla osób ze specjalnymi potrzebami wraz z działaniami mającymi na celu upowszechnianie standardów dostępności uwzględniającymi w sposób kompleksowy poszczególne obszary dostępności	1,1	1,1	→	357%

L.p.	Priorytet	Działanie	Cel/Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność	Poziom szacowanej
			Wskaźnik: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) z wartością docelową 14 szt.				
17	5	5.2	Wskaźnik: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami z wartością docelową 9 szt.	0,9	0,8	↘	100%
18	5	5.3	Wskaźnik: Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej z wartością docelową 223 456 osób/rok	29 148 osób/rok	35 705 osób/rok	↗	415%
19	5	5.3	Wskaźnik: Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej z wartością docelową 185 000 użytkowników/rok	44 713 użytkowników/rok	47 957 użytkowników/rok	↗	674%
20	5	5.4	Wskaźnik: Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem z wartością docelową 2 szt.	Brak złożonych wniosków	Brak podpisanych umów	Brak możliwości weryfikacji	0%
21	5	5.4	Wskaźnik: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami z wartością docelową 2 szt.	Brak złożonych wniosków	Brak podpisanych umów	Brak możliwości weryfikacji	0%
22	5	5.4	Wskaźnik: Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach z wartością docelową 13 EPC	Brak złożonych wniosków	Brak podpisanych umów	Brak możliwości weryfikacji	0%
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji							
1	10	10.2	Wskaźnik: Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem z wartością docelową 50 szt.	8,6 szt.	9,2 szt.	↗	18%
2	10	10.2	Wskaźnik: Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) z wartością docelową 29 MW	14,1 MW	0,02 MW	↘	3%

L.p.	Priorytet	Działanie	Cel/Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność	Poziom szacowanej
3	10	10.2	Wskaźnik: Szacowana emisja gazów cieplarnianych (spadek w stosunku do wartości bazowej) z wartością docelową 15 788 tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	7,5 tony CO_2/rok	15,3 tony CO_2/rok	↗	531%
4	10	10.2	Wskaźnik: Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) z wartością docelową 53 947 MWh/rok	549 MWh/rok	161 MWh/rok	↘	24%
5	10	10.3	Wskaźnik: Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem z wartością docelową 50 szt.	0	0	Brak możliwości weryfikacji	0%
6	10	10.6	Wskaźnik: Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej z wartością docelową 90 szt.	1,9 szt.	2,6 szt.	↗	148%
7	10	10.6	Wskaźnik: Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej z wartością docelową 77 768 m^2	1 556 m^2	1 385 m^2	↘	91%

Źródło: Dane CST2021 według stanu na 31 grudnia 2025 r.

Analiza logiczno-strukturalna pokazała natomiast brak skuteczności w przypadku 5 analizowanych wskaźników. Projekty wybierane do dofinansowania w mniejszym stopniu zakładają realizację tych wskaźników, niż wnioski złożone. Jak się jednak okazuje, w przypadku 3 z nich sytuacja ta nie ma znaczenia w kontekście osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika. Z analizy danych dotyczących podpisanych umów wynika, że będzie ona osiągnięta lub niewiele brakuje do jej realizacji. W tym kontekście warto zaznaczyć, że ocena wniosku obejmuje również ocenę realności wskazanych przez wnioskodawcę wartości wskaźników i prawdopodobieństwo ich osiągnięcia, poprzez analizę założeń projektu (jego zadań, budżetu czy potencjału). W konsekwencji tego wnioski z nierealną wartością wskaźnika mogą otrzymać niewielką liczbę punktów w innych kryteriach wyboru projektów i w konsekwencji nie otrzymać dofinansowania.

Natomiast dla dwóch wskaźników w działaniu 10.2, tj.:

- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) z wartością docelową 29 MW,

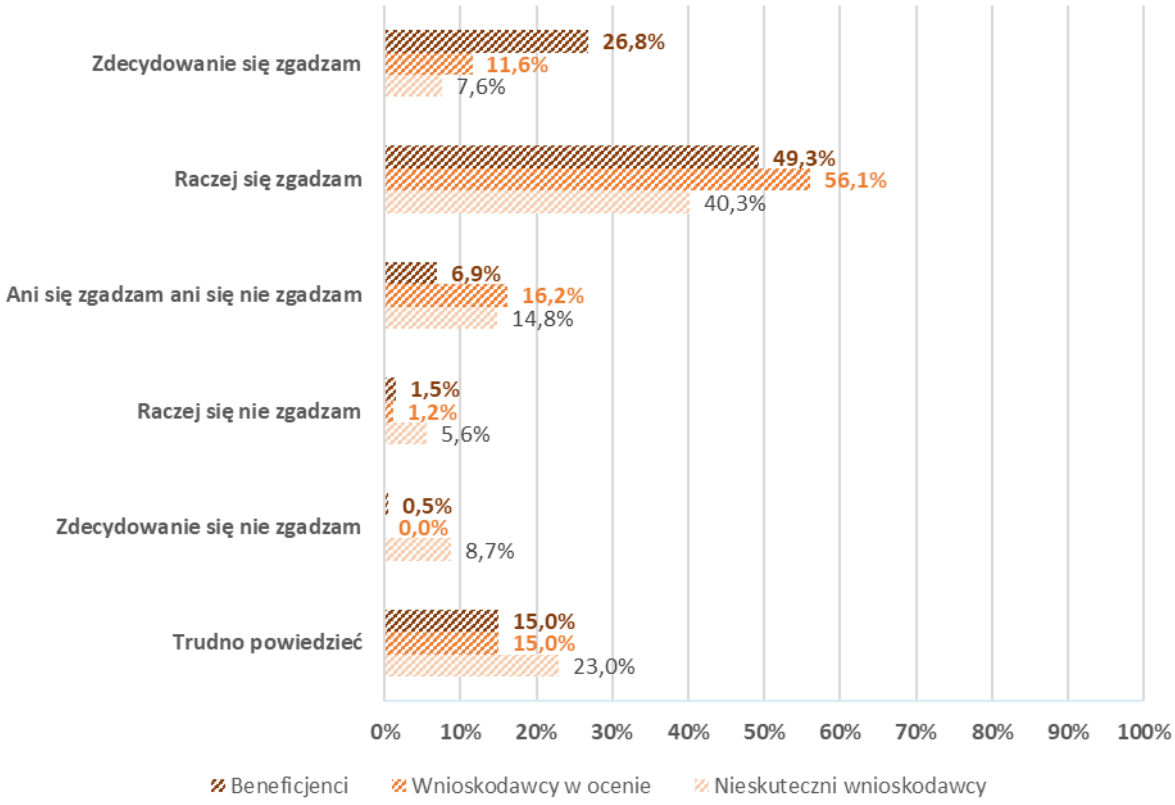
- Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) z wartością docelową 53 947 MWh/rok,

poziom realizacji wartości docelowej jest niewielki.

Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na to, że w działaniu 10.2 na 402 złożone wnioski, odrzucono aż 177 (44,0% wszystkich złożonych), w tym 148 na etapie oceny formalnej, 26 na etapie oceny merytorycznej oraz 3 na etapie oceny strategicznej. Pokazuje to, że powodem dużej liczby odrzuconych wniosków może być wiele czynników, nie tylko same punktowe kryteria wyboru projektów, tj. np. wymogi regulaminu. Przyczyny niewielkiej realizacji ww. dwóch wskaźników w działaniu 10.2 powinny zostać przeanalizowane, aby wyciągnąć wnioski co do dalszego planu na wdrożenie tego obszaru interwencji FEW 2021-2027. Nie jest to jednak kluczowe, gdyż wskaźniki te są również realizowane w innych działaniach, tj. działaniu 10.6 oraz 10.7. Ich łączny poziom szacowanej realizacji wartości docelowej wynosi odpowiednio 393,0% oraz 169,0%. Nie ma zatem zagrożeń w osiągnięciu tych celów programu.

Na odpowiednią spójność kryteriów wyboru projektów z celami FEW 2021-2027 wskazują również respondenci wywiadów pogłębionych, zarówno przedstawiciele instytucji systemu wyboru projektów odpowiedzialni za tworzenie kryteriów oraz oceną wniosków, jak i eksperci oceniający projekty, członkowie KM FEW 2021-2027 czy też wnioskodawcy Programu. Wysoką ocenę spójności potwierdzają wyniki badania ankietowego wśród wnioskodawców FEW 2021-2027.

Wykres 51. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu (odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

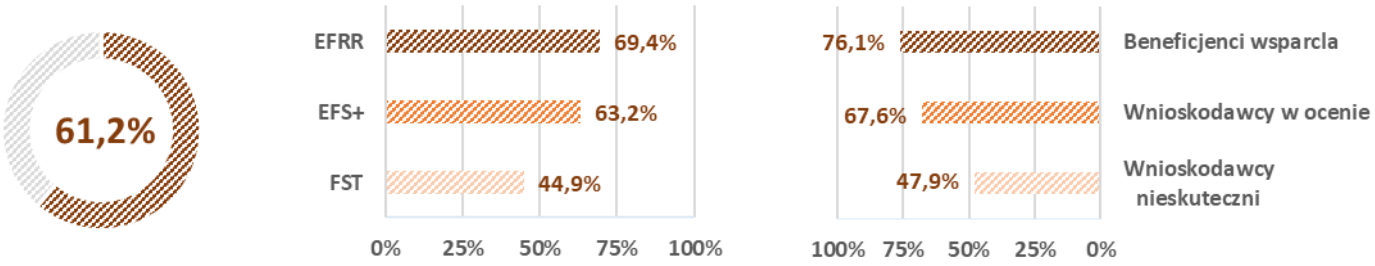
Zdecydowana ich większość, tj. 61,2% zgadza się z tym, że kryteria wyboru projektów stosowane w działaniu, w ramach którego składali wniosek o dofinansowanie projektu zapewniają, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu.

Odsetek tych wnioskodawców, którzy nie zgadzają się z tym stwierdzeniem jest znikomy. W przypadku beneficjentów jest to 2,0% z nich, a wnioskodawców, których wnioski są w ocenie 1,2%. Jedynie w przypadku wnioskodawców nieskutecznych odsetek ten wyniósł 16,3%.

Analizując wyniki w podziale na fundusze widać największy udział pozytywnych odpowiedzi w zakresie EFRR (69,4%) oraz nieznacznie mniejszy w zakresie EFS+ (63,2%). Należy jednak zwrócić uwagę, że największy odsetek nieskutecznych wnioskodawców dotyczy działań finansowanych w ramach EFS+, co ma bezpośredni wpływ na analizowane oceny dla tego funduszu. W przypadku FST mniej niż połowa wnioskodawców (tj. jedynie 44,9%) ocenia, że kryteria wyboru projektów gwarantują wybór projektów najlepiej realizujących cele FEW 2021-2027.

Zdecydowanie największy odsetek wnioskodawców uważających, że kryteria gwarantują wybór projektów najlepiej realizujących cele FEW 2021-2027, obserwowany jest w grupie beneficjentów Programu (76,1%), a nieznacznie niższy (tj. 67,6%) wśród wnioskodawców, których wnioski znajdują się w ocenie. Co nie dziwi, wnioskodawcy, którzy dofinansowania nie otrzymali są znacznie bardziej krytyczni w tym zakresie. Wśród nich jedynie 47,9% pozytywnie ocenia dostosowanie kryteriów do celów Programu.

Wykres 52. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu – w podziale na Fundusze oraz rodzaj wnioskodawcy(odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

W kontekście realizacji celów programu i przyznania dofinansowania w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia tych celów, respondenci badań jakościowych, potwierdzając spełnienie tych wymagań, często wskazywali na:

- Kryteria związane ze zgodnością projektu ze strategiami, tj. np. Strategią Rozwoju Województwa, Strategią rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040, Strategią ZIT. Biorąc pod uwagę, że cele FEW 2021-2027 wypływają z kierunków określonych w strategiach, to eliminowanie projektów niezgodnych z dokumentami strategicznymi jest często jednoznaczne z eliminowaniem projektów niezgodnych z celami FEW 2021-2027.
- Kryteria związane z wydatkami kwalifikowalnymi w projekcie. Jeżeli projekt jest nieadekwatny do celów to racjonalność i adekwatność wydatków może być w ramach kryterium podważana.
- Kryteria dotyczące oceny budżetu projektu oraz analizy kosztów i korzyści. W jego ramach następuje ocena efektywności budżetu, a tym samym efektywność kosztowa na zasadzie nakład - rezultat. Jeżeli dany wydatek jest przeszacowany w stosunku do planowanych efektów to może być w ramach kryterium podważany.

Pytanie badawcze: Czy i na ile kryteria wyboru projektów:

d) mają adekwatnie przypisaną wagę punktową, odzwierciedlającą ich rzeczywiste znaczenie dla realizacji celów Programu?

Do oceny, czy wagi punktowe poszczególnych kryteriów wyboru projektów przypisano adekwatnie do realizacji celów Programu, wykorzystano m.in. analizę logiczno-strukturalną.

W ramach analizy każdemu celowi FEW 2021-2027 przypisano kryteria wyboru projektów zdefiniowane w działaniach/typach projektów realizujących dany cel. Następnie każde z kryterium oceniono pod kątem jego wpływu na premiowanie tych projektów, które w największym stopniu realizują cel. Rozróżniono następujące poziomy oddziaływania:

W przypadku gdy dane kryterium ma bezpośredni lub pośredni wpływ na realizację celu dokonano oceny w jakim stopniu (w skali od 1 do 6) jego waga punktowa jest adekwatna do tego, aby dany cel FEW 2021-2027 mógł zostać osiągnięty.

Pod tym kątem w ramach FEW 2021-2027 przeanalizowano 1 284 kryteriów wyboru projektów bezpośrednio lub pośrednio wpływających na realizację określonego celu FEW 2021-2027. Ich łączna ocena adekwatności wag punktowych była bliska doskonałości i wyniosła 5,96, w skali od 1 do 6.

W przypadku EFS+ oraz FST wagi punktowe wszystkich kryteriów w pełni odpowiadają na potrzeby wynikające z osiągnięcia celów Programu. W przypadku EFRR zidentyfikowano pojedyncze wskaźniki, których adekwatność wagi punktowej oceniono na bardzo dobrą, stąd łączna ocena wszystkich kryteriów wyniosła 5,93 w skali od 1 do 6.

Dokonano również analizy odsetka łącznej wagi punktowej kryteriów wpływających na realizację celów FEW 2021-2027 w całkowitej możliwej punktacji. W skali całego FEW 2021-2027 blisko 61,0% możliwej do zdobycia punktacji można otrzymać w kryteriach mających wpływ na realizację celów FEW 2021-2027, z czego 31,5 p.p. to kryteria bezpośrednio

przyczyniających się realizacji celów, a 29,3 p.p. to wpływ pośredni. Pokazuje to, że w istotnym stopniu kryteria wyboru projektów nastawione są na realizację celów interwencji FEW 2021-2027.

Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych z osobami uczestniczącymi w pracach KOP i Komisji Odwoławczych oraz członkami Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027, kryteria wyboru projektów i ich dobrane wagi w pierwszej kolejności nastawione są na realizację celów Programu. Nie widzą oni konieczności dokonywania jakichkolwiek zmian w tym zakresie. Potwierdza to wspomnianą powyżej wysoką ocenę ekspercką przeprowadzoną w ramach analizy logiczno-strukturalnej.

> „(…) główny nacisk położony jest zarówno na uzasadnienie potrzeby realizacji projektu, na wybór grupy docelowej, następnie na zadania i na budżet, a dopiero w dalszej kolejności na doświadczenie czy potencjał wnioskodawcy” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny w poszczególnych działaniach Programu.

Tabela 28. Ocena adekwatności wag punktowych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (w skali od 1 do 6)

Działanie	Liczba analizowanych kryteriów wyboru projektów	Liczba kryteriów wyboru projektów mających wpływ na realizację celów /wskaźników FEW 2021-2027		Ocena adekwatność przypisanej wagi punktowej (w skali od 1 do 6)
		Bezpośredni, silny wpływ	Pośredni wpływ	
1.1	8	6	2	5,75
1.2	24	14	10	5,46
1.3	52	14	38	5,77
1.4	14	5	9	6,00
1.6	14	5	9	6,00
1.7	22	4	18	6,00
2.1	30	4	26	6,00
2.3	4	1	3	6,00
2.5	26	15	11	6,00
2.6	26	13	13	6,00
2.7	33	7	26	6,00
2.8	37	21	16	6,00
2.10	70	19	51	6,00
3.1	38	20	18	6,00
3.2	29	14	15	6,00
4.1	19	5	14	6,00

Działanie	Liczba analizowanych kryteriów wyboru projektów	Liczba kryteriów wyboru projektów mających wpływ na realizację celów /wskaźników FEW 2021-2027		Ocena adekwatność przypisanej wagi punktowej (w skali od 1 do 6)
		Bezpośredni, silny wpływ	Pośredni wpływ	
4.2	13	3	10	6,00
5.1	35	20	15	6,00
5.2	6	1	5	6,00
5.3	24	10	14	6,00
5.4	17	1	16	6,00
7.1	12	5	7	5,25
7.3	8	3	5	5,63
7.4	1	0	1	6,00
RAZEM EFRR	**562**	**210**	**352**	**5,93**
6.1	16	12	4	6,00
6.2	16	12	4	6,00
6.3	8	6	2	6,00
6.4	28	13	15	6,00
6.5	20	11	9	6,00
6.7	45	30	15	6,00
6.8	20	13	7	6,00
6.9	8	6	2	6,00
6.10	44	33	11	6,00
6.11	15	12	3	6,00
6.12	16	12	4	6,00
6.13	21	18	3	6,00
6.14	7	6	1	6,00
6.15	30	24	6	6,00
6.16	38	30	8	6,00
6.17	8	6	2	6,00
6.18	38	30	8	6,00
RAZEM EFS+	**378**	**274**	**104**	**6,00**
10.1	109	64	45	6,00
10.2	89	44	45	6,00
10.3	53	36	17	6,00
10.4	13	3	10	6,00

Działanie	Liczba analizowanych kryteriów wyboru projektów	Liczba kryteriów wyboru projektów mających wpływ na realizację celów /wskaźników FEW 2021-2027		Ocena adekwatność przypisanej wagi punktowej (w skali od 1 do 6)
		Bezpośredni, silny wpływ	Pośredni wpływ	
10.5	35	13	22	6,00
10.6	38	14	24	6,00
10.7	7	1	6	6,00
RAZEM FST	**344**	**175**	**169**	**6,00**
RAZEM FEW 2021-2027	**1 284**	**659**	**625**	**5,96**

Źródło: Analiza logiczno-strukturalna

Nie identyfikuje się jednak konieczności zmian w punktacjach, gdyż cele FEW 2021-2027 powinny zostać zrealizowane. Szerzej omówiono to w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy kryteria wyboru projektów zapewniają wybór projektów adekwatnych do celów Programu FEW 2021-2027, w tym zakładanych wartości wskaźników, dla których wskazano wartości docelowe? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany można wprowadzić?*

Pytanie badawcze: Czy kryteria wyboru projektów zapewniają wybór projektów adekwatnych do:

b) specyfiki projektów w ramach poszczególnych funduszy (EFRR, EFS+ i FST) oraz Działań, w tym: celów Działania, typu projektu, zakresu wsparcia, grupy docelowej, typu beneficjenta, wskaźników? Jeśli nie, to dlaczego i jakie zmiany można wprowadzić?

Jak wynika z przeprowadzonej analizy desk research kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 w pełni odpowiadają zapisom Programu. Regulaminy naborów co do zasady precyzują wszystkie elementy, w jakie powinien wpisać się wnioskodawca ze swoim projektem, tj. przede wszystkim cele działania, typy projektu, zakres wsparcia, grupy docelowe, typy beneficjenta, oraz wskaźniki monitoringu. Narzędziem do wyboru oczekiwanych projektów są przede wszystkim następujące kryteria formalne stosowane w ramach EFRR i FST (działania 10.2-10.7):

kryteria formalne stosowane w ramach EFS+ i FST (działanie 10.1):

oraz kryteria merytoryczne stosowane w ramach EFS+ i FST (działanie 10.1):

Wybór projektów adekwatnych do specyfiki projektów potwierdza również opinia respondentów badań jakościowych, tj. osób odpowiedzialnych za tworzenie kryteriów oraz uczestniczących w pracach KOP. Ich zdaniem kryteria wyboru projektów w pełni to umożliwiają.

> „I to, co regulamin nam zakłada jako to, co można realizować, to tymi kryteriami jesteśmy w stanie sprawdzić. Czy wnioskodawca obejmuje taką grupę docelową, jaką mamy zaplanowaną w regulaminie, czy ją opisuje w sposób wystarczający, czy zakres wsparcia jest zgodny z regulaminem, na to nam pozwalają te kryteria merytoryczne.” *(wywiad z przedstawicielem instytucji systemu wyboru projektów)*

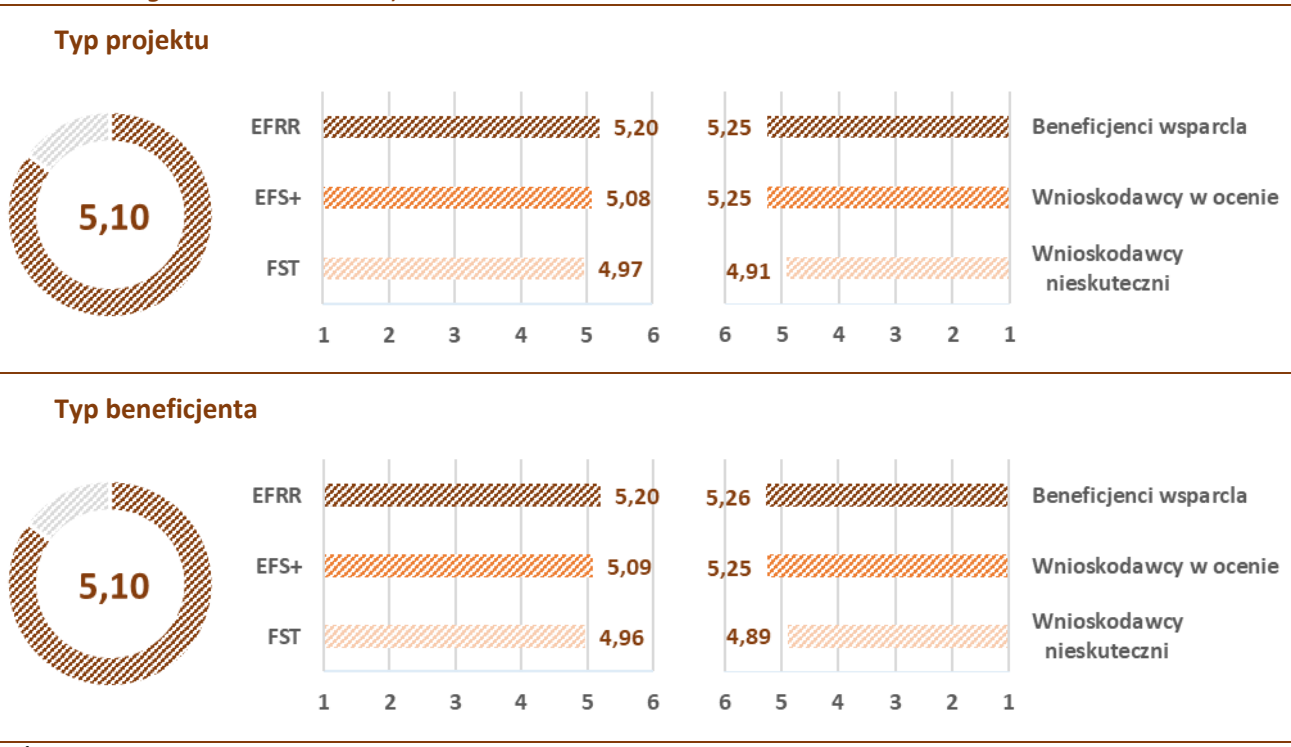
Wnioski te potwierdzają wyniki badania wśród wnioskodawców Programu, zarówno w ramach wywiadów grupowych, jak i badania ankietowego wskazującego, na ile kryteria wyboru projektów zapewniają wybór projektów adekwatnych do specyfiki projektów w poszczególnych jej aspektach.

Najwyżej oceniono wybór projektów adekwatnych do typów projektów oraz typów beneficjenta (ocena na poziomie 5,10 w skali od 1 do 6).

Najwyższa ocena dotyczy wnioskodawców w ramach EFRR (5,20 w skali od 1 do 6), zaś w ramach EFS+ oraz FST ocena jest jedynie nieznacznie mniejsza. Ponadto, co nie dziwi wnioskodawcy, którzy otrzymali dofinansowani oraz ich wnioski są aktualnie w ocenie zdecydowanie wyżej oceniają możliwość wyboru projektów zgodnych z typem projektu i typem beneficjenta, niż podmiot, który dofinansowania nie otrzymał. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że największy odsetek nieskutecznych wnioskodawców dotyczy

działań finansowanych w ramach EFS+, co ma bezpośredni wpływ na analizowane oceny dla tego funduszu.

Wykres 53. Ocena, na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do typu projektu i typu beneficjenta (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

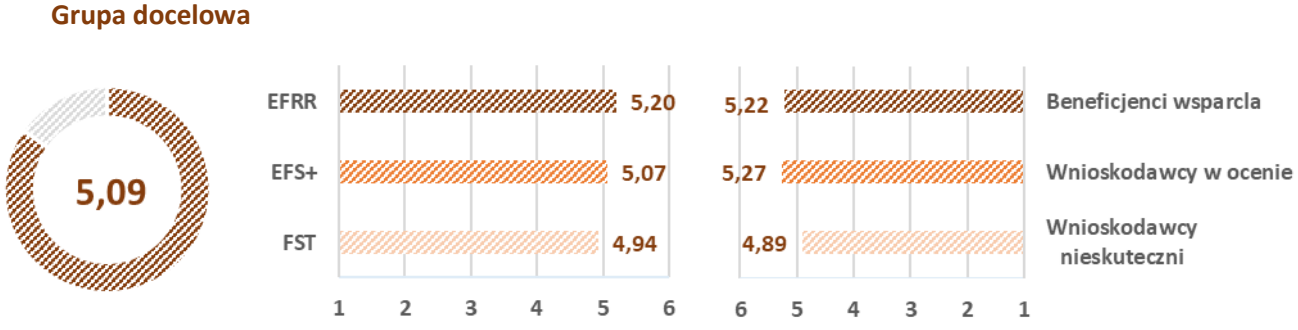

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Wysokie oceny wnioskodawców kierowane były również w kierunku adekwatności kryteriów wyboru projektów do:

- grupy docelowej:

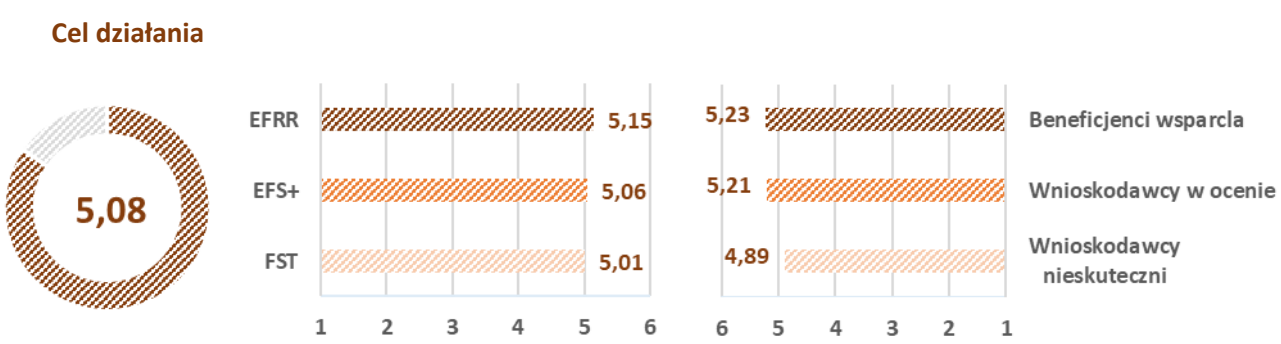
Wykres 54. Ocena, na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do grupy docelowej (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

- celu działania:

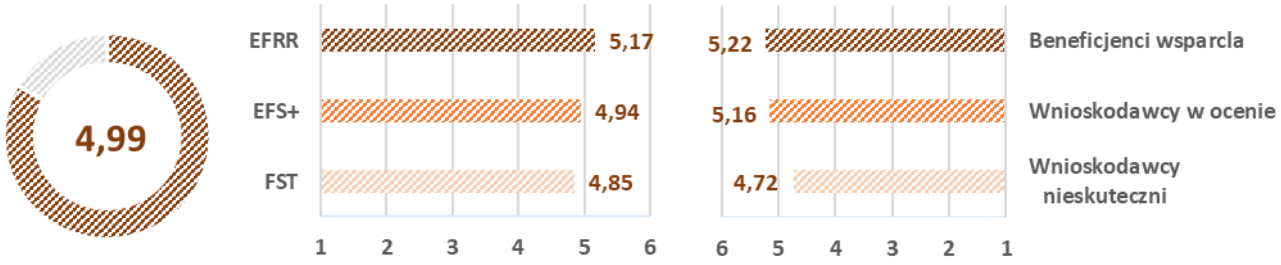
Wykres 55. Ocena, na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do celu działania (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

– zakresu wsparcia:

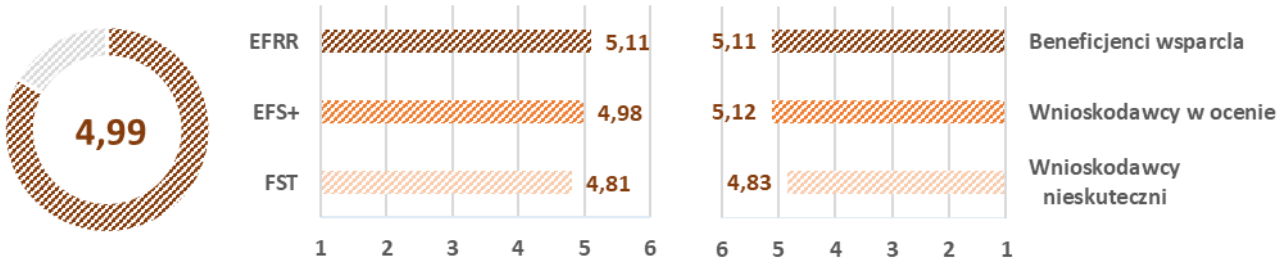
Wykres 56. Ocena, na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do zakresu wsparcia (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

– wskaźników monitorowania:

Wykres 57. Ocena, na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do wskaźników monitorowania (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

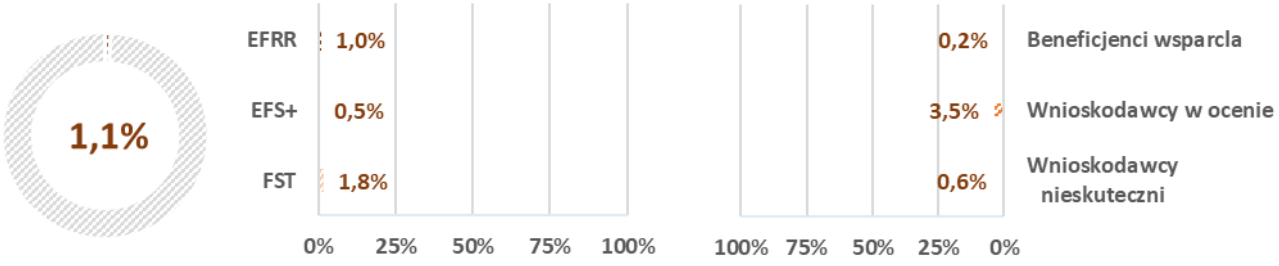
Wyniki te również pokazują najwyższą ocenę wnioskodawców w ramach EFRR oraz beneficjentów wsparcia, najniższą zaś wnioskodawców w ramach FST oraz podmiotów, których wnioski nie otrzymały dofinansowania. Nadal jest to ocena wysoka (bliska 5). Należy jednak zwrócić uwagę, że największy odsetek nieskutecznych wnioskodawców dotyczy działań finansowanych w ramach EFS+, co ma bezpośredni wpływ na analizowane oceny dla tego funduszu.

Pytanie badawcze: Czy katalog kryteriów jest kompletny? Czy należy zrezygnować z kryterium lub wprowadzić nowe i dlaczego? Jeśli tak, to proszę podać propozycję nowego lub zmienionego kryterium.

Jak pokazało badanie, zestawy kryteriów wyboru projektów w każdym działaniu FEW 2021-2027 są kompletne. Zapewniają one ocenę projektu pod każdym niezbędnym względem, czy to spełnienia wymogów rozporządzenia parlamentu europejskiego, wytycznych krajowych, polityk horyzontalnych. Są odrębne kryteria dla spójności z dokumentami programowymi i dokumentacją naboru, dla wskaźników, kwalifikowalności wydatków itd. Na etapie oceny formalnej kryteria pozwalają zweryfikować każdą właściwość projektu i wnioskodawcy. Kryteria zapewniają również wybór projektów realizujących cele Programu przy jednoczesnej trosce o odpowiedni potencjał wnioskodawcy i realną możliwość realizacji projektu i wykonania inwestycji.

Wniosek ten potwierdzają też sami wnioskodawcy.

Wykres 58. Ocena konieczności wprowadzenia dodatkowych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Zaledwie 1,1% z wnioskodawców identyfikuje braki w kryteriach wyboru projektów. W szczególności są to podmioty, których wnioski znajdują się jeszcze w ocenie (3,5%).

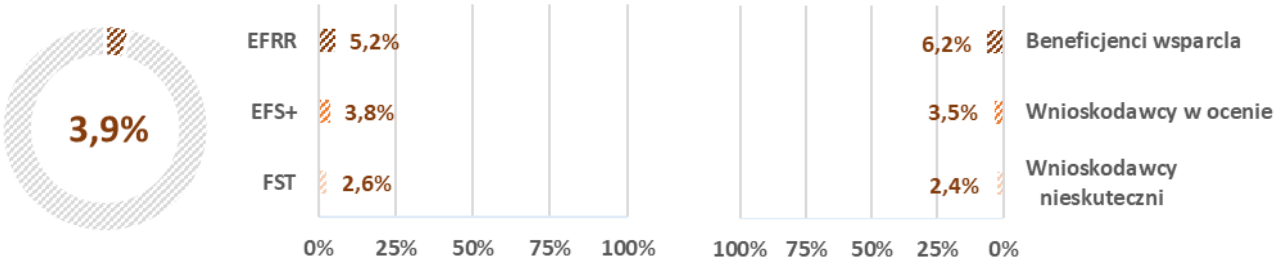
Badania jakościowe również nie przyniosły wskazań kryteriów, które należałoby uzupełnić w systemie wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027. W wywiadach pogłębionych, osoby oceniające wnioski o dofinansowanie wskazują jedynie na potrzebę dodania kryterium, które pozwoliłoby eliminować wnioskodawców, którzy przedkładają dokładnie te same wnioski o dofinansowanie. Jednakże W opinii ewaluatora, nie byłoby to możliwe do wykonania. Więcej na ten temat przedstawiono w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy*

można zidentyfikować elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający wdrażanie FEW 2021-2027 (wrażliwe obszary wdrażania FEW 2021-2027)?

Z drugiej strony jak wynika z przeprowadzonej analizy desk research wszystkie kryteria wyboru projektów są niezbędne do tego, aby możliwa była weryfikacja określonych wymogów. Każde kryterium odnosi się do poszczególnych części wniosku o dofinansowanie. Zatem zmniejszenie liczby kryteriów wymagałoby ograniczenia zakresu wniosku o dofinansowanie, co jest niemożliwe. Respondenci wywiadów pogłębionych potwierdzają, że w obecnej sytuacji kryteria wyboru projektów są odpowiednio dopasowane do potrzeb związanych z oceną. Jest to absolutne minimum tego, co należy weryfikować i oceniać. Uważają tak zarówno przedstawiciele instytucji systemu wyboru projektów, jak i eksperci oceniający wnioski oraz członkowie KM FEW 2021-2027.

Wobec czego, w opinii ewaluatora, nie należy rezygnować z żadnego kryterium wyboru projektów. Ten wniosek również potwierdzają sami wnioskodawcy w wywiadach pogłębionych. W badaniu ankietowym zaledwie 3,9% z nich identyfikuje potrzebę rezygnacji z jakiegoś kryterium wyboru projektów. Najwięcej takich wskazać identyfikowanych jest w ramach EFRR (5,2%) oraz wśród beneficjentów wsparcia (6,2%).

Wykres 59. Identyfikacja konieczności rezygnacji z kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Niewielki odsetek wnioskodawców wynika najprawdopodobniej z tego, że mają oni już świadomość uwarunkowań wydatkowania funduszy strukturalnych UE. Wskazują jedynie, że nie powinny one być nadmiernie rozbudowywane na poziomie krajowym.

> „Myślę, że już beneficjenci, wnioskodawcy przyzwyczaili się, że pewne rzeczy trzeba opisać, że są wymogi unijne, natomiast warto zejść niżej właśnie do tych elementów, na które ma wpływ region i tam już tego nie utrudniać i dać możliwość po prostu złożenia dobrych projektów. *(wywiad z przedstawicielem wnioskodawców FEW 2021-2027)*

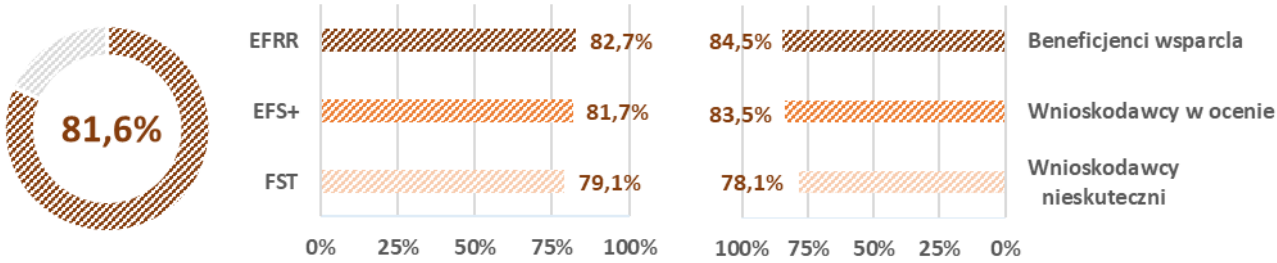
Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób kryteria wyboru projektów realizują wymagania wskazane w Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 m.in. w zakresie przestrzegania zasad wyboru projektów: przejrzystości, rzetelności,

bezstronności, równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców?

Jak wskazano w raporcie, w oparciu o ekspercką analizę lingwistyczno-semiotyczną, badania jakościowe wśród przedstawicieli instytucji systemu wyboru projektów, ekspertów oceniających wnioski, członków KM FEW 2021-2027 i wnioskodawców Programu oraz badanie ankietowe z wnioskodawcami, kryteria wyboru projektów oceniono wysoko m.in. pod kątem ich precyzyjności, zwięzłości, zrozumiałości dla odbiorców oraz poprawności merytorycznej, obiektywności w ocenie, mierzalności czy też weryfikowalności.

Około 81,6% wnioskodawców ocenia, że spełniony został warunek przejrzystości kryteriów wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027, tzn. są one jasne i nie budzą wątpliwości oraz dokładnie opisują, co jest wymagane do oceny. Wysokie wyniki dotyczą wszystkich funduszy i każdej grupy respondentów. Najczęściej spełnienie warunku wskazywane było w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach EFRR (82,7%) oraz przez beneficjentów wsparcia (84,5%). Najrzadziej wskazywane natomiast w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach FST (79,1%) oraz przez wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (78,1%). W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że najwyższy odsetek nieskutecznych wnioskodawców dotyczy działań finansowanych w ramach EFS+, co ma bezpośredni wpływ na analizowane oceny dla tego funduszu.

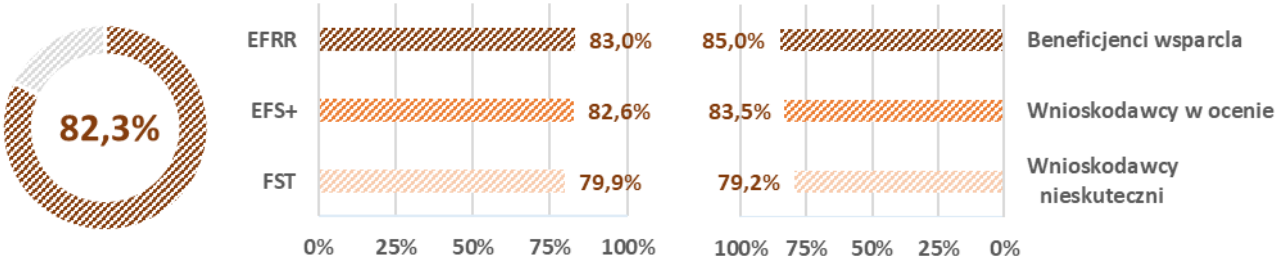
Wykres 60. Ocena spełnienia warunku przejrzystości kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

82,3% wnioskodawców ocenia, że spełniono warunek rzetelności kryteriów wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027, tzn. zawierają ważne informacje w krótkiej formie, a komunikat jest prosty i konkretny. Każdy z funduszy i każda z grup respondentów wykazuje się podobnym, wysokim wynikiem. Najczęściej pozytywna ocena warunku wskazywana była w zakresie kryteriów stosowanych w ramach EFRR (83,0%) oraz przez beneficjentów wsparcia (85,0%). Najmniejszy odsetek spełnienia warunku dotyczy zaś kryteriów stosowanych w ramach FST (79,9%) oraz ocen wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (79,2%).

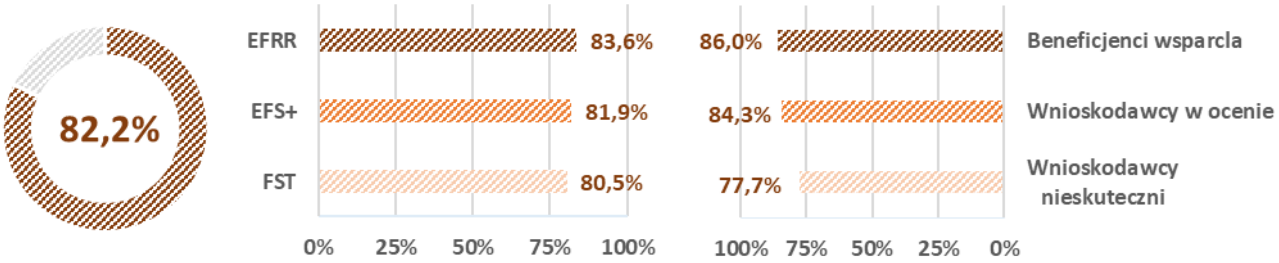
Wykres 61. Ocena spełnienia warunku rzetelności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

82,2% wnioskodawców ocenia, że spełniono warunek obiektywności kryteriów wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027, tzn. opisane w kryterium zasady oceny opierają się na faktach/rzetelnych danych, a nie na osobistych opiniach i interpretacjach. Tak pozytywna opinia wybrzmiewa u respondentów w ramach każdego funduszu. Najczęściej spełnienie warunku wskazywane było w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach EFRR (83,6%) oraz przez beneficjentów wsparcia (86,0%). Najrzadziej wskazywane natomiast w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach FST (80,5%) oraz przez wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (77,7%).

Wykres 62. Ocena spełnienia warunku obiektywności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego)

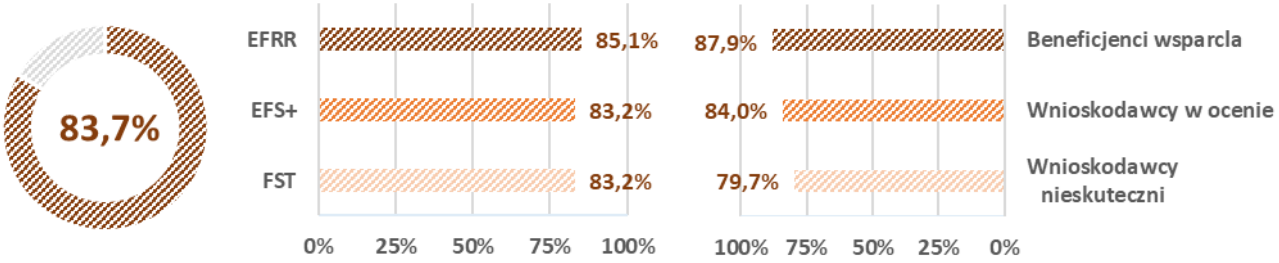
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Analiza desk research wykazała, że kryteria wyboru projektów są dostępne dla wszystkich wnioskodawców, tzn. są udostępnione w taki sposób, aby każdy zainteresowany wnioskodawca mógł się z nimi zapoznać. Nie bez znaczenia jest tutaj funkcjonowanie strony internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl, na której kryteria wyboru projektów są upubliczniane. Kryteria są dostępne w specjalnie dedykowanej zakładce w sekcji „Dokumenty" oraz w ramach każdego naboru. Łatwość wyszukiwania informacji na stronie oceniono w badaniu bardzo wysoko.

W konsekwencji około 83,7% wnioskodawców ocenia, że prawidłowo spełniono warunek dostępności kryteriów wyboru projektów. Pozytywna ocena dotyczyła wszystkich funduszy (najczęściej kryteriów w ramach EFRR – 85,1%) oraz wskazywana była przez wszystkie grupy respondentów (najczęściej beneficjentów wsparcia – 87,9%). Najmniejszy odsetek spełnienia

warunku dotyczy kryteriów w ramach EFS+ oraz FST (po 83,2%) oraz ocen wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (79,7%).

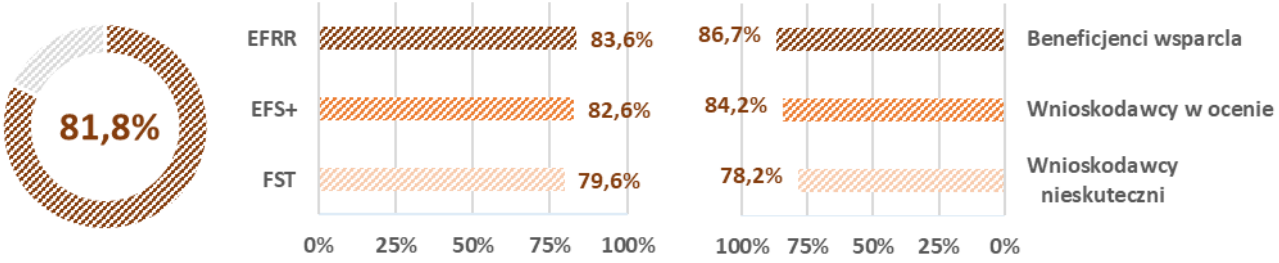
Wykres 63. Ocena spełnienia warunku dostępności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 dla wszystkich wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Około 81,8% wnioskodawców ocenia, że spełniono warunek równego traktowania wszystkich wnioskodawców przez kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027, tzn. kryteria w jednakowy sposób oceniają wszystkich potencjalnych wnioskodawców. Różnice w wynikach uzyskanych w poszczególnych funduszach i grupach respondentów są niewielkie. Najczęściej pozytywna ocena warunku wskazywana była w zakresie kryteriów stosowanych w ramach EFRR (83,6%) oraz przez beneficjentów wsparcia (86,7%). Najrzadziej zaś kryteriów stosowanych w ramach FST (79,6%) oraz ocen wnioskodawców którzy nie otrzymali dofinansowania (78,2%). Po raz kolejny należy zwrócić uwagę, że wysoki odsetek nieskutecznych wnioskodawców w ramach EFS+ ma wpływ na wyniki osiągnięte przez ten fundusz.

Wykres 64. Ocena spełnienia warunku równego traktowania wszystkich wnioskodawców przez kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego)

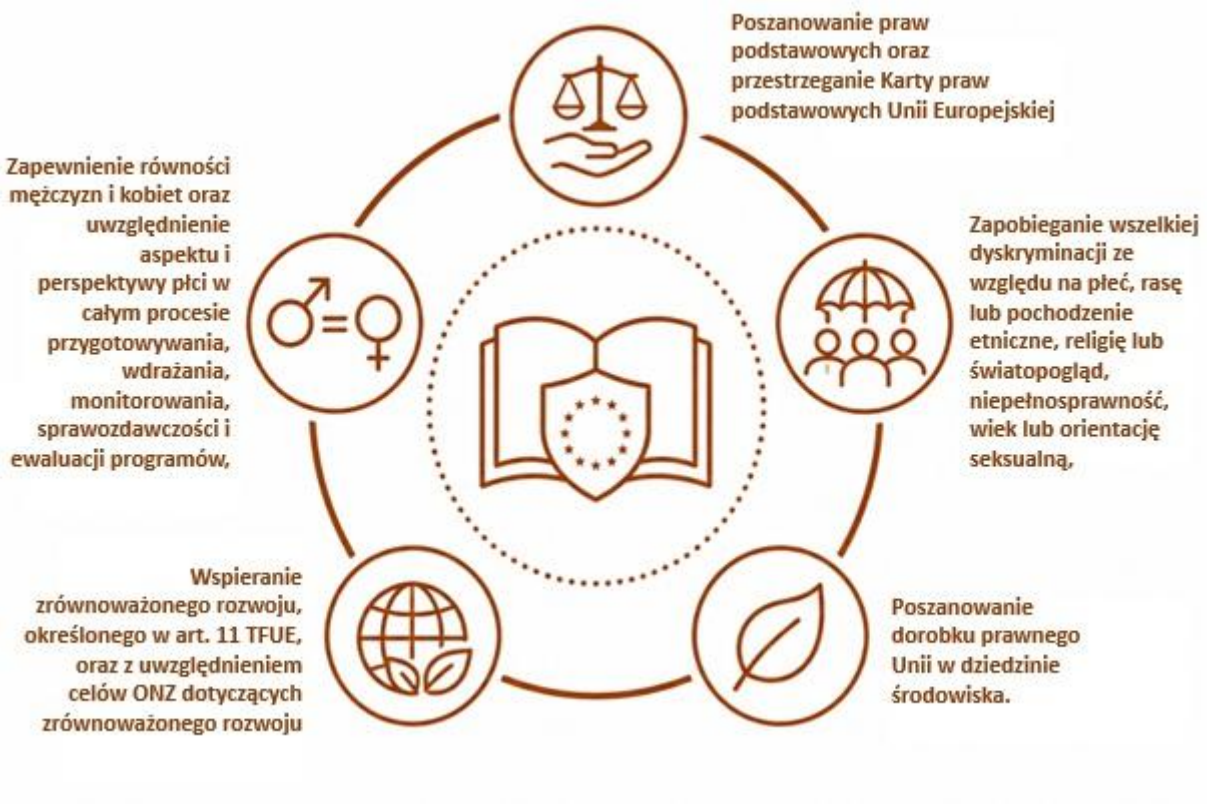
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób kryteria wyboru projektów realizują wymagania wskazane w art. 9 i 73 Rozporządzenia ogólnego, m.in. w zakresie niedyskryminacji, dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci oraz uwzględniają Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (KPP), zasadę zrównoważonego rozwoju i unijną politykę w dziedzinie środowiska zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE? Jeśli

wymagania nie są w pełni realizowane, jakie zmiany należałoby wprowadzić w kryteriach wyboru projektów, aby zapewnić ich spełnienie?

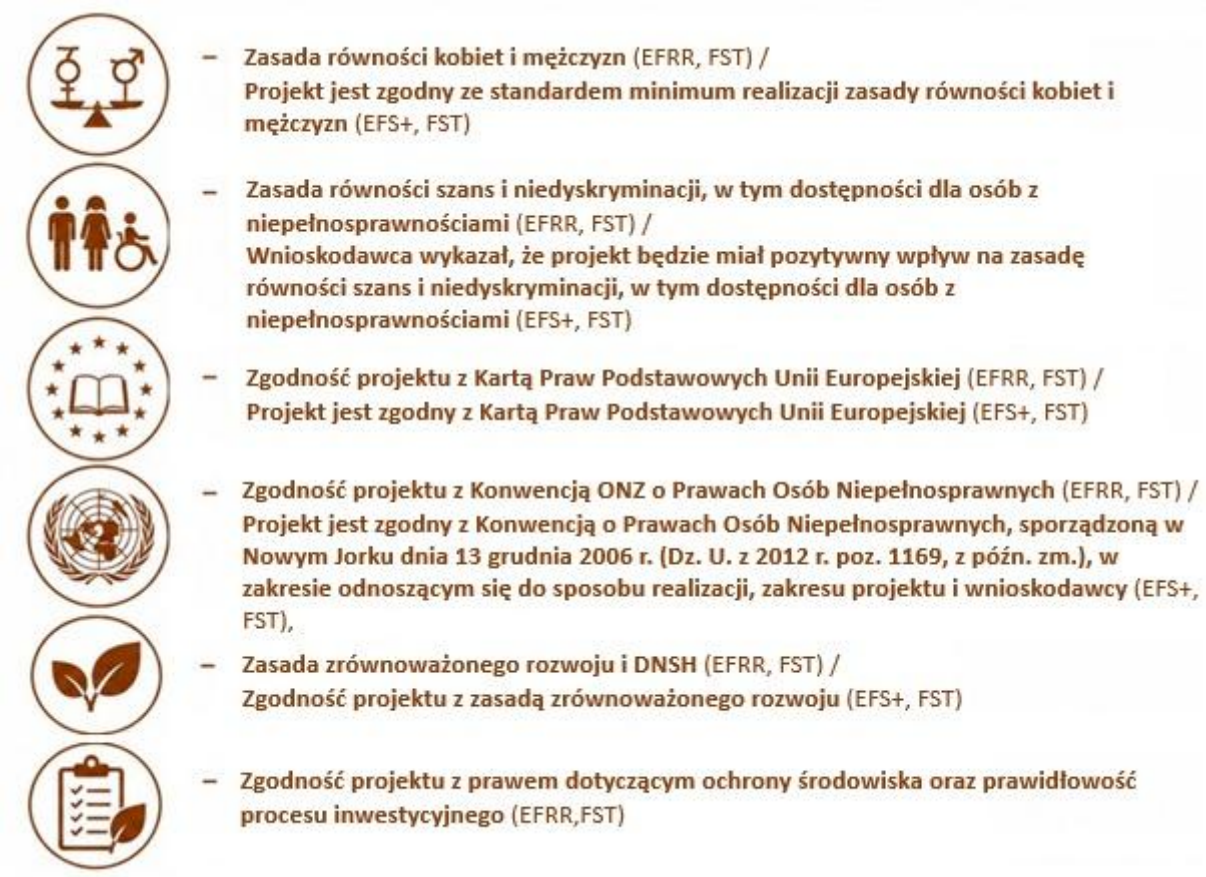
Pytanie badawcze: Czy i w jaki sposób kryteria wyboru umożliwiają realizację projektów zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027? Czy należy dostosować lub zmienić kryteria wyboru projektów w celu lepszego dopasowania wsparcia do faktycznych potrzeb różnych grup docelowych?

Zgodnie z rozporządzeniem ogólnym[31] oraz wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 przy wyborze projektów powinny być zastosowane m.in. następujące wymagania związane z zasadami równościowymi:

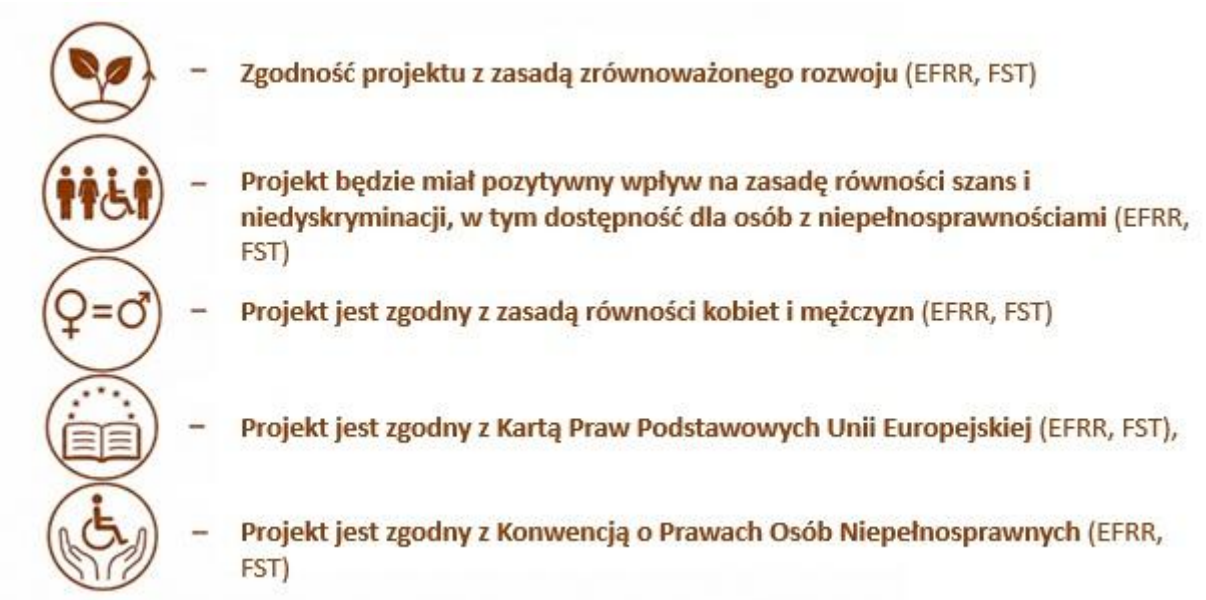
Przeprowadzona analiza desk research potwierdziła, że kryteria wyboru projektów gwarantują realizację tych zasad przez wszystkie dofinansowywane projekty. W przyjętych kryteriach znajdują się kryteria formalne takie jak:

[31] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

- **Zasada równości kobiet i mężczyzn** (EFRR, FST) / **Projekt jest zgodny ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn** (EFS+, FST)
- **Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami** (EFRR, FST) / **Wnioskodawca wykazał, że projekt będzie miał pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami** (EFS+, FST)
- **Zgodność projektu z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej** (EFRR, FST) / **Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej** (EFS+, FST)
- **Zgodność projektu z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych** (EFRR, FST) / **Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i wnioskodawcy** (EFS+, FST),
- **Zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH** (EFRR, FST) / **Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju** (EFS+, FST)
- **Zgodność projektu z prawem dotyczącym ochrony środowiska oraz prawidłowość procesu inwestycyjnego** (EFRR,FST)

oraz kryteria merytoryczne takie jak:

- **Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju** (EFRR, FST)
- **Projekt będzie miał pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami** (EFRR, FST)
- **Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn** (EFRR, FST)
- **Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej** (EFRR, FST),
- **Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych** (EFRR, FST)

W ocenie ewaluatora przyjęte kryteria wyboru projektów są optymalne pod względem spełnienia wszystkich unijnych zasad, tj. takich jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska. Po weryfikacji i ocenie spełnienia zasad horyzontalnych w projekcie zgodnie z przyjętymi

ww. kryteriami wyboru projektów, do dofinansowania nie trafia żaden projekt, który nie spełnia tych wartości.

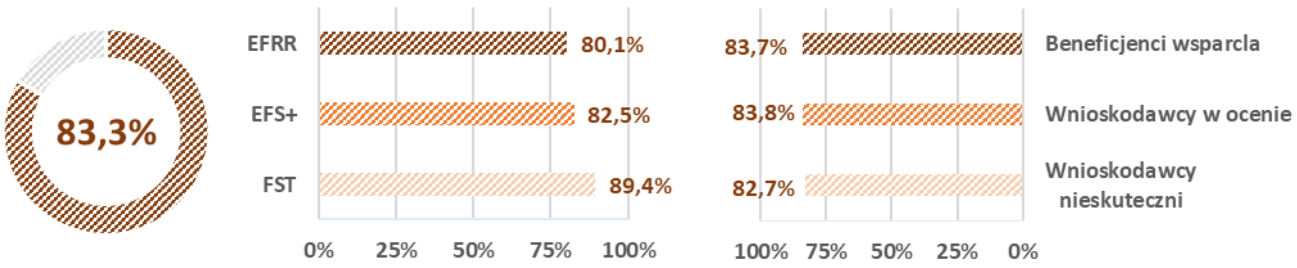
Spełnienie tych zasad przez wnioskodawcę należy rozpatrywać w dwóch aspektach. Przede wszystkim, aby kryteria nie prowadziły dyskryminacji w stosunku do wnioskodawcy i z drugiej strony, aby wnioskodawca realizował projekty spełniające te zasady. Te dwie kwestie muszą być ze sobą zgodne.

Realizacja zasad horyzontalnych Unii Europejskiej przez kryteria wyboru projektów jest doceniana przez wnioskodawców FEW 2021-2027.

Około 83,3% wnioskodawców ocenia, że kryteria wyboru projektów gwarantują realizację zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, oznaczającej, że wszystkie produkty projektu (na przykład strona lub aplikacja internetowa, materiały szkoleniowe, konferencja, wybudowane lub modernizowane obiekty, zakupione środki transportu. itp.) mogą być wykorzystywane (używane) przez osoby z niepełnosprawnościami.

Najczęściej pozytywną ocenę otrzymały kryteria stosowane w ramach FST (89,4%) oraz była udzielana przez wnioskodawców, których wnioski znajdują się w ocenie (83,8%). Najrzadziej zaś kryteria stosowane w ramach EFRR (80,1%) oraz przez wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (82,7%). Należy jednak zwrócić uwagę, że dysproporcje w ocenie poszczególnych rodzajów wnioskodawców są niewielkie.

Wykres 65. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady)

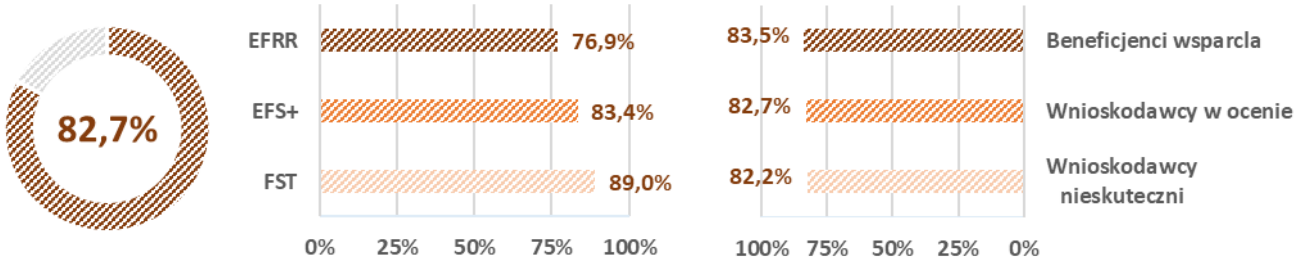
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

82,7% wnioskodawców ocenia, że zapewniono realizację zasady niedyskryminacji i równouprawnienia, polegającej na zapewnieniu sprawiedliwego i pełnego uczestnictwa wszystkich osób, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, religię czy orientację seksualną. Wskazano, że spełniono ją zarówno na etapie projektowania, realizacji, jak i trwałości projektu.

Pozytywna ocena spełnienia warunku najczęściej dotyczyła kryteriów stosowanych w ramach FST (89,0%) oraz wskazywana była przez beneficjentów wsparcia (83,5%). Najmniejszy odsetek spełnienia warunku dotyczy zaś kryteriów stosowanych w ramach EFRR (76,9%) oraz ocen wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (82,2%). Należy jednak zwrócić

uwagę, że w tym przypadku również dysproporcje w ocenie poszczególnych rodzajów wnioskodawców są niewielkie.

Wykres 66. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady niedyskryminacji i równouprawnienia (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady)

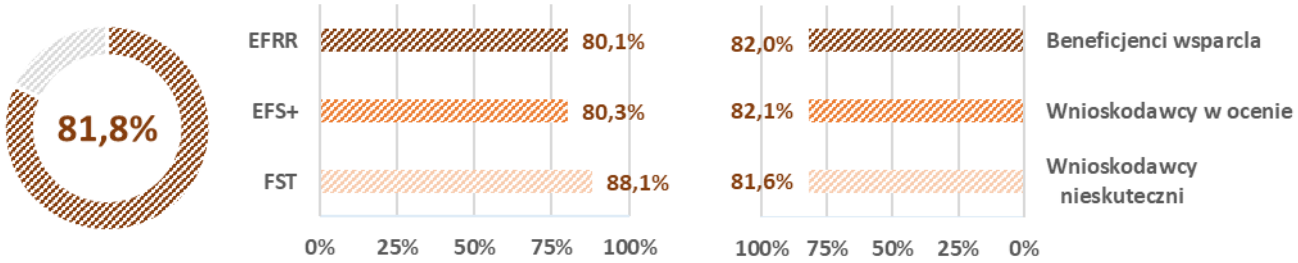

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Ostatnią ocenianą przez wnioskodawców zasadą była zasada zrównoważonego rozwoju, oznaczająca, że działania podejmowane w ramach projektu wykazują pozytywny wpływ na racjonalne gospodarowanie zasobami, ograniczenie presji na środowisko, uwzględnienie efektów środowiskowych w zarządzaniu, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Około 81,8% wnioskodawców ocenia, że kryteria wyboru projektów gwarantują realizację tej zasady.

Najczęściej spełnienie warunku wskazywane było w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach FST (88,1%) oraz przez wnioskodawców, których wnioski znajdują się w ocenie (82,1%). Najrzadziej wskazywane natomiast w odniesieniu do kryteriów stosowanych w ramach EFRR (80,1%) oraz przez wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (81,6%). Należy jednak zwrócić uwagę, że i w tym przypadku dysproporcje w ocenie poszczególnych rodzajów wnioskodawców są niewielkie.

Wykres 67. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady zrównoważonego rozwoju (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady)

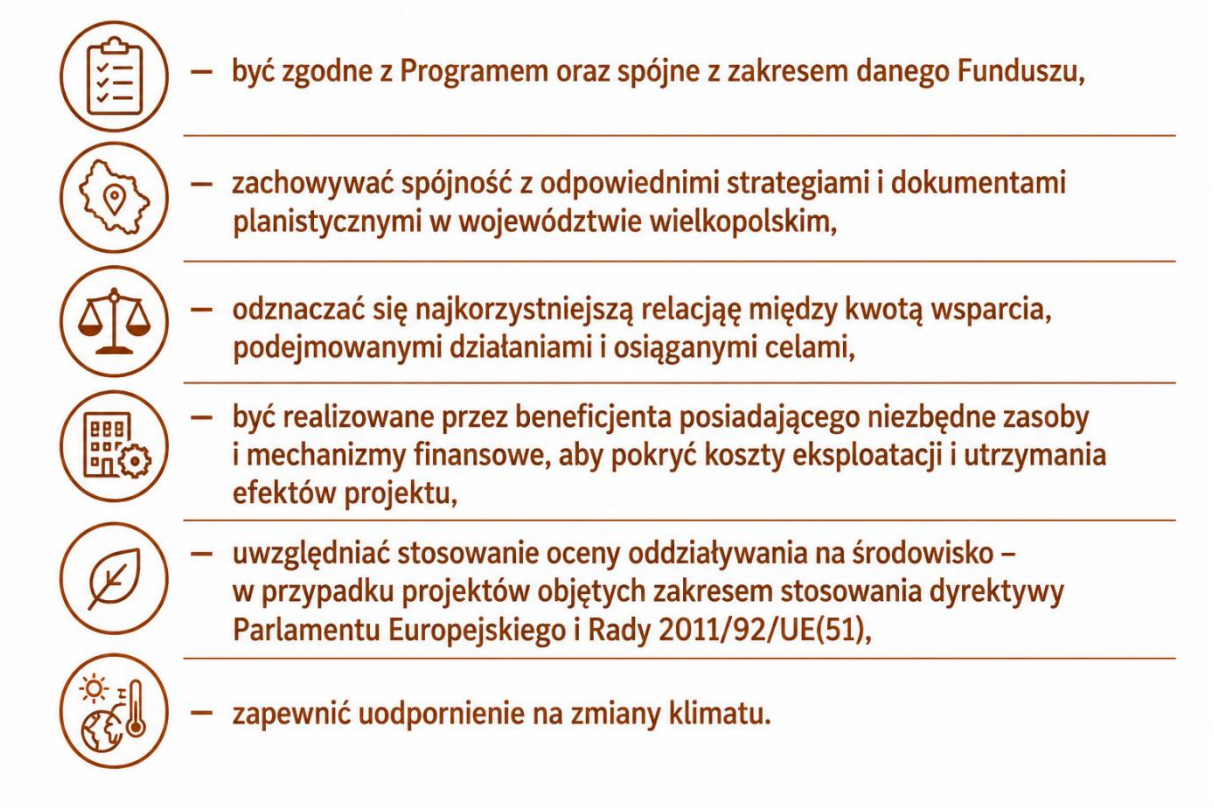
Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

Po przeprowadzonych badaniach jakościowych ewaluator uważa, że sukces w wypełnieniu zasad horyzontalnych jest wynikiem dbałości IZ FEW 2021-2027 w tym zakresie, ale również wsparcia Komitetu Monitorującego FEW 2021-2027. Czuwając nad prawidłowością

spełnienia tych zasad, niewątpliwie prace Komitetu wpływają na prawidłową ich implementację. Wywiady pogłębione nie przyniosły co do tego żadnych zastrzeżeń.

Pytanie badawcze: Czy kryteria wyboru projektów pozwalają odrzucić projekty, które nie spełniają wymagań określonych w art. 73 rozporządzenia ogólnego i zapisach Programu?

Zgodnie z art. 73 rozporządzenia ogólnego[32] projekty wybierane do dofinansowania powinny m.in.:

Jak wynika z analizy desk research, spełnienie powyższych warunków jest weryfikowane na etapie oceny formalnej lub merytorycznej złożonych wniosków o dofinansowanie z wykorzystaniem odpowiednich zero-jedynkowych kryteriów wyboru projektów. Dzięki przyjętym kryteriom wyboru projektów, te z nich, które nie spełniają ww. wymagań są odrzucane na etapie oceny i nie mogą otrzymać dofinansowania w ramach FEW 2021-2027.

W poniżej tabeli przedstawiono kryteria wyboru projektów, które umożliwiają odrzucenie projektu, jeżeli nie spełnia jakiegokolwiek warunku.

[32] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Tabela 29. Kryteria wyboru projektów pozwalające odrzucić projekty, które nie spełniają określonych wymagań

Warunek	Fundusz	Kryteria wyboru projektów
Zgodność z Programem oraz spójność z zakresem danego Funduszu	EFRR	Zgodność projektu z FEW 2021+, szczegółowym opisem priorytetów i dokumentacją dla naboru.
	EFS+	Zgodność projektu z zakresem interwencji przewidzianym w Programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Zgodność z Regulaminem wyboru projektów/informacje wymagane we wniosku o dofinansowanie
	FST	Zgodność projektu z FEW 2021+, szczegółowym opisem priorytetów i dokumentacją dla naboru. Zgodność projektu z zakresem interwencji przewidzianym w Programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Zgodność z Regulaminem wyboru projektów/informacje wymagane we wniosku o dofinansowanie
Spójność z odpowiednimi strategiami i dokumentami dotyczącymi planowania	EFRR	Zgodność projektu z dokumentami regionalnymi.
	EFS+	Zgodność z dokumentem „Zdrowa Przyszłość. Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r.” Zgodność projektu z właściwą Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych
	FST	Zgodność projektu z dokumentami regionalnymi. Zgodność z dokumentem „Zdrowa Przyszłość. Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r.” Zgodność projektu z właściwą Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Zgodność projektu z Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej Wpływ projektu na realizację Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040
Najkorzystniejsza relacja między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami	EFRR	Wydatki kwalifikowane są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości.
	EFS+	Prawidłowość sporządzenia budżetu projektu.
	FST	Wydatki kwalifikowane są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości. Prawidłowość sporządzenia budżetu projektu.
Posiadanie przez beneficjenta niezbędne zasoby i mechanizmy finansowe, aby pokryć koszty	EFRR	Źródło/zabezpieczenie finansowania projektu. Wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną, techniczną, finansową i ekspercką do realizacji projektu, gwarantującą stabilne zarządzanie projektem

Warunek	Fundusz	Kryteria wyboru projektów
eksploatacji i utrzymania efektów projektu	EFS+	Beneficjent wnosi wartość wkładu własnego określoną w Regulaminie wyboru projektów. Potencjał finansowy Wnioskodawcy i partnerów
	FST	Źródło/zabezpieczenie finansowania projektu. Wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną, techniczną, finansową i ekspercką do realizacji projektu, gwarantującą stabilne zarządzanie projektem. Beneficjent wnosi wartość wkładu własnego określoną w Regulaminie wyboru projektów. Potencjał finansowy Wnioskodawcy i partnerów
Stosowanie oceny oddziaływania na środowisko	EFRR	Zgodność projektu z prawem dotyczącym ochrony środowiska, ocena odziaływania na środowisko i obszary NATURA 2000.
	EFS+	Nie dotyczy
	FST	Zgodność projektu z prawem dotyczącym ochrony środowiska, ocena odziaływania na środowisko i obszary NATURA 2000.
Zapewnienie uodparniania na zmiany klimatu	EFRR	Zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH. Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju.
	EFS+	Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju.
	FST	Zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH. Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Źródło: Kryteria wyboru projektów

Osoby uczestniczące w tworzeniu kryteriów wyboru projektów, a także oceniające wnioski o dofinansowanie i rozpatrujące protesty, w pełni potwierdzają sformułowany wniosek, że kryteria wyboru projektów pozwalają odrzucić projekty nie spełniające określonych zasad otrzymania dofinansowania.

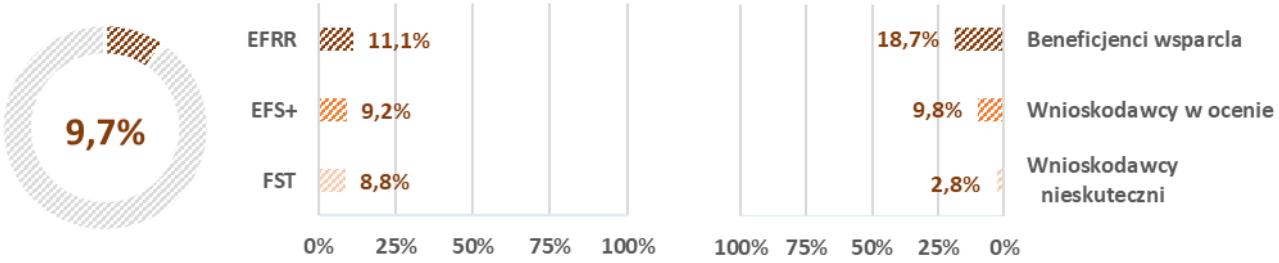
Pytanie badawcze: Czy można zidentyfikować kryteria wyboru projektów (lub ich elementy składowe), które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający wdrażanie FEW 2021-2027 (wrażliwe obszary wdrażania FEW 2021-2027)? Jeśli tak, to które kryteria wyboru projektów stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027? Które z tych elementów wymagają natychmiastowych zmian, a które powinny być monitorowane pod kątem możliwości wystąpienia czynników ograniczających sprawną realizację FEW 2021-2027 i modyfikowane w razie potrzeby na dalszych etapach wdrażania Programu?

Po przeprowadzonym badaniu ewaluator może stwierdzić, że dobrą praktyką systemu wyboru projektów w ramach FEW 2021-2027 jest całościowy zestaw kryteriów wyboru

projektów. Dużym ułatwieniem jest doprecyzowanie definicji kryteriów. Jeśli jest ona w prawidłowy sposób skonstruowana, wówczas wiadomym jest jak spełnić dane kryterium. W definicji są zawarte wszelkie informacje, które we wniosku powinny być ujęte. Kryteria są bardzo rozbudowane w części definicyjnej, ze wskazaniem dokładnie punktu wniosku, na podstawie którego ekspert będzie weryfikował kryterium.

Wskazanie konkretnych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający realizację projektu, a tym samym FEW 2021-2027, nie jest oczywiste dla respondentów badania jakościowego. Ponadto, takie kryteria wskazało jedynie 9,7% wnioskodawców Programu w ramach przeprowadzonego badania ankietowego. Częściej, niż w przypadku innych funduszy, dotyczy to EFRR (11,1%). Ponadto zdecydowanie większy odsetek beneficjentów wsparcia (18,7%) identyfikuje kryteria, które w ich opinii mogą stanowić czynnik wspierający realizację projektu.

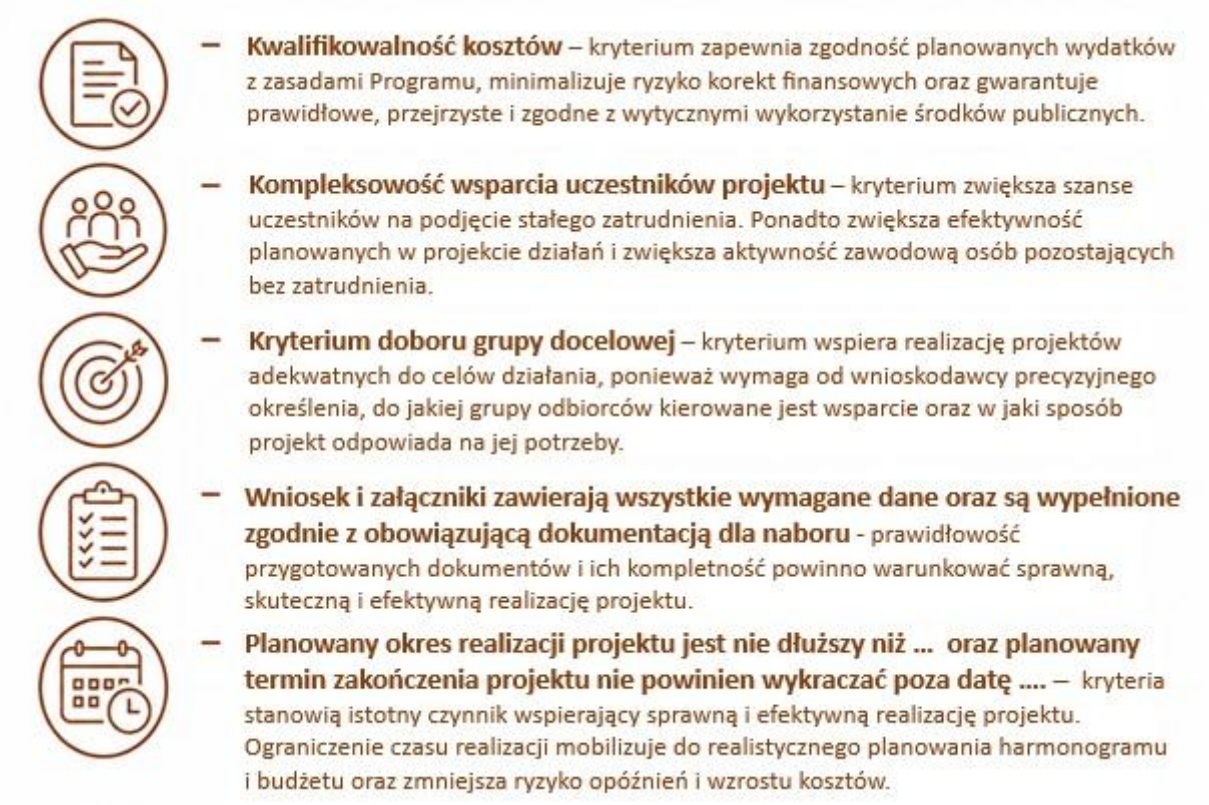
Wykres 68. Identyfikacja kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu (odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

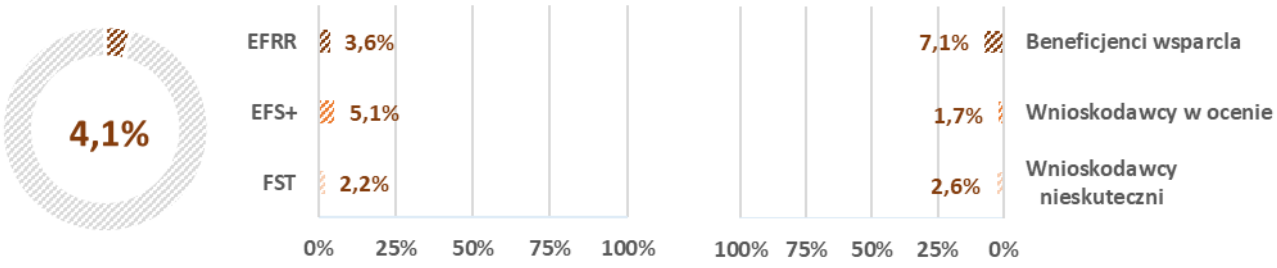
W większości są to kryteria, które oceniają właściwość wnioskodawcy pod kątem zdolności organizacyjnej, technicznej i finansowej do realizacji projektu. Stanowią one 28,4% wszystkich wskazywanych przez wnioskodawców kryteriów. Weryfikacja tych kryteriów pozwala ocenić, czy wnioskodawca dysponuje odpowiednim zapleczem kadrowym, doświadczeniem oraz stabilnością finansową niezbędną do prawidłowego przeprowadzenia realizacji projektu. Ogranicza to ryzyko opóźnień i nieprawidłowości oraz zapewnia trwałość i właściwe wykorzystanie efektów projektu.

Jako kryteria wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający lub czynnik ograniczający wdrażanie FEW 2021-2027, wnioskodawcy często wskazywali również następujące kryteria:

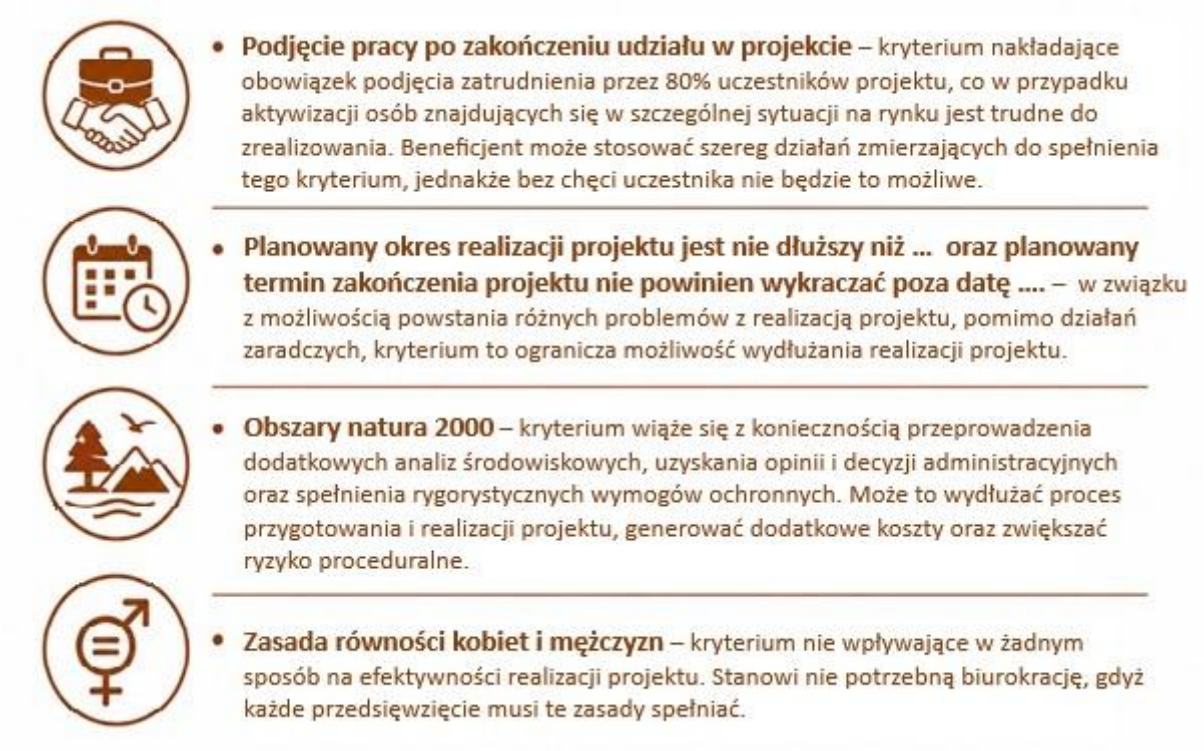
Wnioskodawcy FEW 2021-2027 w badaniu ankietowym co do zasady nie identyfikują kryteriów wyboru projektów, które mogą ograniczać sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu, a tym samym negatywnie wpływać na realizację Programu. Takie kryteria wskazało jedynie 4,1% z nich. Częściej, niż w przypadku innych funduszy, dotyczy to EFS+ (5,1%). Ponadto zdecydowanie większy odsetek beneficjentów wsparcia (7,1%).

Wykres 69. Identyfikacja kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu (odsetek respondentów badania ankietowego)

Źródło: Badanie ankietowe wśród beneficjentów (n=406), wnioskodawców w ocenie (n=173) oraz nieskutecznych wnioskodawców (n=539)

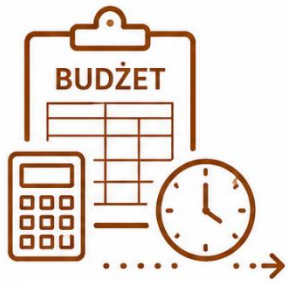
Jako kryteria wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu, wnioskodawcy najczęściej wskazywali następujące kryteria:

Biorąc pod uwagę, że powyższe wskazania dotyczą jedynie bardzo niewielkiej grupy wnioskodawców oraz mając na uwadze, że W opinii ewaluatora, kryteria są niezbędne do tego, aby ocena przebiegała prawidłowo, nie rekomenduje się w tym zakresie żadnych zmian.

Opierając się natomiast na opiniach respondentów indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz wywiadów grupowych oraz ocenę ekspercką, W opinii ewaluatora, kryterium, które może ograniczyć sprawną realizację FEW 2021-2027 jest kryterium odwołujące się do doświadczenia i potencjałów wnioskodawcy. Z jednej strony ma zapewnić, że wybrany zostanie podmiot, który posiada ten potencjał kadrowy i organizacyjny, finansowy do prawidłowej realizacji projektu, a jednocześnie ogranicza możliwość aplikowania przez nowopowstałe podmioty, które chciałyby podjąć jakieś działania. IZ FEW 2021-2027 wiedząc jakiego rodzaju podmioty mogą aplikować danym naborze, balansuje z wymogami kryterium, zwiększając je w przypadku realizacji większych, bardziej skomplikowanych przedsięwzięć, a obniżając, czy nawet zerując, w przypadku małych projektów, których realizacja nie wymaga udokumentowania obrotu finansowego.

Ponadto kryteriami, które również mogą stanowić utrudnienie w sprawnej realizacji Programu, w opinii ewaluatora, mogą być:

– **Prawidłowość sporządzenia budżetu projektu**

– upływ czasu pomiędzy sporządzeniem budżetu przez wnioskodawcę, a oceną projektu i przede wszystkim realizacji przedsięwzięcia, może powodować jego nieaktualność, nieprzystosowanie do aktualnej rzeczywistości.
Ważne zatem jest sprawne przeprowadzanie naborów wniosków i niezwłoczna ocena i wybór do dofinansowania projektów.

– **Zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH**

– wprowadzona w tym okresie programowania zasada DNSH, z uwagi na brak odniesienia w dokumentach i przepisach krajowych jest trudna do zrozumienia i odpowiedniego zastosowania przez wnioskodawców oraz trudna do oceny przez członków KOP. Jest to przestrzeń do podejmowania kolejnych działań szkoleniowych i informacyjnych.

8. WNIOSKI, REKOMENDACJE I ZALECENIA

8.1. Rekomendacje

W ramach oceny funkcjonowania systemu wyboru projektów FEW 2021-2027, w tym kryteriów wyboru projektów, sformułowano szereg wniosków, które skłoniły Wykonawcę do wskazania rekomendowanych działań. Działania te mają na celu zwiększenie skuteczności oraz efektywności systemu realizacji Programu oraz mogą posłużyć do planowania kolejnej perspektywy finansowej.

L.p.	Tytuł badania	Treść wniosku (strona/część raportu)	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Aktualny termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program, którego dotyczy rekomendacja	Instytucja zlecająca
1.	Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027	Stosowanie limitów znaków we wniosku o dofinansowanie jest co do zasady dobrym rozwiązaniem. Wymusza przedstawianie we wniosku jedynie informacji niezbędnych, w sposób zwięzły. Rodzi jednak niebezpieczeństwo ustalenia zbyt niskiego limitu, co może spowodować, że wnioskodawca nie będzie w stanie	W systemie informatycznym przygotowywanym na przyszłą perspektywę finansową UE (po roku 2027), limit znaków powinien zostać ustalony na poziomie całego wniosku, bądź też powinno nastąpić zwiększenie limitu znaków w poszczególnych polach eksportowanych do teleinformatycznego systemu krajowego w	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Ustalenie limitu znaków na poziomie całego wniosku, a nie dla poszczególnych pól. Wówczas wnioskodawca jak miałby potrzebę bardziej szczegółowego opisu w danym polu, kosztem oczywiście innego, miałby taką możliwość. Bądź też zwiększenie limitu znaków poszczególnych pól. Limity znaków w ramach poszczególnych pól wniosku o dofinansowanie powinny	31.12.2027	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności	Wszystkie programy operacyjne w przyszłej perspektywie, tj. po roku 2027	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

L.p.	Tytuł badania	Treść wniosku (strona/część raportu)	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Aktualny termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program, którego dotyczy rekomendacja	Instytucja zlecająca
		przedstawić we wniosku wszystkich wymaganych i niezbędnych informacji. Jak pokazało badanie ankietowe, takie sytuacje często miały miejsce. Strony w raporcie: 110-116	porównaniu z obecnym limitem w CST2021.		zostać skonsultowane z poszczególnymi IZ.					
2.		Na dokończenie kontraktacji środków w ramach FEW 2021-2027 pozostaje 5 lat realizacji Programu. Dlatego system wyboru projektów musi wygenerować w kolejnych latach odpowiednią liczbę projektów, które będą mogły zostać zakończone do końca 2030 r. Jak wynika z badania, w zdecydowanej	W kolejnych latach, w celu pełnego zakontraktowania dostępnej alokacji środków w poszczególnych obszarach wsparcia (działaniach), w których występują wolne środki finansowe, powinno następować ewentualne ogłaszanie kolejnych naborów wniosków lub elastyczne	IZ FEW 2021-2027	W sytuacji występowania niezakontraktowanej alokacji danego działania powinno następować – Ogłoszenie kolejnych naborów wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem m.in. spodziewanej długości realizacji inwestycji w danym działaniu, zainteresowania potencjalnych beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach	31.12.2030	Programowa - operacyjna	System realizacji polityki spójności	FEW 2021-2027	

L.p.	Tytuł badania	Treść wniosku (strona/część raportu)	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Aktualny termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program, którego dotyczy rekomendacja	Instytucja zlecająca
		większości działań specyfika projektów pozwala na ich zakończenie do końca 2030 r. z odpowiednim zapasem czasu niezbędnego na przeprowadzenie naborów i zakontraktowanie projektów. Strony w raporcie: 68-73	przesuwanie środków pomiędzy obszarami wsparcia Programu.		danego obszaru wsparcia, wartościami docelowymi wskaźników niezbędnych do osiągnięcia itd. – Realokacja wolnych środków do innego działania, w którym możliwe będzie ogłoszenie dodatkowego naboru lub dofinansowanie projektów z listy rezerwowej.					
3.		Na poszczególnych etapach oceny (formalnej, merytorycznej, strategicznej oraz negocjacjach) odrzucono 38,1% złożonych wniosków o dofinansowanie.	Zwiększenie świadomości wnioskodawców o tym jak należy rozumieć standard minimum, poprzez odpowiednie działania szkoleniowe i informacyjne. Szkolenia i spotkania informacyjne z	IZ FEW 2021-2027	Organizacja osobnego szkolenia/szkoleń poświęconych wszystkim zasadom horyzontalnym, w tym standardowi minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Wyjaśnianie w jaki sposób powinny być spełnione zasady	31.12.2027	Programowa - operacyjna	System realizacji polityki spójności	FEW 2021-2027	

L.p.	Tytuł badania	Treść wniosku (strona/część raportu)	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Aktualny termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program, którego dotyczy rekomendacja	Instytucja zlecająca
		Wnioskodawcy często nie rozumieją w jaki sposób powinien zostać spełniony standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Często zakładali grupę docelową w proporcji 50,0% kobiet i 50,0% mężczyzn, tak rozumując standard minimum. Wśród kryteriów, które w największym stopniu okazują się niezrozumiałe dla wnioskodawców są kryteria dotyczące zgodności projektu ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Problemem nie są	potencjalnymi wnioskodawcami FEW 2021-2027 powinny być poświęcone wszystkim zasadom horyzontalnym, w tym kwestii standardu minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Potrzeba edukacji w tym zakresie w dalszym ciągu istnieje.		horyzontalne, w tym zasada równości kobiet i mężczyzn, na spotkaniach informacyjnych z potencjalnymi wnioskodawcami. Szkolenia i spotkania nie powinny zawierać zbyt dużo materiału do omówienia. Jeżeli będą trwały zbyt długo, to nie przyniosą one oczekiwanego skutku w postaci pozyskania wiedzy, w jaki sposób powinny być spełnione zasady horyzontalne. Szkolenia z zasad horyzontalnych dla potencjalnych wnioskodawców powinny mieć komponent teoretyczny oraz praktyczny. W szkolenia zaangażowane powinny być osoby uczestniczące w ocenie wniosków o					

L.p.	Tytuł badania	Treść wniosku (strona/część raportu)	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Aktualny termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny	Program, którego dotyczy rekomendacja	Instytucja zlecająca
		nieprecyzyjne zapisy kryterium, więc nie ma konieczności ich zmian. Strony w raporcie: 87-98, 123-128.			dofinansowanie FEW 2021-2027. Terminy szkoleń powinny uwzględniać harmonogram naborów. Szkolenia mogą być organizowane dla kilku naborów jednocześnie.					

8.2. Dodatkowe propozycje zaleceń niezawartych w rekomendacjach

W ramach niniejszego badania ewaluacyjnego system wyboru projektów FEW 2021-2027 został oceniony wysoko. W związku z tym propozycje modyfikacji nie zostały sformułowane w postaci rekomendacji niezbędnych do podjęcia działań. Propozycje te dają jedynie możliwość ewentualnego usprawnienia systemu. Sformułowano je zatem w formie zaleceń do przemyślenia i ewentualnego wykorzystania w aktualnej perspektywie, a przede wszystkim w planowaniu kolejnej perspektywy finansowej.

Zalecenie 1

Z uwagi na funkcjonowanie kryteriów wyboru projektów, w których pośrednia punktacja nie jest precyzyjnie określona, tj. np. w punktach przyznanych w skali od 0 do 4 punktów, brakuje precyzyjnego określenia, za spełnienie jakich warunków można otrzymać 3, 2 lub 1 punkt. Może rodzić to niespójność ocen pomiędzy poszczególnymi ekspertami. Zasadna wydaje się organizacja spotkań z ekspertami oceniającymi wnioski przed rozpoczęciem oceny, aby wyjaśnić sposób oceny poszczególnych kryteriów wyboru projektów. Tak, aby „skalibrować" proces oceny w danym naborze. Omawiany sposób oceny w danym kryterium wyboru projektów nie może wykraczać poza definicję kryterium.

Zalecenie 2

Analizując poszczególne informacje prezentowane na stronie internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl można wskazać przykłady wyrażeń, które obniżają wyniki indeksu czytelności FOG. Warto ich unikać przy tworzeniu i upublicznianiu kolejnych informacji na stronie internetowej. Wykaz wyrażeń wskazano w tabeli nr 18 niniejszego raportu.

Zalecenie 3

W wyniku dokonanej oceny właściwości kryteriów wyboru projektów, tj. czytelność i zrozumiałość, jednoznaczność i precyzyjność, poprawność merytoryczna, spójność wewnętrzna, mierzalność, weryfikowalność i obiektywność, zidentyfikowano szereg kryteriów, których zmiana nazwy, definicji czy sposobu pomiaru może wpłynąć na poprawę jakości kryteriów. Ich wykaz przedstawiono w tabeli nr 25 niniejszego raportu.

Zalecenie 4

Biorąc pod uwagę wyniki badania, w tym stanowiące dobre praktyki warte kontynuowania, jak i też zidentyfikowane problemy w realizacji FEW 2021-2027, można wskazać zalecany na przyszłą perspektywę po roku 2027 sposób planowania naborów.

Przede wszystkim powinien być on w dużym stopniu oparty na spodziewanej długości realizacji inwestycji. Terminy ogłaszania naborów powinny uwzględniać czas realizacji projektu w danym obszarze wsparcia.

Co do zasady należy dążyć do jak najwcześniejszego ogłaszania naborów o znaczeniu strategicznym dla rozwoju województwa wielkopolskiego, uwzględniając możliwości

wnioskodawców. Zakresy tego typu projektów przeważnie są bardziej rozbudowane, przez co realizacja takich projektów jest trudniejsza i bardziej czasochłonna. Są to też projekty wymagające większych nakładów finansowych. Co do zasady w większym stopniu realizują cele Programu. Stąd ich wcześniejsze zakontraktowanie da ich beneficjentom więcej czasu na realizację inwestycji, a IZ szybsze wywiązanie się z zakontraktowania alokacji i realizacji celów Programu. Należałoby zatem monitorować sytuację i motywować wnioskodawców do sprawnego składania wniosków o dofinansowanie.

W kolejnej perspektywie finansowej powinna być również przemyślana formuła realizacji ZIT, tak aby nie powtarzała się występująca w tej perspektywie sytuacja długotrwałego procesu przygotowywania projektów przez ich beneficjentów. Konieczność zintegrowania inwestycji w jeden projekt stanowiła duże wyzwanie dla ich beneficjentów i – jak pokazało badanie – ogłaszane nabory często kończyły się brakiem złożenia spodziewanych projektów. Warto dążyć do tego, aby możliwa była integracja inwestycji poprzez realizację wiązki mniejszych projektów, które składają się na całościowy efekt dla obszaru ZIT. Mniejsze projekty powinny rodzić mniejsze trudności w zakresie przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie.

9. SŁOWNICZEK

Pojęcie	Wyjaśnienie
LSI 2021+	Lokalny System Informatyczny do obsługi Programu FEW został stworzony w celu podniesienia efektywności wykorzystania funduszy europejskich poprzez usprawnienie procedur wdrażania, monitorowania i zarządzania FEW. LSI 2021+ ma na celu wspomaganie wnioskodawców w procesie wnioskowania o dofinansowanie. System umożliwia udostępnianie, wypełnianie i złożenie formularza wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami oraz służy do komunikacji pomiędzy Wnioskodawcą a IZ/IP (od etapu oceny projektu, w tym również korekty dokumentacji aplikacyjnej, do podpisania umowy o dofinansowanie).
IDI	(ang. Individual In-depth Interview) to metoda badawcza stosowana w badaniach jakościowych, polegająca na prowadzeniu rozmowy z jednym respondentem. Wywiad opiera się na częściowo ustrukturyzowanym scenariuszu, co pozwala badaczowi zgłębiać tematy szczególnie istotne w danym kontekście badawczym.
FGI	(ang. Focus Group Interview) to metoda badawcza stosowana w badaniach jakościowych, w której grupa uczestników (od 6 do 12 osób) bierze udział w moderowanej dyskusji. Rozmowa opiera się na scenariuszu, który skupia się na określonym temacie badawczym.
Komisja Oceny Projektów (KOP)	Komisja, o której mowa w art. 53 Ustawy wdrożeniowej, w skład której wchodzą pracownicy instytucji posiadający wiedzę, umiejętności, doświadczenie lub wymagane uprawnienia w dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów.
Kryteria wyboru projektów	Kryteria wyboru projektów dla EFRR, EFS+ i FST umożliwiające ocenę projektu, o których mowa w art. 2 pkt 16 Ustawy wdrożeniowej, zatwierdzone przez komitet monitorujący program.
Nabór wniosków o dofinansowanie projektu	Nabór wniosków rozpoczyna się w dniu udostępnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu w systemie teleinformatycznym w sposób umożliwiający składanie wniosków o dofinansowanie projektu. W trybie konkurencyjnym trwa co najmniej 10 dni i kończy się nie wcześniej niż po 40 dniach od dnia upublicznienia ogłoszenia o naborze. W trybie niekonkurencyjnym nabór kończy się w dniu złożenia wniosku.
Ocena spełnienia kryteriów wyboru projektów	Należy przez to rozumieć dokonanie przez KOP oceny wniosku, podzielonej na etapy: etap oceny formalnej, etap oceny merytorycznej, etap negocjacji (jeśli dotyczy) oraz etap oceny strategicznej (jeśli dotyczy).
Projekt	Zgodnie z art. 2 pkt 22 Ustawy wdrożeniowej to przedsięwzięcie objęte dofinansowaniem zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji. Projekt zgodnie z art. 2 pkt 4 Rozporządzenia ogólnego określany jest również jako operacja.
Wniosek o dofinansowanie projektu	Należy przez to rozumieć formularz wniosku o dofinansowanie realizacji Projektu wraz z załącznikami, w którym zawarte są informacje na temat Wnioskodawcy oraz opis Projektu, składany przez Wnioskodawcę ubiegającego się o dofinansowanie realizacji Projektu, na podstawie którego dokonuje się oceny spełniania przez ten Projekt kryteriów wyboru projektów oraz na podstawie którego podpisana została Umowa o dofinansowanie Projektu.

Pojęcie	Wyjaśnienie
Wnioskodawca	Podmiot uprawniony do wnioskowania, o którym mowa w art. 2 pkt 34 Ustawy wdrożeniowej, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu w ramach FEW.
Nieskuteczny Wnioskodawca	Podmiot uprawniony do wnioskowania, który ubiegał się o dofinansowanie projektu w ramach FEW, którego projekt nie został rekomendowany do dofinansowania.
Beneficjent	Podmiot uprawniony do wnioskowania, o którym mowa w art. 2 pkt 9 Rozporządzenia ogólnego, który skutecznie aplikował o dofinansowanie projektu, tj. z którym zawarto Umowę o dofinansowanie projektu.
Umowa o dofinansowanie projektu	Umowa zawarta między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania, na podstawie której realizowany jest projekt współfinansowany w ramach FEW.
Komitet Monitorujący	Komitet, o którym mowa w art. 38 Rozporządzenia ogólnego.
Ustawa wdrożeniowa	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.
Wytyczne dotyczące wyboru projektów	Wytyczne dotyczące wyboru projektów na lata 2021-2027, których celem jest zapewnienie zgodności sposobu realizacji programów z prawem UE w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i FST oraz zapewnienie jednolitego stosowania przez właściwe instytucje przepisów dotyczących wyboru projektów.
Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. Celem wytycznych jest zapewnienie zgodności wdrażania programów z zasadami równościowymi: zasadą równości szans i niedyskryminacji oraz zasadą równości kobiet i mężczyzn, a także zapewnienie spójnego podejścia w tym zakresie w ramach programów i projektów współfinansowanych ze środków EFS+, EFRR, FS i FST na lata 2021-2027.
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)	Są instrumentem rozwoju terytorialnego, realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych (MOF) wskazanych jako obszary strategicznej interwencji (OSI) w strategii rozwoju województwa.

10. WYKAZ SKRÓTÓW

Skrótowiec	Wyjaśnienie
ARR	Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
CST2021	Centralny System Teleinformatyczny
DEFS	Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
DPR	Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
DWP	Departament Wdrażania Programu Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEW 2021-2027	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
FGI	(ang. Focus Group Interview) zogniskowany wywiad grupowy
FST	Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji
IDI	(ang. Individual In-depth Interview) indywidualny wywiad pogłębiony
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
KM	Komitet Monitorujący
KO	Komisja Odwoławcza
KOP	Komisja Oceny Projektów
KPON	Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.)
KPP	Karta praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 6 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 3890)
LSI 2021+	Lokalny System Informatyczny do obsługi programu FEW
NGO	Organizacja pozarządowa
OPZ	Opis Przedmiotu Zamówienia
OSI	Obszar strategicznej interwencji
Program	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

11. SPIS TABEL I WYKRESÓW

11.1. Spis tabel

Tabela 1. Struktura priorytetów i działań FEW 2021-2027 31

Tabela 2. Główne etapy wyboru projektów FEW 2021-2027 w ramach poszczególnych trybów wyboru projektów 36

Tabela 3. Jednostki organizacyjne odpowiedzialne za elementy wyboru projektów FEW 2021-2027 37

Tabela 4. Systematyka kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 39

Tabela 5. Liczba katalogów kryteriów wyboru projektów przyjętych w ramach FEW 2021-2027 40

Tabela 6. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 41

Tabela 7. Stan wdrażania FEW 2021-2027 (wg stanu na 31 grudnia 2025 r.) 43

Tabela 8. Priorytety i działania w podziale na poszczególne podmioty je wdrażające. 52

Tabela 9. Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w stosunku do alokacji naborów w trybie konkurencyjnym (w %). 58

Tabela 10. Analiza poziomów zainteresowania naborami w działaniach realizowanych poprzez instrument ZIT 59

Tabela 11. Analiza średniej długości realizacji projektów w ramach FEW 2021-2027 w działaniach, w których pozostała alokacja do zakontraktowania 72

Tabela 12. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od typu projektów (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców w danym Funduszu) 83

Tabela 13. Liczba złożonych oraz odrzuconych wniosków o dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 88

Tabela 14. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach EFS+ FEW 2021-2027 89

Tabela 15. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach FST FEW 2021-2027 90

Tabela 16. Wykaz kryteriów wyboru projektów będących najczęstszym powodem odrzucenia wniosków o dofinansowanie składanych w ramach EFRR FEW 2021-2027 91

Tabela 17. Ocena czytelności informacji na stronie internetowej funduszeue.wielkopolskie.pl z wykorzystaniem indeksu czytelności FOG 106

Tabela 18. Wykaz stosowanych wyrażeń możliwych do uproszczenia 107

Tabela 19. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem precyzyjności, zwięzłości i zrozumiałości dla odbiorców (w skali od 1 do 6) 125

Tabela 20. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem poprawności merytorycznej (w skali od 1 do 6) 130

Tabela 21. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem spójności wewnętrznej (w skali od 1 do 6) 133

Tabela 22. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem mierzalności (w skali od 1 do 6) 137

Tabela 23. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem weryfikowalności (w skali od 1 do 6) 140

Tabela 24. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem obiektywnej oceny (w skali od 1 do 6) 143

Tabela 25. Propozycja zmian w kryteriach wyboru projektów 146

Tabela 26. Wyniki analizy logiczno-strukturalnej celów/wskaźników FEW 2021-2027 155

Tabela 27. Wyniki analizy logiczno-strukturalnej celów/wskaźników FEW 2021-2027 156

Tabela 28. Ocena adekwatności wag punktowych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (w skali od 1 do 6) 165

Tabela 29. Kryteria wyboru projektów pozwalające odrzucić projekty, które nie spełniają określonych wymagań 181

11.2. Spis wykresów

Wykres 1. Odsetek zakontraktowanej alokacji w poszczególnych funduszach w ramach FEW 2021-2027 42

Wykres 2. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach EFRR na przestrzeni lat 2023-2025 45

Wykres 3. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach FST na przestrzeni lat 2023-2025 45

Wykres 4. Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEW 2021-2027 w ramach EFS+ na przestrzeni lat 2023-2025 46

Wykres 5. Ocena dostosowania harmonogramu naborów do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 48

Wykres 6. Ocena dostosowania czasu wyznaczonego na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 49

Wykres 7. Ocena dostosowania regulaminów naborów do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 49

Wykres 8. Ocena dostosowania formularza wniosku o dofinansowanie udostępnionego do uzupełnienia w LSI 2021+ do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 50

Wykres 9. Ocena dostosowania zakresu dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 50

Wykres 10. Ocena dostosowania sposobów komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór do specyfiki działania i typu projektu (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 51

Wykres 11. Czas oceny (dni) w poszczególnych naborach wniosków w ramach FEW 2021-2027 w zależności od liczby złożonych wniosków (szt.) 54

Wykres 12. Ocena dostosowania regulaminów naborów do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 55

Wykres 13. Ocena dostosowania komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 56

Wykres 14. Ocena dostosowania poszczególnych elementów systemu i procesu wyboru projektów do potrzeb wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 57

Wykres 15. Ocena zasady przejrzystości systemu wyboru projektów (w skali od 1 do 6) 63

Wykres 16. Ocena zasady rzetelności procesu wyboru projektów (w skali od 1 do 6) 64

Wykres 17. Ocena zasady bezstronności systemu wyboru projektów (w skali od 1 do 6) 65

Wykres 18. Ocena zasady równego dostępu do informacji (w skali od 1 do 6) 65

Wykres 19. Ocena zasady równego traktowania wnioskodawców (w skali od 1 do 6) 66

Wykres 20. Poziom zakontraktowanych środków w ramach FEW 2021-2027 oraz WRPO 2014-2020 przez pierwsze trzy lata realizacji Programów 71

Wykres 21. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od doświadczenia w realizacji projektów (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców) 78

Wykres 22. Udział podmiotów otrzymujących dofinansowanie w ramach FEW 2021-2027 w zależności od korzystanie ze wsparcia zewnętrznego (różnica w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców) 79

Wykres 23. Rozkład beneficjentów oraz nieskutecznych wnioskodawców w podziale na typy beneficjentów 80

Wykres 24. Różnica udziału przedsiębiorstw w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców 81

Wykres 25. Różnica udziału podmiotów administracji publicznej w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców 81

Wykres 26. Różnica udziału organizacji społecznych i związków wyznaniowych w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców 82

Wykres 27. Różnica udziału instytucji ochrony zdrowia w poszczególnych poziomach doświadczenia w realizacji projektów w odniesieniu do udziału ogółu wnioskodawców 83

Wykres 28. Odsetek wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny oraz skuteczność składanych odwołań 92

Wykres 29. Struktura wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny 93

Wykres 30. Odsetek wnioskodawców FEW 2021-2027 składających odwołanie od dokonanej oceny w stosunku do wszystkich odrzuconych wniosków według rodzajów beneficjentów 94

Wykres 31. Ocena transparentności procedury odwoławczej w ramach FEW 2021-2027 98

Wykres 32. Ocena bezstronności procedury odwoławczej w ramach FEW 2021-2027 98

Wykres 33. Odsetek wnioskodawców korzystających z serwisów internetowych FEW 2021-2027 101

Wykres 34. Identyfikacja ostatniego czasu korzystania z serwisu wrpo.wielkopolskie.pl 101

Wykres 35. Identyfikacja ostatniego czasu korzystania z serwisu funduszeue.wielkopolskie.pl 102

Wykres 36. Odsetek wnioskodawców wykonujących poszczególne zadania w serwisach internetowych FEW 2021-2027 103

Wykres 37. Ocena funkcjonalności serwisów internetowych FEW 2021-2027 jako narzędzia zapewniającego dostęp do informacji (w skali od 1 do 6) 104

Wykres 38. Ocena użyteczności serwisów internetowych FEW 2021-2027 jako narzędzia zapewniającego dostęp do informacji (w skali od 1 do 6) 110

Wykres 39. Odsetek wnioskodawców korzystających z innych serwisów internetowych FEW 2021-2027 111

Wykres 40. Ocena właściwości systemu LSI 2021+ w zakresie funkcjonalności (w skali od 1 do 6) 112

Wykres 41. Ocena właściwości systemu LSI 2021+ w zakresie użyteczności (w skali od 1 do 6) 116

Wykres 42. Elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027 118

Wykres 43. Elementy systemu/procesu wyboru projektów, które stanowią lub mogą stanowić czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację FEW 2021-2027 121

Wykres 44. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem precyzyjności, zwięzłości i zrozumiałości dla odbiorców (w skali od 1 do 6) 124

Wykres 45. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem poprawności merytorycznej (w skali od 1 do 6) 130

Wykres 46. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem spójności wewnętrznej (w skali od 1 do 6) 133

Wykres 47. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem mierzalności (w skali od 1 do 6) 136

Wykres 48. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem weryfikowalności (w skali od 1 do 6) 139

Wykres 49. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem obiektywnej oceny (w skali od 1 do 6) 142

Wykres 50. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem braku narzucania sposobu realizacji projektu, terminu jego zakończenia oraz osiąganych rezultatów (w skali od 1 do 6) 146

Wykres 51. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów Programu (odsetek respondentów badania ankietowego) 162

Wykres 52. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia, aby dofinansowanie przyznawane było w pierwszej kolejności projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów

Programu – w podziale na Fundusze oraz rodzaj wnioskodawcy(odsetek respondentów badania ankietowego)..... 163

Wykres 53. Ocena na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do typu projektu i typu beneficjenta (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6)..... 169

Wykres 54. Ocena na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do grupy docelowej (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 169

Wykres 55. Ocena na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do celu działania (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 170

Wykres 56. Ocena na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do zakresu wsparcia (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 170

Wykres 57. Ocena na ile kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 zapewniają wybór projektów adekwatnych do wskaźników monitorowania (ocena respondentów badania ankietowego w skali od 1 do 6) 170

Wykres 58. Ocena konieczności wprowadzenia dodatkowych kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (odsetek respondentów badania ankietowego) 171

Wykres 59. Identyfikacja konieczności rezygnacji z kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (odsetek respondentów badania ankietowego) 172

Wykres 60. Ocena spełnienia warunku przejrzystości kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego) 173

Wykres 61. Ocena spełnienia warunku rzetelności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego) 174

Wykres 62. Ocena spełnienia warunku obiektywności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego) 174

Wykres 63. Ocena spełnienia warunku dostępności kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 dla wszystkich wnioskodawców (ocena respondentów badania ankietowego) 175

Wykres 64. Ocena spełnienia warunku równego traktowania wszystkich wnioskodawców przez kryteria wyboru projektów FEW 2021-2027 (ocena respondentów badania ankietowego) 175

Wykres 65. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady) 178

Wykres 66. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady niedyskryminacji i równouprawnienia (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady) 179

Wykres 67. Ocena kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027 pod kątem zapewnienia w projekcie zasady zrównoważonego rozwoju (odsetek respondentów badania ankietowego wskazujących spełnienie zasady) 179

Wykres 68. Identyfikacja kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik wspierający sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu (odsetek respondentów badania ankietowego) 183

Wykres 69. Identyfikacja kryteriów wyboru projektów FEW 2021-2027, które stanowią lub mogą stanowić czynnik ograniczający sprawną, skuteczną i efektywną realizację projektu (odsetek respondentów badania ankietowego) 184